

BURMESE CLASSIC .com

ဝိုင်
လှိုင်တတ

ရသစာတမ်းငယ်များ(၂)

ပြည်နယ်တိုင်

ဒုတိယအကြိမ်

ILLUSTRATED BY KO SAN 2009
GLORY GRAPHIC STUDIO

မြသန်းတင်
နှိုင်းထိန်းကာရုသဘာဝတမ်းလေ့မ်းများ (၂)

ရသစာတမ်းငယ်များ (၂)

ခွင့်ပြု

စာမူ - ၆၀၅/၂၀၀၂ (၇)

မျက်နှာဖုံး - ၇၆၄/၂၀၀၂ (၉)

မျက်နှာဖုံးဒီဇိုင်း

ကိုဆန်း

ထုတ်ဝေ

ဦးမြင့်ဦး (ယာယီ-၇၂၅) ဆုစာပေ

အမှတ် ၁၉၈၊ ၃၉ လမ်း၊

ရန်ကုန်။

ပုံနှိပ်

ဒေါ်တင်ရီ (၀၂၈၃၉) နန်းသဇင်စက်

၁၉၆၊ ၃၉ လမ်း၊ ရန်ကုန်။

ပုံနှိပ်ခြင်း

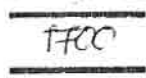
၂၀၀၃ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ

ဒုတိယအကြိမ်

အုပ် - ၁၀၀၀

တန်ဖိုး

ဆုစာအုပ်တိုက်

အမှတ် ၁၉၈၊ ၃၉ လမ်း၊ ရန်ကုန်။

[ဖုန်း - ၂၅၂၆၂၂]

မာတိကာ

မြသန်းတင့်၏အမှာ	၁
<hr/>	
Trials in Myanmar	၇
စာအုပ်ဝေဖန်ချက်	၉
<hr/>	
Letter to F. Tennyson Jesse	၁၃
ပေးစာတစ်စောင်	၁၅
<hr/>	
Mr Picnic	၁၉
ပျော်ပွဲစားထွက်ခြင်း	၂၄
<hr/>	
The Salesman-artist	၃၃
ဆယ့်နှစ်ပွဲချေးသည်	၃၅

A Friendly and Intelligent Robin	၃၉
ခွံနွေးယူကြ လူလိုဟန်	၄၆
Circuses	၅၇
ဆပ်ကပ်	၆၂
Dogs	၇၁
ခွေး	၇၄
Queueing	၈၁
ကျူတန်းစီခြင်း	၈၄
You Should See It Next Month	၈၉
ပန်းပင်စိုက်ရအောင်	၉၂
Sanctuary	၉၉
ဘေးမဲ့ရိပ်မြို့	၁၀၄
On Looking at Things	၁၁၃
အနုပညာခံစားမှု	၁၁၅
A Man I Knew	၁၁၉
ကျွန်တော်သိသော လူတစ်ယောက်အကြောင်း	၁၂၃
Creaking Door	၁၃၁
တကွီကွီမြည်နေသော တံခါး	၁၃၆
Christmas Day at Sea	၁၄၅
ပင်လယ်ပြင်က နာတာလူးနေ့	၁၅၁
The Art of Writing	၁၆၁
ဆေးလိပ်ပြာမှုန့်များ	၁၆၆

An Afternoon Walk in October ၁၇၅

အောက်တိုဘာညနေခင်း လမ်းလျှောက်ထွက်ခြင်း ၁၇၈

A Few Warning Words for Would-Be

Autobiographer ၁၈၅

ကိုယ်တိုင်ရေး အတ္ထုပ္ပတ္တိရေးလိုသူများသို့ ၁၉၀

The Boat Race ၁၉၈

လှေပြိုင်ပွဲ ၂၀၃

မြသန်းတင့်၏အမှတ်

ယခုစာအုပ်တွင် ဖော်ပြထားသည့် ရသစာတမ်းများသည် (တစ်ယောက်မှအပ) အင်္ဂလိပ် စာရေးဆရာများရေးသည့် ရသစာတမ်းများဖြစ်သည်။ မူလက စာအုပ်ထုတ်ဖို့ ရည်ရွယ်သည် မဟုတ်။ English For All မဂ္ဂဇင်းအတွက် ရေးပေးသော “ရသစာတမ်းများ”ဖြစ်သည်။ ထိုမဂ္ဂဇင်းသည် အင်္ဂလိပ်စာအရေးအသား ဝါသနာပါသူ၊ အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကား လေ့လာသူတို့အတွက် ထုတ်ဝေသည့် မဂ္ဂဇင်းဖြစ်သည်။ ထိုအခါတွင် မဂ္ဂဇင်းနှင့်သင့်လျော်မည် ထင်သော ရသစာတမ်းများကို ရွေးရသည်။ ထိုသို့ရွေးချယ်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များအပေါ်တွင် အခြေခံ၍ ရွေးပါသည်။

ပထမအချက်အားဖြင့် (မြန်မာပြန်သူ) မိမိကိုယ်တိုင် သဘောကျသော စာတမ်းများ ဖြစ်ရမည်။

ဒုတိယအချက်အားဖြင့် အင်္ဂလိပ်စာ အရေးအသား၊ အင်္ဂလိပ်စကားပြေအရေးအသား ကောင်းရမည်။ (ကောင်းရမည်ဟု ဆိုရာတွင် ကျွန်တော်စံဖြင့် ကောင်းခြင်းကို ဆိုလိုသည်။)

တတိယအားဖြင့် အကြောင်းအရာစုံရမည်။ ငွေပန်းစိုက်အိုးမှ သော်မော်ပွင့်၊ လျှပ်စစ် နှုတ်တိုင်၊ ကျေးငှက်သာရကာပေဒ၊ တောထမင်းဆိုင်၊ မြေပုံမဲ့ခရီးသွားခြင်း၊ စမ်းရေတံခွန်ဦး၊ ကဗျာဝေဖန်ရေး၊ ရှယ်လီ၏ အလှပေဒ စသဖြင့် အကြောင်းအရာပေါင်းစုံ...။ သို့မှသာ စာဖတ်သူတို့ မငြီးငွေ့ဘဲ ရှိမည်။ စာတစ်ပုဒ်သည် ရှုခင်းတစ်ခုနှင့် တူပါသည်။ အလားတူ ရှုခင်းမျိုးကို ကြာကြာကြည့်လျှင် ငြီးငွေ့နိုင်သကဲ့သို့ အလားတူ စာမျိုးကို မကြာခဏဖတ်

နေလျှင်လည်း ငြီးငွေ့သွားနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် အကြောင်းအရာချင်း မတူအောင် ရွေးထားပါသည်။

စတုတ္ထအားဖြင့် ကျွန်တော် ရွေးထားသည့် ရသစာတမ်းများကို ရေးသူများသည် တရုတ်အမျိုးသား စာရေးဆရာ လင်ယုတန်မှလွဲလျှင် အင်္ဂလိပ်စာရေးဆရာတွေချည်း ဖြစ်သည်။ (ဂျိုးဆက်ကွန်းရက်မှာ ပိုလန်လူမျိုးဖြစ်သည့်တိုင် သူသည် အင်္ဂလန်နိုင်ငံသား ခံယူသွားကာ အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့်သာ ရေးသဖြင့် သူ့ကို အင်္ဂလိပ် စာရေးဆရာများ စာရင်း သို့သွင်းကြပါသည်။) အင်္ဂလိပ်စာရေးဆရာများကိုချည်း ရွေးခြင်းမှာ အခြားကြောင့် မဟုတ်။ ရသစာတမ်းကို အစဉ်တစိုက် ရေးလာသူများမှာ အင်္ဂလိပ်များနှင့် ပြင်သစ်များ ဖြစ်သည့်အတွက် ရသစာတမ်း၏သဘောကို ပေါ်လွင်စေချင်သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

ယခု စုစည်းပေးလိုက်သော ရသစာတမ်းများကိုဖတ်လျှင် ရသစာတမ်း၏ သဘောကို ပို၍ ထင်ရှားလာလိမ့်မည်။ ထိုစာတမ်းများကို ဖတ်၍ ရသစာတမ်း ဆိုသည်မှာ ဤသို့ပါ တကားဟု ကိုယ့်ဘာသာကိုယ် လွတ်လွတ်လပ်လပ် အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်နိုင်မည်။ အဓိပ္ပာယ်သစ်များ၊ ဖွင့်ဆိုချက်သစ်များပင် ပေါ်ထွက်လာနိုင်သေးသည်။

ယခု ရသစာတမ်း စုစည်းမှုတွင် ရသစာတမ်းပေါင်း ၁၈ ပုဒ် ပါပါသည်။ ယင်းတို့အနက် အမျိုးအစားခွဲကြည့်လိုက်လျှင် စာပေနှင့်ပတ်သက်၍ လေးပုဒ် (စာအုပ်ဝေပန်ချက်၊ ပေးစာတစ်စောင်၊ ဆေးလိပ်ပြာမှုန်များနှင့် ကိုယ်တိုင်ရေး အတ္ထုပ္ပတ္တိရေးလိုသူများသို့ စသည်။) လူ၏အကြိုက် စရိုက်ဝါသနာ တို့နှင့်ပတ်သက်သည့် စာစု ခြောက်ပုဒ် (ပျော်ပွဲစား ထွက်ခြင်း၊ ဆင်ကပ်၊ ပန်းပင်စိုက်ရအောင်၊ အနုပညာခံစားမှု၊ အောက်တိုဘာညနေခင်း၊ လှေငြိုင်ပွဲ စသည်။) ဘဝစွမ်းနှင့် ပတ်သက်သည့် စာတမ်း ငါးပုဒ် (ဆယ့်နှစ်ပွဲဈေးသည်၊ ကျူတန်းစီခြင်း၊ ကျွန်တော်သိသော လူတစ်ယောက်၊ တက္ကသိုလ်ကျည်သော တံခါး၊ ပင်လယ်ပြင်က နာတာလူးနေ့ စသည်။) နှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ပတ်သက်သည့် စာတမ်း သုံးပုဒ် (ခွံနွေးယူကြ လူလိုဟန်၊ ခွေး၊ ဘေးမဲ့ရိပ်မြို့ စသည်။) တို့ ဖြစ်ပါသည်။

ယခုစာအုပ်သည် အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ နှစ်ဘာသာဖြင့် ထုတ်ဝေသော ရသစာတမ်း စုစည်းမှု အမှတ် (၂) ဖြစ်ပါသည်။ အမှတ် (၁) ကို ဆု စာပေတိုက်မှပင် ထုတ်ဝေခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါသည်။

ဤနေရာတွင် စာဖတ်သူတို့အား စာရေးသူဘက်မှ တောင်းပန်စရာတစ်ခု ရှိပါသည်။

ကျွန်တော်သည် စာရေးခြင်းဖြင့် အသက်မွေးရသူဖြစ်ရာ ကောင်းနိုးရာရာ စာအမျိုးမျိုးကို ရေးပါသည်။ ဘာသာပြန်ပါသည်။ တစ်ခါတစ်ရံတွင် အရေးများသဖြင့် ကလောင်နာမည် တစ်ခုတည်းဖြင့် ရေး၍ မရတော့ပါ။ မဂ္ဂဇင်းတစ်စောင်ထဲတွင် သုံးလေးပုဒ် ရေးရသည့်အခါ များရှိရာ ထိုအခါမျိုးတွင် ကလောင်နာမည်တစ်ခုတည်းဖြင့် ရေး၍ မသင့်လျော်ပါ။ ထို့ကြောင့်

ကလောင်အမည် အမျိုးမျိုးကို ယူရပါသည်။

ရသစာတမ်းများကို ရေးသည့် ကလောင်အဖြစ် ထက်အောင် ဆိုသည့် ကလောင် အမည်ကို ၁၉၈၀ ခုနှစ်က ခံယူခဲ့ပြီး စန္ဒာမဂ္ဂဇင်းတွင် လစဉ် မြန်မာပြန်ရသစာတမ်းများကို ရေးခဲ့ပါသည်။ နောက်တွင် ထိုရသစာတမ်းများကို ထက်အောင် ကလောင်အမည်ဖြင့် ဘဝ တက္ကသိုလ်စာအုပ်တိုက်မှ စာအုပ်အဖြစ် ထုတ်ဝေခဲ့ပါသည်။

ကျွန်တော်သည် ထက်အောင် အမည်ဖြင့်ပင် နွယ်နီမဂ္ဂဇင်းတွင် တိုင်းမဂ္ဂဇင်းမှ ကောင်းနိုးရာရာ ရသစာတမ်းများကို ဘာသာပြန်၍ ဖော်ပြခဲ့ပါသည်။ ယင်းတို့မှာ စာပေနှင့် နွယ်သော ရသစာတမ်းများ မဟုတ်ပါ။ အများအားဖြင့် နိုင်ငံတကာ အရေးကိစ္စများနှင့် ပတ် သက်သော ရသစာတမ်းများ ဖြစ်ပါသည်။

English For All Magazine တွင်မူ ထက်အောင် အမည်ဖြင့်ပင် ရသစာတမ်း များကို ရေးခဲ့ပါသည်။ ယင်းတို့မှာ စာပေနှင့်ပတ်သက်သော ရသစာတမ်းများ ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းတို့ကို ဆုစာပေက မြသန်းတင့် ကလောင်အမည်တပ်ကာ ရသစာတမ်းငယ်များ (၁) ဟူသော အမည်ဖြင့် ထုတ်ဝေခဲ့ပါသည်။

ယခု စုစည်းမှုမှာ English For All တွင် ပါသည့် စာပေဆောင်းပါးများကို စုပေါင်း၍ အမှတ် (၂) အဖြစ် ထုတ်ဝေလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဆု စာပေသည် အတွဲ (၁) ၏အနီးက ကျွန်တော် ခရီးလွန်နေစဉ် မြသန်းတင့်အမည် ဖြင့် ဆိုင်ရာသို့ ထုတ်ဝေခွင့် တင်လိုက်ပါသည်။ ထိုအမည်ဖြင့်ပင် ထုတ်ဝေခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါ သည်။

ယခု အမှတ် (၂) ကိုလည်း ဆုက မြသန်းတင့် အမည်ဖြင့် ထုတ်ဝေလိုက်ပါသည်။ ကျွန်တော်ကလည်း သဘောတူလိုက်ပါသည်။

မြသန်းတင့် အမည်ဖြင့် ဖြစ်စေ၊ ထက်အောင် အမည်ဖြင့် ဖြစ်စေ၊ သို့မဟုတ်သေး လျှင် အခြားတစ်ယောက်ဖြစ်စေ၊ မည်သူပြန်ပြန်၊ မည်သည့်နာမည်ဖြင့် ပြန်ပြန် ယခု ရသ စာတမ်းများသည် စာတမ်းကောင်းများ ဖြစ်ပါသည်။ ပြန်သူက အဓိကမဟုတ်ပါ။ မူရင်းက ကောင်းပြီးသားဖြစ်၍ မည်သူပြန်ပြန် ကောင်းမည်သာ ဖြစ်ပါသည်။

နှင်းဆီပန်းကို ဘယ်နာမည်ပုံညှိမှည့် မွေးမြီသာ ဟု ရိုတ်စပီးယားက ပြောခဲ့ဖူးပါသည်။

မြသန်းတင့်

၂၅-၂-၉၇

TRIALS IN MYANMAR

By

Maurice Collis

Review: By George Orwell

စာအုပ်ဝေဖန်ချက်

တက္ကသိုလ်ကျောင်း

Trials in Myanmar by Maurice Collis

This is an unpretentious book, but it brings out with unusual clearness the dilemma that faces every official in an empire like our own. Mr Collis was District Magistrate of Yangon in the troubled period round about 1930. He had to try cases which were a great deal in the public eye, and he soon discovered the practical impossibility of keeping to the letter of the law and pleasing European opinion at the same time. Finally, for having sentenced a British army officer to three months imprisonment for criminal negligence in driving a car, he was reprimanded and hurriedly transferred to another post. For the same offence a native would have been imprisoned as a matter of course.

The truth is that every British magistrate in India is in a false position when he has to try a case in which European and native interests clash. In theory he is administering an impartial system of justice; in practice he is part of a huge machine which exists to protect British interests, and he has often got to choose between sacrificing his integrity and damaging his career. Nevertheless, owing to the exceptionally high traditions of the Indian Civil Service, the law in India is administered far more fairly than might be expected — and incidentally, far too fairly to please the business community. Mr Collis grasps the essential situation clearly enough; he recognizes that the **Yangon** has profited very little from the huge

wealth that has been extracted from his country, and that the hopeless rebellion of 1931 had genuine grievances behind it. But he is also a good imperialist, and it was precisely his concern for the good name of English justice that got him into hot water with his fellow countrymen on more than one occasion.

In 1930 he had to try Sen Gupta, one of the leaders of the Congress Party and at that time Mayor of Calcutta, who had paid a flying visit to Yangon and made a seditious speech. The account of the trial makes curious reading—an Indian crowd roaring outside, Mr Collis wondering whether he would be knocked on the head the next moment, and the prisoner sitting in the dock reading a newspaper to make it clear that he did not recognize the jurisdiction of an English court. Mr Collis's sentence was ten days' imprisonment—a wise sentence, for it deprived Sen Gupta of a chance of martyrdom. Afterwards the two men were able to meet privately and talk the affair over. The description of the Indian and the Englishman meeting in perfect amity, each fully aware of the other's motives, each regarding the other as an honourable man and yet, in the last resort, as an enemy is strangely moving and makes one wish that politics nearer home could be conducted in an equally decent spirit.

Review by George Orwell

စာအုပ်ဝေဖန်ချက်

ဤစာအုပ်သည် ရိုးရိုးရှင်းရှင်းကလေး ရေးသားထားသော စာအုပ်ဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် ကျွန်တော်တို့၏ အင်ပါယာမျိုးတွင် အမှုထမ်းနေရသော အရာရှိတိုင်း ရင်ဆိုင်နေရသည့် ပြဿနာကို ထူးခြားထင်ရှားစွာ တင်ပြထားသည်။ မစ္စတာ ကောလစ်သည် ၁၉၃၀ ခုနှစ်တစ်စိုက် ဗရတ်သုက္ခအချိန်တွင် ရန်ကုန်တွင်အရေးပိုင် ဖြစ်ခဲ့သည်။ သူသည် အများပြည်သူတို့စိတ်ဝင်စားကြသည့် အမှုကြီးများကို စစ်ဆေးခဲ့ရသည်။ ဥပဒေကို အတိအကျလိုက်နာဖို့နှင့် တစ်ချိန်တည်းတွင် ဥရောပ တိုက်သားတို့၏အလိုဆန္ဒကို သဘောကျအောင် လုပ်ဖို့ကိစ္စသည် လက်တွေ့မဖြစ်နိုင် ကြောင်းကို သူတွေ့လာခဲ့ရသည်။ နောက်ဆုံးတွင် မော်တော်ကားကို မဆင်မခြင် မောင်းမှုဖြင့် ဗြိတိသျှ စစ်ဗိုလ်တစ်ဦးကို ထောင်သုံးလချလိုက်သည့်အတွက် သူ့အား အထက်မှ ကြိမ်းမောင်းကာ တစ်ခြားတစ်နေရာသို့ ပြောင်းရွှေ့ခြင်း ခံခဲ့ရလေသည်။ တိုင်းရင်းသားတစ်ယောက်က ထိုပြစ်မှုကို ကျူးလွန်ခဲ့လျှင် အလားတူပြစ်ဒဏ်မျိုးကို ခံရမည်သာ ဖြစ်လေသည်။

အိန္ဒိယပြည်တွင်ရှိသည့် ဗြိတိသျှတရားသူကြီးတစ်ဦးသည် ဥရောပ တိုက်သား နှင့် တိုင်းရင်းသားတစ်ဦးတို့၏ အကျိုးစီးပွားတို့ ပဋိပက္ခဖြစ်နေသည့် အမှုတစ်ခု ကို စစ်ဆေးရသည့်အခါမျိုးတွင် များစွာ အခက်ကြုံရသည်။ ယင်းမှာ အကြောင်းရင်းခံ ဖြစ်လေသည်။ သဘောတရားအားဖြင့် သူသည် ဘက်လိုက်ခြင်းမရှိဘဲ တရားမျှတမှုကို ကျင့်သုံးနေသည်ဟု ဆိုသော်လည်း လက်တွေ့တွင်မူ သူသည် ဗြိတိသျှတို့၏ အကျိုး စီးပွားများကို ကာကွယ်ပေးနေသော စက်ယန္တရားကြီး၏ အစိတ်အပိုင်းဖြစ်နေ သည်။ ထိုအခါမျိုးတွင် မိမိသည် မိမိ၏ ရိုးသားတည်ကြည်မှုကို စွန့်လွှတ်မည်လော။ သို့သော်မဟုတ် မိမိ၏ ရာထူးသက်တမ်းကို စွန့်လွှတ်မည်လောဟု ရွေးစရာဖြစ်လာခဲ့ သည်။ သို့တိုင်အောင် အိန္ဒိယပဋိညာဉ်ခံဝန်ထမ်းတို့၏ ထူးခြားသော အစဉ်အလာ

ကြောင့် တရားဥပဒေကို မျှော်လင့်သည်ထက် တည့်မတ်စွာ စီရင်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ ကံအားလျော်စွာပင် ကုန်သည်ကြီးများကလည်း ကျေနပ်စွာ လက်ခံခဲ့ကြပါသည်။ မစ္စတာကောလစ်သည် အဓိကအခြေအနေကို ပြက်ပြက်ထင်ထင် သဘောပေါက်ခဲ့ပါသည်။ မြန်မာတို့သည် သူတို့တိုင်းပြည်မှထွက်သော စည်းစိမ်ဥစ္စာများကို ခံစားစံစားရခြင်းမရှိကြောင်း၊ ၁၉၃၀ ခု တစ်ဝိုက်တွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် ပုန်ကန်မှုကြီးသည် စစ်မှန်သော နစ်နာချက်များကြောင့် ပေါ်ပေါက်လာခြင်းဖြစ်ကြောင်းကို သူ အသိအမှတ်ပြုပါသည်။ သို့ရာတွင် မစ္စတာကောလစ်သည် တာဝန်ကျေသော နယ်ချဲ့သမားတစ်ဦးဖြစ်၍ အင်္ဂလိပ် တရားဥပဒေစနစ်၏ နာမည်ကောင်းကို ထိန်းသိမ်းရေးသည် သူ့တာဝန်ဖြစ်သည်ဟု ယူဆပါသည်။ သို့ဖြင့် သူသည် တစ်ကြိမ်ထက်မနည်း သူ့အင်္ဂလိပ်လူမျိုးများ နှင့် ပြဿနာ ဖြစ်လာခဲ့ရပါသည်။

၁၉၁၀ ခုနှစ်၌ သူသည် အိန္ဒိယကွန်ဂရက်ခေါင်းဆောင်တစ်ဦးဖြစ်ပြီး ထိုစဉ်က ကလာကတ္တားမြို့တော်ဝန်ဖြစ်သူ ဆင်းဂုပတားကို ရုံးတင်စစ်ဆေးရန် ရှိပါသည်။ ဆင်းဂုပတားသည် ရန်ကုန်သို့ လေယာဉ်ပျံဖြင့် ရောက်ရှိလာကာ အစိုးရကို အကြည်ညိုပျက်စေသည့် မိန့်ခွန်းတစ်ခုကို ပြောခဲ့ပါသည်။ ထိုအမှုစစ်ဆေးပုံကို ဖတ်ရသည်မှာ လွန်စွာ စိတ်ဝင်စားဖွယ်ကောင်းလှပါသည်။ ရုံးပြင်ဘက်တွင် အိန္ဒိယအမျိုးသားများက ကြွေးကြော်သံများကို ဟစ်အော်လျက်။ တရားခံ ဆင်းဂုပတားက အင်္ဂလိပ်တရားရုံးကို အသိအမှတ် မပြုဆိုသည့်သဘောဖြင့် ဝက်ခြံထဲတွင် သတင်းစာတစ်စောင်ကို ထိုင်ဖတ်လျက်။ မစ္စတာကောလစ်က ထောင်ဒဏ်ဆယ်ရက်ကျခံစေရန် စီရင်ချက်ချလိုက်ပါသည်။ အမြော်အမြင်ရှိသည့် စီရင်ချက်ဖြစ်ပါသည်။ သို့မဟုတ်လျှင် ဆင်းဂုပတားသည် အာဇာနည် သူရဲကောင်းကြီးတစ်ဦးဖြစ်သွားမည်မှာသေချာပါသည်။ ထို့နောက်တွင် သူတို့နှစ်ယောက်သည် သီးခြားတွေ့ဆုံကာ အမှုကိစ္စကို ပြန်ပြောကြပါသည်။ အိန္ဒိယအမျိုးသားတစ်ဦးနှင့် အင်္ဂလိပ်အမျိုးသားတစ်ဦးတို့ ချစ်ကြည်စွာ တွေ့ဆုံကြပုံ၊ သူတို့နှစ်ဦး၏ ရည်ရွယ်ချက်များ ခြားနားကြကြောင်းကို နှစ်ဦးစလုံး နားလည်ကြပုံ၊ တစ်ဦးကိုတစ်ဦး ဂုဏ်သရေရှိလှကြီးလှကောင်းအဖြစ် သဘောထားကြပုံ၊ တစ်ပြိုင်နက်တည်းတွင် သူတို့နှစ်ယောက်သည် ရန်သူများဖြစ်ကြောင်းကို နားလည်ကြပုံတို့ကို ရေးသားထားသည်မှာ လွန်စွာ ဖတ်၍ ကောင်းလှပါသည်။ ထိုစာကို ဖတ်ရင်း နိုင်ငံရေးတွင်လည်း အလားတူ စိတ်ကောင်းသဘောထားဖြင့် လုပ်နိုင်ကြလျှင် ကောင်းလေစွဟုတောင့်တမိပါသည်။

LETTER TO F. TENNYSON JESSE

By

George Orwell

ပေးစာတစ်စောင်

Knowledge of Burma
I was in the
and near from the
concerning a country
that the Europeans used to believe,
that Burma and India

၆၁:၀၀၆၀၆

Letter to F. Tennyson Jesse

Dear Miss Tennyson Jesse,

You ask me what is my knowledge of Myanmar. It is out of date, but it is quite good of its kind. I was in the Imperial Police in Myanmar from 1922 to 1927, so that I know from the inside a little about the work of governing a country of that kind. I also know how the Europeans used to behave, and from what I could learn from Myanmar and English acquaintances, they had not improved greatly in more recent years. In your book you said nothing about our economic exploitation of the country, the way in which, for instance, we could get oil and other raw materials at a fraction of what they would have cost if Myanmar were an independent country, and though you did mention it, you soft-pedalled the social misbehaviour of the British and the friction to which it has led over a long period. As to the figures for the Myanmar fifth column, I simply can't accept 5,000 as anywhere near the truth, though I can well believe that the number was smaller than was reported at the time. The figure of 5,000 being official doesn't make it any more credible—rather the opposite, as naturally those responsible for the administration would minimize the amount of opposition. Ever since 1931 sporadic guerrilla fighting had been happening in Myanmar involving much larger numbers of people than that, and it was admitted during the 1942 campaign that enough Myanmar were operating with the Japs to affect the military issue to some extent. I had accounts from one or two people who were in Myanmar

at the time. The whole administration of the country simply folded up in the face of a serious threat, and it had been possible to foresee years beforehand that this would happen. We have treated Myanmar better than we have treated some countries, but on the whole it is a sordid story and one ought to begin any book about Myanmar by saying so. Did you ever read my novel about Myanmar (Myanmar Days)? I dare say it's unfair in some ways and inaccurate in some details, but much of it is simply reporting of what I have seen.

**Your sincerely,
George Orwell**

ပေးစာတစ်စောင်

ချစ်ခင်လှစွာသော
မစ္စတင်နီဆင်ဂျက်ဆီ

မြန်မာပြည်နှင့်ပတ်သက်၍ ဘာသိသလဲဟု ခင်ဗျားက မေးခဲ့ပါသည်။ ကျွန်တော်သိသမျှတို့မှာ ခေတ်မမီတော့ပါ။ သို့ရာတွင် ခေတ်မမီတော့သည့် အသိများထဲတွင်မူ အကောင်းဆုံးဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော်သည် ၁၉၂၂ ခုနှစ်မှ ၁၉၂၇ ခုနှစ် အထိ မြန်မာပြည် ဘုရင့် ပုလိပ်အဖွဲ့တွင် အမှုထမ်းခဲ့ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုသို့သော တိုင်းပြည်တစ်ပြည်အား အုပ်ချုပ်သည့်လုပ်ငန်းကို အနည်းငယ်မျှ အတွင်းကျကျ သိခဲ့ရပါသည်။ ဥရောပတိုက်သားများ မည်သို့ပြုမူနေထိုင်ကြသည်ကိုလည်း ကျွန်တော်သိပါသည်။ မြန်မာနှင့် ဥရောပ မိတ်ဆွေများထံမှ သိရသလောက် ဆိုလျှင် သူတို့သည် မကြာမီ နှစ်များအထိ ဘာမျှ တိုးတက်ပြောင်းလဲလာခဲ့ခြင်း မရှိသေးပါ။ ခင်ဗျား၏ စာအုပ်တွင် မြန်မာပြည်အား ကျွန်တော်တို့ မည်သို့ နည်းပုံစီပွားရေးအရ ခြယ်လှယ်လွှမ်းမိုးထားခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ တစ်လုံး တစ်ပါဒမျှ ဖော်ပြထားခြင်းမရှိပါ။ ဥပမာအားဖြင့် အကယ်၍ မြန်မာပြည် လွတ်လပ်ရေးရခဲ့လျှင် အဖိုးတန်သော ရေနံနှင့် အခြားကုန်ကြမ်းများကို ထိုထက်လွန်စွာနည်းသော အစိတ်အပိုင်းဖြင့် ကျွန်တော်တို့ ထုတ်ယူခဲ့သည်ကို ဖော်ပြထားခြင်းမရှိပါ။ ဖော်ပြထားသည် ဆိုလျှင်လည်း ဗြိတိသျှလူမျိုးများ၏ လူမှုရေးအရ အထက်စီးနင်းပြုမူနေထိုင်မှုနှင့် ကာလ ရှည်ကြာစွာ ပြုလုပ်ခဲ့သော ဖိနှိပ်မှုတို့ကို ဖော့၍ ဖော်ပြထားပါသည်။ မြန်မာတို့၏ ပဉ္စမံတပ်ဖွဲ့ အရေအတွက်နှင့် ပတ်သက်၍လည်း ထပ်သား ၅၀၀၀ ဆိုသည့် အရေအတွက်သည် အမှန်နှင့် နီးစပ်သည်ဟု ကျွန်တော် ထုတ်ဖော်နိုင်ပါ။ ထိုအရေအတွက်သည် ထိုစဉ်က ကြားရသည့် အရေအတွက်ထက် နည်းနေသည်ဟု ထင်ပါသည်။ ၅၀၀၀ ဆိုသည့် အရေအတွက်သည် အစိုးရ

ထုတ်ပြန်သည့် တရားဝင်အရေအတွက်ဖြစ်သည်ဆိုရုံမျှဖြင့် ယုံကြည်နိုင်ဖွယ် မရှိသေးပါ။ အုပ်ချုပ်ရေးတာဝန်ရှိသူများမှာ အတိုက်အခံတို့၏ အရေအတွက်ကို လျှော့၍ ပြောတတ်ကြသဖြင့် ထိုထက်များလိမ့်မည်ဟု ထင်ပါသည်။ ၁၉၃၁ ခုနှစ်မှ စ၍ မြန်မာပြည်တွင် ပြောက်ကျားတိုက်ပွဲများ ဟိုတစ်ကွက်သည်တစ်ကွက် ဖြစ်ပွားခဲ့ရာ ထိုအရေအတွက်ထက် ပို၍ အများအပြား ပါဝင်ခဲ့ကြပါသည်။ ၁၉၄၂ ခု စစ်ပွဲအတွင်းက မြန်မာများစွာတို့သည် ဂျပန်တို့နှင့်ပူးပေါင်းပါဝင်ကြောင်းကို ဆိုင်ရာတို့က အတိအလင်း ဝန်ခံခဲ့ပြီးဖြစ်ပါသည်။ ထိုအချိန်က မြန်မာပြည်တွင်ရှိခဲ့သူ တစ်ဦး နှစ်ဦးထံမှထုတ်ဖော်ပြောဆိုချက်များကျွန်တော်ရရှိပြီးဖြစ်ပါသည်။ တိုင်းပြည်အုပ်ချုပ်ရေးလုပ်ငန်းသည် ကြီးစွာသော ခြိမ်းခြောက်မှုတစ်ခုကြောင့် အလိုလိုပျက်စီးသွားခဲ့ပြီးဖြစ်ရာ ထိုအဖြစ်မျိုးသည် နောက်တစ်ကြိမ် ပေါ်ပေါက်ဦးမည်ကို နှစ်ပေါင်းများစွာ ကြိုတင်၍ မြင်နိုင်ပါသည်။ ကျွန်တော်တို့သည် အခြားတိုင်းပြည်များထက် မြန်မာပြည်ကို ပို၍ ကောင်းမွန်စွာ အုပ်ချုပ်ခဲ့သည်မှာ မှန်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ခြံ၍ကြည့်လျှင် ကျွန်တော်တို့၏ အုပ်စိုးမှုသည် လွန်စွာ စိတ်ညစ်ညူးဖွယ်ရာ ကောင်းသည့် အုပ်ချုပ်မှု ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာပြည်အကြောင်းကို ရေးမည်ဆိုလျှင် ထိုအကြောင်းကစ၍ ရေးသင့်ပါသည်။ မြန်မာပြည်အကြောင်း ကျွန်တော်ရေးသားသည့်စာအုပ် (မြန်မာပြည်တွင် နေစဉ်က)ကို ဖတ်ပြီးပါပြီလား။ ထိုအထဲမှ အချို့ နေရာများတွင် တရားမျှတမှု မရှိဘဲ အချို့ အသေးစိတ် အချက်အလက်များတွင် လည်း တိကျ မှန်ကန်ခြင်းမရှိကြောင်းကို ကျွန်တော်ပြောရပါသည်။ သို့ရာတွင် အများစုမှာ ကျွန်တော်မြင်ခဲ့ တွေ့ခဲ့သည်တို့ကို ပြန်၍ ရေးထားခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်။

မှန်ကန်စွာဖြင့်
ကျောအော့ဝဲ

MR. PICNIC

By

Bernard Hollowood

ပျော်ပွဲစားထွက်ခြင်း

ပျော်ရွှင်စရာအိမ်ခြံမြေ:

Mr Picnic

It is an odd thing that a hard-boiled egg or a bloaterpaste sandwich can be greatly improved in flavour merely by being carried out of doors and across a few fields. The egg becomes somehow more eggy, the paste more bloated.

Every picnicker knows this and is expected to discuss it at length. In fact a picnic can be accounted a failure if the table-talk deviates in the slightest (warnings of approaching wasps excluded) from a straight forward commentary on the ambrosial quality of the food.

The reason for all this is obvious. Deep down every picnicker feels that he has earned his food the hard way, that he has won his hard-boiled egg from the eyrie of some fierce eagle, wrestled for hours with a man-eating bloater, slain the salami with his bare hands. The picnic takes man back, subconsciously, to his Stone-Age hunting days, to the years of his cave-manliness, when his palate was fresh, undefiled by tobacco and harsh synthetic flavours.

Few people, I imagine, have prepared more thoroughly for a picnic than I. Nothing has been left to chance: I have visited an exhibition devoted entirely to the technique of 'Eating Out of Doors' (held recently at the Tea Centre, London, and arranged by the Council of Industrial Design in co-operation with the Tea Bureau); I have pried — somewhat conjecturally — into the history of picnicking; I have hoarded chocolate biscuits for months, and a large X marks the approved spot on my map of Surrey. And since I happen to know a man at the Meteorological Office I have no fears about the weather.

Let me tell you what I have discovered. Well, first, that the British are the most enthusiastic and inveterate of picnickers. I readily admit that the French have word for it (*picque - nique* - and can you imagine a word with an etym, more dub?), but I submit that the consumption of large, chef-cooked dinners at little tables set on the pavements of Paris is not picnicking as we understand it. It may be eating out of doors, but it is no *picque-nique*. I readily admit, too, that the Americans have things called barbecues (borrowed from the Spanish *barbacoa*) on which they are apt to grill enormous kingsize steaks *al fresco*. These barbecues, however, are fixtures and seldom more than fifty feet from the back porch and the cocktail cabinet. In my view they disqualify the Americans as picnickers.

Again, I will admit that a certain amount of picnicking goes on in Central Europe, in the Black Forest, the Tyrol and possibly the Carpathians, though it is accompanied by too much *lieder*-singing and *stein*-waving for my taste. And there is nothing in Chekhov to suggest that the Russian picnic was ever anything more than a frivolous pastime of the bourgeoisie.

If I have still to prove that the British pioneered the picnic let me remind you that the sandwich was invented by an

ရသစာတင်းငယ်များ (၂)

Englishman, John Montagu, fourth Earl of Sandwich (1718-92), and that a picnic without sandwiches is unthinkable. We British have been eating out of doors for centuries, ever since we invented cricket, ever since we invented holiday resorts, newsprint and fish-and-chips. John Bull is Mr Picnic.

What else have I discovered? That the manufacturers are trying to make things easy for Mr Picnic. They are offering him such remarkable aids to picnicking as "a kettle which boils water no matter how it rains or blows, using newspaper, leaves, dead bracken or twigs as fuel," an electric kettle "which runs off a car battery," a one-and-a-half-gallon water-bucket weighing just over an ounce, a contrivance for turning sea water into drinking water, a "floating knife" (for spreading jam under water?), collapsible telescopic plastic beakers, a portable radio and direction-finder... Mr Picnic should welcome these gadgets, no doubt, as useful, perhaps essential, items of camping equipment; but he should be on his guard against further developments. If the manufacturers are encouraged too much they will produce a portable, collapsible picnic hut, completely wasp-proof and ant-proof, and equipped with a charcoal-burning barbecue, an electric dish-washer (run off a car battery), a television set, a refrigerator and easy chairs. Oh, yes, and a printed set of instructions on "How to Enjoy a Trouble-Free Picnic"

Half the fun in eating out of doors, surely, is in evading and surmounting such natural hazards and obstacles as blown sand, flies, ants, wasps, thunderbolts, bulls, farmers, stray dogs, exhaust fumes and golf balls without any elaborate apparatus. Professional picnickers, tramps, agricultural labourers, men who dig holes in roads, soldiers and poets, seem to manage quite well with the simplest equipment. A can of beans, a brushwood fire and a penknife, are enough for most vagabonds. R. L. Stevenson, you will remember, merely dunked his bread in the

river. I have never actually dipped bread in a river myself, but I'm sure it must be delicious. There is practically no work involved in the preparation of this simple meal, and no washing up afterwards. Fitz Gerald's recipe "A jug of Wine, a Loaf of Bread—and Thou" is also a great labour-saver. Simplicity, then, at all costs. An "attractive easily carried basket containing four cups, two one-pint vacuum flasks, sandwich tins, milk flask and butter container, at 28s. 6d. the set" should be enough even for the most fastidious.

I am well aware, of course, that picnics in the nineteenth century were often very elaborate affairs indeed, stiffly and stuffily formal and attended by retinues of servants. (Fashionable Londoners formed a "Picnic Society" and called themselves Picknickians.) I doubt very much, though, whether the participants got as much fun out of these shenanigans as the thousands who junketed on paste sandwiches and bottled beer on the heaths, moors, downs, and beaches. The art of picnicking, I insist, is in travelling light in mind and material.

My own method is to select a likely spot (I am firm but courteous with those who have other ideas), preferably one behind a wind-break, a groyne or a sight-screen, and to park the picnic basket as unobtrusively as possible. Then I pace out a distance of twenty yards and establish a decoy. This consists of a sheet of newspaper and a jar containing a small quantity of jam. Damson is as good as any. It takes about ten minutes for the insects to organize their invasion of the decoy, and this period must be endured in complete silence by the entire family. Then, and only then, can the picnic proper be prepared.

Should the insects see through this stratagem and make a bee-line for the richer fare it is just too bad. The picnic must go on. Wasps can be kept reasonably quiet by passive resistance and the surrender of some small viscous area of the spread, and midges can be fought off with clouds of tobacco smoke and

occasional sweeps with a folded newspaper. But the flies should be ignored: they are so stupid that nothing short of total chemical warfare will discourage them. On Gallipoli our troops soon gave up the struggle against the clouds of flies that infested their mugs of tea: they drank them down and found them pleasantly sweet. There is always, you see, a brighter side.

My own arrangements do not include tea-making. My X marks a spot about a hundred yards from an excellent little cafe where they charge only a shilling for a pot of tea, are very liberal with hot water, and are not offended by people who consume their own sandwiches on the premises.

Bernard Hollowood

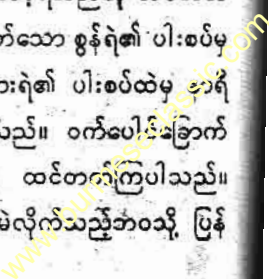

ပျော်ပွဲစားထွက်ခြင်း

ကျက်ကျက်ပြုတ်ထားသော ကြက်ဥတစ်လုံး သို့မဟုတ် ငါးသေတ္တာငါး ညှပ်ထားသည့်ဆင်းဒွန်တစ်ချပ်သည် ကွင်းပြင်များကို ဖြတ်သန်း၍ အိမ်ပြင်သို့ ယူလာခဲ့သည်နှင့် အနံ့အရသာ ပို၍ထူးလာသည်မှာ တော်တော်တော့ ဆန်းပါသည်။ ကြက်ဥသည် ပို၍ ကြက်ဥနှင့်တူလာပြီး ငါးသေတ္တာသည် ပို၍ ငါးသေတ္တာနှင့် တူလာပါသည်။

ဤအချက်ကို ပျော်ပွဲစားထွက်သူတိုင်းသိရှိပြီး ပြောမည်ဆိုလျှင် အကျယ်တဝင့် ပြောနိုင်ကြပါသည်။ အမှန်အားဖြင့် စားသောက်ပွဲစကားဝိုင်း၌ (ပိုးပုရွက်ဆိတ်များ အန္တရာယ်ကို စိုးရိမ်ရကြောင်း စကားမှလွဲလျှင်) စားသောက်ဖွယ်တို့၏ ကောင်းကျိုး လက္ခဏာ အဖြာဖြာတို့ကိုသာ ပြောသင့်ပါသည်။ ထိုစကားမှလွဲ၍ အခြားစကား များကို ပြောမည်ဆိုလျှင် ထိုပျော်ပွဲစားသည် အချည်းနှီးသာ ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

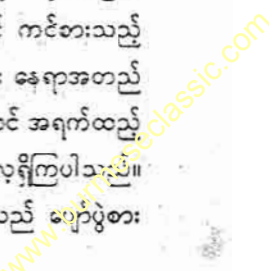
ဤသို့ဖြစ်ရသည့်အကြောင်းမှာလည်း ထင်ရှားပါသည်။ ပျော်ပွဲစားထွက်သူတိုင်း သည် မိမိ၏ စားသောက်ဖွယ်ရာတို့ကို ခက်ခက်ခဲခဲ ယူလာခဲ့ရသည်ဟု ထင်တတ် ကြပါသည်။ သူ့ကြက်ဥပြုတ်မာမာကို ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်သော စွန်ရဲ၏ ပါးစပ်မှ ယူလာခဲ့သည်ဟု ထင်တတ်ကြပါသည်။ လူသားစား သားရဲ၏ ပါးစပ်ထဲမှ နှာရံ ပေါင်းများစွာကြာအောင် လှယူခဲ့ရသည်ဟု ထင်ကြပါသည်။ ဝက်ပေါင်းခြောက် လုပ်ရန်အတွက် ဝက်ကို မိမိကိုယ်တိုင်ပေါ်ခဲ့ရသည်ဟု ထင်တတ်ကြပါသည်။ ပျော်ပွဲစားထွက်ခြင်းသည် လူအား ကျောက်ခေတ်က အမဲလိုက်သည့်ဘဝသို့ ပြန်

ရောက်နေသည်ဟု မသိမသာ အထင်ရောက်စေပါသည်။ ဆေးလိပ်၏ ညစ်ညမ်းမှုမရှိ သေးသော ကြမ်းရှည်ညို လူလုပ်အနံ့အရသာဖြင့် ညစ်ညမ်းခြင်းမရှိသေးသော လတ်ဆပ်သော အာခံတွင်းရှိသည့်ခေတ်ဖြစ်သော ဂူအောင်းလူသားခေတ်သို့ ပြန် ရောက်နေသည်ဟု မသိမသာ အထင်ရောက်စေပါသည်။

ပျော်ပွဲစားထွက်ရန်အတွက် ပြင်ဆင်ရာတွင်မူကား ကျွန်တော့ထက် ကျကျ နနပြင်ဆင်သူဟူ၍ ရှားလိမ့်မည်ထင်ပါသည်။ မည်သည့်အရာကိုမျှ ကျွန်တော် မေ့လျော့ခြင်းမရှိပါ။ ကျွန်တော်သည် အိမ်ပြင်တွင် စားသောက်ခြင်းနိဿရည်းများကို ဦးစားပေး၍ ပြသသည့် ပြပွဲတစ်ခုသို့ သွားကြည့်ခဲ့ပါသည်။ (ယင်းမှာ စက်မှုဒီဇိုင်း ကောင်စီနှင့် လက်ဖက်ရည်အသင်းတို့က ပူးပေါင်းပြီး လန်ဒန်မြို့ တီးစင်တာတွင် မကြာမီက ကျင်းပခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။) ကျွန်တော်သည် စူးစမ်းလိုသည့်သဘောဖြင့် ပျော်ပွဲစားထွက်ခြင်း သမိုင်းအကြောင်းကို လေ့လာခဲ့ပါသည်။ ကျွန်တော်သည် ချောကလက် ဘီစကွတ်များကို လပေါင်းများစွာ ကြိုတင်စုဆောင်းထားပါသည်။ ကျွန်တော့်တွင်ရှိသည့် ဆာရေးနယ် မြေပုံပေါ်တွင် ပျော်ပွဲစားထွက်၍ ကောင်းမည့် နေရာများကို အမှတ်အသားများ ခြစ်ထားပါသည်။ မိုးလေဝသဌာနတွင် အသိမိတ် ဆွေရှိသဖြင့်ရာသီဥတုကိုလည်း စိုးရိမ်စရာမရှိတော့ပါ။

ထိုပြပွဲတွင် ကျွန်တော်သိရှိလေ့လာခဲ့ရသည်တို့ကို ပြောပြချင်ပါသည်။ ပထမ အားဖြင့် ဗြိတိသျှလူမျိုးသည် ပျော်ပွဲစားထွက်ခြင်းကို ဝါသနာအပါဆုံးလူမျိုး ဖြစ် ပါသည်။ ပြစ်သစ်စကားတွင်လည်း “ပစ်ကနစ်” (ပျော်ပွဲစားထွက်ခြင်း) ဟူသော စကားရှိပါသည်။ သို့ရာတွင် ပါရီမြို့ လမ်းဘေးစင်္ကြံများတွင် စားပွဲကလေးတွေဖြင့် ခိုင်းထိုင်ကာ စားတော်ကဲတို့ ချက်ပြုတ်သည့် အစားအသောက်များကို စားသောက် ခြင်းသည် ကျွန်တော်တို့ နားလည်ထားသည့် ပျော်ပွဲစားထွက်ခြင်းမျိုး မဟုတ်ပါ။ ယင်းသည် အိမ်ပြင်တွင် စားသောက်ခြင်းမျှသာဖြစ်၍ ပျော်ပွဲစားထွက်ခြင်းမဟုတ်ပါ။ အမေရိကန်လူမျိုးတို့တွင်လည်း “ဘာဘီကျူး” (ကောင်လုံးကင်ပျော်ပွဲစား) ဆိုသည့် အလေ့ရှိကြောင်းကျွန်တော်ဝန်ခံပါသည်။ (ယင်းမှာ စပိန်စကားမှ ငှားယူထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။) မင်းကြိုက်စိုးကြိုက် အသားတုံးကြီးများကို တံခွိုဖြင့် ကင်စားသည့် ပွဲဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင်ထိုကောင်လုံးကင် ပျော်ပွဲစားမျိုးမှာလည်း နေရာအတည် တကျ သတ်မှတ်ထားသည့်ပွဲမျိုးဖြစ်ပြီး အိမ်နောက်ဖေး လသာဆောင် အရက်ထည့် သည့်ဘီရီနှင့် ပေ ၅၀ လောက်သာဝေးသည့်နေရာမျိုးတွင်သာ လုပ်လေ့ရှိကြပါသည်။ ကျွန်တော်အမြင်ကိုပြောရလျှင် ထိုပွဲများဖြင့်လည်းအမေရိကန်တို့သည် ပျော်ပွဲစား

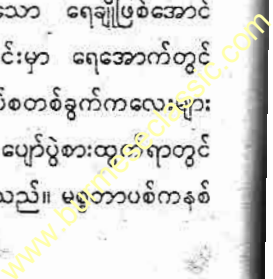
ထွက်သူများစာရင်းတွင် မပါနိုင်သေးပါ။

ဥရောပအလယ်ပိုင်း တိုင်ရီးနယ်နှင့် ကာပေသီယန်းနယ် ရှိ သစ်တောနက်ကြီးများ ထဲတွင်လည်း ပျော်ပွဲစား ထွက်သည့် အလေ့များရှိခဲ့ကြောင်းကို ဝန်ခံပါသည်။ သို့ရာတွင် ယင်းတို့မှာ အများအားဖြင့် တေးသီချင်းဆိုကြခြင်းက ပဓာနဖြစ်နေပြီး ကျွန်တော်အနေဖြင့်ပြောရလျှင် ဘီယာခွက်မြောက်သောက်သည့် ကိစ္စမျှသာ ဖြစ်သည်ဟု ထင်ပါသည်။ ချက်ကော့၏ စာအုပ်များကိုဖတ်ကြည့်လျှင် ရှုရှုတို့၏ ပျော်ပွဲစားထွက်ခြင်းမျိုးမှာလည်း ဓနရှင်လူတန်းစားတို့၏ အပျင်းပြေကစားနည်းတစ်မျိုးထက် ဘာမျှ မပိုသလို ဖြစ်နေပါသည်။

ပျော်ပွဲစားထွက်သည့်အလေ့ကို ဗြိတိသျှလူမျိုးတို့ကစတင်ခဲ့ကြောင်း သက်သေပြပါဟုဆိုလျှင် ဆင်းဒွစ် မုန့်သည် ဗြိတိသျှလူမျိုးတစ်ဦးဖြစ်သော စတုတ္ထမြောက် ဆင်းဒွစ်နယ်စားကြီး ဂျွန်မွန်တေဂျ (၁၇၁၈-၉၂) က စတင်တီထွင်ခဲ့ကြောင်းကို ထောက်ပြလိုပါသည်။ ပျော်ပွဲစားတစ်ခုသည် ဆင်းဒွစ်မပါဘဲနှင့် မဖြစ်နိုင်ဟု ထောက်ပြလိုပါသည်။ ကျွန်တော်တို့ဗြိတိသျှလူမျိုးသည် ကရစ်ကက် ကစားနည်းကို တီထွင်ခဲ့သည့်အချိန်မှစ၍ အားလပ်ရက် အနားယူစခန်းများကို တီထွင်ခဲ့ချိန်မှစ၍ သတင်းစာ၊ ငါးကြော်နှင့် အာလူးကြော်တို့ကို စတင်တီထွင်ခဲ့ချိန်မှစ၍ ရာစုနှစ်ပေါင်းများစွာကပင် အိမ်ပြင်တွင် စားသောက်ခဲ့ကြခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ဂျွန်ဘူးလ် (ဗြိတိသျှလူမျိုး)သည် မစွတာ ပစ်ကနစ်ဖြစ်ပါသည်။

နောက်ထပ် ကျွန်တော်ဘာတွေ့ပါသေးသနည်း။ ထုတ်လုပ်သူများသည် မစွတာ ပစ်ကနစ်အတွက် သက်သာလွယ်ကူအောင် ဖန်တီးပေးနေကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ မိုးဘယ်လောက်ရွာရွာ လေဘယ်လောက်တိုက်တိုက် သတင်းစာ စက္ကူများ၊ သစ်ရွက်ခြောက်များ၊ သစ်သားစများ၊ သစ်ကိုင်းခြောက်များကို လောင်စာအဖြစ်သုံး၍ ရေခွေးကြိုနိုင်သော ရေခွေးအိုးများ မော်တော်ကား ဘက်ထရီဖြင့် ရေခွေးကြိုနိုင်သော လျှပ်စစ်ရေခွေးအိုးများ၊ တစ်အောင်စလေးပြီး ရေတစ်ဂါလံခွဲ ထည့်နိုင်သော ရေပုံးများ၊ ပင်လယ်ရေကို သောက်သုံးနိုင်သော ရေချိုဖြစ်အောင် ချက်ပေးသည့် ကိရိယာ၊ ရေပေါ်တွင်ပေါ်သည့်စား (ယင်းမှာ ရေအောက်တွင် ပေါင်မုန့်ကို ယိုသုတ်ရန်လော မပြောတတ်ပါ) ပလပ်စတစ်ခွက်ကလေးများ ခရီးဆောင်ရေဒီယိုနှင့် လမ်းညွှန်အိမ်မြောင် စသည့် ပျော်ပွဲစားထွက်ရာတွင် အထောက်အကူပြု ပစ္စည်းဆန်းများကို ထုတ်လုပ်နေကြပါသည်။ မစွတာပစ်ကနစ်

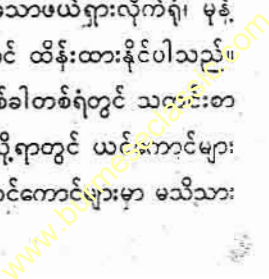
သည် ထိုပစ္စည်းများကို အသုံးဝင်၍ အရေးကြီးသည့် ကွင်းပြင်သုံး တန်ဆာ ပလာများအဖြစ် ကြိုဆိုသင့်သည်မှာ အမှန်ပင်ဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ထို့ထက် တိုးတက် အဆန်းထွင်လာမှုများကိုမူ သတိထား၍ ရှောင်ရှားသင့်ပါသည်။ ထုတ် လုပ်သူများကို ဩဘာပေးနေပါက သူတို့သည် နောင်တွင် မီးသွေးမီးဖိုသုံး ကောင်လုံးကင်ညှပ်များ၊ လျှပ်စစ်ပန်းကန်ဆေးခွက် (ယင်းကိုလည်း မော်တော်ကားဘက် ထရီဖြင့် သုံး၍ရသည်။) ရုပ်မြင်သံကြားစက်၊ ရေခဲသေတ္တာနှင့် ပက်လက်ကုလားထိုင် များ အစုံပါဝင်သော ခြံခံ၊ ပုရွက်ဆိတ်ခံ ခရီးဆောင်ပျော်ပွဲစားရွက်ဖျင်တဲများကိုပင် ထုတ်လုပ်လာကြတော့မည်ဖြစ်ပါသည်။ အော်ဟုတ်ကဲ့ ဒုက္ခနည်းနည်းနှင့် ပျော်ပွဲစား ထွက်နည်းစသည့် လမ်းညွှန်စာအုပ်ကလေး တစ်အုပ်ပင် ပါလိမ့်ဦးမည်ထင်ပါသည်။

ပျော်ပွဲစားထွက် ရာ ဌ ပျော်စရာကောင်းသည်ဆိုခြင်းမှာ သဲမှုန်များ၊ ယင်ကောင် များ၊ ခြေများ၊ မိုးကြိုး လျှပ်စီးများ၊ ကျွဲ နွားများ၊ လယ်သမားများ၊ ခွေးလေ ခွေးလွင့်များ၊ အိတ်ဇောပိုက် မီးခိုးများ၊ ဂေါက်သီးများ စသည့် သဘာဝဘေး အန္တရာယ်များနှင့် အခြားသော အခက်အခဲအနှောက်အယှက်များကို စီမံထားသည့် ပစ္စည်းကိရိယာမပါဘဲ ရှောင်ကွင်းရခြင်း၊ ကျော်လွှားရခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။ အမြဲပျော်ပွဲစားထွက်သူများ၊ အိုးမဲ့ အိမ်မဲ့များ၊ လယ်ယာလုပ်သားများ၊ လမ်းဘေး မြေတူးသမားများ၊ စစ်သားများနှင့် ကဗျာဆရာများ စသူတို့မှာ လက်တွင်ရှိ သမျှပစ္စည်းနှင့် အနှောက်အယှက်များကို ဟန်တားနိုင်ကြဟန် တူကြပါသည်။ ခြေသလုံးအိမ်တိုင် လှည့်လည်နေကြသူများအဖို့ဆိုလျှင် ပဲဘူး တစ်ဘူး၊ ထင်းမီး တစ်ဖိုနှင့်၊ မောင်းချစား တစ်ချောင်းရှိလျှင် လှံစွဲပြီးပါသည်။ စာရေးဆရာကြီး ရောဗတ် လူဝီစတင်ဆန်ဆိုလျှင် ပေါင်မုန့်ကို မြစ်ရေထဲတွင် နှစ်စားခဲ့ကြောင်း အားလုံးအသိပင်ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင်မှာကား ပေါင်မုန့်ကို မြစ်ရေ ထဲသို့ နှစ်မစားဘူးသေးပါ။ သို့ရာတွင် အလွန်အရသာရှိလိမ့်မည် ထင်ပါသည်။ ဤမျှရိုးစင်းသော အစားအသောက်ကို ပြင်ဆင်ရာတွင် ဘာမျှခက်ခက်ခဲခဲ လုပ်စရာ မလိုပါ။ စားပြီးလျှင်လည်းဘာကိုမျှ ဆေးကြောစရာမလိုပါ။ 'ပေါင်မုန့် တစ်ယုက်၊ ဝိုင်တစ်ခွက်နှင့် သက်မျှကြင်သူ ကိုယ့်ချင်သူသို့' ဆိုသည့် ဖိကျရယ်၏ နည်းသည်လည်း ကရိုက်ထနည်းသည့် နည်းလမ်းတစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ သို့ဆိုလျှင် အစစအရာရာ လွယ်ကူပါသည်။ အလွန်ဇီဝကြောင်သူများအတွက်ပင်လျှင် ပန်းကန် လေးစုံ၊ တစ်ပိုင်ဝင် ဓာတ်ဘူးနှစ်လုံး၊ ဆင်းခွစ်ထည့်သည့်ဘူး၊ နွားနို့ဓာတ်ဘူးနှင့် ထောပတ်ခွက်ပါသည့်လှပလွယ်ကူစွာကိုင်တွယ်နိုင်သော ပျော်ပွဲစားခြင်းလောင်းတစ်လုံး လျှင် ၁၈၁၅လင် ဖိပဲနီ ဆိုသည့်ကြော်ငြာထဲက ပစ္စည်းမျိုးဆိုလျှင် လုံးလောက်နေပါပြီ။

၁၉ ရာစု နှစ်ဆန်းက ပျော်ပွဲစားထွက်နည်းသည် ကြီးကျယ်ခမ်းနားလွန်းနေသည်ကို ကျွန်တော် သတိပြုမိပါသည်။ ယင်းတို့သည် လွန်စွာ စည်းကမ်းကြီးပြီး မွမ်းကျပ်လွန်းနေကာ ခြွေရံသင်းပင်းတွေ များလွန်းလှပါသည်။ (အချို့သော ခေတ်ဆန်သည့် လန်ဒန်သားများဆိုလျှင် 'ပျော်ပွဲစားအသင်း' ပင် ဖွဲ့ပြီး သူတို့ကိုယ် သူတို့ ပျော်ပွဲစား အသင်းသားများဟုပင် ခေါ်ခဲ့ကြပါသည်။) ထိုသူများသည် စားကျက်ကုန်းများ၊ မြက်ခင်းပြင်များ၊ လွင်ပြင်များနှင့် ကမ်းခြေများတွင် ဆင်းဒွစ်ထုတ်ကလေး၊ ဘီယာပုလင်းကလေးနှင့် ဖြစ်သလို ပျော်ပွဲစားထွက်ကြသည့် ထောင်ပေါင်းများစွာသော ပျော်ပွဲစားထွက်သူများလောက် ပျော်ပွဲပျော်ပါမည်လားဟု ကျွန်တော်သံသယဖြစ်မိပါသည်။ ပျော်ပွဲစားထွက်ခြင်းအတတ်ပညာသည် စိတ်ဓာတ်ရော ဝန်စည်စလည်ပစ္စည်းပါ ပေါ့ပေါ့ပါးပါးဖြင့် ခရီးထွက်တတ်ခြင်းပင် ဖြစ်သည်ဟု ကျွန်တော် ထပ်လောင်းဆိုချင်ပါသည်။

ကျွန်တော်၏ပျော်ပွဲစားထွက်နည်းမှာနေရာကောင်းကို ရွေးချယ်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ (ကျွန်တော်နှင့် သဘောထားကွဲလွဲသူများရှိလျှင် လိုက်လျောနိုင်သော်လည်း ကျွန်တော်အယူအဆကိုမူ မလျော့နိုင်ပါ။) အထူးသဖြင့် လေကွယ်ရာရေကာတာ အနီးတဝိုက် သို့မဟုတ် လူကွယ်ရာ ချောင်ကလေးတစ်ချောင်ဖြစ်လျှင် ပိုကောင်းပါသည်။ ထိုနေရာတွင် ကျွန်တော်ပျော်ပွဲစားခြင်းဘောင်းကို အသာချပြီး ကိုက် ၂၀ အကွာလောက်တွင် ဖြားယောင်းသွေးဆောင်သည့် နေရာကလေးတစ်ခု လှုပ်ပါသည်။ ထိုနေရာတွင် သတင်းစာစက္ကူလေးတစ်ချပ်ဖြန့်ခင်းပြီး ယိုနည်းနည်း ပုံထားလိုက်ပါသည်။ ဒမ်ဆမ်ယိုဆိုလျှင်လည်း ကောင်းပါသည်။ ၁၀ မိနစ်လောက် ကြာလျှင် ပိုးပုရွက်တပ်ကြီးသည် ထိုနေရာကလေးကို ဝိုင်းအုံတိုက်ခိုက်ကြပါ တော့သည်။ ထိုအခါမျိုးတွင် ပျော်ပွဲစားထွက်သူအားလုံးက တိတ်တိတ်ကလေး နေဖို့လိုပါသည်။ ထိုသို့ သူတို့ကို ဖြားယောင်း၍တခြားနေရာသို့ပို့ပြီးမှပျော်ပွဲစားရန်ပြင်ဆင်သင့်ပါသည်။

ပိုးပုရွက်တို့က ထိုနည်းပရိယာယ်ကိုသိသွားပြီး ပျော်ပွဲစားရာနေရာသို့ တန်းစီပြီးလိုက်လာပြီဆိုလျှင်မူ တော်တော်ဆိုးသွားပါပြီ။ ပျော်ပွဲစားခြင်းကိုမူ ဆက်လုပ်နေရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ခြေကလေးများကိုမူ အသာဖယ်ရှားလိုက်ရုံ၊ မုန့်ကလေးနည်းနည်း ထည့်ကျွေးလိုက်ရုံဖြင့် ငြိမ်သက်အောင် ထိန်းထားနိုင်ပါသည်။ ဖြုတ်ကလေးများကိုမူ ဆေးလိပ်မီးခိုးဖြင့် မှုတ်ပေးပြီး တစ်ခါတစ်ရံတွင် သတင်းစာခေါက်ဖြင့်လှည်းကျင်းပေးခြင်းဖြင့် တိုက်နိုင်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ယင်းကောင်များကိုမူ သည်အတိုင်းပင်ကြည့်နေရတော့မည်ဖြစ်ပါသည်။ ယင်ကောင်များမှာ မသိသား

ဆိုးရွားလှသည့်အတွက် သူတို့အားစားလက်နက်စစ်ပွဲ မဆင်နွှဲဘဲနှင့် မရပါ။
 ဂေါလိပိုလိကျွန်းတိုက်ပွဲတုန်းက ကျွန်တော်တို့စစ်တပ်များသည် လက်ဖက်ရည်ခွက်
 များပေါ်တွင် အုပ်လိုက်ချီ၍ နားနေကြသော ယင်ကောင်တို့ကို တိုက်ပွဲမဆင်
 နိုင်တော့ဘဲ လက်မြောက် အရုံးပေးခဲ့ရပါသည်။ ထိုလက်ဖက်ရည်ကိုပင် သောက်
 ခဲ့ရပါသည်။ အလွန်ချိုသည်ဟု ဆိုပါသည်။ ဘယ်ကိစ္စတွင်မဆို အကောင်းတော့
 ရှိတတ်သည်ကို မြင်တွေ့ရပါသည်။

ကျွန်တော့်ပျော်ပွဲစားအစီအစဉ်တွင် လက်ဖက်ရည်ဖျော်သည့်ကိစ္စ မပါပါ။
 ပျော်ပွဲစားထွက်ရန် ကျွန်တော်ရွေးသည့်နေရာသည် လက်ဖက်ရည်တစ်အိုးလျှင်
 တစ်သျှိုလင်လောက်ဖြင့် ရောင်း၍ ရေခွေးပေါပေါရပြီး ဆိုင်ထဲတွင်ထိုင်၍
 ဆင်းခွစ်စားနေသူတို့ လာရောက်နှောင့်ယှက်ခြင်းမပြုနိုင်သည့် ကဖေးဆိုင်ကလေး
 မျိုးနှင့် ကိုက်တစ်ရာလောက်သာ ဝေးသည့်နေရာမျိုးဖြစ်ပါသည်။

THE SALESMAN-ARTIST

By

W.E. Cossons

ဆာ့ဗ်နစ်ပွဲစွေးသည်

အနောက်အရှေ့

The Salesman-artist

I used to get much enjoyment from listening to the salesmen who went the round of local markets and fairs with stocks of cheap jewellery, household goods, medicines and so forth. I remember one who invariably started the day's proceedings by dramatically affixing his auctioneer's licence to the front of his rostrum with the point of a knife—a gesture of defiance directed at less well provided rivals. Another, who never missed a market, attracted attention by throwing into the air a pile of dinner plates, smashing each one with a hammer as it came down. His patter was always the same, and he must have gone through it twenty times a morning. It included the passage: "My father stood at that corner for forty years—the man with the big hat and the knives. Never sold yer a bad knife in his life." Another, when sales were quiet, was: "Now, come along. I never did see such a slow lot as you people of C. I was at M. the other day, and I said then that the people of C. were..."

One of his lines was a fountain-pen. He would take a sample from its box and bend the nib backwards and forwards on the lid. "Now here," he would say, "is a pen, a fountain-pen. Mr Chamberlain said in the 'Ouse of Commons wot a splendid pen! Now then, 'oo'll give me 'arf a crown for this splendid pen? 'Arf a crown? Two bob then? No, Well, I never did see such a slow lot..." and so on, till he sold one or two

at a shilling. He went through the rest of his stock of dinner plates, purses, brooches and a 'diamond' glass-cutter, of whose utility he deftly gave a practical demonstration. Then he would start all over again. He concluded each burst of eloquence with "And all the money I take today goes to the widders and orphans. My old woman's a widder and I'm an orphans!" A day or two later, visiting M., we would see the cascade of dinner plates and hear the same story, only this time, of course, it was the people of M. who were the slowest he had ever met at recognizing a bargain.

W. E. Cossons

ဆယ်နှစ်ပွဲဈေးသည်

ဈေးများ၊ ပွဲဈေးများတွင် လျှောက်ရောင်းနေသော လက်ပွေ့ ဈေးသည်၏ အော်သံကို ကျွန်တော်နားထောင်၍ သဘောကျလေ့ရှိပါသည်။ သူ့ထံတွင် အပေါစား ကျောက်မျက်များ၊ အိမ်သုံးပစ္စည်းများ၊ ဆေးဝါးများ စသည်တို့ ပါလာတတ်ပါသည်။ ကျွန်တော် မြင်သော လိုင်စင်စီ တစ်ယောက်ဆိုလျှင် သူ့လေလံတင် လိုင်စင်လက်မှတ်ကို သူ့ခုံကလေးရှေ့ပေါ်တွင် ဓားမြှောင်ဦးဖြင့် ခိုက်ပြီး သူ့ဆိုင်ကိုဖွင့်တတ်ပါသည်။ ဤသည်မှာ သူ့ဆိုင်ကို လာမတုကြနဲဟု ဖြိုင်ဖက်များအား သတိပေးသည့်သဘော ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော် တွေ့ဖူးသော အခြားဈေးသည် တစ်ယောက်မှာမူ ပန်းကန်ပြားများကို လေထဲသို့ မြှောက်ပစ်ပြီး ပြန်အကျတွင် တူနှင့်ရိုက်ပြလေ့ရှိပါ သည်။ သူ့ဈေးခေါ်သံမှာနေ့တိုင်း ထိုအတိုင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။ တစ်မနက်လျှင် အကြိမ်နှစ်ဆယ်လောက်တော့ ဈေးခေါ်တတ်ပါသည်။ သူ့ ဈေးခေါ်သံမှာ 'ကျွန်တော့် အဖေက အနှစ်လေးဆယ်လုံးလုံး ဒီနေရာမှာ ရောင်းခဲ့တာနော်၊ ဦးထုပ်အကြီးကြီးကို ဆောင်းပြီး မောင်းချစား တွေကိုင်ထားတဲ့ လူကြီးလေ။ သူ့တစ်သက်မှာ ဘယ်တုန်းကမှ မောင်းချစား အညံ့စားကို မရောင်းခဲ့ဖူးဘူးဗျ' ဟူ၍ ဖြစ်ပါသည်။ အခြား တစ်ယောက်ကမူ အရောင်းအဝယ် ထိုင်းလျှင် 'ကဲ ကဲ လာကြနော်၊ ဝယ်ကြနော်၊ ဒီမြို့ရွာက လူတွေက အဝယ်နှေးတာကို၊ မနေ့ကတောင် ဟိုဘက်ရွာကိုရောက်လို့ ဒီရွာ အဝယ်နှေးတဲ့ အကြောင်း ပြောရသေးတယ်' ဟု အော်တတ်ပါသည်။

သူ့ရောင်းသည့် ပစ္စည်းများထဲတွင် ဖောင်တိန်များလည်း ပါပါသည်။ သူသည် သေတ္တာထဲမှ နမူနာ ဖောင်တိန်တစ်ချောင်းကို ထုတ်ပြီး သေတ္တာ အဖုံးပေါ်တွင် ကလောင်သွားကို ရှေ့ကွေးနောက်ကွေး၊ လုပ်ပြတတ်ပါသည်။

'ဟောဒီမှာ ကြည့်ဗျ၊ ကလောင်တံ တစ်ချောင်း၊ ဖောင်တိန် တစ်ချောင်း၊

ပါလီမန် လွှတ်တော်ထဲမှာ နန်းရင်းဝန် မစ္စတာ ချိန်ဘာလိန်ကိုယ်တိုင်က သိပ်ကောင်းတဲ့ ဖောင်တိန်လို၊ ချီးကျူးခဲ့ရတဲ့ ဖောင်တိန်ဗျ၊ ဒီလောက်ကောင်းတဲ့ ဖောင်တိန်မှ ကရောင်းပြားဝက်ထဲရယ်၊ ဝယ်လိုက်ကြ။ ကရောင်းပြားဝက်ထဲ နော်။ နှစ်ချောင်းလား၊ ဪ မဝယ်တော့ ဘူးလား၊ ဒီလောက် အဝယ်နေတဲ့ လူတွေ မတွေ့ဘူးပေါင်ဗျာ' ဟု အော်တတ်ပါသည်။ တစ်ချောင်း၊ နှစ်ချောင်း လောက် ရောင်းရတော့မှ အအော်ရပ်ပါတော့သည်။ ထို့နောက် ထမင်းပန်းကန်များ၊ သားရေအိတ်များ၊ ရင်ထိုးများနှင့် မှန်ဖြတ်စိန် စသည်တို့ကိုလည်း ရောင်းပါ သည်။ မှန်ဖြတ်စိန် ရောင်းသည့် အခါတွင် သူ့ပစ္စည်းဖြင့် ကျွမ်းကျင်စွာ ဖြတ်ပြလိုက်ပါသေးသည်။ ထို့နောက် ဈေးခေါ်ပြန်ပါသည်။ ဈေးခေါ်စကား ဆုံးတိုင်းလည်း 'ကျွန်တော် ရောင်းလိုရတဲ့ အမြတ်တွေထဲကို မုဆိုးမတွေနဲ့ မိဘမဲ့ကလေးတွေကို လှူတာနော်၊ ကျွန်တော့် အမေက မုဆိုးမကြီးပါ။ ကျွန်တော်ကလည်း ဖတဆိုပါဗျာ' ဟု ပြောလေ့ရှိပါသည်။ နောက်တစ်ရက် နှစ်ရက်အကြာ တစ်ဘက်ရွာသို့ ကျွန်တော်ရောက်သွားသည့် အခါတွင် ပန်းကန်ပြား များ မြှောက်ပြနေပြီး ဈေးခေါ်သံကို ကြားရပြန်ပါသည်။ သို့ရာတွင် နည်းနည်း တော့ ကွဲသွားပါသည်။ သည်တစ်ချို့တွင်မူ သည်လောက် လျှော့ဈေးဖြင့် ရောင်း သည့် ကြားထဲက အဝယ်နေသူ များမှာ ထိုရွာသားများ ဖြစ်သွားပါသည်။

**A FRIENDLY AND INTELLIGENT
ROBIN**

by

Harold Rigby

ခွဲငှားယူကြ ကုလိဟန်

အိမ်: နတ်ကလေး

A Friendly and Intelligent Robin

Two years ago, in November, when I was digging in the garden, I became aware of a robin following my activities closely. He was so unusually confiding that I set out to cultivate his friendship. First I gave him small worms which he certainly appreciated; then, remembering Lord Grey's account of his tame robin in *The Charm of Birds*, I tried to obtain mealworms, but in vain. I compromised on gentles, known here in Lancashire as maggots. They were an immediate success. Soon the robin followed me wherever I went, and always when he had fed (usually on four or five maggots) he would express his contentment with a burst of song.

During the winter I would come down in the morning, open the front door and give a double-noted whistle to which he had grown accustomed. At once he would fly up from the bottom of the garden, where apparently he roosted, come into the house through the open door on to my knee, and take his rations. This continued all through the winter, which was an unusually mild one. Then, one day in early spring, I gave the usual signal and he flew up from the bottom of the garden, but stopped half-way in a rose bush, and I saw another robin follow him and alight in the same bush. He had acquired a wife. After a short time he flew to the doorstep and paused again, looking back. The hen bird remained in the bush, and he called to her without response. He tried again, obviously inviting her to join

ရသတတ်ဇာတ်များ (၂)

way, but the nest was in an adjoining garden. In due course the brood had obviously hatched, for the robin, who still came to me for food, began to take four grubs—again never more, never less. Unfortunately I was not able to find the second nest, but I would have laid odds that it contained four youngsters.

The robin was now exceptionally tame, and never hesitated to come into the house and on to my knee or hand. He made a habit of appearing on the front doorstep about nine o'clock in the morning and would shout in the unmistakable strident tones of his kind for his breakfast.

One morning I came down, opened the front door and returned upstairs. I heard his usual burst of song and it sounded strangely loud. When I went back to look out of the front door for him, I heard another burst, from inside the house. There he was in the front room, perched on top of a clock before a large mirror and singing his loudest at his own reflection, the feathers on the crest of his head raised in obvious anger. But he did not attack the reflection in the two or three minutes I watched him. When I entered the room, he came to me and followed me outside, where I fed him.

Another incident may be mentioned, apropos the amount of intelligence which birds possess. When the robin was feeding his first brood I had a visitor who was seated within a yard of me outside the front door. Despite the presence of the stranger the bird came unhesitatingly to my knee and took his five maggots. This time, however, instead of diving straight into the nest with them, as was his usual custom, he flew off in the opposite direction to the adjoining garden and made a detour to arrive at the nest under cover of a thick privet hedge, and finally through long grass.

In early July the pair apparently reared a third brood, again at a distance from the house. As for the first, the cock always took five grubs. He provided a real shuttle service between my knee and the nest, before returning in the end to feed

himself.

One morning he came as usual to the front door and demanded his allowance. My stock of maggots was running low at the time, so I ignored his pleas. However, after shouting for two or three minutes he came into the house in search of the universal provider. He found me in the front room and, alighting on a framed photograph, renewed his demands, until I could no longer refuse him. The appetite of young robins must be insatiable, for he took away fifty fat grubs from me within half an hour. I then closed the door on him and on a lovely day, was driven to remain inside my self-protection. He saw me through the window, however, and immediately came and peck the glass.

His self-confidence had now become embarrassing; he had investigated every room on the ground floor. During the fine weather the front door is usually open and one day, on going to a back room to get milk from the refrigerator, I found him calmly perched on top of it. I expected at any time to find him upstairs in the bedrooms. A few days afterwards I was busy in the garden and had left the wireless set switched on in the house. An hour later I found him perched on the set with his head on one side, apparently listening intently to the music.

The different notes he produced interested me. His loud aggressive song was very familiar, but often when he was feeding on my hand or knee a number of cheeky sparrows would approach enviously, and immediately he would utter an angry "tic-tic-tic." Then again, if I made a sudden incautious movement while he was on my knee, he would jump about a foot into the air, utter a sharp "crek", and hover with rapidly beating wings like a tiny helicopter before returning to the knee.

At the end of July there was no sign of his mate. Although he visited me several times a day and was as tame as ever, he no longer took grubs away with him but simply fed himself. He was now moulting and, in contrast to his usual immaculate appearance, was decidedly bedraggled, especially in the breast

feathers and the extremities of the wings and tail. His aggressiveness temporarily disappeared. When feeding he allowed a hen sparrow to approach within a yard of him without a note of protest—a most unusual occurrence. After another week his appearance had further deteriorated. His breast feathers were still more bedraggled and of a dull indeterminate shade of red. He had only one tail feather left. He still came to my knee, but surveyed his food quite apathetically before deciding to sample it.

Here it may be of interest to mention that during the previous four or five weeks I had offered him a selection of maggots coloured white, pink, red and green. His choice was quite indiscriminate and did not seem to be affected by colour.

Four days later he was completely without a tail and no longer came up to the house. When I went into the garden he would appear furtively from the undergrowth, more like a mouse than a robin, take a few grubs, and disappear. By the middle of August, however, he had a brand new tail and was as spruce as ever. His self-confidence and natural aggressiveness returned, and he was voicing again his loud challenging notes and chasing away any sparrows that dared to approach his food. He resumed his habit of coming into the house when the door was open and making his presence known if I was not in evidence.

In November, as the weather became colder, the robin was faced with competitors, for many other birds appreciated the fact that my appearance at the front door in the morning meant the provision of food. He had, however, one great advantage: he came through the heterogenous company of sparrows, starlings, chaffinches and tits straight into the front porch, where none of the others dared to follow him, and fed in splendid isolation to the accompaniment of loud shattering and wheezing, particularly from the starlings.

The approach to the house is by an avenue about fifty yards long, and when I had been out in the car and turned into

the avenue, he invariably came to meet and escort it to the house. He evidently associated the car with me. On the first occasion when the car came to rest he perched on the radiator cap but left it hurriedly, apparently finding it uncomfortably warm to his feet. Subsequently he alighted on the bonnet or roof and, when I got out, accompanied me up to the house, where he was fed.

When winter arrived and open fires were burning in the grates, I reluctantly decided in his own interests to discourage his entry into the living-rooms, when I opened the front door and he hopped into the house, I always made him follow me back into the porch before feeding him. This may have been an unnecessary precaution, I still have a poignant memory of a canary which, on being allowed to leave its cage, immediately flew into the open fire.

As the weather grew still colder, his appetite increased enormously, and he expected to be fed at intervals of about thirty minutes. This, of course, was impossible, but whenever I had been away, perhaps for a couple of hours, I would find him, a complete little bundle of optimism, perched on the front doorstep.

Although he was so accustomed to feed on my knee, he would on no account do this at dusk. If I offered him grubs when the daylight was fading he seemed unaccountably nervous. He could see the food offered to him, but would fly off and leave it, unless I placed it on the ground, when he hurriedly snatched two or three grubs and departed. This was completely at variance with his demeanour in full daylight, and I could only conclude that to a small bird dusk is probably the time when its natural enemies have the best opportunity of attack, and therefore, quite naturally, it takes appropriate precautions.

During the past twelve months he has acted much as before, except that, on acquiring another mate, he showed none of the earlier marital solicitude. He merely tolerated the hen until eggs were laid, when he again began to feed her. One

ရသစာတင်းငယ်များ (၂)

morning in August he appeared on the doorstep with three lusty youngsters, speckled like small thrushes, arranged in an orderly row behind him. He came into the house for grubs and fed each in turn four times; then they departed and I never saw the young ones again.

Harold Rigby

ခွဲရွေးယူကြ လူထိုဟန်

လွန်ခဲ့သည့် နှစ်နှစ် နိုဝင်ဘာလထဲက ခြံထဲတွင် ကျွန်တော် မြေတူးနေစဉ် သပိတ်လွယ် ငှက်ကလေးတစ်ကောင် ကျွန်တော်လုပ်ကိုင်နေပုံကို လိုက်ကြည့်နေသည် ကို ကျွန်တော်သတိထားမိပါသည်။ သပိတ်လွယ်ငှက်ကလေးမှာ ထူးခြားခြား ယဉ်ပါးနေသည့်အတွက်ကျွန်တော် သူ့ကို မိတ်ဆွေ ဖွဲ့ကြည့်ပါသည်။ ပထမတွင် တီကောင်ကလေးတွေ ကျွေးကြည့်ရာသူလွန်စွာ သဘောကျပါသည်။ ထို့နောက် လောဂရေး ရေးသည့် 'ငှက်တို့ နှစ်သက်စွဲလမ်းဖွယ်များ' ဆိုသည့်စာအုပ်ကို သတိရသဖြင့် နွားချေးပိုးကောင်ငယ်ကလေးများကို ရှာကျွေးပါသည်။ သို့ရာတွင် အချည်းနှီးသာ ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော်သည် ကျွန်တော်တို့ လန်ကရှိုင်းနယ်တွင် ပိုးတောင့်တဲ ဟုခေါ်သည့် အကောင်ကလေးများကို ရှာကျွေးပြန်ပါသည်။ ထို ပိုးတောင့်တဲ ကောင်ကလေးများနှင့်မူ ကျွန်တော် အောင်မြင်သွားပါသည်။ ထို့နောက်မှစ၍ သပိတ်လွယ်ငှက်ကလေးသည် ကျွန်တော်သွားရာ နောက်သို့ တကောက်ကောက်လိုက်နေပါတော့သည်။ ပိုးတောင့်တဲကောင်ကလေး လေးငါး ကောင်လောက် စားသောက်ပြီးသွားသည့် အခါတိုင်း စိုးစိုးစီစီ တွန်ကျူးကာ သူ့ကျေနပ်အားရမှုကို ဖော်ပြလေ့ရှိပါသည်။

ဆောင်းရာသီတွင် ကျွန်တော်သည် မနက်တိုင်း အောက်ထပ်သို့ ဆင်းလာခဲ့ ကာ အိမ်ရှေ့တံခါးကို ဖွင့်လိုက်ပြီး သူယဉ်ပါးနေသော အသံဖြစ်သည့် လေချွန် သံဖြင့် နှစ်ချက်လေချွန်လိုက်ပါသည်။ ကျွန်တော့် လေချွန်သံကြားသည်နှင့် သပိတ်လွယ်ငှက်ကလေးသည် အသိုက်ရှိဟန်တူသော အောက်ခြံထဲမှ အိမ်ထဲသို့ ပြန်လာကာ ကျွန်တော့်ဒူးပေါ်တွင်ထိုင်ပြီးအစားစားလေ့ရှိပါသည်။ ဤသည်မှာ အအေးဓာတ် မကဲသော ထိုဆောင်းတွင်း တစ်တွင်းလုံးဖြစ်ပါသည်။ နွေဦးပေါက် တစ်နေ့မနက် စောစော ကျွန်တော်ကထုံးစံအတိုင်း အချက်ပေးလိုက်ရာ သပိတ်

လွယ်ငှက်ကလေးသည် ခြံမှ ထပျံလာပါသည်။ သို့ရာတွင် လမ်းတစ်ဝက် နှင်းဆီချုံတစ်ချုံတွင် နားနေပါသည်။ သူ့နောက်မှ အခြားသပိတ်လွယ်ငှက် ကလေးတစ်ကောင် လိုက်လာပြီး ထိုနှင်းဆီချုံပေါ်တွင် လာနားပါသည်။ သူ့တွင် ကြင်ဖော်ရနေပါပြီ။ ခဏအကြာတွင် သပိတ်လွယ်ငှက်ကလေးသည် တံခါးပေါက် ဆီသို့ ပျံသန်းလာပြီး နားပါသည်။ ထို့နောက် နောက်သို့ လှည့်ကြည့်ပါသည်။ ငှက်မမှာ နှင်းဆီချုံပေါ်တွင် နေရစ်ခဲ့ပါသည်။ ငှက်ဖိုက အသံပေး၍ လှမ်းခေါ် သော်လည်း ငှက်မက လိုက်မလာပါ။ ထို့ကြောင့် ငှက်ဖိုသည် အိမ်ထဲသို့ ခုန်ဆွ ခုန်ဆွဖြင့် ဝင်လာပြီး ကျွန်တော့် ဒူးပေါ်တွင်လာနားပြီး 'ကျွန်တော့်ကို ခွင့်လွှတ် ပါဗျာ သူက သိပ်မယဉ်သေးဘူး' ဟု ပြောသည့်နှယ် ကျွန်တော့်ကို ရယ်စရာ ကောင်းသည့်အသွင်ဖြင့် မေးကြည့်နေပါသည်။ ထို့နောက် ငှက်ဖိုသည် ပိုးတောင့်တဲ နှစ်ကောင်ကို ကိုက်ချိပြီး နှင်းဆီချုံဆီသို့ ပျံသွားပါသည်။ သူ့လာသည်ကို မြင်သည့်အခါ ငှက်မက အစာခွံမည်ကို စောင့်နေသည့် ငှက်ပေါက်စကလေး တစ်ကောင် သဖွယ် ဝပ်လိုက်ပြီး တောင်ပံကလေးများကို လှုပ်နေပါသည်။ ဤ သည်မှာ မိတ်လိုက်ရန် အသင့်ဖြစ်နေကြောင်းကို ပြသသည့် သဘောဖြစ်ပါသည်။ ငှက်ဖိုသည် ငှက်မကို ပိုးတောင့်တဲကောင်ကလေးတွေကျွေးပြီး ကျွန်တော့်ဆီသို့ သုံးကြိမ်ပျံလာပါသည်။ ထိုနောက်မှ သူ့အစာကို စားပါသည်။

နောက်ဆုံးတွင် ငှက်မသည် ကျွန်တော့်အိမ်ရှေ့တံခါးမကြီးနှင့် သုံးကိုက် အကွာရှိ မြက်ထူထူ ကုန်းကလေးပေါ်တွင် အသိုက် တစ်သိုက်ဆောက်ပြီး ငှက်ဥ ငါးဥကို အုပါသည်။ ငှက်မဝပ်နေစဉ် ငှက်ဖိုသည် တစ်ခေါက်လျှင် ပိုးတောင့် တဲကောင် နှစ်ကောင်ကိုကိုက်ချိပြီး ငှက်မကို ကြီးစားပွန်းစား အစာကျွေးပါသည်။ တစ်နေ့တွင်မူ ပိုးတောင့်တဲကောင် ငါးကောင်ကို ကိုက်ချိပါသည်။ ပိုးကောင် တွေ နည်းနည်းကြီးသဖြင့် မနည်းကြီးစား၍ ချီရပါသည်။ ပထမတွင် လှုပ်လှုပ်ရွရွ ဖြစ်နေသည့် ပိုးကောင်လေးကောင်ကို တန်းစီချထားပြီး အလှုပ်ရပ်အောင် နှုတ်သီးဖြင့် ဆိတ်ပြီးချိပါသည်။ နောက်တစ်ကောင်ကို ချီရန် ကြိုးစားသည့်အခါတွင် ငါးကောင်စလုံးမပါဘဲ တစ်ကောင် ကျန် ကျန် နေရစ်ခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် ငါးကောင်လုံးမပါဘဲဘယ်တော့မျှ ပျံသွားပါ။ ငါးကောင်စလုံး ကိုက်မိတော့မှ ကျွန်တော့်ဒူးပေါ်မှ ပျံသွားပါသည်။ အချို့သော သဘာဝသိပ္ပံ ပညာရှင်များက ဆီရစ္စာန်များသည် ရေတွက်ခြင်းမပြုနိုင်ဟု ဆိုကြသဖြင့်ကျွန်တော်သည် သပိတ်လွယ်ငှက်ကလေး၏ အမူအရာကို တအံ့တဩ ဖြစ်နေပါသည်။ သို့ရာတွင် ငှက်ကလေးငါးကောင်ပေါက်လာသည့် အခါတွင် ငှက်ဖိုသည် အမြဲတမ်းပင် ငါးကောင် ငါးကောင်ကို ကိုက်ချိသွားကြောင်းကို ကျွန်တော် အသေအချာပြော

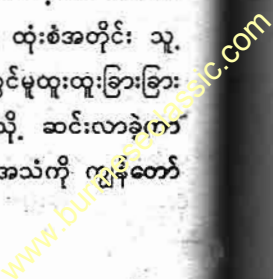
နိုင်ပါသည်။ ငါးကောင်ထက် ပိုလည်း မပို၊ လျော့လည်းမလျော့ပါ။ ထိုပိုးကောင်များကို ကျွန်တော့ဒူးပေါ်ရှိ သံဘူးကလေးထဲမှ ယူသွားခြင်းဖြစ်သဖြင့် ကျွန်တော်အရေအတွက် မများနိုင်ပါ။

ငှက်ငယ်များ အတောင်အလက် စုံ၍ ထွက်ခွာသွားကြသည့် အခါတွင် ငှက်ဖို နှင့် ငှက်မသည် ယခင်က ကဲ့သို့ သူတို့အတွက်သာ အစာယူပါတော့သည်။ တစ်မနက်တွင်မူကျွန်တော်သည် အိမ်ရှေ့ ဝရံတာတွင် ငှက်ဖိုကို ဒူးပေါ်တွင် တင်ပြီး ထိုင်နေစဉ် ငှက်မမှာ ဆယ်ကိုက်ခန့် အကွာရှိနှင်းပန်းချုံကလေးပေါ်တွင် နားနေပါသည်။ ထိုစဉ် ငှက်တစ်ကောင်အလန် တကြား အော်လိုက်သံပေါ်လာပြီး ခြံထဲတွင် ကြောင်တစ်ကောင်ပေါ်လာပါသည်။ ကျွန်တော့်ဒူးပေါ်မှ သပိတ်လွယ် ငှက်ကလေးသည် ရုတ်ခန့် သူ့ကြင်ဖော် ဆီသို့ ပျံပြေးပါတော့သည်။ သပိတ်လွယ်ငှက်ကလေးသည် အချက်ပေးသံ တိတ်သွားသည်အထိ ထိုနေရာတွင် နားပြီးနောက်မှ သူ့အစာရှိရာသို့ ပြန်လာပါသည်။

မကြာမီတွင် ဒုတိယအသုတ် ငှက်ကလေးတွေ ပေါက်သည့် လက္ခဏာများကို မြင်လာရပါသည်။ သို့ရာတွင် အသိုက်မှာတစ်ဘက်ခြံထဲတွင် ဖြစ်ပါသည်။ အချိန်စေ့သည်နှင့် ဥမှ ငှက်ကလေးတွေ ပေါက်လာကြပါတော့သည်။ အကြောင်းမူ ကျွန်တော့်ထံသို့ လာမြဲ လာနေသော သပိတ်လွယ် ငှက်ဖိုလေးသည် ပိုးကောင်လေးကောင်ကို လာ၍ ချီသွားသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ပိုလည်း မပို လျော့လည်း မလျော့ပါ။ ကံမကောင်းချင်တော့ ကျွန်တော်သည် ထိုအသိုက်ကို ရှာ၍ မတွေ့ပါ။ သို့တိုင်အောင် ယခု အသုတ်တွင် ငှက်ကလေးလေးကောင်ပေါက်သည်ဟု ကျွန်တော် အတပ်ပြောနိုင်ပါသည်။

ယခုအချိန်တွင် သပိတ်လွယ်ငှက်ကလေးမှ အတော့်ကို ယဉ်ပါးနေပါပြီ။ အိမ်ထဲသို့ လည်းကောင်း ကျွန်တော့်ဒူးပေါ်သို့လည်းကောင်း၊ ကျွန်တော့်လက်ပေါ်သို့လည်းကောင်း သူ့ကြိုက်သလို လာနေပါပြီ။ ပထမတွင် သူသည် မနက်ကိုးနာရီလောက်တွင် အိမ်ရှေ့တံခါးမကြီးသို့ ရောက်လာတတ်ပါသည်။ တံခါးဝသို့ရောက်သည်နှင့် သူ့ အသံစူးစူးကလေးဖြင့် မနက်စာကို တစာစာ တောင်းပါတော့သည်။

တစ်မနက်တွင်မူ ကျွန်တော်သည် အပေါ်ထပ်မှ ဆင်းလာခဲ့ကာ တံခါးမကြီးကို ဖွင့်ပေးခဲ့ပြီး အပေါ်ထပ်သို့ ပြန်တက်လာခဲ့ပါသည်။ ထုံးစံအတိုင်း သူ့အသံ စာစာကို ကျွန်တော်ကြားရပါသည်။ သည်တစ်ကြိမ်တွင်မူထူးထူးခြားခြား ကျယ်လောင်နေပါသည်။ ကျွန်တော်သည် တံခါးမကြီးဘက်သို့ ဆင်းလာခဲ့ကာ သူ့ကို လှမ်းကြည့်လိုက်ရာ အိမ်ထဲမှာ မြည်ကျူးလိုက်သော အသံကို ကျွန်တော်

ကြားလိုက်ရပါသည်။ ကိုယ်တော်ချောသည် ဧည့်ခန်းထဲရှိ မှန်ကြီးတစ်ချပ်ရှေ့က နာရီထိပ်ပေါ်တွင် နားကာ မှန်ထဲက သူ့ရုပ်ကို သူကြည့်ပြီးမြည်ကျူးနေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဒေါသထွက်သဖြင့် သူ့ခေါင်းပေါ်ရှိ အမွှေးကလေးများမှာ ထိုးထိုး ထောင်ထောင်ဖြစ်နေပါသည်။ ကျွန်တော်စောင့်ကြည့်နေသည့် နှစ်မိနစ် သုံးမိနစ် အတွင်းတွင် သပိတ်လွယ် ငှက်ကလေးသည် မှန်ထဲမှာ ပေါ်နေသည့် သူ့ရုပ်ကို တိုက်ခိုက်ခြင်းတော့မပြုပါ။ ကျွန်တော်အပြင်ထွက်လာသည့်အခါတွင် နောက်မှ လိုက်လာပါသည်။ အပြင်ရောက်သည့်အခါတွင် ကျွန်တော်က အစာကျွေးပါသည်။

ငှက်ကလေးများ အသိဉာဏ်ရှိပုံနှင့် ပတ်သက်၍ နောက်အဖြစ်အပျက် တစ်ခုကို ပြောရပါဦးမည်။ တစ်ခါသော် သပိတ်လွယ်ငှက်ကလေးက ပထမအသုတ် ပေါက်သည့် ငှက်ကလေးများကို အစာကျွေးနေစဉ် ကျွန်တော့်ဆီသို့ ဧည့်သည် တစ်ယောက်ရောက်လာပြီး တံခါးမကြီးအပြင်ဘက်ကျွန်တော်နှင့် တစ်ကိုက်အကွာ လော့ဖ်တွင် ထိုင်နေပါသည်။ ဧည့်သည် သူစိမ်တရုစာရှိသည့်တိုင် ငှက်ကလေး သည် ကျွန်တော့်ဒူးပေါ်သို့ ဆိုက်ဆိုက်မြိုက်မြိုက်ရောက်လာကာ သူ့ပိုးတောင့် တဲ ကလေးငါးကောင်ကို ကိုက်ချိပါသည်။ ယခုတစ်ကြိမ်တွင်မူ ခါတိုင်းလို သူပျံသွားနေကျ ကျွန်တော်တို့ခြံတွင်းသို့ မဟုတ်တော့ဘဲ တစ်ဘက်ခြံထဲသို့ ချုံ တွေ မြက်တောတွေ ကြားမှ ပုန်းကွယ်ကာ ကျွန်တော့်ခြံထဲသို့ ပြန်ဝင်လာပါ သည်။

ဇူလိုင်လဆန်းတွင် သူတို့မောင်နှံမှ တတိယအသုတ် ငှက်ကလေးတွေ ပေါက်ပြန်ပါသည်။ အိမ်နှင့် ခပ်လှမ်းလှမ်းတွင် ဖြစ်ပါသည်။ ပထမအသုတ် အတွက်ငှက်ဖိုသည် ပိုးကောင်ကလေးငါးကောင်ကို ယူပါသည်။ သူ့ခမျာမှာ ကျွန်တော့်ဒူးနှင့် သူ့အသိုက်ကို လွန်းပျံထိုးအညံ့နှယ် ခေါက်တုံ့ခေါက်ပြန် ပျံသန်းနေရပါသည်။ နောက်ဆုံးအခေါက်တွင်မှ သူ့အတွက် ယူရပါသည်။

တစ်မနက်တွင် ငှက်ကလေးသည် အိမ်ရှေ့တံခါးမကြီးရှေ့သို့ရောက်လာ ကာ သူ့ဝေစကို တောင်းပါသည်။ ထိုအချိန်က ကျွန်တော့်မှာ ပိုးကောင်စုပြီး သား နည်းနေသဖြင့်သူ့တောင်းဆိုသံကို မသိကျိုးကျွန်ပြုနေလိုက်ပါသည်။ သို့ရာ တွင် ငှက်ကလေးသည် နှစ်မိနစ် သုံးမိနစ်အော်ပြီးနောက် အိမ်ထဲသို့ ဝင်လာကာ သူ့ကို ရိက္ခာထောက်ပံ့နေသည့် ကျွန်တော့်ကို လိုက်ရှာပါသည်။ အိမ်ရှေ့ဧည့်ခန်း ထဲတွင် ထိုင်နေသော ကျွန်တော့်ကို တွေ့သည့်အခါတွင် ဘောင်သွင်းချိတ်ထား သည့် ဓာတ်ပုံပေါ်သို့သွားနားကာ သူ့တောင်းဆိုချက်ကို ဆက်လက်တောင်းဆို နေပါသည်။ နောက်ဆုံးတွင် ကျွန်တော်သည် သူ့ကို ငြင်းပယ်ခြင်းငှာ မစွမ်း သောတော့ပါ။ ငှက်ပေါက်စကလေးများသည် အလွန်အစားသန်ကြဟန် ငှူပါသည်။

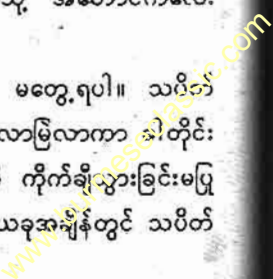
www.burmeseclassic.com

သည်တစ်ချို့တွင် သူသည် နာရီဝက်အတွင်း ကျွန်တော့်ထံမှ ပိုးကောင်ငါးဆယ်ခန့်ကို ကူသည် ခေါက်သည် ချီယူသွားပါသည်။ ကျွန်တော်သည် သူထွက်သွားသည်နှင့် တံခါးကို ပိတ်လိုက်ပါသည်။ သာယာနေသည့်နေ့ဖြစ်သည့်တိုင် အပြင်သို့ မထွက်ရဲတော့ဘဲ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ကာကွယ်သည့်အနေဖြင့် အိမ်ထဲတွင် အောင်း နေရပါတော့သည်။ သို့ရာတွင် မှန်ပြတင်းပေါက်မှ ကျွန်တော့်ကို လှမ်းမြင်လိုက် သည့်အတွက်ငှက်ကလေးသည် မှန်ပြတင်းကိုလာ၍ နှုတ်သီးဖြင့်ပေါက်နေပါသေး သည်။

သူ အတင့်ရဲနေပုံမှာ လန့်ဖို့ပင် ကောင်းပါသေးသည်။ ယခုအချိန်တွင် သူသည် မြေညီထပ်က အခန်းတွေအားလုံးထဲကို ရောက်ဖူးနေပါပြီ။ ရာသီဥတု သာယာသည့်အချိန်များတွင် အိမ်ရှေ့တံခါးမကြီးကို အမြဲလိုလို ဖွင့်ထားရာ တစ်နေ့ တွင် နောက်ဖေးထမင်းစားခန်းဘက်သို့ နို့ပုလင်းယူရန် အသွားတွင် ရေခဲ သေတ္တာပေါ်တွင် ငှက်တုတ်ထိုင်နေသော မောင်မင်းကြီးသားကို တွေ့ရပါသည်။ မကြာခဏဆိုသလို အပေါ်ထပ် အိပ်ခန်းထဲတွင်လည်း သူ့ကိုတွေ့ရတတ်ပါသေး သည်။ နောက်ရက်များမကြာမီ ကျွန်တော်သည် ခြံထဲတွင် အလုပ်လုပ်နေသဖြင့် အိမ်ထဲက ရေဒီယိုကို ဖွင့်ထားပစ်ခဲ့ပါသည်။ တစ်နာရီလောက်ကြာသည့်အခါ တွင် ရေဒီယိုပေါ်တွင်နားပြီးခေါင်းကလေးစောင်းနားထောင်နေသည်ကို မြင်ရပါသည်။ ရေဒီယိုထဲက ဂီတသံကို နားထောင်နေခြင်းဖြစ်ပါလိမ့်မည်။

ငှက်ကလေးသည် အသံအမျိုးမျိုးထွက်တတ်သဖြင့် သူမြည်ကျူးသော အသံအမျိုးမျိုးကို ကျွန်တော် စိတ်ဝင်စားပါသည်။ စူးရှကျယ်လောင်သော မြည်ကျူးသံကိုမူ ကျွန်တော် ကြားနေကျပါ။ သို့ရာတွင် မကြာခဏဆိုသလို ကျွန်တော့်ဒူးပေါ်တွင်နားပြီးအစာစားနေစဉ် 'စာကလေးတွေ အနားသို့ရောက်လာ တတ်ကြပါသည်။ သူတို့ကိုမြင်သည်နှင့် သပိတ်လွယ်ငှက်ကလေးသည် တစ်စစ် တစ်အသံကိုပြုကာ သူတို့ကို ရန်ထောင်တတ်ပါသည်။ တစ်ခါတစ်ရံတွင် ကျွန်တော်က သူ့ကို အစာကျွေးနေရင်း အမှတ်တမဲ့လှုပ်ရှားလိုက်မိလျှင် သူသည် ကျွန်ကန် အော်ကာ အထက်တွင် တစ်ပေလောက်အထိ ပျံတက်သွားပြီး သေးငယ်သည့် ရဟတ်ယာဉ်ကလေးတစ်စင်း မြေပြင်သို့ ဆင်းကာနီးကဲ့သို့ အတောင်ကလေး တဖျပ်ဖျပ်ခတ်ပြီးဝဲနေတတ်ပါသည်။

ဇူလိုင်လအကုန်တွင်သူ့အဖော်၏အရိပ်အရောင်ကို မတွေ့ရပါ။ သပိတ် လွယ်ငှက်ကလေးသည် ကျွန်တော့်ထံသို့ နေ့စဉ်နေ့တိုင်း လာမြဲလာကာ ခါတိုင်း လိုယဉ်ပါးလျက်ပင်ရှိသော်လည်း ပိုးကောင်ကလေးများကို ကိုက်ချီသွားခြင်းမပြု တော့ပါ။ သူ့တစ်ကောင်အတွက်သာ စားပါတော့သည်။ ယခုအချိန်တွင် သပိတ်

ရသစာတမ်းငယ်များ (၂)

လွယ်ငှက်ကလေးမှာ အတောင်လဲလျက်ရှိပြီး ယခင်ကအသွေးအရောင်ပြောင်လက် ခဲသလောက် ယခုမူ မွဲခြောက်နေပါသည်။ အထူးသဖြင့် ရင်အုပ်အမွေးများနှင့် ခြေထောက်နှင့်အမြီးများရှိ အမွေးများဖြစ်ပါသည်။ အတင့်ရဲသည့်အသွင်သဏ္ဍာန် သည်လည်း ယာယီပျောက်ကွယ်သွားပါသည်။ သူ့ကို အစာကျွေးသည့်အခါတွင် လည်း သူ့အနီးတစ်ကိုက် အကွာလောက်အထိ စာကလေးတစ်ကောင်လာနေသည် ကို တစ်စုံတစ်ရာ ကန့်ကွက်ခြင်းမပြုဘဲ လာခွင့်ပြုပါသည်။ ယင်းမှာ အထူး ဆန်းဆုံး အဖြစ်အပျက်ဖြစ်ပါသည်။ နောက်တစ်ပတ်လောက်ကြာသည့်အခါတွင်မူ ငှက်ကလေး၏ အမူအရာ၊ အခြေအနေမှ ဝိုဏ်းဆိုးလာခဲ့ပါသည်။ ရင်အုပ်အမွေး များမှာ ဝိုဏ်း စုတ်ပြတ်မွဲခြောက်လာခဲ့ပြီး အရောင်မှာလည်း ညိုညစ်ညစ် ဖြစ် နေပါသည်။ အမြီးတွင်ဆိုလျှင် အတောင်တစ်ချောင်းသာ ကျန်ပါတော့သည်။ သူသည် ကျွန်တော့အပေါ်သို့ လာ၍နားမြဲ နားနေပါသည်။ သို့ရာတွင် အစာ မစားမီ အစာကို စိတ်ဝင်စားခြင်းမရှိသည့်ဟန်ဖြင့် ကြည့်နေတတ်ပါသည်။

ဤနေရာတွင် စိတ်ဝင်စားစရာအချက်တစ်ခုကို ဖော်ပြရပေဦးမည်။ လွန်ခဲ့ သည့် သီတင်းလေးငါးပတ်အတွင်း၌ ကျွန်တော်သည် သူ့ကို အဖြူရောင်၊ အနီ ရောင်၊ ပန်းရောင်၊ အစိမ်းရောင်ရှိသည့်ပိုးတောင့်တဲကလေးများကို ကျွေးကြည့်ပါ သည်။ ထိုအခါတွင် ငှက်ကလေးသည် ရွေးချယ်ခွဲခြားခြင်းမပြုဘဲ အရောင် အသွေးကြောင့် ဘာမှ ပြောင်းလဲဟန် မရှိခြင်းဖြစ်ပါသည်။

နောက်လေးရက်ကြာသည့်အခါတွင်မူ သူ့အမြီးတွင် အတောင်တစ်ချောင်းမျှ မရှိတော့ပါ။ ကျွန်တော့်အိမ်ထဲသို့လည်း လာရောက်ခြင်းမရှိတော့ပါ။ ခြံထဲသို့ ကျွန်တော် ဆင်းသွားသည့်အခါတွင် ငှက်ကလေးသည် မြက်တောထဲမှ ကျွန်တော့် အနီးသို့ မရဲတရဲ ထွက်လာပါသည်။ သူ့ကို ကြည့်ရသည်မှာ သပိတ်လွယ် ငှက်တစ်ကောင်ထက် ကြွက်တစ်ကောင်နှင့် ပို၍ တူနေပါသည်။ ငှက်ကလေး သည် ကျွန်တော်ကျွေးသည့် ပိုးကောင်အနည်းငယ်ကို စားသောက်ပြီးနောက် ချောက်ကွယ်သွားပါတော့သည်။ သို့ရာတွင် ဩဂုတ်လကုန်တွင်မူကား သပိတ်လွယ် ငှက်ကလေးမှာ အတောင်သစ်တွေ ပေါက်လာပြီး ခါတိုင်းကဲ့သို့ ပြောင်လက်လာ သွားသည်။ သူ့ကိုယ်သူ ယုံကြည်မှုနှင့် အတင့်ရဲမှုတို့သည်လည်း ပြန်၍ပေါ်လာ ကြပါသည်။ ခါတိုင်းကဲ့သို့ ကျယ်လောင်သော ရန်ထောင်သံကိုပြုကာ သူ့အစာ အနီးသို့ ကပ်လာသော စာကလေးများကို အဝေးသို့လိုက်လံမောင်းနှင်လေ့ရှိပါ သည်။ တံခါးဖွင့်လိုက်သည့်အခါတွင် ခါတိုင်းလို အိမ်ထဲသို့ ပြန်ဝင်လာတတ်ပြီး ကျွန်တော့်ကို မတွေ့လျှင် ကျီကျီကျာကျာအသံဖြင့် သူ့ရောက်ကြောင်းကို သတိ ပေးတတ်ပါသည်။

နီဝင်ဘာလတွင် ရာသီဥတု ပို၍အေးလာသဖြင့် သပိတ်လွယ်ငှက်ကလေး မှာ ယှဉ်ပြိုင်သူတွေ များလာပါသည်။ မနက်လင်း၍ အိမ်ရှေ့တံခါးသို့ ကျွန်တော် ပေါ်လာခြင်းသည် သူတို့အတွက် ရိက္ခာပိုခြင်းဖြစ်ကြောင်းကို ငှက်တော်တော်များများ သိနေခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် သပိတ်လွယ်ငှက်ကလေးတွင်မူ အခွင့်သာသည့် အချက်တစ်ချက်ရှိပါသည်။ ယင်းမှာ သူက စာကလေးများ စသည့် ကျေးငှက်ပေါင်းစုံတို့အလယ်မှ ဖြတ်သန်း၍ မည်သူမျှ မလိုက်ရဲသော ဆင်ဝင်တံခါး ပေါ်အတိုင်း တန်းတန်းမတ်မတ် ဝင်လာကာ တစ်ကောင်တည်း ခပ်တည်တည် စားသောက်နေခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုအခါမျိုးတွင် စာကလေးများ၊ အထူးသဖြင့် အိမ်စာကလေးများကလည်း စိုးစိုးစိစိ အော်မြည်၍နေတတ်ပါသည်။

အိမ်မကြီးသို့ လာသည့်လမ်းမှာ ပေါင်းဆယ်လောက် ရှည်ပါသည်။ ကျွန်တော်အပြင်သို့ ကားနှင့်ထွက်သွားပြီးခြံထဲသို့လမ်းအတိုင်း ကျွေဝင်လိုက်သည်နှင့် ငှက်ကလေးသည် ချက်ချင်းပေါ်လာပြီး ကျွန်တော့်ကို လာကြိုကာ ကားနောက် မှ လိုက်လာတတ်ပါသည်။ ငှက်ကလေးသည် မော်တော်ကားနှင့်ကျွန်တော့်ကို တွဲ၍သီနေပါသည်။ ပထမဆုံးအကြိမ်တွင် ငှက်ကလေးသည် ကျွန်တော်ကားရပ် လိုက်သည်နှင့် ရေဒီယေတာအဖုံးပေါ်တွင် လာနားပါသည်။ သို့ရာတွင် ချက်ချင်း ပျံသွားပါသည်။ အဖုံးက အပူရှိန်ကို မခံနိုင်၍ဖြစ်မည်ထင်ပါသည်။ ထို့နောက် တွင် ငှက်ကလေးသည် စက်ခေါင်းဖုံးပေါ်တွင်ဖြစ်စေ၊ ကားမိုးပေါ်တွင်ဖြစ်စေ၊ နားနေတတ်ပါသည်။ ကျွန်တော် ကားပေါ်မှ ဆင်းသည့်အခါတွင် အိမ်ထဲအထိ နောက်ကလိုက်လာပါသည်။ အိမ်ထဲရောက်သည့်အခါတွင်မူ သူ့ကို အစာကျွေး ရမိပါသည်။

ဆောင်းတွင်းရောက်၍ မီးလင်းဖိုထဲတွင်မီးတဟုန်းဟုန်းတောက်အောင် ထည့်ရသည့်အခါမျိုးတွင် သူ့အကျိုးအတွက် သူ့ကိုအိမ်ထဲသို့ မဝင်အောင် လုပ်ရန် ကျွန်တော် စိတ်မပျက်ပါဖြင့် ဆုံးဖြတ်ရပါတော့သည်။ ကျွန်တော် တံခါးကို ဖွင့်လိုက်၍ ခုန်ဆွခုန်ဆွဖြင့် ဝင်လာသည်နှင့် ကျွန်တော်သူ့ကို အစာ မကျွေးသေးဘဲ ဆင်ဝင်ဘက်သို့ပြန်လိုက်လာအောင် ခေါ်ရပါသည်။ ကျွန်တော်၏ ကြိုတင်ကာကွယ်မှုသည် မလိုအပ်သော ကြိုတင်ကာကွယ်မှု ဖြစ်ကောင်းဖြစ်နိုင် ပါသည်။ သို့ရာတွင် တစ်ခါတုန်းက ကျွန်တော်မွေးထားသည့် ကနေရီငှက်ကလေး လှောင်အိမ်တွင်းမှ လွတ်လိုက်သည့်နှင့် မီးပုံထဲသို့ ပျံသန်းသေဆုံးသွားခဲ့ ရသည့် စိတ်မကောင်းစရာ အဖြစ်အပျက်ကို ကျွန်တော်သတိရနေသောကြောင့်ဖြစ် ပါသည်။

ရာသီဥတု အေးလာသည်နှင့်အမျှ ငှက်ကလေးမှာလည်း အစားကြီးလာ

ပါသည်။ နာရီဝက်တစ်ခါလောက် အစာမျှော်နေတတ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် သူ့ကို နာရီဝက်ကြာတိုင်း မကျွေးနိုင်ပါ။ တစ်ခါတစ်ရံ နာရီအနည်းငယ်ကြာသည်အထိ ကျွန်တော် အပြင်သို့ထွက်သွားတတ်သည့်အခါမျိုး၌ကား အိမ်ရှေ့လှေကားထစ်တွင် စောင့်နေသည့် ငှက်ကလေးကို မြင်ရတတ်ပါသည်။ မျှော်လင့်ချက်တွေကို ထုပ် ပိုးထားသည့်အထုပ်ကလေးတစ်ထုပ်နှင့် တူသည်ဟုပင်ဆိုချင်ပါတော့သည်။

ငှက်ကလေးသည် ကျွန်တော့်ဒူးပေါ်တွင်နားပြီး အစာစားနေကျဖြစ်သည့် တိုင် နေဝင်မိုးချုပ် အချိန်တွင်ဆိုလျှင် ဘယ်တော့မျှ ကျွန်တော့်ဒူးပေါ်တွင် နား၍ စားလေ့မရှိပါ။ မိုးချုပ်ကာနီး သူ့ကို အစာကျွေးလျှင် အစာကို ကောင်းကောင်း မစားနိုင်ဘဲ ဘာ့ကြောင့်မှန်းမသိ၊ ပျာယိးပျာယာ ဖြစ်နေတတ်ပါသည်။ ငှက် ကလေးသည် သူ့ကိုကျွေးထားသည့် အစာများကို မြင်ရပါသေးသည်။ သို့ရာတွင် မစားဘဲ အဝေးသို့သာ ပျံသွားတတ်ပါသည်။ ကျွန်တော်က မြေကြီးပေါ်တွင်ချကျွေး သည့် အခါတွင်မှ သုတ်သီးသုတ်ပျာ ရောက်လာကာ ပိုးကောင်နှစ်ကောင်သုံးကောင် ကို ကိုက်ချိပြီး သုတ်သီးသုတ်ပြာ ပျံသွားတတ်ပါသည်။ သူ့အမူအရာသည် နေ့ခင်းက အမူအရာနှင့် လုံးဝမတူတော့ပါ။ ထိုအခါကျမှပင် နေဝင် မိုးချုပ်အချိန်သည် မိမိ၏သဘာဝရန်သူများက တိုက်ခိုက်ရန် အကောင်းဆုံးအချိန် ဖြစ်ကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် မိမိအဖို့လိုအပ်သည့်ကြိုတင်ကာကွယ်မှုကို ပြုလုပ်ရမည် ဖြစ်ကြောင်းကို ငှက်ကလေးတစ်ကောင်ကပင် သိသည်ဟု ကျွန်တော်ကောက်ချက်ချလိုက်မိပါသည်။

လွန်ခဲ့သည့် ဆယ့်နှစ်လလုံးလုံး ငှက်ကလေးသည် ခါတိုင်းကဲ့သို့ပင် ပြုမူတတ်ပါသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ အခြားကြင်ဖော် ငှက်မတစ်ကောင်ရှိသည့်အခါ မျိုးတွင်သာလျှင် ငှက်မအပေါ်တွင် ကြင်နာယုယမှုကို မပြဘဲ ရှိတတ်ပါသည်။ ငှက်ကလေးသည် ငှက်မက ဥများကို ဥကြီးသုတ်အထိ သည်းခံစောင့်ဆိုင်းကာ ငှက်မကို အစာရှာ၍ ကျွေးပါသည်။ ဩဂုတ်လ တစ်မနက်တွင်မူ ငှက်ဖိုသည် အားကောင်းမောင်းသန် ငှက်ကလေးသုံးကောင်နှင့်အတူ ကျွန်တော့်အိမ်ရှေ့ လှေကားပေါက်သို့ ရောက်လာပါသည်။ ထိုငှက်ကလေးများမှာ အပြောက်အပြောက် ကလေးတွေနှင့်ဖြစ်ပြီး ဝါးရောင်းငှက်ကလေးတွေနှင့်တူပါသည်။ ငှက်ကလေး သုံးကောင်သည် သူ့နောက်တွင်တန်းစီပြီး ရပ်နေကြပါသည်။ ငှက်ဖိုသည် အိမ် ထဲသို့ ဝင်လာကာ ငှက်ကလေးတွေကို ပိုးကောင်လေးကောင်စီ ကျွေးပါသည်။ ထို့နောက်အိမ်ထဲမှ ပျံထွက်သွားပါသည်။ ငှက်ကလေး သုံးကောင်ကိုမူ နောက် ထပ် ကျွန်တော်မမြင်ရတော့ပါ။

CIRCUSES

By

Sir Harold Nicolson

ဆာဟာလ်
နီကော့ဆ်

Circuses

All really nice people assert that they enjoy a visit to the circus. It is certainly agreeable, in this harsh and angry world, to surrender for a while to the mauve and silver of illusions, to be transported back to our own childhood, and to recapture for an hour or so our damaged sense of wonder. Undoubtedly the pervading excitement, the distant but emphatic band, the smell of the tan, the glare and glitter of light and tinsel, induce even in the most alert minds a temporary suspension of disbelief. Nor should I deny that of all the comforts which Nature can provide the unrestrained laughter of children is one of the loveliest and most solacing. Dead must be the souls of those who can without delight watch a little girl twisting her hands between her knees and throwing back her head in a twisted ecstasy of laughter. Of arid heart must be the man who, at such a sight, does not forget for the moment all that Tiridates may threaten. Yet when the lights go out, when the taut bearing reins are loosened from the horses' necks, when the elephants in shuffling obedience return to their stalls, and when the crowd streams out into the winter night — in this after-vacancy the enquiring mind will insist upon asking questions. Is this momentary mass enjoyment but another instance of that infantilism of which, by the more adult Continental critic, we are so harshly accused? Is the pleasure which we derive from a reversion to childhood quite as simple or as innocent as we like

to believe? Is the whole elaborate apparatus much more than an organized and expensive day-dream, in which we float away from the realities of our perplexed life? I cannot refrain from asking myself whether I enjoy a visit to the circus quite as much as I pretend to, or quite as much as I should like to think.

This week I visited the Bertram Mills circus at Olympia. I experienced all the appropriate emotions. We sat and waited in that rounded O while the orchestra in the roof played circus tunes and the performers grouped themselves at the two entrances. We admired the bright red coats of the ring masters and we admired the powdered wigs and aiguillettes of the attendants. The lights went up, the band burst into a triumphal march, and the performers processed across the arena with the self-conscious arrogance of toreadors. The audience broke into rapturous and expectant applause. Punctually the several turns followed each other. Contortionists twisted their feet behind their necks, ceasing thereby to retain any semblance of the human form, assuming the shapes of toads or iris rhizomes. A woman in a silver top hat decorated with feathers introduced a string of fine white horses, their necks arched tightly by bearing reins, their plumes swinging above and below. A string of little black ponies then entered, and as the woman uttered short sharp cries at them and flicked with her whip, they performed meaningless gyrations in and out of their white colleagues. My pleasure at the sight of these superb and charming animals was damped by the tightness of their bearing reins: no horse should be so tightly laced; and when the woman finished her performance with idiotic gestures of self-approval I did not join in the applause. The band then struck up a Spanish tune and a troupe of jugglers entered making Laura Knight effects with the white hoops that they threw. Three sea-lions then shambled into the ring accompanied by a gentleman dressed in a marine uniform. The largest of the sea-lions looked on indifferent, not to say a sulky mood; he refused to play ball; and when eventually he was tempted to do so by horrible slices of fish which the marine

officer took from a white casket, he assumed an expression of angered contempt. His master, having at last induced him to balance a ball for a few seconds, emphasized this achievement by greeting the audience with a naval salute.

Thereafter we had a herd of elephants accompanied by a trainer dressed in the tropical uniform of a Colonial Governor. Upon the backs of the elephants girls reclined in Oriental costume with sparkling turbans on their heads. The Colonial Governor, who did not seem to be a conciliatory man, induced his elephants to perform all manner of cumbrous evolutions. They slowly and with an expression of marked repugnance placed their enormous feet upon the indifferent, and indeed pachydermatous, backs of their comrades. They stood upon round tubs while a girlish mahout swung upon a rope between them, making the while friendly gestures to the audience. In an orgy of self-immolation the Colonial Governor then doffed his topee and stretched himself on the ground. Guided by a mahout, while the band played Oriental music, an elephant stepped gingerly upon his chest. The mahout in her turban appeared indifferent to the white-robed figure upon whom her elephant seemed about to stamp she smiled enticingly and with wide ballet movements of her arms upon the awed rows of children by whom she was surrounded. Then followed a comic interlude. An Italian family produced a taxi which proceeded to disintegrate, to boil, to explode before our startled eyes; and Coco thereafter, with his pails of water—refilled with alert patience by the attendants—set all the children into tinkling peals of laughter. And at the end we had the "Fearless Trio de Tiaz," whose naked bodies glistened high up in the roof while they turned and twirled in the arclight, throwing fantastic shadows of legs and arms upon the awning of the roof. Perhaps the most skilled and beautiful trapeze artists that I have ever seen.

I was conscious, as I swayed away in the packed coach of the Addison Road Underground, of a certain sense of

dissatisfaction. It was not, I think, that I felt humiliated by the reflection cast by such agility and daring upon my own clumsiness, timidity and unsupple joints. It was not, I think, the reaction which sets in when one leaves the dream-world for the world of fact. It was quite simply that I do not really enjoy watching animals perform. Elephants, with their slow and massive obedience, were not intended by nature to stand on tubs. Fine horses were not by nature intended to have their jaws restricted by bearing reins, or to stand upon their hind legs. I admit that these evolutions give to them for the moment a certain aesthetic quality; the shapes of the Panathenaic festival or of an auriga recur. But all this is fictitious, adventitious and unreal. I am not suggesting that cruelty occurs in the training of these animals; their physical condition and their lack of fear prove that no brutality can be used. Yet it must indeed be a low type of humour which derives pleasure from seeing animals behaving in the guise of human beings. I admit that amusement is derived by the contrast between the real and the unreal; but surely it is a low sense of fun which derives pleasure from patient and long attempts to make the real appear fantastic instead of making the fantastic seem real. I well know that dogs, for instance, actually enjoy being made to jump through hoops. But nobody who has any understanding of dogs would deny that they possess an acute sensitiveness to ridicule. When I see a little dog dressed in a crinoline and prancing with a parasol in its paw, I cannot but feel that it is being humiliated in a senseless and obtuse way. I derive, not pleasure, but pain.

I do not, I repeat, enjoy seeing animals forced to perform unnatural movements, which they cannot possibly enjoy. I am prepared to believe that these animals are treated by their trainers with real kindness and affection. But that is not the point. The Nazis enjoyed forcing their human victims to crawl about naked and on all fours; ought we really to enjoy seeing animals dressed in crinolines and straining with trembling limbs to maintain an erect position? The thoughtless laughter, even of adults, which

ရသတတင်းငယ်များ (၂)

greet and encourage these performances fills me with sadness. Our national love of animals may, as foreigners aver, be sentimental; but it is certainly based on real understanding of animal psychology, and upon respect for their natural dignity. To force them to move and dress and act as human beings is seriously to violate that dignity. Let human beings in our circuses perform their acts of agility and daring; but surely it is not good to rejoice when animals are forced to make fools of themselves in public.

Sir Harold Nicolson

ဆပ်ကပ်

လူကောင်းသူ ကောင်းမွန်လျှင် ဆပ်ကပ်တစ်ခုခုသို့သွားကြည့်ရသည် အရသာကို သဘောကျသည်ဟု ပြောကြပါသည်။ ကျွန်တော်တို့၏ ကြမ်းတမ်းစိတ်ဆိုးနေသော ကမ္ဘာလောကကြီးထဲမှ ချိုသာ၍ ငွေရောင်တောက်သော စိတ်ကူးအိပ်မက်များထဲတွင် ခဏတစ်ဖြုတ် နားခိုရခြင်း၊ ကျွန်တော်တို့၏ ကလေးဘဝကို ပြန်ရောက်သွားရခြင်း၊ ပျက်စီးသွားသော ကျွန်တော်တို့၏ အံ့ဩမှုအာရုံတို့ကို တစ်နာရီ၊ နှစ်နာရီလောက် ပြန်လည်ရရှိခြင်း စသည်တို့သည် တကယ်အမှန်ပင် ပျော်စရာကောင်းပါသည်။ အနီးပတ်ဝန်းကျင်တွင် ရုတ်ရုတ်သဲသဲ ဖြစ်နေခြင်း၊ ခပ်စေးစေးမှ ကြားရသည့် မြည်ဟီးနေသော ဘင်ခရာသံ၊ သားရေနံ၊ မီးရောင်များနှင့် မီးတောက်များမှ ပြီးပြီးပြန်ပြန် တောက်ပနေသော အရောင်များ စသည်တို့သည် အလွန်သတိရှိ၍ ဖျတ်လှုပ်နေသော စိတ်များကိုပင် မယုံသင်္ကာစိတ်တွေ ပျောက်ကွယ်သွားစေပါသည်။ သဘာဝကြီးက ပေးသော နှစ်သိမ့်ကြည်နူးစရာများထဲတွင် ကလေးငယ်တို့၏ ချုပ်တီးခြင်းမရှိဘဲ ရယ်မောလိုက်သည့်အသံသည် ချစ်စရာအကောင်းဆုံး၊ စိတ်ချမ်းသာစရာ အကောင်းဆုံးသော အရာဖြစ်သည်ကိုလည်း ကျွန်တော် မငြင်းသင့်ပါ။ လက်နှစ်ဘက်ကို ဒူးကြားထဲတွင် လိမ်ယုက်ညှပ်ထားပြီး ခေါင်းကို နောက်သို့လှန်ကာ ခွက်ထိုးခွက်လှန် ရယ်နေသော ကလေးမလေးတစ်ယောက်ကိုကြည့်၍ စိတ်ဝမ်းကြည်နူးခြင်း မဖြစ်ဘဲ နေသူသည် ဝိညာဉ်သေနေသူများသာ ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။ ထိုသို့သော ရှုခင်းမျိုးကို ကြည့်၍ စိတ်နောက်ကျိဖွယ်တို့ကို ခဏမျှဖြစ်စေ မေ့ပျောက်ခြင်းငှာ မစွမ်းသူများသည် စိတ်နှလုံးခြောက်သွေ့နေသူသာ ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။ သို့တိုင် မီးရောင်တွေ မှိတ်သွားပြီးနောက် မြင်းများ၏လည်တွင် တပ်ထားသည့် ဘင်းနေသော မြင်းဇက်ကြီးများ လျောသွားသည့်အချိန်၊ ဆင်ကြီးများက သင်္ဃန်း၏အမိန့်အတိုင်း

ရသစာတမ်းငယ်များ (၂)

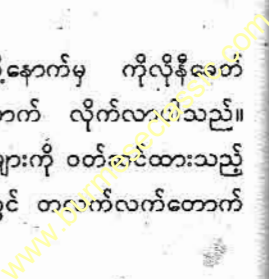
သူတို့ ဆင်ရုံများထဲသို့ တရုပ်ရှုပ်ဖြင့် သွားနေသည့်အချိန်၊ ပရိသတ်များက ရုံထဲမှနေ၍ ဆောင်းညထဲသို့ အန်ထွက်လာချိန်၊ စိတ်အားလပ်မှုကလေး ကုန်ဆုံး သွားသည့်အချိန်တွင်ကား စူးစမ်းတွေးခေါ်သူတို့၏စိတ်သည် မေးခွန်းများကို မေးနေတတ်ပါသည်။ ဤသို့ လူတွေ ရုတ်ရုတ်သဲသဲဖြင့် ခဏတစ်ဖြုတ်မျှ ပျော်ရွှင်လိုက်ရခြင်းသည် (ကျွန်တော်တို့ အနောက်တိုင်းကို ပြင်းထန်စွာ ဝေဖန် နေသူများ ပြောသည့်အတိုင်း) ကျွန်တော်တို့ သူငယ်နာရောဂါ၏ သာကေတစ်ခု လော။ ယခုကဲ့သို့ ကလေးတွေ ဘဝကိုပြန်သွားပြီး ကလေးဘဝကခံစားခဲ့ရသော ပျော်ရွှင်မှုမျိုးကို ပြန်လည်ခံစားခြင်းသည် ကျွန်တော်တို့ထင်နေကြသလို ရိုးသား အပြစ်ကင်းသော ပျော်ရွှင်မှုမျိုးကော ဟုတ်ပါ၏လော။ ဆန်းပြား ရှုပ်ထွေးသော ဆပ်ကပ်စစ္စည်းများသည် တမင်လုပ်ယူရသည့် ပိုက်ဆံကုန်လှသော နေ့ခင်းအိပ် မက်ကြီးတစ်ခုလော။ ကျွန်တော်တို့သည် ကျွန်တော်တို့၏ရှုပ်ထွေးလှသော ဘဝ လောကခံတရားတို့မှ ထိုအိပ်မက်ကြီးထဲသို့ ခဏတစ်ဖြုတ် ထွက်ပြေးနေကြခြင်း လော။

ဆပ်ကပ်ပွဲသို့ ကျွန်တော်သွားကြည့်လျှင် ပျော်သည်ဟု ထင်နေခြင်းမှာ ကျွန်တော် တကယ်ပင် ထင်နေခြင်းလော။ သို့တည်းမဟုတ် ပျော်ဟန်ဆောင် နေခြင်းလောဟု ကျွန်တော်ကိုယ်ကျွန်တော် မမေးဘဲ မနေနိုင်ပါ။

ယခု သီတင်းပတ်ထဲတွင် အိုလံပီယာရုံတွင် ပြသနေသည့် ဘာထရန် မီးလ်ဆပ်ကပ်ကို ကျွန်တော်ကြည့်ခဲ့ပါသည်။ ဆပ်ကပ်ပွဲများတွင် ကြုံတွေ့ရတတ် သော ခံစားချက်မျိုးကို ကျွန်တော် ကြုံတွေ့ရပါသည်။ ဆပ်ကပ်ပွဲကို ဝိုင်းထား သည့်အဝိုင်းကြီးထဲတွင် ကျွန်တော်တို့ ထိုင်နေစဉ် အမှီးပေါ်မှ ဆပ်ကပ်တီးဝိုင်းက ဆပ်ကပ်သီချင်းများကို တီးခတ်နေပါသည်။ ဆပ်ကပ်အဖွဲ့သားများကလည်း ထိုင်ခုံများအောက်က ဝင်ပေါက်နှစ်ပေါက်တွင် စုရုံးနေကြပါသည်။ ဆပ်ကပ်အဖွဲ့ ခေါင်းဆောင်များ၏ တောက်ပနီရဲသော ကုတ်အင်္ကျီကို ကျွန်တော် သဘောကျ နေပါသည်။ ဆပ်ကပ်အဖွဲ့သားများ အမှုန့်ဖြူးထားသော ဆံပင်တုများနှင့်စလွယ် ကြီး အလှများကိုလည်း ကျွန်တော်တို့သဘောကျနေကြပါသည်။ မီးတွေ မှိတ် သွားပါသည်။ ဘင်ခရာတီးဝိုင်းကလည်း စစ်ချီသီချင်းများကို တီးပါသည်။ ဆပ်ကပ် အဖွဲ့သားများသည် ဆပ်ကပ်ပြရာ ကွက်လပ်ကြီးထဲသို့ ကျွဲရိုင်းသတ်သမားများ ပမာ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ယုံကြည်မှုအပြည့်ဖြင့်စိတန်းထွက်လာကြပါသည်။ ပရိသတ် များက အားရဝမ်းသာ မျှော်လင့်ချက်ကြီးစွာဖြင့်ဩဘာပေးကြပါသည်။ အချိန် ရောက်သည်နှင့် တစ်ခန်းပြီးတစ်ခန်း တင်ဆက်သွားပါသည်။ ကိုယ်ခန္ဓာ ပျော့ပျောင်း သူများက ခြေထောက်နှစ်ချောင်းကို လည်ကုပ်နောက်တွင် ပစ်ပြီးချိတ်ပြုလိုက်ရာ

လူသဏ္ဍာန် ပျောက်သွားကာ ဖားပြုတ်သဏ္ဍာန် ပန်းပုံသဏ္ဍာန် ဖြစ်သွားကြပါသည်။ ငှက်တောင်တွေစိုက်ထားသည့် ငွေရောင်ဦးထုပ်မြင့်မြင့်ကြီးကိုဆောင်းထားသည့် အမျိုးသမီးတစ်ယောက်က မြင်းဖြူကြီးတွေကို တစ်ကောင်ပြီးတစ်ကောင် ထုတ်လာပါသည်။ ဇက်ကြီးတွေ ကကြီးတွေ တပ်ထားသဖြင့် မြင်းဖြူကြီးများ၏ လည်ဆံတို့မှာ ကြော့မော့နေကြပါသည်။ ငှက်တောင်တို့မှာ အထက်အောက် ဝှေ့ဝဲနေကြပါသည်။ ထို့နောက် အနက်ရောင်မြင်းပုကလေးတွေ တန်းစီ၍ဝင်လာကြပြန်ပါသည်။ အမျိုးသမီးငယ်က သူတို့ကို ခပ်ထန်ထန်အော်ဟစ်အမိန့်ပေးပြီး ကြာပွတ်ကို တရွှီးရွှီးမြည်အောင် ဝှေ့ယမ်းလိုက်သည့်အခါတွင် မြင်းဖြူကြီးတွေ ကြားမှ တစ်ကောင်နှင့်တစ်ကောင် ဝင်လိုက်ထွက်လိုက် လုပ်ပြကြပါသည်။ ဤချစ်စရာကောင်း၍ လှပသည့် တိရစ္ဆာန်များကိုကြည့်ရင်း သူတို့လည်ပင်းတွင်တပ်ထားသည့် တင်းနေသောဇက်ကြီးများကို မြင်ရသည့်အခါတွင် ကျွန်တော် စိတ်မကောင်းဖြစ်သွားရပါသည်။ မည်သည့်မြင်းကိုမျှ ထိုမျှလောက် တင်းတင်းကျပ်ကျပ် ဇက်ကြီးတပ်ထားသင့်ပါ။ အမျိုးသမီးက ခပ်ကြောင်ကြောင် ဟန်အမူအရာမျိုးဖြင့် မြင်းဆပ်ကပ်ပြီးစီးကြောင်းပြသလိုက်သည့်အခါတွင် ကျွန်တော် လက်ခုပ်မတီးပါ။ ထို့နောက် တီးဝိုင်းက စပိန်တေးသွားတစ်ပုဒ်ကို တီးလိုက်သည့်အခါတွင် မျက်လှည့်ဆရာတစ်သိုက် ဝင်လာကြကာ လော်ရာနိုက် သက်ရောက်မှု မျိုးဖြစ်အောင် သူတို့ကိုင်ထားသည့် ကွင်းကလေးများဖြင့်ကစားပြပါသည်။ ထို့နောက် မရိန်းတပ်သား ယူနီဖောင်းကို ဝတ်ထားသည့် လူတစ်ယောက်နှင့် အတူပင်လယ်ဖျံကြီးသုံးကောင် ဆပ်ကပ်ပြကွင်းထဲသို့ ကွတကွတဖြင့် ထွက်လာကြပြန်ပါသည်။ ယင်းတို့အနက် အကြီးဆုံးသော ဖျံကြီးမှာ စိတ်ဆိုးနေသည်ဟု မပြောနိုင်သည့်တိုင် မလှုပ်တလှုပ် လုပ်နေပါသည်။ ဘောလုံးကိုလည်း ကစားခြင်းမပြုပါ။ မရိန်းယူနီဖောင်း ဝတ်ထားသူက စည်းဝိုင်းထဲမှ ငါးတစ်များကို ယူပြကာ သူ့ကို ဘောလုံးကစားခိုင်းသည့်အခါတွင်မူ ဖျံကြီးသည် စိတ်ဆိုးအထင်သေးသည့်ဟန်ကို ဆောင်လိုက်ပါသည်။ နောက်ဆုံးတွင် စက္ကန့်အနည်းငယ်မျှ ဘောလုံးကစားအောင် သွေးဆောင်ပြီးသည့်နောက်၌ သူ့သခင်သည် ပရိသတ်ကို ရေတပ်သား အလေးပြုခြင်းဖြင့် သူ့ပြကွက်ကို လေးနက်အောင် လုပ်ပြလိုက်ပါသည်။

ထို့နောက်တွင် ဆင်အုပ်ထွက်လာပြီး သူတို့နောက်မှ ကိုလိုနီခေတ် ဘုရင်ခံအဝတ်အစားဝတ်ထားသည့် ဆင်ထိန်းတစ်ယောက် လိုက်လာပါသည်။ ဆင်ကျောကုန်းများပေါ်တွင် အရှေ့တိုင်း အဝတ်အစားများကို ဝတ်ဆင်ထားသည့် မိန်းကလေးများ လိုက်လာကြပြီး သူတို့၏ လက်ထဲတွင် တလက်လက်တောက်

ရသစာတမ်းငယ်များ (၂)

ပနေသည် ဦးပေါင်းထုပ်များကို ကိုင်ထားကြသည်။ အလျော့ပေးလိုသူ မဟုတ်
 သည် ကိုလိုနီ ဘုရင်ခံက ဆင်ကြီးများကို ပုံစံအမျိုးမျိုးဖြင့် ကစားပြခိုင်းပါသည်။
 ဆင်ကြီးများသည် စိတ်ပျက်စက်ဆုပ်သည့် အမူအရာဖြင့် သူတို့၏ ကြီးမားလှသော
 ခြေထောက်ကြီးများကို အရေထူထူ ထူးခြားခြင်းမရှိသော အခြားဆင်ကြီးများ၏
 ကျောကုန်းပေါ်သို့တင်ကြပါသည်။ ဆင်ကြီးများသည် စည်ပိုင်းကလေးများပေါ်သို့
 တက်ရပ်ပြကြပြီး ဆင်ဦးစီး မိန်းမပျိုလေးတစ်ယောက်က ကြီးတစ်ချောင်းကို
 တရွိုးရွိုးမြည်အောင် ယမ်းကာ ပရိသတ်အား နှုတ်ဆက်ခိုင်းပါသည်။ မိမိကိုယ်ကို
 မိမိ နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းပြသည့်အနေဖြင့် ကိုလိုနီဘုရင်ခံက သူ့ဖော့ဦးထုပ်ကိုချွတ်ပြီး
 မြေကြီးပေါ်သို့ လှဲချလိုက်ပါသည်။ တီးဝိုင်းက အရှေ့တိုင်း တေးသွားကို တီးနေ
 စဉ် ဆင်ဦးစီး မိန်းမပျိုကလေးတစ်ယောက်က အချက်ပြလိုက်သည့်အခါ၌
 ဆင်ကြီးသည် ကိုလိုနီဘုရင်ခံ၏ ရင်ပတ်ပေါ်သို့ အသာကလေးတက်လိုက်ပါသည်။
 ထိုစဉ် ဦးပေါင်းထုပ်ကိုင်ထားသည့်ဆင်ဦးစီး မိန်းမပျိုကလေး ထွက်လာပါသည်။
 ထိုမိန်းမပျိုကလေးမှာ သူ့ဆင်ကြီးက ကိုလိုနီဘုရင်ခံ၏ ရင်ပတ်ပေါ်သို့တက်နင်း
 တော့မည့်ပုံလုပ်နေသည်ကို မသိကျိုးကျွန် ပြုနေပါသည်။ ထိုနောက် မိန်းမပျို
 သည် ချောမြူသည့်အပြုံးမျိုးကို ပြုံးကာ ဘဲလေးကချေသည်တို့၏ဟန်ဖြင့်
 လက်နှစ်ဘက်ကို ဆန့်တန်းလှုပ်ရှားပြီး သူ့အနီးတွင် ကြောက်လန့်တကြား ဝိုင်း
 ကြည့်နေကြသည့် ကလေးငယ်များကို သိမ်းကျုံးဖက်လိုက်ပါသည်။ ထိုနောက်တွင်
 ရယ်ရွှင်ဖွယ် ကလေးတစ်ခု ကြားဖြတ်ပြပါသည်။ အီတလီမိသားစုတစ်စုသည်
 ဖွတ်ချက်ဖွတ်ချက် ကားကလေးတစ်စင်းဖြင့် ထွက်လာပါသည်။ ကားကလေးမှာ
 မောင်းလာရင်း အစတွေ တစ်စစီပြုတ်ကျကုန်ပါသည်။ ထိုနောက် ရေတွေဆူ
 ကာ ကျွန်တော်တို့ရှေ့မှာပင် ဝုန်းခနဲ မီးလောင်ပေါက်ကွဲသွားပါတော့သည်။
 ထိုနောက် ဆပ်ကပ်လူပြက် ကိုကိုသည် နောက်မှ အဖွဲ့သားတွေ ထည့်ပေးသော
 ရေပုံးများကို တစ်ပုံးပြီးတစ်ပုံး ယူလာပြီး မီးကို ငြိမ်းသတ်လိုက်ရာ ထိုအခါတွင်မှ
 ကလေးတွေ သဘောကျကာ ရယ်နိုင်မောနိုင်ကြပါတော့သည်။ ဆပ်ကပ်ပွဲ
 နောက်ဆုံးအခန်းမှာ 'သတ္တိခဲသုံးဦး၏ ကောင်းကင်ဘား' ဖြစ်ပါသည်။ ပြောင်
 လက်နေသော ကိုယ်လုံးသုံးခုသည် မီးဝန်းရောင်ထဲတွင် လှည့်ပတ်ခုန်ပျံနေကြရာ
 သူတို့၏ အရိပ်များသည် အမိုးပေါ်တွင် ဆန်းကြယ်သည့်ပုံသဏ္ဍာန်များအဖြစ်
 လာ၍ ပေါ်နေကြပါသည်။ ကျွန်တော်တွေဖူးသမျှထဲတွင် အကျွမ်းကျင်ဆုံး၊
 အလှပဆုံး ကောင်းကင်ကျွမ်းဘား ပညာရှင်များ ဖြစ်ပါသည်။

ကျွန်တော်သည် အယ်ဒီဆန်လမ်းမြေအောက်ဘူတာရုံမှ လူတွေပြည့်ကြည့်ကြည့်
 နေသည့်မြေအောက်ရထားထဲတွင် ထိုင်လိုက်လာရင်းတစ်စုံတစ်ရာကို ဘာငင်မကျ

ဖြစ်နေသည်ကို သတိပြုမိပါသည်။ ဆပ်ကပ်ထဲက ကောင်းကင်ဘား ကစားသူများ၏ ဖျတ်လတ်မှုနှင့် ရဲဝံ့မှုတို့ကို မြင်ကာ ကျွန်တော်၏ နှေးကွေးမှု၊ ကြောက်တတ်မှု၊ အရိုးအဆစ်တို့ တင်းမာမှုတို့ကို နှိုင်းယှဉ်ပြီးကိုယ်ကိုယ်ကို ရှက်နေသည့် ခံစားချက်မျိုးလည်း မဟုတ်ပါ။ စိတ်ကူးအိပ်မက်လောကမှ တကယ့်အစစ်အမှန်လောကသို့ ထွက်လာသည့်အခါတွင် ခံစားရသည့် ခံစားချက်မျိုးလည်း မဟုတ်ပါ။ ကျွန်တော့်ခံစားချက်မှာ တိရစ္ဆာန်များကို ယခုကဲ့သို့ ကျွမ်းထိုးမှောက်ခံအလုပ်ခိုင်းသည်ကို ကြည့်၍ မပျော်နိုင်သည့် ခံစားချက်ဖြစ်ပါသည်။ နှေးကွေး၍ လူ့စကားကို ကျိုးနွံစွာ နားထောင်တတ်သော ဆင်များအား စည်ပိုင်းများပေါ်တွင် ရပ်ပြုရန် သဘာဝကြီးက ဖန်တီးပေးလိုက်ခြင်းမဟုတ်ပါ။ လှပသည့် မြစ်၊ နေ့ကြီးများသည် ပါးစပ်တွင် ပါးချပ်တပ်ခံရပြီးနောက် ခြေနှစ်ချောင်းပေါ်တွင် ရပ်ပြုရန် သဘာဝကြီးက ဖန်တီးပေးလိုက်ခြင်း မဟုတ်ပါ။ ထိုသို့ ပုံသဏ္ဍာန်အမျိုးမျိုးလုပ်ပြုသည့် အတွက် ရသအရည်အသွေး တစ်စုံတစ်ရာ ရကောင်းရမည်ဖြစ်သည်ကို ကျွန်တော် ဝန်ခံပါသည်။ အေသင်မြို့သားတို့၏ ပွဲတော်ကြီးကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ကြယ်တာရာထွန်းသကဲ့သို့လည်းကောင်း ကြည့်ကောင်းနိုင်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ထိုအရာများအားလုံးသည်အတုအယောင်မျှသာ ဖြစ်ပါသည်။ တမင်လုပ်ယူရသည့် အရာများသာ ဖြစ်ပါသည်။ အစစ်အမှန်မဟုတ်သော အရာများသာ ဖြစ်ပါသည်။ ဤသို့ဆိုလိုက်သဖြင့် တိရစ္ဆာန်များကို လေ့ကျင့်သင်ကြားရာတွင် ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုပါသည်ဟု ပြောလိုခြင်းမဟုတ်ပါ။ သူတို့၏ ကိုယ်ခန္ဓာအခြေအနေနှင့် သူတို့၏ ကြောက်ရွံ့ခြင်းကင်းမှုတို့ကြောင့် ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုကို သုံးလျှင်လည်း ရမည်မဟုတ်ပါ။ သို့ရာတွင် တိရစ္ဆာန်များကို လူလို အလုပ်ခိုင်းပြီးအရသာခံကြည့်ခြင်းမှာမူ အောက်တန်းကျသော ဟာသဖြစ်ပါသည်။ ပျော်ရွှင်မှုဆိုသည်မှာ အစစ်နှင့်အတုတို့၏ခြားနားချက်မှ ပေါ်ထွက်လာခြင်းဖြစ်သည်ကို ကျွန်တော်ဝန်ခံပါသည်။ သို့ရာတွင် အတုကို အစစ်နှင့်တူအောင် လုပ်မည့်အစား အစစ်ကို အတုဖြစ်အောင်လုပ်ပြုပြီး ထိုသို့လုပ်ပြုဖို့အတွက် စိတ်ရှည်လက်ရှည် ကြာရှည်လေးမြင့်စွာ ကြိုးပမ်းခြင်းမျိုးမှာကား အဆင့်အတန်းနိမ့်သည့်ပျော်ရွှင်မှုမျိုးဟု ကျွန်တော်ဆိုချင်ပါသည်။ မှန်ပါသည်။ ခွေးများသည် ကွင်းများကိုဖြတ်၍ ခုန်ရသည်ကို သဘောကျတတ်သည်ကို ကျွန်တော်သိရပါသည်။ သို့ရာတွင် ခွေးဆိုသော သတ္တဝါ၌ သူ့ကို လှောင်ပြောင်သရော်သည်ကို သိတတ်သော အသိတစ်မျိုးရှိသည်ဆိုသည့် အချက်ကို ခွေးအကြောင်းနားလည်သူတိုင်းကပင် ငြင်းမည်ထင်ပါ။ ခွေးကလေးတစ်ကောင်ကို ဂါဝန်ပွဲကလေးဝတ်ပေးပြီး ရှေ့လက်လံတွင် ပိုးထီးကလေးထည့်ပေးကာ လမ်းလျှောက်ခိုင်းသည်ကိုမြင်လျှင် ခွေးကလေးကို အဓိပ္ပာယ်

ရသစာတမ်းငယ်များ (၂)

မရှိ စော်ကားနေသည်ဟု ကျွန်တော့်စိတ်ထဲတွင် ထင်နေမိပါသည်။ ထိုပွဲမျိုးမှ ပျော်ရွှင်မှု မရသည့်ပြင် စိတ်မချမ်းသာမှုသာ ရခဲ့ပါသည်။

ကျွန်တော်ထပ်၍ဆိုပါဦးမည်။ တိရစ္ဆာန်များအားသဘာဝမကျသည့် လှုပ်ရှားမှုများကို အတင်းအလုပ်ခိုင်းနေသည်ကို ကြည့်၍ ကျွန်တော် စိတ်မချမ်းသာပါ။ ထိုသို့လုပ်ခိုင်းခြင်းကို တိရစ္ဆာန်များကလည်း မပျော်ပိုက်ပါ။ သူတို့ကို သင်ကြားသူများသည် တိရစ္ဆာန်များအား ကြင်ကြင်နာနာ ချစ်ချစ်ခင်ခင် သင်ကြားပေးသည်ဟုပင် ထားပါ။ ထိုအချက်သည် အရေးမကြီးပါ။ နာဇီများသည် သူတို့သုံးပန်းများအား ကိုယ်တုံးလုံးချွတ်ပြီး လေးဘက်တွားသည်ကို ကြည့်ရသည်ကို သဘောကျတတ်သည်။ သို့ဆိုလျှင် ကျွန်တော်တို့သည်လည်း တိရစ္ဆာန်များအား ဂါဝန်အဝတ်ခိုင်းပြီး ခြေတုန်တုန် လက်တုန်တုန်ဖြင့် မတ်တတ် အရပ်ခိုင်းသည်ကို ကြည့်၍ အရသာခံသင့်ပါသလော။ ထိုသို့လုပ်ပြသည်ကို ကြိုဆိုအားပေးသည့် ကိုယ်ချင်းမစာသော ရယ်သံများ (ယင်းတို့အထဲတွင် လူကြီးများပင် ပါသည်။) ကြောင့် ကျွန်တော်သည် စိတ်မကောင်းခြင်းကြီးစွာ ဖြစ်ရပါသည်။ နိုင်ငံခြားသားများ ပြောလေ့ရှိသကဲ့သို့ ကျွန်တော်တို့ လူမျိုး တိရစ္ဆာန်ချစ်တတ်ပုံသည် စိတ်ကူးယဉ်ဆန်ကောင်း ဆန်ပါလိမ့်မည်။ သို့ရာတွင် ထိုချစ်ခင်မှုသည် တိရစ္ဆာန်များ စိတ္တဗေဒကို တကယ်အမှန်နားလည်မှုနှင့် တိရစ္ဆာန်တို့၏ သဘာဝဂုဏ်သိက္ခာကို လေးစားမှုအပေါ်တွင် အခြေခံပါသည်။ သူတို့အား လူတွေလို အလှုပ်ရှားခိုင်းခြင်း၊ လူတွေလို အဝတ်ခိုင်းခြင်း၊ လူတွေလို အပြုမူခိုင်းခြင်းမှာ ထိုဂုဏ်သိက္ခာကို အကြီးအကျယ် စော်ကားချိုးဖောက်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော်တို့ ဆပ်ကပ်ပွဲသမားများသည် ဖျတ်လတ်ရဲဝံ့သော လှုပ်ရှားမှုများကို လုပ်နိုင်ကြပါစေ။ သို့ရာတွင် တိရစ္ဆာန်များအား လှုပ်အလည်တွင် သူတို့ကိုယ်သူတို့ အရူးဖြစ်အောင် အတင်းအကြပ်လုပ်ခိုင်း၍ အရသာခံနည်းမျိုးကား မလုပ်ကောင်းသောအလုပ် ဖြစ်ပါသည်။

DOGS
by
H.W. Garrod

၆၃
၀

Dogs

I have had many dogs. But the last of them has always been the best. At the moment, I have one dog only. A Sealyham of distinguished lineage, he is as beautiful as it is permitted to a Sealyham to be. In fact he raises for me, every day, the whole problem of beauty. To look upon him is to dismiss summarily the Greek and easy notion that the primary characters of the beautiful are symmetry and proportion. It is difficult, indeed, looking at him, not to allow ethical considerations to obtrude themselves on aesthetic theory. His countenance expresses, before all else, benignity, his eyes have moral depth. A pacifist could not look more disarming a bishop or a butler more decorous. But it is pure take-in. Whatever lives and moves, he chevies, and if he does not kill all that he catches, it is not his fault. He has been too long with me, even so, to have any faults. For I cannot account it a fault that he looks beautiful without meaning it.

Hardly had I written these few lines about this faultless creature than war and age and deafness and blindness came to him in swift succession, making life unintelligible to him. If it had been intelligible, I do not know that he would have been happier. In an untranquil world, he enjoyed tranquillity ... He continued to think men better than they were. With a good conscience, subject to no orders — since he heard none — he went where he would, or could, and did what he liked. The defect

of sight and hearing quickening, it may be, curiosity, He went where he would, and he did what he liked, however feebly. Until, one winter morning, going where he would, but not knowing where, he walked, in the uncertain dawn, into one of those static-water-ponds with which the War studded our Gardens; and the half-frozen waters closed over the loveliest of old heads that ever wanted brains — for he had no cleverness. I have had many dogs. At my feet, as I write, lies yet another Sealyham. I have had many dogs, and, until now, the last has always been the best. Now, the last but one must always be the best and dearest to me. The earth is over him; but the earth of his own Garden. A tall sycamore shadows his grave. In a hollow bough of it nests, unmolested now, a family of squirrels whom, while he lived, he persecuted with infinite frustrate ardour. That old feud those old foes can afford to forget.

When and where men first came to love dogs, I have no idea. When and where men first came to love dogs, I have no idea. In the literatures with which I am most familiar, those of antiquity, the dog comes off poorly. With the Eastern peoples generally — he is everywhere a despised creature. "Is thy servant a dog?" — "grin like a dog and run about through the city" — that is the kind of thing you get about the dog in the Bible. As for the Greeks, we have all, I fancy, been bamboozled by Homer, or by reading Homer with insufficient attention. Nobody who has read either Homer or Pope is likely to forget the scene in which the dog Argus recognizes Ulysses. But it is easy to miss some of the implications of it. Argus is a hunting dog. That is the only kind of dog Homer recognizes. Except of the grand purpose of hunting, only decadents keep dogs. Ulysses had bred Argus, a hunting-dog. But he had never hunted him. He had been called to the wars. In his absence, the young men about the place had, in fact, used Argus to hunt hares and goats and deer. When he was past that use, they had used him very much as the Jews used dogs, to do scavenging. Ulysses, when he came home, after twenty years of war-service, found him busy with

the dung-heaps and full of vermin. He does not know him. Is he a hunting-dog, he asks (the only good kind of dog), or a mere domestic dog, one of those despised dogs that the decadent rich keep for show? —

Such dogs, and men, there are, mere things of state,
And always cherished by their friends, the Great.

Pope's rendering is just clever eighteenth-century falsification. For not a word has Homer about the pampered men. Nor is it only here that Pope interpolates. The women, says Homer, don't bother about Argus. The women, says Pope,

— keep the generous creature bare,
A sleek and idle race is all their care.

Homer's women may, like his decadent young men, keep handsome table-dogs to pet and pamper. But it is only Pope who says so .....

H. W. Garrod

ခွေး

ကျွန်တော့်တွင် ခွေးတွေ အများကြီးရှိခဲ့ဖူးပါသည်။ သို့ရာတွင် နောက်ဆုံး ကျန်သော ခွေးမှာ အမြဲတမ်း အကောင်းဆုံးဖြစ်ပါသည်။ ထိုအချိန်က ကျွန်တော့် တွင် ခွေးတစ်ကောင်တည်းသာ ရှိပါသည်။ ထိုခွေးမှာ အမျိုးကောင်းဆီလီဟမ်ခွေး မျိုးဖြစ်ပြီး ဆီလီဟမ်ခွေးမျိုးဆိုသည့်အတိုင်းလှပါသည်။ အမှန်အားဖြင့်မူ ထိုခွေး ကြီးသည် လှပခြင်းဟူသည် အဘယ်နည်းဆိုသည့် ပြဿနာကို နေ့စဉ်နှင့်အမျှ တင်ပြမေးမြန်းနေသကဲ့သို့ ရှိပါသည်။ လှပသော အရာများ၏ အဓိကလက္ခဏာ ချက်မှာ ပြေပြစ်ခြင်း၊ အချိုးအစားကျခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ရှေးခေါ်မလူမျိုးတို့ ယူဆခဲ့ ရာ ကျွန်တော်တို့သည် ထိုအယူအဆကို အလွယ်တကူ လက်ခံခဲ့ကြပါသည်။ ယခုမူ ကျွန်တော့်ခွေးကြီးကိုကြည့်၍ သဘောကျသွားကာ ခေါ်မတို့၏ အထက်ပါ အလှတရားနှင့်ပတ်သက်သည့်အဆိုအမိန့်တို့ကို ရုတ်တရက် လက်မခံချင်သလိုပင် ဖြစ်သွားပါသည်။ ခွေးကိုကြည့်ပြီး အလှပစေနှင့်ဆိုသည့် သဘောတရားများတွင် ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာကိစ္စများကို ထည့်သွင်းမစဉ်းစားဘဲ ထားရန် တော်တော်ခက်ပါ သည်။ အထူးသဖြင့် သူ့မျက်နှာထားသည် နူးညံ့သိမ်မွေ့မှုကို ဖော်ပြနေပါသည်။ သူ့မျက်လုံးများတွင် စိတ်ဓာတ်ဆိုင်ရာ နက်ရှိုင်းမှု ရှိနေပါသည်။ ငြိမ်းချမ်းရေးဝါဒီ တစ်ယောက်ထက်ပင် ပို၍ အန္တရာယ်ကင်းပုံရနေပါသေးသည်။ ဂိုဏ်းအုပ်ဘုန်းတော် ကြီးတစ်ပါးနှင့် စားပွဲထိုးတစ်ယောက်ထက်ပင် ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့ဟန် ပေါက်နေပါ သေးသည်။ သို့ရာတွင် ယင်းမှာ အလိမ်အညာသက်သက်နေခြင်းဖြစ်ပါသည်။ သူသည် အသက်ရှင်လှုပ်ရှားနေသော အရာမှန်သမျှကို လိုက်လံဖမ်းဆီးပါသည်။ ဖမ်းဆီး၍ရသမျှကို သတ်ဖြတ်ခြင်းမပြုခဲ့လျှင် ယင်းမှာ သူ့အပြစ်မဟုတ်ပါ။ သူသည် ကျွန်တော်နှင့်အတူ နေခဲ့ရသဖြင့်ကျွန်တော့်၌ရှိသည့် အပြစ်များပင်လျှင် သူ့တွင် ကူးစက်နေပါပြီ။ သူသည် ကျွန်တော်နှင့်အနေကြာခဲ့ပြီဖြစ်သည့်အလျောက် သူ့တွင်

အပြစ်ဟူ၍ မရှိတော့ပါ။ သူသည် မလှချင်ဘဲနှင့် လှနေသည့်အတွက်မူ သူ့ကို အပြစ်မဆိုသင့်ပါ။

အပြစ်မရှိသည့် ထိုသတ္တဝါအကြောင်းကို ကျွန်တော်ရေး၍ မကြာမီမှာပင် စစ်၊ဇရာ၊ နားလေးခြင်းနှင့်မျက်စိကွယ်ခြင်းတို့သည် ထိုသတ္တဝါဆီသို့ ရှေ့ဆင့် နောက်ဆင့် လျင်မြန်စွာရောက်လာကြပါသည်။ သို့ဖြင့် ထိုသတ္တဝါအဖို့ဘဝသည် နားလည်ရန် မတတ်နိုင်သောအရာ ဖြစ်လာခဲ့ပါသည်။ အကယ်၍ နားလည်နိုင်သော အရာဖြစ်လာခဲ့သည်ဆိုလျှင်လည်း ထိုသတ္တဝါသည် ခါတိုင်းထက်ပို၍ ပျော်ရွှင်မည် မဟုတ်ပါ။ ငြိမ်သက်ခြင်းရှိသည့် လောကကမ္ဘာကြီးတွင် သူသည် ငြိမ်သက်ခြင်းကို ခံစားနေရပါသည်။ လူများသည်လည်း ယခင်ကထက် ပို၍ စိတ်ကောင်းရှိလာသည် ဟု သူ ထင်နေဆဲဖြစ်ပါသည်။ ဘာကိုမျှ မကြားတော့သည့်အတွက် ဘယ်အမိန့် ကိုမျှလည်း နားခံခြင်းမပြုတော့ဘဲ သူသည် သွားချင်ရာသို့သွားနေပါသည်။ သူသွား၍ ရသည့်နေရာတိုင်းသို့ သွားနေပါသည်။ သူ့ကြိုက်သည့်အလုပ်ကို လုပ်ပါသည်။ အကြားအာရုံနှင့်အမြင်အာရုံတို့ လျင်မြန်စွာ ချွတ်ယွင်းလာသဖြင့် စူးစမ်းသည့်သဘော ဖြင့် လျှောက်လုပ်လျှောက်သွားနေခြင်းလည်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ သူသည် သူသွားချင် သည့်နေရာသို့ သွားပါသည်။ သူ့ကြိုက်သည့်အလုပ်ကို လုပ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် တုန်တုန်ချိချိမျှသာ ဖြစ်ပါသည်။ ဆောင်းတွင်းတစ်မနက်ကမူ သူသွားချင်ရာသို့ ဘုမသိ ဘမသိ လျှောက်သွားရင်း ဝေလီဝေလင်းတွင် စစ်ကြီးက ကျွန်တော်တို့ ဥယျာဉ်ခြံများထဲတွင် တူးပေးခဲ့သော ရေသေကန်ထဲသို့ လိမ့်ကျပါသည်။ ဤတွင် ခဲပြေနေသောရေကအသိဉာဏ်ကင်း၍ ဦးနှောက်မဲ့သော ချစ်စရာအကောင်းဆုံး ဦးခေါင်းတစ်လုံးကို ဖုံးအုပ်ပစ်လိုက်ပါတော့သည်။

ကျွန်တော့်တွင်ခွေးတွေ အများကြီးရှိပါသည်။ ယခုစာကို ရေးနေစဉ်မှာပင် ကျွန်တော့်ခြေရင်းတွင် ဆီလီဟမ်အမျိုးအစား ခွေးတစ်ကောင်ဝပ်နေပါသည်။ ကျွန်တော့် တွင်ခွေးတွေ အများကြီး ရှိခဲ့ဖူးပါသည်။ ယခုအချိန်တွင် နောက်ဆုံးရှိနေသည့်ခွေး သည် ကျွန်တော့်အဖို့အကောင်းဆုံးနှင့်ချစ်စရာအကောင်းဆုံး ခွေးဖြစ်နေပါသည်။

သူ့အပေါ်တွင် မြေကြီးတွေ ဖုံးနေပါပြီ။ သို့ရာတွင် ထိုမြေကြီးသည် သူ့ ခြံထဲက မြေကြီးဖြစ်ပါသည်။ သူ့သင်္ချိုင်းပေါ်တွင် သဖန်းပိုးစာပင်ရိပ်မိုးထားပါ သည်။ ထိုသစ်ပင်၏ သစ်ခေါင်းထဲတွင်မူ ရှဉ့်မိသားစုတစ်သိုက် ရှိပါသည်။ သူ နေထိုင်တုန်းကမူ နောက်မှ မအောင်မြင်သော ထက်သန်မှုဖြင့် အတင်းလိုက်ကိုက် နေခဲ့ပါသည်။ ထိုရန်သူဟောင်းများသည် ထိုရန်စဟောင်းကို မေ့ဖျောက်နိုင်ကြပါပြီ။

လူသည် မည်သည့်အချိန်၊ မည်သည့်နေရာတွင်ခွေးကို စတင်ချစ်ခဲ့သနည်း။ ဤသည်ကို ကျွန်တော်မသိပါ။ ကျွန်တော်ဖတ်ဖူး မှတ်ဖူးသည့် ရှေးဟောင်း

www.burmeseclassic.com

စာပေများထဲတွင်မူ ခွေးဆိုသည့်သတ္တဝါသည် မည်သည့်အခါကမျှ မျက်နှာသာပေး မခံခဲ့ရရှာပါ။ ယေဘုယျအားဖြင့် အရှေ့တိုင်း လူမျိုးများစွာတို့ကဲ့သို့ပင် ရေဝတီများကြားတွင်လည်း ခွေးဆိုသည့် သတ္တဝါသည်စက်ဆုပ်ရွံရှာဖွယ် သတ္တဝါအဖြစ် သဘောထားခံခဲ့ရပါသည်။ ‘သင်၏ အစေအပါးသည် ခွေးတစ်ကောင် ဖြစ်လေသလော။’ ‘ခွေးတစ်ကောင်ကဲ့သို့ပါးစပ်ကိုဟလျက် မြို့တစ်ခွင် ပြိုင်စင်အောင် ပြေးခဲ့လေ၏။’ ဆိုသည့်စာပိုဒ်များသည် ခွေးနှင့်ပတ်သက်၍ သမ္မာကျမ်းစာထဲတွင် တွေ့ရသော စာပိုဒ်များဖြစ်ပါသည်။ ခွေးနှင့်ပတ်သက်သော ခေါ်မလူမျိုးတို့၏ သဘောထားကိုကား (ကျွန်တော့အထင်) ဟိုးမားက ကျွန်တော်တို့ကို မလိမ့်တပတ် လုပ်၍ ပြောခဲ့ပါသည်။ တစ်နည်းပြောရလျှင် ဟိုးမား၏ကဗျာထဲတွင် တစ်စိတ် တစ်ပိုင်းလောက်ကိုသာ တွေ့ရပါသည်။ ကဗျာဆရာ ဟိုးမားနှင့် ကဗျာဆရာပုဂံတို့၏ မဟာကဗျာကြီးများကို ဖတ်ဖူးသူတိုင်းသည် ခွေးကြီး အားဂတ်စ်က သူ့သခင် ယူလီဆီးစ်အား မှတ်မိသည့်အခန်းကို လူတိုင်း သတိရကြလိမ့်မည် ထင်ပါသည်။ သို့ရာတွင်အရေးကြီးသည့် အချက်တစ်ချက်ကိုမူ မှတ်မိချင်မှ မှတ်မိကြပါလိမ့်မည်။ အားဂတ်စ်သည် အမဲလိုက်ခွေးဖြစ်ပါသည်။ ဟိုးမားသည် အမဲလိုက်ခွေးကိုသာ အသိအမှတ်ပြုပါသည်။ အမဲလိုက်ခြင်းဟူသော ကြီးကျယ်သည့် ရည်ရွယ်ချက်မှလွဲလျှင် အကျင့်ပျက်နေသူများသာ ခွေးမွေးတတ်ကြသည်ဟု သူယူဆပါသည်။ ယူလီဆီးစ် သည် အမဲလိုက်ခွေးဖြစ်သော အားဂတ်စ်ကို မွေးထားပါသည်။ သို့ရာတွင် ယူလီ ဆီးစ်သည် အားဂတ်စ်ကို တစ်ခါမျှ အမဲလိုက်မခိုင်းဖူးပါ။ ယူလီဆီးစ်သည်အားဂတ်စ် ကို စစ်ပွဲများသို့ ခေါ်သွားတတ်ပါသည်။ ယူလီဆီးစ်မရှိသည့်အချိန်များတွင် သူ့ လက်အောက်မှ လူငယ်များက ယုန်လိုက်ရာ၊ ဆိတ်လိုက်ရာ၊ သမင်လိုက်ရာတွင် အားဂတ်စ်ကို အသုံးပြုကြပါသည်။ သူတို့ဖို့ အမဲလိုက်ခိုင်းပြီးနောက် သူတို့သည် ရေဝတီများက ခွေးများကို အသုံးချလေ့ရှိသကဲ့သို့ အားဂတ်စ်ကိုလည်း အသုံးပြုကြ ပါသည်။ ယင်းမှာ အရိုးအရင်းများကို အရှင်းခိုင်းခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ယူလီဆီးစ် သည် အနှစ်နှစ်ဆယ်မျှ စစ်မှုထမ်းပြီး အိမ်သို့ပြန်လာသည့်အခါတွင် သူ့ခွေးကြီး အားဂတ်စ်မှာ အညစ်အကြေးပုံများကြားတွင် အလုပ်များနေပြီး သူ့တစ်ကိုယ်လုံးမှာ လည်း ပိုးမွှားတွေ ကပ်နေသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ယူလီဆီးစ်သည် သူ့ခွေးကြီး အားဂတ်စ်ကို မမှတ်မိဘဲဖြစ်နေပါသည်။ ထိုခွေးသည် တစ်မျိုးတည်းသော ခွေးမျိုး ကောင်းဖြစ်သည်။ အမဲလိုက်ခွေးတစ်ကောင်လော။ သို့တည်းမဟုတ် အကျင့်ပျက် နေသော သူကြွယ်တို့ အလှထားရန် မွေးလေ့ရှိသည့်စက်ဆုတ်စရာကောင်းသည့်

ရသစာတမ်းငယ်များ (၂)

ခွေးမျိုးဖြစ်သော အိမ်ခွေးလောဟု ယူလီဆီးစ်က မေးသည်။

ထိုသို့သောသူ၊

ထိုထိုလူနှင့်၊

ထိုသို့သောခွေး၊

ထိုထိုခွေးတို့

အသေးအမွှား

မလေးစားကြ

ဟု စပ်ဆိုခဲ့ပါသည်။

ကဗျာဆရာပုဂံ၏ အဖွဲ့ကမူ ဟိုးမားကို တုထားသော ဆယ့်ရှစ်ရာစု ကဗျာဖြစ်ပါသည်။ ဟိုးမား၏ ကဗျာထဲတွင် အကျင့်ပျက်နေသော လူများအကြောင်း မပါပါ။ ပုဂံကမူ ထပ်၍ ချဲ့ထွင်ထားပါသည်။ အမျိုးသမီးသည် အားဂတ်စ်ကို ဂရုမစိုက်ကြဟု ဟိုးမားကပြောခဲ့ပါသည်။ ကဗျာဆရာပုဂံကမူ အမျိုးသမီးသည်

လှပဖြူဖွေး၊

ခွေးကိုမွေး၍

အမွေးချောချော

အပျင်းကြောထူ

အူဟောင်သောခွေး

သူတို့မွေး၏

ဟု စပ်ဆိုခဲ့ပါသည်။

ဟိုးမား၏ ကဗျာထဲက အမျိုးသမီးများသည့် သူ့ကဗျာထဲက အကျင့်ပျက် နေသော သူကြွယ်သားများကဲ့သို့ ခွေးအလှ မွေးကောင်းမွေးပါလိမ့်မည်။ အလို လိုက်ကောင်း လိုက်ပါလိမ့်မည်။ သို့ရာတွင် ဟိုးမားက ထိုသို့အတိအလင်း မရေး ခဲ့ပါ။ ပုဂံကမူ အတိအလင်း ရေးချခဲ့ပါသည်။

QUEUEING

By

Virginia Graham

ကျွတ်နိုးစီခြင်း

ကမ္ဘာ့အေးချမ်းရေး

၂၀၁၁
၂၀၁၂

Queueing

Although a queue is etiquette, the etiquette for queueing is still in a somewhat fluid stage and it will take another decade before it has crystallized into a recognisable shape. As a matter of fact at the moment the queue itself is often shapeless and the minds of those queueing equally as amorphous, so much so that many a housewife her wits battered by life's bludgeons into a sort of dreamy putty, may join a queue the purpose of which she is unaware and shuffle forwards to the purchase of something she does not want, simply because it is done.

Those who jump queues may get the last Swiss roll but they will be the first to wish they hadn't. It is a sad insight into the human heart as it thumps today to note that even those bearing priority cards testifying to illness, old age or imminent maternity are relegated to hell by those more physically fortunate out of whom they have cheated the last slice of rock salmon.

Neither invective nor fists need be employed to rebuke the froward. The modest phrase "I think I was here before you!" can sound like a battle cry in the mouth of a roused counter-teacher, or even the words "Excuse me!" can, if properly articulated, charge the air with such venom that the culprit reels away and totters past a battery of condemning eyes to the end of the queue.

The etiquette for queueing for buses is very obscure, for

though it is based theoretically on the rule of first come first bussed, in practice those behind invariably get home long before those in front. This is because they want the No. 15 which arrives in triplicate, and the front of the queue wants the No. 8A which hardly ever arrives at all. It is arranged that the No. 15s, which serve the backs of queues, should stop well short of the bus stop and that the No. 8As, which servethe fronts of queues, should stop several yards beyond it. This enables prospective passengers to run along the gutters in contrary directions, shouting and hitting each other with umberllas. The reintegration of those who have failed to gain their objective (a) because the conductor vowed there were no empty seats on top, (b) because he started the bus before anyone had time to reach it, (c) because they quite simply got knocked down, is a difficult problem, the solution of which depends largely upon the size and fitness of the protagonists.

While we are on the subject of buses let there be noted some points of etiquette for those who are eventually bus-borne. This being the age of reason it is often reasoned by gentlemen that as ladies strive so hard to be equal with men in all things, especially pay, they must take the rough with the smooth and learn to stand on their own feet, or at any rate only on the toes of others. What gentlemen forget, however, is that this much-to-be-desired equality has not yet been achieved. It is still a dream, a vision, a miasma, and as gentlemen are not keen on the idea anyway they can be subtly unhelpful by continuing, as in the old days, to treat their women like delicate china, this will take the ladies' minds off their emancipation and the weight off their legs. Gentlemen should realize that when they offer their seats to ladies, and not only to pretty ones, a wave of kind-liness surges through the bus like a breath of spring air. They become the personification of Chivalry. It is true that everyone stares at them because it is such an extraordinary thing to do, but if they too embarrassed they can always pretend they are getting out at the next stop. As for ladies them selves, their

manner should be regulated by age and avoirdupois, the young and thin rising for the old and fat. Everybody should rise for a baby in arms and, if possible, evacuate the bus, for heaven's sake.

There are no queues, no manners and no etiquette for Tube travelling. It is a free for all and let the sliding doors take the hindmost.

Virgina Graham

ကျူတန်းစီခြင်း

ကျူတန်းစီသည့် စနစ်သည် ယဉ်ကျေးမှု ထုံးတမ်းတစ်ခုဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် ကျူတန်းစီသည့် ထိုယဉ်ကျေးမှုထုံးတမ်းသည် ယခုထက်တိုင် ခိုင်မာခြင်းမရှိသေးချေ။ ခိုင်မာတိကျသည့် ယဉ်ကျေးမှုထုံးတမ်းစနစ်ပုံသဏ္ဍာန်တစ်ခုအဖြစ် အနယ်ထိုင်သွားဖို့ဆိုလျှင် နောက်ဆယ်စုနှစ် တစ်ခုလောက် ကြာပေလိမ့်ဦးမည်။ အမှန်ပြောရလျှင် ကျူတန်းစီသည့်စနစ်သည် ယခုအချိန်ထိ တိကျသောပုံသဏ္ဍာန်မရှိသေး။ ကျူစီသည့် လူများ၏ စိတ်ထဲတွင်လည်း ယောင်ဝါးဝါးဖြစ်လျက်ပင် ရှိသေး၏။ ထို့ကြောင့် ပင်လျှင် ၁၀၀၀၀၀ ဒဏ်ရာဒဏ်ချက်တို့ ထုထောင်းခြင်းခံရသဖြင့် နဝေတိမ်တောင် ဖြစ်နေသော အိမ်ရှင်မသည် ဘာမှန်းညာမှန်းမသိဘဲ ကျူတန်းတစ်ခုကို တွေ့လျှင် ဝင်ပြီးစီလိုက်တော့သည်။ မိမိအတွက် အသုံးလိုသည်ဖြစ်စေ မလိုသည်ဖြစ်စေ ထို ပစ္စည်းကိုဝယ်ဖို့အတွက် ကျူတန်းထဲတွင် ရှေ့သို့ တရွေ့ရွေ့တိုးလာခဲ့သည်။ ယင်း သို့ ကျူဝင်စီလိုက်ရသော်လည်း ဘာအတွက် စီမှန်းမသိလိုက်ချေ။

ကျူစီသည့်အခါတွင် ရှေ့သို့ကျော်ပြီး အတင်းတက်သွားသူများမှာနောက် ဆုံး ပေါင်မှန်တစ်လုံးကို ရကောင်းရမည်ဖြစ်ပါ၏။ သို့ရာတွင် သူတို့သည် လို၍ ဝယ်သူများ မဟုတ်ချေ။ ယနေ့အချိန်တွင် နာမကျန်းဖြစ်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ အသက်အရွယ် အိုမင်းခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ကိုယ်ဝန်အရင့်အမာကို လွယ်ထား ရခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဦးစားပေးကတ်ပြား ရရှိထားသူများကိုပင် ငဲ့ညှာခြင်း မပြုတော့ဘဲ သန်သန်မာမာ ရှိသူများက အတင်းတိုးငှေ့ကျော်တက်ကာ ငါးသေတ္တာ ငါးတစ်ကောင်လောက်ကို ဝယ်ယူနေကြသည်ကို မြင်ရသည်မှာ လွန်စွာ စိတ်မချမ်း မြေ့စရာကောင်းလှသည်။

ဤသို့ အတင်းတိုးငှေ့ကျော်တက်နေသူများအတွက် ဆဲရေးသော စကားလုံး များ၊ လက်သီးများကို သုံးရန်မလိုပါ။ 'ကျွန်တော်က ခင်ဗျားထက်ပို၍ ရောက်

တာလို့ ထင်ပါတယ်' ဟူသော သာမန်စကားကလေးတစ်ခွန်းသည်ပင်လျှင် စိတ်တိုနေသော အရင်ရောက်သူ၏ တိုက်ပွဲ ကြွေးကြော်သံဖြစ်နေပါလိမ့်မည်။ သို့မဟုတ်လျှင်လည်း 'ဒီမှာ တစ်ဆိတ်ဗျာ' ဟု လေသံခတ်ပြတ်ပြတ်ဖြင့် ပြောလိုက်သည့် စကားကလေးတစ်ခွန်းသည်ပင်လျှင် အဆိပ်အတောက်ရှိသည့် စကားလုံးဖြစ်သဖြင့် ကျူးလွန်သူသည် ဝိုင်း၍ထိုးနေသော မျက်စောင်းများကြားမှ နောက်ဖျားသို့ ခပ်ကုတ်ကုတ်ကလေး ဆုတ်သွားရတတ်ပါသည်။

ဘတ်စကား စီးရာတွင် ကျူတန်းစီသည့် ယဉ်ကျေးမှုထုံးတမ်းမှာ ဝိုးတိုးဝါးတား မပြတ်မသား ဖြစ်နေပါသေးသည်။ စကားအားဖြင့် အရင်ရောက်သူ အရင်ဘတ်စကားရသည်ဟု ဆိုသော်လည်း လက်တွေ့တွင်မူ နောက်လာ၍ တန်းစီသူက ဘတ်စကား အရင်ရသည်အခါလည်း ရှိတတ်ပါသည်။ နောက်မှရောက်သူစီးမည့် နံပါတ် ၁၅ ဘတ်စကားကသုံးစင်းလောက် ရှေ့ဆင့်နောက်ဆင့်ရောက်လာပြီး အရင်ရောက်နေသူ စီးရမည့်ဘတ်စကားနံပါတ် ၈ က တော်တော်နှင့် မရောက်လာနိုင်သည့်အခါမျိုးလည်း ရှိတတ်ပါသည်။ နောက်ပိုင်းမှ လူများစီးမည့်နံပါတ် ၁၅ ကို မှတ်တိုင်သို့မရောက်မီ ရပ်စေပြီးရှေ့ရောက်သူများစီးရမည့် နံပါတ် ၁၈ ကို မှတ်တိုင်အလွန်တွင် ရပ်ရန်စီစဉ်ပြန်ပါသည်။ ဤတွင် ကျူးတန်းရှေ့တွင် ရောက်နေသည့်နံပါတ် ၈ ခရီးသည်က မြောင်းဘေးအတိုင်းအော်ဟစ်ပြီး နောက်သို့ပြေးလာရပြန်ကာ နောက်တွင်ရောက်နေသည့် နံပါတ် ၁၅ ခရီးသည်ကလည်း အလားတူ ပြေးလာရပြန်သဖြင့် တစ်ယောက်နှင့်တစ်ယောက် ထီးဖြင့် ထိုးမိတိုက်မိ ဖြစ်ကုန်ကြပြန်ပါသည်။ ၎င်းကြောင့် (က) စပယ်ရာက နေရာမရှိတော့ဟု ကျမ်းမကိုင်ရုံတမည် ပြောဆိုခြင်း။ (ခ) အနီးသို့ ပါဆင်ဂျာ ရောက်မလာခင် 'ဆွဲဆရာ' ဟု အော်ပြီး ကားကို အမောင်းခိုင်းခြင်း (ဂ) ပါဆင်ဂျာကိုယ်တိုင်က ဘတ်စကားကို အမိမတက်နိုင်ခြင်း စသည်တို့ကြောင့် ဘတ်စကားပေါ်သို့ရောက်ရေးဟူသော ရည်ရွယ်ချက်ကြီးအောင်မြင်ရေးအတွက် ကြိုးစားနေသူတို့အဖို့ ထိုရည်ရွယ်ချက် အောင်မြင်ရေးကိစ္စသည် ကော်တော်ခက်ခဲသည့်ပြဿနာ ဖြစ်နေပါသည်။

ထိုပြဿနာကို ဖြေရှင်းရန်မှာ ဘတ်စကားစီးသူသည် ကိုယ်လုံးကိုယ်ထည်ကြီးခိုင်တောင့်တင်းပြီး ကျန်းမာရေးကောင်းမှသာ ဖြစ်နိုင်တော့မည် ထင်ပါသည်။

ဘတ်စကားအကြောင်းကို ပြောနေစဉ်တွင် ကျွန်တော်တို့သည် ဘတ်စကားစီးသူတို့လိုက်နာအပ်သည့် ယဉ်ကျေးမှုထုံးစံများအကြောင်းကို မှတ်သားသင့်ပါသည်။ ကျွန်တော်တို့ခေတ်သည် ဆင်ခြင်တုံတရားကို အသားပေးသည့်ခေတ်ဖြစ်သည့် အလျောက် အချို့သောလူကြီးလူကောင်းများက မကြာခဏ ဆင်ခြေပေးလေ့ရှိသည်မှာ အမျိုးသမီးများသည် အခြားသောကိစ္စများတွင် အထူးသဖြင့် လစာအခွင့်အရေး စသည်ကိစ္စများတွင် အမျိုးသားများနှင့် တန်းတူဖြစ်ရန် အပတ်တကုတ် အားယုတ်

လျက်ရှိကြကြောင်း၊ သို့ဆိုလျှင် အသာစံရာတွင်သာမက အနာခံရာတွင်လည်း အတူတူ ဖြစ်သင့်ကြောင်း၊ အမျိုးသမီးများသည် ကိုယ့်ခြေထောက်ပေါ်တွင် ကိုယ်ရပ်တည်နိုင်ရန် ကြိုးစားရမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ သို့မဟုတ်လျှင် အခြားသူများ၏ ခြေဖျားပေါ် တက်ရပ်သကဲ့သို့ ဖြစ်နေမည်ဖြစ်ကြောင်းဖြင့် သူတို့က ဆိုကြပါသည်။ သို့ရာတွင် လူကြီးလူကောင်းများ မေ့နေသည့် အချက်တစ်ချက်မှာ အမျိုးသမီးများ လိုလားနေသော တန်းတူညီမျှမှုသည် ယခုထက်တိုင် အကောင်အထည် မပေါ်သေး ဆိုသည့်အချက် ဖြစ်ပါသည်။ တန်းတူညီမျှရေးသည် ယခုထက်တိုင် အိပ်မက်တစ်ခု၊ မျှော်မှန်းချက်တစ်ခု၊ တံလှုပ်တစ်ခုသာဖြစ်နေပါသေးသည်။ လူကြီးလူကောင်းများ သည် တန်းတူညီမျှမှု ပြဿနာကို စိတ်ပါဝင်စားခြင်း မရှိကြသေးသည့်အလျောက် ရှေးအခါများကကဲ့သို့ပင် မိမိအမျိုးသမီးများအား နုနယ်သည့် တရုတ်ကြွေပန်းကန် ကဲ့သို့ ဆက်လက်သဘောထားခြင်းဖြင့် တူညီခြင်းမပြုဘဲ မသိကျိုးကျွံပြုနေနိုင်ကြ ပါသည်။ သို့ဆိုလျှင် အမျိုးသမီးတို့သည် သူတို့၏ လွတ်မြောက်ရေးကို သတိ ထားမိကြမည် မဟုတ်တော့ပါ။ မတ်တပ်ရပ်ရသည်ကိုလည်း သတိထားမိမည် မဟုတ်တော့ပါ။ အမျိုးသားများသည် ဘတ်စကားပေါ်တွင် ကောင်မလေးချောချော လေးတွေမျှကိုသာမက အမျိုးသမီးများအားလုံးကို ဘတ်စကားပေါ်တွင် နေရာ ဖယ်ပေးမည်ဆိုပါက နွေဦးလေပြည်ကလေးတစ်ချက်တိုက်လိုက်သကဲ့သို့ ဘတ်စကား ပေါ်တွင် ကြင်နာသနားစိတ်ကို ပေါ်ပေါက်လာနိုင်သည်ကို လူကြီးလူကောင်းများ သိသင့်ပါသည်။ ထိုသို့ပြုလုပ်နိုင်သူသည် မြင့်မြတ်သော သူရဲကောင်းစိတ်ဓာတ်ကို ပြသလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဤသို့ လုပ်လိုက်ခြင်းမှာ လူတကာ လုပ်နိုင်ခဲ့သော အလုပ်မျိုးဖြစ်၍ ဘတ်စကားပေါ်တွင် အများက ဝိုင်းကြည့်ခြင်းကို ခံကောင်းခံရ ပါလိမ့်မည်။ သို့ရာတွင် ဤသို့ ဝိုင်းအကြည့်ခံရသဖြင့် ခပ်အမ်းအမ်းဖြစ်သည်ဆို လျှင် နောက်မှတ်တိုင်တစ်ခုတွင် ဆင်းရဲမည်ဖြစ်သဖြင့် ထပေးသည့်ပမာ့ဟန်ဆောင် နိုင်ပါသည်။ အမျိုးသမီးများကိုယ်တိုင်အဖို့ကား အသက်နှင့်ကိုယ်အလေးချိန်ကို ထောက်ရှု၍ ထိုထုံးတမ်းကို ကျင့်သုံးသင့်ပါသည်။ ငယ်ရွယ်သူ၊ ပိန်သူများက အသက်ကြီးသူ၊ ဝသူများကို နေရာဖယ်ပေးသင့်ပါသည်။ ကလေးကို ချီထားသူ တစ်ယောက်အတွက်မူ အားလုံးကပင် နေရာဖယ်ပေးသင့်ပါသည်။ ဖြစ်နိုင်လျှင် တစ်ကားလုံးကပင် နေရာဖယ်ပေးသင့်ပါသည်။

ဥမင်ရထားဖြင့် ခရီးသွားရာတွင်မူကား ပြဿနာမရှိပါ။ ယဉ်ကျေးသမှုတွေ မရှိပါ။ ယဉ်ကျေးမှုထုံးစံတွေ မရှိပါ။ ဥမင်ရထားစီးခြင်းမှာ သူနိုင်ငါနိုင် အပြိုင်ကြိုရ သည့် ပွဲဖြစ်ပါသည်။ (အော်တိုမက်တစ်) လျှောက်ခါးက နောက်ဆုံးရောက်သူကို ချန်ထားခဲ့မည်သာ ဖြစ်သည်။

www.burmeseclassic.com

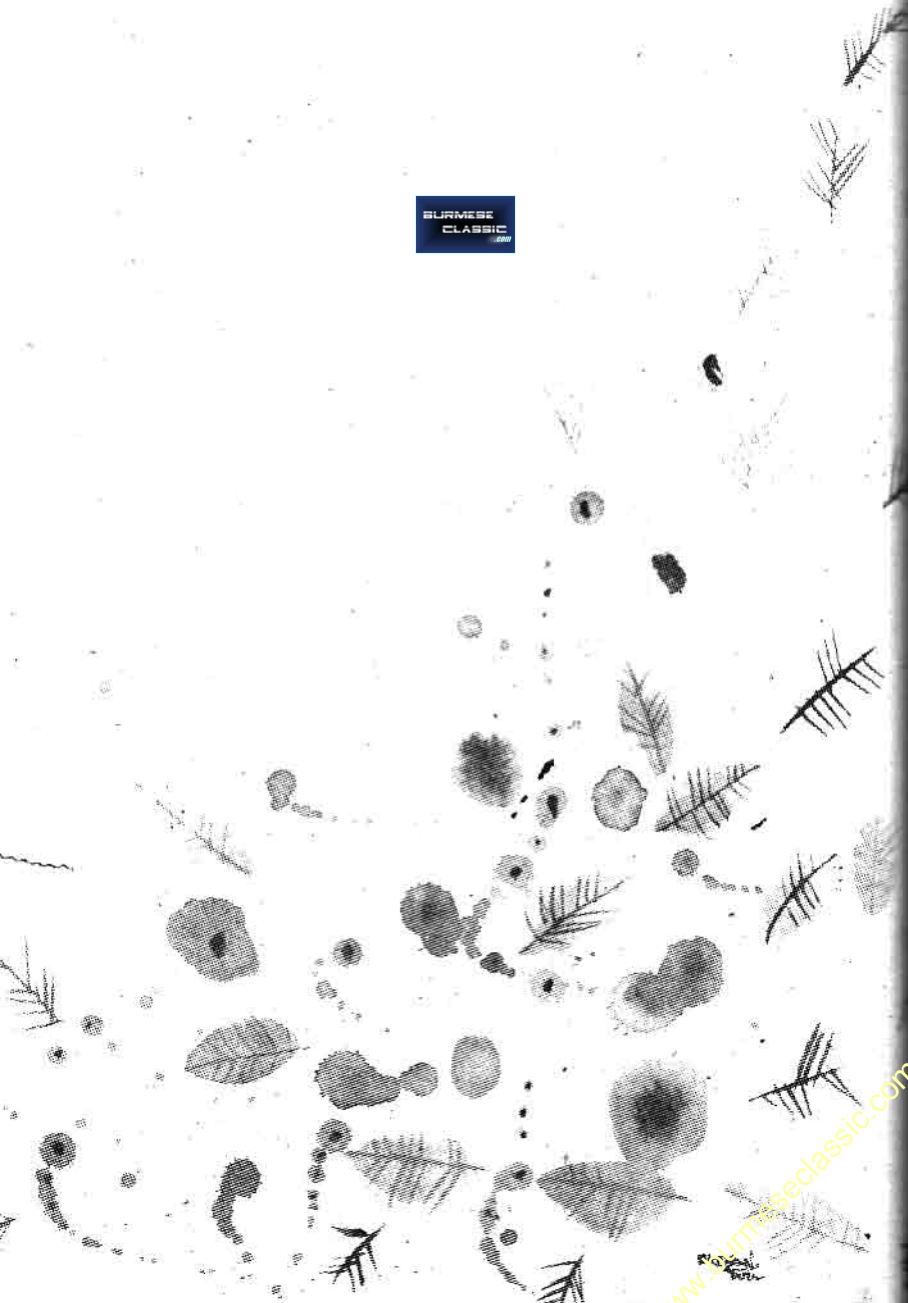
**YOU SHOULD SEE IT NEXT
MONTH**

from
Punch Magazine

ပန်းပင်စိုက်ရဒဘင်

အနုပညာအလှူအတန်း

You Should See It Next Month

BURMESE
CLASSIC
.COM

One of the things the British are always being told they are is a nation of gardeners. Well, that's true enough. You have only to walk past half a dozen beautiful front gardens to come across the seventh, a subdued little plot newly tidied, as you can tell from the rubbish heap in the corner, and lacking only flowers to make it as good as the next. That's one of the characteristics of us near-gardeners. No planting of flowers in the front garden where other people could watch them not growing. We pin our hopes to some unidentifiable chumps that did very well last July, and keep our eschscholzias — we're all good spellers—for the back garden where no one can see us. There must be a touch of the ostrich about us, because when we have finished our pruning, which we do by instinct after studying the book, our first action is to nip upstairs to look at the rose-trees next door.

We may not know much but we do know that if you want daffodils, not just daffodil leaves, you start your gardening the autumn before, and I'm not saying that we ourselves didn't put in quite a few Sundays of paralysing toil last October. For one thing we tore a huge clump of free wallflowers into tiny pieces — neighbours often give us plants, the way relations often given Belgian stamps to schoolboys — and for another we planted a lot of bits of carnations. Nobody told us about carnation cuttings, it's one of the queer fragments of folklore we seem to have inherited, like our technical vocabulary. We

can't see a fellow-amateur bashing at the soil with half a coat hanger without remarking that Keats called such an instrument a dibble, and getting told he meant dibber. And, having learnt a great deal more school botany than ordinary people, we tend to pick up fallen leaves and say "There you are, you see! Serrate." No such remark has ever had any effect on anyone, but that's botany all over.

But I am getting away from our gardens, which is more than we can do when there is so much as a rosebud to keep an encouraging eye on, I was going to say that we haven't had them long. If we had we'd have had a firmer plan for annual — a word that no longer calls up a mental picture of the Bruin Boys — and perhaps even biennials. We've got this word taped now, but it meant a bit of etymological argument, with us protesting "But if you had a biennial bath" and ending by getting out the dictionary, because we hold that gardening books, like cookery books, are a little too bossy to be academically infallible. But we owe them much. It may be the ironmonger's paper-chain of seed-packets that ultimately determines our herbaceous borders—if that is not too ambitious a description for the spaces between the chrysanthemums—but it is to our books that we turn to see which of the jobs for the Month have coincided with our day's work.

We're beavers for work. We sort of boil up from a lukewarm start, and if we begin the afternoon by looking thoughtfully at last year's mint we end it with a spade and half the garden on the path. Our virtue, and our weakness is our perfectionism. Give us a rock-garden and it's as much as we can do not to take up the rocks and dust them. We tunnel for buttercup-roots like a dachshund after a rabbit, and we attain such a climax of weed-persecution that no small plant is safe. That's not quite true; the ones on the left are, if we're working towards the right. By the time we get down to the half-bricks along the border we're having to keep a grip on ourselves or we shall be returving the lawn the way the book says.

ရသတင်းငယ်များ (၂)

However, you can do a lot with moving, especially if the mower has no box in front and the grass-cuttings are left to give a nice level finish. We like long difficult grass because you can cut it only by using the mower like a vacuum-cleaner; and that, I don't need to remind house-wives, means covering every square foot three times over and calls for some rather hopeless arithmetic in the early stages. And every housewife will agree with me that you cannot sweep a flagged path, not the way we sweep it, without a dim feeling that we'll be needing the furniture polish.

I hope I have conveyed the enthusiasm which marks our approach to our gardens and differentiates us from the people next door, who have a man in an earthy hat two days a week to potter methodically among the seasonal riot of colour. It's not that we envy these nextdoor gardens: We know they're not real, any more than the rooms in looking-glasses, and if we're invited into them what fascinates us is not the flowering shrubs, which we can see very well from the bathroom, but the extraordinary view of our own upstairs windows.

I have ignored the whole question of vegetable gardens. They don't come into this article because they are manned by experts. These experts may find it convenient not to know a marigold from a delphinium, but up there, fighting with the bean-sticks they are lords undisputed; as we, who take them cups of tea and have to ask before we can start picking the spinach, should know.

Punch Magazine

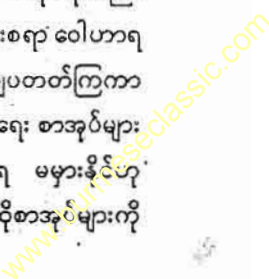
ပန်းပင်စိုက်ရအောင်

ဗြိတိသျှလူမျိုးများများ ပြောလေ့ရှိသည့် အချက်တစ်ချက်မှာ သူတို့လူမျိုးသည် ဥယျာဉ်စိုက်သော လူမျိုးဖြစ်သည်ဆိုသည့်အချက်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုစကားသည် မှန်သောစကားဖြစ်ပါ၏။ သင်သည် လှပသော အိမ်ရှေ့မျက်နှာစာ ဥယျာဉ်ကလေး ဒါဇင်ဝက်လောက်ကို ကျော်ဖြတ်လာခဲ့ပြီးလျှင် ခြံထောင့်တွင် စုပုံထားသည့်အမှိုက် သရိုက်များနှင့် အခြားသော ဥယျာဉ်များလို ပန်းပင်ကလေးများမရှိသည့်အတွက် အသစ်တူးဆွထားသော သတ္တမမြောက်မြေကွက်ဖြစ်ကြောင်း သိနိုင်ပါသည်။ ယင်းမှာ ဥယျာဉ်မှူးတစ်ပိုင်းဖြစ်နေသူတို့၏ စရိုက်တစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော်တို့ အိမ်ရှေ့ မျက်နှာစာတွင် ပန်းပင်များ စိုက်ပျိုးမထားသဖြင့် လှပဝေဆာသော ပန်းပင်တို့ တရိပ်ရိပ် တက်လာသည်ကို မမြင်နိုင်ပါ။ ပန်းပင်အစား လွန်ခဲ့သည့် ဇူလိုင်လထဲက ကျွန်တော်တို့သည် အမည်မသိချုပ်ငယ်ကလေးတစ်မျိုးကို စမ်းစိုက်ကြည့်ခဲ့ပါသည်။ ကျွန်တော်တို့၏ eachscholtrias ပင်များ (ကျွန်တော်တို့သည် စာလုံးပေါင်းလည်း တော်သူများ ဖြစ်ကြပါသည်။) ကိုကား မည်သူမျှ မမြင်နိုင်သည့် မီးဖိုချောင် နောက်ဖေးက ကွက်လပ်ကလေးသို့ ပို့လိုက်ပါသည်။ ကျွန်တော်တို့တွင် ငှက် ကုလားအုပ်၏ ဗီပေါလာသလား မပြောတတ်ပါ။ စာအုပ်ထဲတွင်ပါသည့်အတိုင်း ပကတိစိတ်ဖြင့် ကျွန်တော်တို့ အပင်ငယ်များကို အရွက်ချွေခြင်း၊ ကိုင်းဖြတ်ခြင်း စသည်တို့ ပြုလုပ်ပြီးနောက် ကျွန်တော်တို့လုပ်သော ပထမဆုံးအလုပ်မှာ လှေကား ထောင်ပြီး တစ်ဘက်ခြံမှ နှင်းဆီပင်များ အခြေအနေကို ချောင်းကြည့်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ကျွန်တော်တို့သည် ဥယျာဉ်စိုက်ပျိုးခြင်းအကြောင်းကို များများမသိကြပါ။ သို့ရာတွင် သင်သည် ဒက်ဖီဒီလ် အရွက်များမဟုတ်ဘဲ ဒက်ဖီဒီလ်ပန်းကို လိုချင် သည်ဆိုပါက ယမန်နှစ်ဆောင်းဦးပေါက်လောက်တွင် စိုက်သင့်သည်ဆိုသည့်လောက် တော့ သိပါသည်။ လွန်ခဲ့သည့်အောက်တိုဘာလ တနင်္ဂနွေနေ့များတွင် ကျွန်တော်

တို့ကိုယ်တိုင် တစ်ကိုယ်လုံးအကြောတွေဆိုင်းမတတ် တူးခဲ့ဆွခဲ့သည်တို့ကို လုပ်ခဲ့ရပါသေးသည်။ ဆွေမျိုးများက ဘယ်လဂျီယန် တံဆိပ်ခေါင်းများကို ကလေးတွေကို ဝေတတ်သကဲ့သို့ ကျွန်တော်တို့ကိုလည်း အိမ်နီးချင်းများက ပန်းပင်ငယ်ကလေးများ လက်ဆောင် ပေးတတ်သဖြင့် ကျွန်တော် တို့သည် ဝေါပ ဖလားဝါး ချုပ်ငယ်ကလေးများကို အပင်ခွဲစိုက်လိုက်ပြီး ကာနေရှင်း ပန်းပင်များ ကိုလည်း စိုက်ခဲ့သောကြောင့် ထိုမျှအလုပ်များသွားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ကာနေရှင်း ပန်းပင်များကို ဘယ်လိုဖြတ်ရသည်ဆိုသည်ကို ကျွန်တော်တို့ကို ဘယ်သူကမျှ မပြောဖူးပါ။ ရှေးလူကြီးများ၏စကားကို ကျွန်တော်တို့ အမွေဆက်ခံပြီး သိခဲ့ရခြင်း သာ ဖြစ်ပါသည်။ အပျော်တမ်း သစ်ပင်စိုက်သူတစ်ဦးသည် အင်္ကျီချိတ်သည်ချိတ်ဖြင့် သွား၍ မြေကိုတူးဆွနေလျှင်ကဗျာဆရာကိစ်က ထိုပစ္စည်းမျိုးကို ဒစ်ဗယ်ဟုခေါ်ကြောင်း၊ အမှန်အားဖြင့် ထိုကိရိယာကို ဒစ်ဗီးဟု ခေါ်ကြောင်းဖြင့်ပြောမိပေလိမ့်မည်။ ကျွန်တော်တို့သည်သာမန်လူများထက် ကျောင်းတွင် ရုက္ခဗေဒကို နည်းနည်းပါးပါး သင်ဖူးခဲ့သည့်အလျောက် ကြွေကျသွားသော သစ်ရွက်များကို ကောက်ပြရင်း ယူပြရင်း 'လွသွားစိတ် ရွက်ချွန်းဆိုတာ ဒါမျိုးပေါ့ကွ'ဟု ပြောမိကြပါလိမ့်မည်။ သို့ရာတွင်ထိုမှတ်ချက်မျိုးကို ဘယ်သူကမျှ စိတ်ဝင်စားကြတော့မည်မဟုတ်ပါ။ ယင်းမှာ ကျောင်းတွင် ကျန်ရစ်ခဲ့သည့် ရုက္ခဗေဒသာ ဖြစ်ပါသည်။

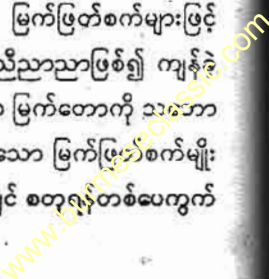
သို့ရာတွင် ကျွန်တော်သည် ဥယျာဉ်ကလေးများအကြောင်း စကားပြတ်သွားပါသည်။ နှင်းဆီဖူးကလေးတစ်ဖူးလောက် ဝေလာလျှင် အလှကြိုက်တတ်သော မျက်စိအတွက် ကျွန်တော်တို့လုပ်နိုင်သော အရာတွေ ဥယျာဉ်ထဲတွင် အများကြီးရှိပါသည်။ ကျွန်တော်ပြောလိုသည်မှာ ကျွန်တော်တို့တွင် ထိုဥယျာဉ်ခြံကလေးများ မရှိတော့ကြောင်းကို ပြောလိုရင်းဖြစ်ပါသည်။ အကယ်၍ ထိုဥယျာဉ်ခြံကလေးများ ရှိခဲ့သေးသည်ဆိုလျှင် နှစ်လုံးပေါက် စိုက်နိုင်သော ခိုင်မာသည့်စီမံကိန်းများ ရှိကြမည်သာ ဖြစ်ပါသည်။ (ယခင်က နှစ်လုံးပေါက်ဆိုသည့် စကားလုံးကို ကြားလျှင် ဘရူးအင်းဘွိုင်းစ် ပန်းခြံကို သတိရကြမည်ဖြစ်သော်လည်း ယခုမူ ထိုစကားလုံးသည် ဘာမျှ မထူးခြားတော့ပါ။) နှစ်ချင်းပေါက်မျှသာမကနှစ်နှစ်ခံပင်များကိုပင် စိုက်နိုင်ပါသေးသည်။ သို့ရာတွင် ယခုမူ ကျွန်တော်တို့သည် ထိုစကားလုံးကိုလည်း "တိတ်" ကပ်၍သိမ်းထားလိုက်ကြပါပြီ။ ထိုစကားလုံးသည် အငြင်းပွားစရာ ဝေါဟာရ တစ်ခုဖြစ်လာပြီး "နှစ်နှစ်တစ်ခါ ရေချိုးရတယ်ဗျ" ဟု ချေပတတ်ကြကာ အဘိဓာန်ကိုထုတ်၍ လာကြပါသည်။ အကြောင်းမူ ဥယျာဉ်စိုက်ပျိုးရေး စာအုပ်များသည် အချက်အပြတ်စာအုပ်များကဲ့သို့ပင် အတတ်ပညာပိုင်းအရ မမှားနိုင်ဟု ဆိုဆင်ကြသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ကျွန်တော်တို့သည် ထိုစာအုပ်များကို

လည်း ကျေးဇူးတင်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော်တို့၏ ဆေးဖက်ဝင်အပင်များ ပျိုးထားရာကွက်လပ် (ဂန္ဓမာ ပန်းပင်ကြားရှိ ကွက်လပ်တွင် ဆေးဖက်ဝင်အပင်များ စိုက်ထားသည်ဟု မှတ်ယူ၍ ပြောရခြင်းဖြစ်ပါသည်။) ထိုကွက်လပ်တွင် ဘာပင် စိုက်မည်ဆိုသည်ကို ဆုံးဖြတ်ရသည့် အရာမှာ မျိုးစေ့ဆိုင်က မျိုးစေ့ထုပ်များသာ ဖြစ်ပါသည်။ မည်သို့ပင်ဆိုစေ ကျွန်တော်တို့ စိုက်သည့်အပင်များ ရာသီနှင့် ညီမညီကိုကြည့်ရန်မှာ ယခုလ စိုက်ပျိုးရန်ဆိုသည့် အခန်းကဏ္ဍပါသည့် စိုက်ပျိုးရေး စာအုပ်များကိုသာ အားကိုးရပါသည်။

ကျွန်တော်တို့သည် အလုပ်လုပ်ရာတွင် ပျံ့များလို ထက်သန်သူများဖြစ်ကြ ပါသည်။ အစတွင် နှေးကွေးသော်လည်း နောက်ပိုင်းတွင် အရှိန်ရလာတတ်ကြပါ သည်။ ညနေပိုင်းတွင် မနှစ်က စိုက်ပျိုးထားသော နံနံခင်းကို ဝိုင်တီးဝိုင်တိုင် ကြည့် နေတတ်သော်လည်း နောက်ဆုံးတွင် ပေါက်ပြားတစ်လက်ဖြင့် ခြံတစ်ဝက်လောက် ကို တူးဆွပြီးသား ဖြစ်သွားတတ်ပါသည်။ ကျွန်တော်တို့၏အားသာချက်နှင့် အား နည်းချက်မှာ အစစအရာရာတွင် ပြည့်စုံမှုကို ရှာနေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော် တို့သည် ကျောက်ပန်းဥယျာဉ်တစ်ခု ရှိသည်ဆိုပါစို့။ ကျောက်ပန်းခက်တွေကိုခွဲ၍ ဖုန်မသုတ်ရုံ တမည်မျှသာ ကျန်သည့်တိုင်အောင် ကျွန်တော်တို့ဂရုစိုက်ကြပါသည်။ ကျွန်တော်တို့သည် အမဲလိုက်ခွေးကြီးတစ်ကောင် ယုန်နောက်ကို လိုက်သကဲ့သို့ ထောပတ်ခွက်ပန်းပင်အမြတ်များအတွက် လိုဏ်ခေါင်းဖောက်ပေးခြင်းမျိုးကိုလည်း လုပ်တတ်ကြပါသည်။ ပေါင်းသင်သည့်နေရာတွင်လည်း စေ့စပ်သေချာလွန်းသဖြင့် မည်သည့် အပင်ငယ်မျှ မကျန်အောင် သုတ်သင်ရှင်းလင်းပစ်တတ်ကြပါသေးသည်။ ထိုစကား သည် လုံးဝတော့မမှန်ပါ။ ကျွန်တော်တို့သည် လမ်း၏ လက်ယာဖက်တွင် အလုပ် လုပ်နေလျှင် လက်ဝဲဖက်မှ အပင်ငယ်များကတော့ ကျန်ရစ်ခဲ့ကြပါသည်။ အုတ်လမ်းကလေး တစ်ဝက်လောက်ရောက်သည်အထိ ရှင်းပြီးလျှင်မူ ကျွန်တော်တို့ သည် ကိုယ့်ကိုယ်ကို အရှိန်သတ်ရပါလိမ့်မည်။ အရှိန်မသတ်လျှင် ကျွန်တော်တို့သည် ဥယျာဉ်စိုက်ပျိုးရေး စာအုပ်များကညွှန်းသလို မြက်ခင်းကို အသစ်ပြန်စိုက်ရသည့် အဖြစ်မျိုးသို့ ရောက်နေပါလိမ့်မည်။

သို့ရာတွင် အချို့သောပေါင်းပင်များကို မြက်ဖြတ်စက်ဖြင့် ဖြတ်ပစ်နိုင် သည်။ အထူးသဖြင့် ရှေ့တွင် သေတ္တာကလေး မပါသော မြက်ဖြတ်စက်များဖြင့် ရှင်းလင်းပစ်နိုင်ပါသည်။ ထိုအခါတွင် မြက်ခင်းသည် ညီညီညာညာဖြစ်၍ ကျန်ခဲ့ မည်ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော်တို့သည် ရှည်လျားထူထပ်သော မြက်တောကို သဘော ကျပါသည်။ အကြောင်းမူ ယင်းတို့ကို ဖုန်သုတ်စက်နှင့်တူသော မြက်ဖြတ်စက်မျိုး ဖြင့်ဖြတ်၍ ရသောကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုစက်မျိုးကို သုံးလျှင် စတုရန်းတစ်ပေကွက်

တိုင်းကို သုံးကြိမ်လောက် ဖြတ်ရသဖြင့် ရိတ်စတွင် စိတ်ပျက်စရာကောင်းသည့် ဂဏန်းသင်္ချာကိုတော့တွက်ရပါသည်။ ဤအချက်ကို အိမ်ရှင်မတိုင်း သိကြပါသည်။ အိမ်ဝင်သည့် လမ်းကလေးကို ကျွန်တော်တို့တံမြက်လှဲသလို လှဲ၍ မရကြောင်းကို လည်း အိမ်ရှင်မတိုင်း သိကြပါသည်။ ကျွန်တော်တို့လှဲသလိုသာ တံမြက်လှဲမည် ဆိုလျှင် အိမ်ထဲက ပရိဘောဂတွေ နောက်ထပ်ပြန်၍ ဆေးသုတ်ရတော့မည်သာ ဖြစ်ပါသည်။

ကျွန်တော်သည် ကျွန်တော်တို့ဥယျာဉ်စိုက်ရာတွင် ထားရမည့် စိတ်အား ထက်သန်မှုအကြောင်းကို ပြောပြီးပြီဟုထင်ပါသည်။ ရာသီအလိုက် ရောင်စုံပွင့် ကြသော ပန်းပင်များကြားတွင် စနစ်တကျ စိုက်ပျိုးရန်အတွက် မြေကြီးဆန်သော ဦးထုပ်တစ်လုံးကို ဆောင်းထားသည့် လူတစ်ယောက်ရှိတတ်သော အိမ်နားနီးချင်း များနှင့် ကျွန်တော်တို့၏ ခြားနားချက်ကိုလည်း ဖော်ပြပြီးပြီဟု ထင်ပါသည်။ ဤသို့ ဖော်ပြခြင်းမှာ အိမ်နီးချင်း၏ ပန်ခြံကို ကျွန်တော်အားကျသောကြောင့် ဖော်ပြနေခြင်း မဟုတ်ပါ။ ထိုဥယျာဉ်များသည် မှန်ထဲတွင်ကြည့်ရသော ခန်းဆောင် များကဲ့သို့ အစစ်အမှန်မဟုတ်ကြောင်းကို ကျွန်တော်တို့သိပါသည်။ ဖိတ်ခေါ်သဖြင့် သူ့ပန်းခြံထဲသို့ ရောက်သွားလျှင် ကျွန်တော်တို့ကို ဆွဲဆောင်သောအရာမှာ ပန်းပွင့် တွေဝေနေအောင် ပွင့်သောပန်းချိုများ မဟုတ်ပါ။ ထိုအရာများကိုမူ ကျွန်တော်တို့ ရေချိုးခန်းမှ လှမ်းကြည့်လျှင်လည်း မြင်ရပါသည်။ သူများပန်းခြံထဲရောက်၍ ကျွန်တော်တို့ကို ဆွဲဆောင်နေသောအရာမှာ ကိုယ့်အိမ်ပြတင်းပေါက်များ၏ ထူးခြား သော မြင်ကွင်းသာ ဖြစ်ပါသည်။

ကျွန်တော်သည် ဟင်းသီးဟင်းရွက် စိုက်ခင်းများအကြောင်းကို ဤဆောင်းပါး တွင် လုံးဝထည့်သွင်း စဉ်းစားခြင်း မပြုခဲ့ပါ။ ထိုသို့ထည့်သွင်းခြင်းမပြုခဲ့ခြင်းမှာ ဆိုစိုက်ခင်းများကို ကျွမ်းကျင်သူများကသာ စိုက်ပျိုးခြင်းကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။ ကို ကျွမ်းကျင်သူများအဖို့ကား မယ်ရီဂိုးပန်းနှင့် ဒယ်ဖီနီယန်ပန်းတို့ကိုလည်း ခွဲခြားသိဖို့ မလိုပါ။ သူတို့သည် ပဲတောင့်များနှင့် အလုပ်ရှုပ်နေတတ်ပြီး သူတို့နယ်တွင် ပြိုင် စက်မရှိသော အရှင်သခင်များ ဖြစ်ကြပါသည်။ သူတို့ဆီကို လက်ဖက်ရည်လာဖို့ပြီး ထင်းနွယ်ကို ဘယ်လိုဆွတ်ရသည်ကို မေးရသည့်ကျွန်တော်တို့လို လူမျိုးအတွက် သာလျှင် မယ်ရီဂိုးနှင့် ဒယ်ဖီနီယန်ပန်းတို့ကို ခွဲခြားသိဖို့လိုပါသည်။

SANCTUARY

By

Edward Hyams

စော့ပဲရိပ်

ကျေးဇူးတင်ပါ

Sanctuary

Going out to lift some potatoes I put up a hare which had been lying among the withering haulms. He looked as big as a fox as he went up the bank and across the cherry orchard. The next time I went that way I took a gun: not that I have anything against hares, but the meat ration being what it is, humane considerations fail. My gun did not bring a *civet de lievre* appreciably nearer, because with very little patience, and more than five dioptries of hypermetropia, I can probably claim to be the worst shot in Britain, at a moving target.

The hare was there again, but when he saw me, he went away between two potato ridges, not at his customary thirty miles an hour but in a leisurely and deliberate manner, like a cat ordered out of a favourite armchair.

Now, I am well aware that my shooting would be more successful if I could keep my head, and I always determine that, next time, I will be calm and deliberate; but at the moment of crisis, I become excited. A cockney youth, and even a war, are no training for field-sports. On this occasion I raised the gun and fired, knocking a perfectly good Cox's Orange off a young tree about six feet above the running hare. I had the second barrel, but was the hare now out of range? He may have been, and he may have known it, for on the top of the bank he stopped, sat up, looked round, alas if to say... "Try now, I'll keep still" It was a gibe, and with the pot rather than

sportsmanship in mind, I fired again. The hare moved off under the hazel hedge, and loped across the cherry orchard, and I could almost see him shrug as he went.

This mortifying failure put me on my mettle, and I took to carrying the gun whenever I went out to work in the paddock, or even to pick some fruit, dig some vegetables or feed the poultry. I began to have eyes for other things than the progress of the Comice pears or the state of the winter greens; and movements which, formerly, I had barely noticed, or had attributed to small birds or to the wind, became newly significant. The long grass was alive with rabbits and the tall trees with wood pigeons. Soon, like the famous Minute Men, I did no digging or hoeing without my gun at my side, and the hours of my outdoor work, once peaceful, became noisy with outbursts of gunfire at half-hourly intervals. It was not remarkable that I never hit anything, but that the hunted birds and animals seemed to realise their safety was strikingly evident. They withdrew, certainly, from my immediate neighbourhood, doubtless irritated by the noise, but not beyond our boundaries, which they might easily have done.

We have a small vineyard for the making of wine (this is not the place to anticipate the surprise of some readers by explanation), and one morning I found a large covey of partridges running between the row of vines. And thereafter they returned frequently, for their usual haunts had been disturbed by the autumn work in the fields. In one, muck was being spread, in another potatoes lifted. There was a meadow of pasture, but the birds did not seem to care for it.

The covey was not in the least discomposed by my new habit of going armed about my work. From time to time I opened fire on the partridges as they ran between the vines or skimmed the furrows between the young fruit-trees, uttering their mournful cry. They were not discouraged, hardly seeming to recognise the occasional outback of noise as hostile in intention. Around us over the stubble fields and in the

coppices, their congeners were being efficiently slaughtered by more accurate guns than mine. With us they must have realised that they were safe. In due course, growing adventurous, they invaded the flower garden before the cottage, and the plantation of soft fruit behind it.

Not that they grew tame: they were as swift and halfseen as ever; one saw them in full movement but never the beginning of a motion. Against brown earth they were invisible when they desired to be so. They are intelligent birds. We had evidence of that, last spring, when walking over the downs: our attention had been distracted by the awkward, seemingly wounded flight of a partridge, which went round in a wide circle, one wing half-dropped, uttering pitiful cries. It was only after we had watched the bird for a full minute, wondering how we could come to its aid, that one of us recalled the cunning of these creatures. We looked, then, about us and saw, almost under our feet, and concealed by a small bush of gorse, a brood of eleven earth-coloured chicks as still as so many stones. We went away leaving the dam, no doubt, satisfied with her ruse.

In the same spring a partridge had laid her eggs under the hedge in the shrubbery, and we did not discover them until a sad mess of feathers, blood-stained on the grass, led us to the clutch. The sitting dam had been killed on her eggs, perhaps by our cat, and the eggs were cold. We put them under a broody hen, but perhaps they had been too long cool, for none hatched.

The cat, probable villain of this tragedy, had observed my own futile hunting with enigmatic interest. He must have realised what I was trying to do, and no doubt felt obliged to demonstrate a more effective method. At all events, at about the time of my taking to the gun, and of our adoption by the covey of partridges, he brought a fat, just-killed partridge into the kitchen and there abandoned it. We hung the bird from a beam, with suitable thanks, but in the night he, the cat, must have had bad hunting, or perhaps repented of so extravagant a gesture of generosity. At all events, by persistent jumping he

brought the bird down from its string and in the morning nothing remained but the flight feathers and a few grains from the crop.

This was the more serious in that we had, as it were, not merely anticipated a possible partridge, but actually had one in the house, so that it had taken its place in the planning of the week's meals. Nor could the cat be counted on for a second bird, his vast meal putting him to sleep all that day. Throughout the afternoon, neglecting my work, I stalled the covey, getting in a shot on three occasions, until at last, doubtless annoyed by the continual disturbance of their peace, or perhaps not liking to be forced to take more exercise than they cared for, the birds removed themselves to the cherry-orchard, where, until dusk was well advanced and mist rising from the uncut grass, they could be heard whistling.

On the following morning early, from the bathroom window, I saw the covey again, running between rosemary and fading tansy, lad's love and borage, bergamot and clumps of parsley, sage and thyme, withered hyssop and yellowed balm, in the herb garden. I went swiftly downstairs for the gun, returned to the bathroom and gently opened the window. The slight sound disturbed them, they hesitated, giving me time to raise the gun, and then, as one bird, they rose. I fired as they skimmed the low hedge of rue, and two ...two with one shot!...fell among the blue-green leaves.

The uproar created by a twelve-bore cartridge in a room ten feet square, is surprising. I was still standing, too stunned by that thunderclap to rejoice in my luck, when A, in a hastily donned dressing-gown, her face very white, appeared. No doubt her comments would have been sharper and more protracted had she not followed the direction of my gaze and seen, speckled brown among her rue, the two sad but appetising corpses.

That shot solved the problem of the larder but not that of our unwitting entertainment of so much game. Birds and animals alike, clearly aware of the true nature of the shot, judged it the merest *tour de force*, of which no repetition need be feared.

ရသစာတင်းငယ်များ (၂)

Our small-holding remained, in spite of it, a sanctuary. People do not abandon railway travel because of a single accident to a train.

We begin to grow anxious about our fruit-trees and the winter greens. The birds will do no harm and the hare has departed. But the rabbits remain, white scuts seen for an instant among the grass or weeds, or playful groups, playing at leap-frog, only seen when one happens to have no gun in one's hands. If we have snow and frost, they will certainly eat up our vegetables and, what is more serious, bark the young apple trees and perhaps the vines. I could, of course, invite a neighbour, one of the finest shots in Kent, to massacre these not-so-innocents; or there is another whose ferrets are said to have a record most discouraging to rabbits.

It is, no doubt, what we shall have to do, but it will, we feel, be a shocking breach of trust, a cynical abuse of confidence. And there is, after all, always wire netting.

New Statesman and Nation

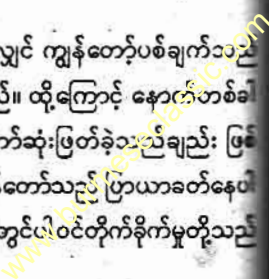

ဘေးမရှိပုံမြို့

အာလူးဖော်ရန်အသွားတွင် မြက်ခြောက်တောထဲတွင်ဝပ်နေသော တောယုန်ကြီး တစ်ကောင်ကို ကျွန်တော်သွားတွေ့ပါသည်။ မြေခွေးတစ်ကောင်နီးပါးရှိသော ယုန်ကြီးသည် ကုန်းစောင်းပေါ်သို့ တက်ပြေးပြီး ချယ်ရီခြံထဲတွင် ဖြတ်ပြေးသွား ပါသည်။ နောက်တစ်ခါ ထိုလမ်းကိုသွားသည့်အခါတွင် ကျွန်တော်သည် သေနတ် တစ်လက်ကို ယူလာခဲ့ပါသည်။ ထိုသို့ယူသွားခြင်းမှာ ယုန်များကို မုန်း၍မဟုတ်ပါ။ ထိုစဉ်ကအသားရာရှင် ရှားပါးသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုအခါမျိုးတွင် လူ့အကြင်နာ တရားတို့သည် ပျောက်ကွယ်ကုန်ကြပါသည်။ သို့ရာတွင် ကျွန်တော့် သေနတ် သည် ယုန်နှင့် တူသည့် အရာကိုပင် မှန်မလာခဲ့ပါ။ အကြောင်းမူ ကျွန်တော့်တွင် စိတ်ရှည်မှု နည်းရုံမျှမက အဝေးကြည့်မျက်စိလည်းမရှိသဖြင့် ဖြစ်ရာ ပြေးလွှားလှုပ်ရှားနေ သောပစ်မှတ်တစ်ခုကို ပစ်ခတ်ရာ၌ ဗြိတိန်ပြည်တွင် အညံ့ဆုံးသေနတ်သမားဟု ကြေညာနိုင်သောကြောင့်လည်းဖြစ်ပါသည်။

ယုန်ကို ထိုနေရာတွင် ကျွန်တော် နောက်တစ်ကြိမ် တွေ့ပြန်ပါသည်။ သို့ ရာတွင် ကျွန်တော့်ကို မြင်သည့်အခါ ယုန်သည် အာလူးပင်တန်းနှစ်တန်းကြားတွင် ပြေးထွက်သွားပါသည်။ ခါတိုင်းလို တစ်နာရီကို မိုင်သုံးဆယ်နှုန်းမျိုးဖြင့် မပြေးတော့ ဘဲ ကုလားထိုင်ပေါ်မှ မောင်းချခံလိုက်ရသည့် ကြောင်ကလေးတစ်ကောင်ကဲ့သို့ မသွားချင့်သွားချင်ထွက်သွားပါသည်။

ရှေ့လောမကြီးဘဲ ခေါင်းအေးအေးထား၍ ပစ်လျှင် ကျွန်တော့်ပစ်ချက်သည် မှန်နိုင်ကြောင်းကို ကျွန်တော် ကောင်းကောင်းသိပါသည်။ ထို့ကြောင့် နောက်တစ်ခါ ပစ်လျှင် အေးအေးဆေးဆေး ချိန်၍ပစ်မည်ဟု ကျွန်တော်ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်ချည်း ဖြစ် ပါသည်။ သို့ရာတွင် အရေးကြုံလာသည့်အခါ၌ကား ကျွန်တော်သည် ပြာယာခတ်နေပါ သည်။ ကော့ကုနေ လူရွယ်ကလေးတစ်ယောက်နှင့် စစ်ပွဲတွင်ပါဝင်တိုက်ခိုက်မှုတို့သည်

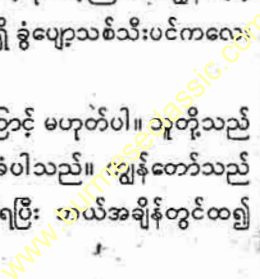
အမဲလိုက်ကစားနည်းအတွက် လက်တည့်စမ်းစရာနေရာများ မဟုတ်ပါ။ သည်တစ်ခါတွင်မူ ကျွန်တော်သည် သေနတ်ကို သေသေချာချာ ချိန်ရွယ်ပြီးနောက် ပစ်ချလိုက်ပါသည်။ ကျွန်တော့်ကျည်ဆံသည်ပြေးနေသော ယုန်နှင့်ခြောက်ပေခန့်အကွာရှိ အပင်ငယ်ကလေးတစ်ပင်ကို သွားမှန်ပါသည်။ ကျွန်တော့်နှလုံးပြူးပြောင်း တစ်ဖက်ထဲတွင် ကျည်ဆံရှိပါသေးသည်။ သို့ရာတွင် ယုန်သည်ပစ်၍ မမိနိုင်လောက်အောင် အဝေးသို့ ရောက်သွားပြီလော။ ရောက်သွားပြီဟု ထင်ပါသည်။ ရောက်သွားကြောင်းကို ယုန်ကိုယ်တိုင်ကလည်း သိနေပုံ ရပါသည်။ အကြောင်းမူ ယုန်သည် ကုန်းစောင်းကလေးပေါ်တွင် ရပ်ပြီး ဆောင့်ကြောင့်ထိုင်ကာ ပတ်ဝန်းကျင်ကို အေးအေးဆေးဆေး လှည့်ကြည့်နေသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ 'ကဲ ပစ်လေဗျာ ခဲ့ ကျုပ် ငြိမ်ငြိမ်ထိုင်နေသားပဲ' ဟု ပြောနေသည့်နှယ်ရှိပါသည်။ ဤသည်မှာ ကျွန်တော့်ကို လှောင်ပြောင်ခြင်းနှင့် တူပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်သည် အားကစားသမားစိတ်ဓာတ်ထက် ယုန်သားဟင်းစားလိုသောစိတ်ဓာတ်ဖြင့် တစ်ချက်ပစ်ပါသည်။ ယုန်သည် ခြံစည်းရိုးချတွေ့အောက်သို့ ဝင်သွားကာ ချယ်ရီသစ်သီးခြံထဲတွင် ခုန်ဆွခုန်ဆွဖြင့် ဝင်သွားပါသည်။ သူထွက်သွားစဉ် ပခုံးတွန့်ပြသွားသည်ဟုပင် ကျွန်တော်ထင်လိုက်မိပါသေးသည်။

ရှက်စရာကောင်းသည့် အရေးနိမ့်မှုကြောင့် ကျွန်တော် မကျေမနပ် ဖြစ်နေပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်သည် သွားလေရာတွင် သေနတ်ကို အမြဲယူသွားပါတော့သည်။ မြက်ရိတ်ရာတွင်လည်းကောင်း၊ သစ်သီးဆွတ်ရာတွင်လည်းကောင်း၊ ဟင်းသီးဟင်းရွက် သွားခူးရာတွင်လည်းကောင်း၊ ကြက်စာ ဝတ်စာကျွေးရာတွင်လည်းကောင်း သေနတ်ကို အမြဲယူသွားပါသည်။ ကျွန်တော်သည် ခါတိုင်းလို ကော်မစ်သစ်တော်သီးတွေ သီးမသီး၊ ဆောင်းသီးနှံတွေ ထွက်မထွက်ကို ကြည့်ရုံမျှမက တောဘဲ အခြားသောအရာများကိုလည်း ကြည့်တတ်လာပါသည်။ ငှက်ကလေးများ၏ လှုပ်ရှားပုံ၊ လေတိုက်ခတ်ပုံ စသည့် ယခင်က သတိထားလေ့မရှိသော အရာများကို အရေးတကြီး သတိထားမိလာပါသည်။ မြက်ရှည်တောကြီးများထဲတွင် ယုန်တွေ အလွန်ပေါ့ပြီး သစ်ပင်မြင့်မြင့်ကြီးများတွင် ငှက်တွေ အလွန်ပေါ့ပါသည်။ ထိုနောက်၌ ထား ကျွန်တော်သည် နာမည်ကျော် မိုင်းချူမင်းကဲ့သို့ မြေတူးတိုင်း၊ မြေဆွတိုင်း သေနတ်ကို ဘေးတွင် ချထားလေ့ရှိသည့် အလေ့ကို ရလာခဲ့ပါသည်။ တစ်ခါက အေးချမ်းငြိမ်သက်ခဲ့သည့် ကျွန်တော့်အိမ်ပြင်လုပ်ငန်းသည်လည်း နာရီစက်တိုင်း ဖိခတ်လိုက်သော သေနတ်သံဖြင့် ဆူညံလာပါသည်။ ကျွန်တော်ပစ်၍ တစ်ကောင်မှ မမှန်သည်ကမဆန်းပါ။ သို့ရာတွင် ထူးဆန်းသည်မှာ အမဲလိုက်ခံရသော ယုန်ကလေးများ အပစ်ခံရသောငှက်ကလေးများက သေနတ်ပြီးသည့်နှယ် သူတို့သာမှဖြစ်နိုင်

သည်ကို သိနေကြပုံပေါက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ မှန်ပါသည်။ သူတို့သည် ကျွန်တော့် အနီးတွင် မနေကြဘဲ ကျွန်တော်ရောက်လာသည်နှင့် ခပ်လှမ်းလှမ်းသို့ ထွက်သွား တတ်ကြပါသည်။ သို့ရာတွင် မှန်မည်စိုး၍ မဟုတ်ဘဲ၊ သေနတ်သံကြောင့် အနှောင့် အယှက်ဖြစ်၍ အဝေးသို့ထွက်သွားကြခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းသို့ ထွက်သွား ရာမှာပင်လျှင် ဝေးဝေးသို့ ထွက်သွားနိုင်ပါလျက် မသွားကြဘဲ အနီးတစ်ဝိုက် ခဏရှိသွားကြခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်။

ကျွန်တော်တို့တွင် ဝိုင်အရက်ချက်ရန်အတွက် စပျစ်ခြံကလေးတစ်ခြံ စိုက် ထားပါသည်။ (ဤနေရာတွင်မူ အချို့စာဖတ်သူများက အံ့ဩကောင်းအံ့ဩကြမည် ဖြစ်သော်လည်း ထိုအကြောင်းကို အကျယ်ပြောရန် နေရာမဟုတ်သည့်အတွက် မရေးတော့ပါ) တစ်နေ့မနက်၌ ကျွန်တော်သည်စပျစ်ပင်တန်းများကြားတွင် သွား လာနေသော ရစ်တစ်အုပ်ကို လှမ်းမြင်လိုက်ရပါသည်။ ကွင်းပြင်များထဲတွင် ဆောင်းဦးပေါက်သီးနှံတို့ ရိတ်သိမ်း၍ လူရှုတ်စပြုဖြစ်သဖြင့် ကျွန်တော်တို့ စပျစ်ခြံသို့ မကြာခဏ လာလေ့ရှိကြပါသည်။ တစ်ခါတစ်လေတွင် အာလူးဖော် ချိန်၊ တစ်ခါတစ်ရံတွင် နွားချေးလှန်းချိန်ဖြစ်သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ခပ်လှမ်း လှမ်းတွင် စားကျက်မြက်ခင်းကြီးတစ်ခုလည်း ရှိပါသည်။ သို့ရာတွင် ရစ်များမှာ ထိုစားကျက်များဆီသို့လည်း သွားလေ့မရှိပါ။ အလုပ်သွားသည့်အခါတွင် ကျွန်တော် လက်နက်ကိုင်ဆောင်သွားသည့်တိုင် ငှက်အုပ်မှာ နည်းနည်းကလေးမျှ ကျွန်တော့်ကို ဂရုမစိုက်ပါ။ စပျစ်ပင်တန်းများကြားတွင်ဖြစ်စေ၊ သစ်သီးပင်ပေါက်ကလေးများ ကြားက ထွန်ရေးကြောင်းများထဲတွင်ဖြစ်စေ၊ သနားစဖွယ် အော်မြည်ရင်း ပြေးလွှားနေ သည့် ရစ်ကလေးများကို မကြာခဏဆိုသလို ကျွန်တော်ပစ်လေ့ရှိပါသည်။ သူတို့ ကား နည်းနည်းကလေးမျှကြောက်ပုံမပေါ်ပါ။ သူတို့ကို ရန်ပြုမည့် သေနတ်သံကို လည်း ဂရုစိုက်ပုံမပေါ်ပါ။ ကျွန်တော်တို့ ဘေးပတ်ဝန်းကျင်ရှိ ရိုးပြတ်တောများနှင့် ယာတောများထဲတွင်မူ သူတို့အပေါင်းအဖော်များသည် ကျွန်တော့်ထက် လက်ဖြောင့် သည့် သေနတ်များ၏ စနစ်တကျသတ်ဖြတ်ခြင်းကို ခံနေကြရပါသည်။ ကျွန်တော်နှင့် အတူနေလျှင်မူ သူတို့အတွက်လုံခြုံဘေးကင်းသည်ဟု သဘောပေါက်ကြဟန် တူပါ သည်။ အတန်ကြာသည့်အခါတွင်မူကား သူတို့သည် အတင့်ရဲလာခဲ့ကြကာ ကျွန်တော့် တောအိမ်ကလေးရှိ ပန်းခင်းနှင့် ပန်းခင်းအနောက်ဖက်ရှိ ခွံပျော့သစ်သီးပင်ကလေး များကို ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်လာခဲ့ပါသည်။

ထိုသို့အနီးကပ်လာခြင်းမှာ ယဉ်ပါးလာသောကြောင့် မဟုတ်ပါ။ သူတို့သည် ခါတိုင်းလို လျင်မြန်ပြီးခါတိုင်းလို လှစ်ခနဲသာ လူမြင်ခံပါသည်။ ကျွန်တော်သည် သူတို့ တဟုန်ထိုး ပျံသန်းသွားသည်ကိုသာ မြင်လိုက်ရပြီး ဘယ်အချိန်တွင်ထ၍

ရသစာတမ်းငယ်များ (၂)

ပြန်သွားသည်ကိုမူ တစ်ခါမျှ မမြင်လိုက်ရပါ။ မြေကြီးကလည်း အညိုရောင်ဖြစ်သဖြင့် သူတို့ကိုယ်ရောင်ဖျောက်သည့်အခါတွင် မမြင်ရတော့ပါ။ သူတို့သည် တော်တော် ဉာဏ်ကောင်းပြီးအကင်းပါးသည့်ငှက်များဖြစ်ပါသည်။ လွန်ခဲ့သည့် နွေဦးပေါက်က ကျွန်တော်လျှောက်သွားစဉ် ထိုအချက်ကို တွေ့ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထိုစဉ်က ရစ် တစ်ကောင်မှာ ဒဏ်ရာရနေသည့်ဟန်ဖြင့် အတောင်တစ်ဖက်တွဲလောင်းချကာ သနားစဖွယ်အော်မြည်ရင်း ပတ်ချာလှည့်၍ ဝဲနေသည်ကို မြင်လိုက်ရသဖြင့် ကျွန်တော် တို့ စောင့်ကြည့်နေမိကြပါသည်။ ကျွန်တော်တို့သည် ထိုငှက်ကို မည်သို့အကူအညီ ပေးရမည်နည်းဟု တစ်မိနစ်လောက်စောင့်ကြည့်နေကြပါသည်။ ထိုစဉ် ကျွန်တော် တို့အထဲက တစ်ယောက်က ထိုငှက်များသည် အလွန်ဉာဏ်များသည့်ငှက်များ ဖြစ်ကြောင်းပြောပြပါသည်။ ထိုအခါတွင်မှ ကျွန်တော်တို့ အနီးတဝိုက်ကို ငုံ့ကြည့်လိုက် သည့်အခါ ကျွန်တော်တို့နှင့်မလှမ်းမကမ်း မြက်ရှည်တောများထဲတွင် ကျောက်ခဲလုံး ကလေးများလို တုတ်တုတ်မျှမလှုပ်ဘဲ ငြိမ်နေသော မြေကြီးရောင် ပေါက်နေသည့် ငှက်ပေါက်စကလေး ဆယ့်တစ်ကောင်ကို တွေ့ရပါသည်။ ကျွန်တော်တို့သည် ထိုငှက်သိုက်ကလေးကို ဖျက်ဆီးနှောင့်ယှက်ခြင်းမပြုဘဲ ထွက်လာခဲ့ကြပါသည်။ ငှက်မ၏ မာယာပရိယာယ်ကိုလည်း သဘောကျသွားပါသည်။

ထိုနှစ်နွေဦးပေါက်မှာပင် ရစ်မတစ်ကောင်သည်ခြံစည်းရိုးကြားထဲတွင် လာ၍ အသိုက်လုပ်ပြီး အုပါသည်။ အမွေးအတောင်တွေစုပုံပြီး မြက်တောပေါ်မှ သွေးစ သွေးနုများကို မြင်သည့်အခါတွင်မှ လိုက်ရှာကြည့်သဖြင့် သိရခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဝပ်နေသော ငှက်မကို ဥများပေါ်တွင်ဝပ်ရင်း သေနေသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ကျွန်တော်တို့အိမ်က ကြောင်လက်ချက်ဖြစ်ဖွယ်ရှိပါသည်။ ဥများမှာ အေးစက်နေ ပါပြီ။ ကျွန်တော်တို့သည် ငှက်ဥများကို ဝပ်နေသော ကြက်မ၏ဝပ်ကျင်းထဲသို့ သွားထည့်ပါသေးသည်။ သို့ရာတွင် အချိန်အတော်ကြာအေးသွားသဖြင့် တစ်ကောင် မျှ ပေါက်မလာကြတော့ပါ။

ဤကြေကွဲဖွယ်ဇာတ်လမ်းတွင် လူကြမ်းဖြစ်ဟန်တူသည့် အိမ်ကကြောင်သည် သေနတ်ကြီးတကားကားဖြင့် ကျွန်တော်ငှက်ပစ်ထွက်နေပုံကို မြင်မိဟန် တူပါသည်။ ကျွန်တော်အဖြစ်ကို မြင်သည့်အခါတွင် ထိုထက်ထိရောက်သည့် နည်းလမ်းတစ်ခုကို ပြသရန် သူ့တွင် ဝတ္တရားရှိသည်ဟု ထင်ပုံရပါသည်။ ကျွန်တော် သေနတ်ကြီး တကားကားဖြင့် ထွက်သွားသည့်အချိန်တိုင်းလိုလိုနှင့် ငှက်တစ်အုပ်က ကျွန်တော် တို့ကို လှည့်စားသည့်အခါတိုင်းလိုလိုမှာပင် အိမ်ကကြောင်သည် လောလောလတ်လတ် သတ်ပြီးသား ရစ်ဆူဆူတစ်ကောင်ကို မီးဖိုထဲသို့ ချိုလာပြီးထားပစ်ခဲ့ပါသည်။ ကျွန်တော် တို့သည် သူ့ကိုသင့်လျော်စွာ ကျေးဇူးတင်ပြီးနောက် ရစ်ကို မီးဖိုသုတ်တွင်

ဆွဲထားပါ သည်။ သို့ရာတွင် ညပိုင်းသို့ ရောက်သည့်အခါတွင်မူ ကိုရွှေကြောင်သည် အမဲလိုက် သွားရာတွင် အဆင်မပြေခဲ့၍လား၊ သို့မဟုတ် နေ့လည်က ရက်ရော သဘောထားကြီးစွာ ပေးခဲ့ရသည်ကို နောင်တရ၍လား မသိ ထုတ်တန်းသို့ လှမ်း၍လှမ်း၍ချန်ပြီးနောက် ချိတ်ဆွဲထားသည့်ငှက်ကို လှမ်းယူပါသည်။ မနက်လင်းသည့်အခါတွင်မူ တောင်ပံ မွှေးများနှင့် ဇလုတ်ထဲမှ အစာအချို့သာ ကျန်တော့သည်ကို တွေ့ရပါသည်။

ထိုကိစ္စမှာ ကျွန်တော်တို့အိမ်ထဲတွင် တစ်ပတ်စာလောက် စားသောက်နိုင် သည့်ရစ်တစ်ကောင် လက်လွှတ်ဆုံးရှုံးသွားရသည့်ကိစ္စထက် ပို၍အရေးကြီးပါသည်။ ကိုရွှေကြောင်သည် နောက်ထပ်ငှက်တစ်ကောင်လည်း ဖမ်းပေးခြင်းမပြုတော့ပါ။ အစားအစာကို ဝလင်စွာ စားသောက်လိုက်ရပြီဖြစ်သည့်အတွက် တစ်နေ့ကုန်အိပ်၍သာ နေပါတော့သည်။ ထိုနေ့ တစ်ညနေလုံး ကျွန်တော်သည် ရစ်များကို လျှောက်ပစ်နေ သဖြင့် နောက်ဆုံးတွင် သူတို့၏ ငြိမ်းချမ်းရေးကို နောက်ယှက်ဖျက်ဆီးခြင်းအတွက် စိတ်ညစ်ညူးသွားသည့်နယ်၊ သို့မဟုတ် သူတို့အတွက် ထိုနေ့အဖို့ နောက်ထပ်လေ့ ကျင့်ခန်း မလိုတော့သည့်နယ်ငှက်အုပ်များသည် ချယ်ရီခြံဖက်သို့ပြောင်းရွှေ့သွားကြ ပါသည်။ ညနေမှောင်စပျိုးလာပြီး မဖြတ်ပဲထားသည့်မြက်တောများပေါ်တွင်နှင်းမြူ တွေ ဝေဆိုင်းလာသည့်အခါကျမှပင် သူတို့၏ တေးဆိုသံကို ကြားရပါတော့သည်။

နောက်တစ်နေ့ မနက်စောစောတွင်ရေချိုးခန်းပြတင်းပေါက်မှ လှမ်းကြည့် လိုက်သည့်အခါ ငှက်အုပ်ကို နောက်တစ်ကြိမ် မြင်ရပြန်ပါသည်။ ငှက်ကလေးများ သည် ရှိစ်မာရီပင်များနှင့် ပရဆေးခင်းထဲမှ ညှိုးနွမ်းစပြုနေသော လူပျိုအချစ်ပင် များ၊ ကြက်မောက်ပင်များ၊ နှင်းပန်းပင်များ၊ ပူစိန်ခင်းများ၊ ညှိုးနွမ်းစ ဆီရွှေး ခင်းများ တန်းများကြားတွင် ပြေးလွှားနေသည်ကို မြင်ရပြန်ပါသည်။ ကျွန်တော် သည် အောက်ထပ်သို့ ခပ်သုတ်သုတ် ဆင်းသာခဲ့ပြီး သေနတ်ကို ယူပါသည်။ ထို့နောက် ရေချိုးခန်းသို့ ပြန်တက်လာခဲ့ကာ ပြတင်းပေါက်ကို အသာဖွင့်ပါသည်။ တံခါးဖွင့်သံကြောင့် သူတို့သည် လန့်သွားကြကာ တန့်သွားကြပါသည်။ ကျွန်တော် က သေနတ်ကိုမြှောက်၍ ချိန်နေစဉ် ငှက်အုပ်သည် ငှက်တစ်ကောင်တည်းကဲ့သို့ ခြံစည်းရိုးအထက်မှ ခပ်နိမ့်နိမ့် ပျံသွားပါသည်။ ကျွန်တော်သည်ငှက်အုပ်ကို ချိန်၍ ပစ်လိုက်ပါသည်။ တစ်ချက်တည်းဖြင့် ငှက်နှစ်ကောင်မှန်သွားကာ စိမ်းပြာသော သစ်ရွက်များကြားသို့ ကျသွားပါသည်။

ဆယ်ပေပတ်လည်ခန်းကလေးထဲမှ ဆယ့်နှစ်ဗိုယမ်းတောင့်၏ မြည်သံသည် အံ့ဩလောက်ပါသည်။ ကျွန်တော်သည် မိုးကြိုးသံကဲ့သို့မြည်ဟိန်းသော တိုအသံ ကြောင့် ကြောင်တက်တက်ဖြစ်ကာ ကျွန်တော်ပစ်ချလိုက်သည့် ငှက်ကလေးများကို ပင် သတိမရတော့ဘဲ ဖြစ်နေပါသည်။ ထိုစဉ် အေသည်ပြာယီးပြာယာ ကောက်ဝတ်

လာသော ညဝတ်အင်္ကျီကြီး ဖိုရိုးဖားယား မျက်နှာဖြူဖတ်ဖြူလျော်ဖြင့် ထွက်လာပါသည်။ ကျွန်တော်ကြည့်နေရာသို့ လိုက်ကြည့်ရင်းခြံစည်းရိုးအနီးတွင် ကျနေသည့် ငှက်အသေကလေးနှစ်ကောင်ကိုသာ မတွေ့လျှင် ကျွန်တော့်ကို မည်မျှကြာအောင် ဆူပူကြိမ်းမောင်းနေဦးမည် မသိပါ။

ထိုသေနတ်သံသည် ရိက္ခာပြဿနာကို ဖြေရှင်းပေးလိုက်သည်မှာ မှန်ပါသည်။ သို့ရာတွင်ငှက်ပစ်ထွက်ရ၍ ခံစားရသည့် အရသာကိုကား ပြေပျောက်သွားအောင် မတတ်နိုင်ပါ။ ငှက်များနှင့် တိရစ္ဆာန်များသည် ထိုသေနတ်သံ၏ သဘောကို နောက်ထပ်ပစ်နိုင်ဦးမည့် အန္တရာယ်မရှိကြောင်းကို သူတို့ကောင်းကောင်းသိပြီး ဖြစ်ပါသည်။ မည်သို့ဖြစ်စေ ကျွန်တော်တို့၏ခြံကလေးသည် ငှက်များအဖို့ ဘေးမဲ့ရိပ်မြို့ဖြစ်မြဲဖြစ်နေပါသေးသည်။ လူများသည် မီးရထားတိုက်မှုတစ်ခါဖြစ်သည့် အတွက်ကြောင့် မီးရထားဖြင့် ခရီးမသွားဘဲ မနေသကဲ့သို့ဖြစ်ပါသည်။

ကျွန်တော်တို့သည် ကျွန်တော်တို့၏ သစ်သီးပင်များနှင့် ဆောင်းရာသီစိုက်ခင်းများအတွက် စိုးရိမ်မြဲ စိုးရိမ်နေကြရပါသေးသည်။ ငှက်များသည် အပင်များကို အန္တရာယ်ပေးကြတော့မည် မဟုတ်ပါ။ တောယုန်များမှာလည်း တောထဲသို့ ဝင်ပြေးကြပါပြီ။ သို့ရာတွင် ယုန်ဖြူဖြူကလေးများမှာ ရှိမြဲရှိနေပါသေးသည်။ မြက်တောများ၊ ချုံများကြားထဲတွင် ရိပ်ကနဲ ရိပ်ကနဲဖြတ်ပြေးသော ယုန်ကလေးများကို မကြာခဏ တွေ့ရတတ်ပါသည်။ အစုလိုက်ပြေး ခုန်လွှား ခုန်ပေါက်နေကြသော ယုန်များကို လက်ထဲတွင်သေနတ်မပါသည့်အခါများတွင် မကြာခဏတွေ့ရတတ်ပါသည်။ နှင်းများနှင့်နှင်းခါးများ ကျလာသည့်အခါတွင် ယုန်ကလေးများသည် ကျွန်တော်တို့၏ အပင်များကို အကုန်စားသောက်ပစ်ကြမည်မှာ သေချာပါသည်။ ပို၍ဆိုးသည်မှာ သစ်တော်ပင်ပေါက်ကလေးမှ အခေါက်များကို ခွာစားခြင်း၊ စပျစ်ညွန့်ကလေးများကို ကိုက်ဖြတ်ခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။ မှန်ပါသည်။ ကင့်ပြည်နယ်တွင် လက်အဖြောင့်ဆုံးဖြစ်သော အိမ်နီးချင်းလက်ဖြောင့်သမားကိုခေါ်ကာ များစွာ အပြစ်ကင်းစင်ခြင်းမရှိသော ထိုသတ္တဝါကလေးများကို မျိုးဖြတ်ပစ်မည်ဆိုက ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ သို့မဟုတ်လျှင်လည်း ယုန်ကလေးများ ကြောက်တတ်သည့် စံချိန်တင်လောက်အောင် အဖမ်းကောင်းသော မြွေပါတို့ ရှိပါသည်။

သူတို့ခြောက်ရန်မှာ ထိုအတိုင်း လုပ်ရမည်ဖြစ်သည်။ ဤသည်ကို ဘာမျှ သံသယဖြစ်ဖွယ်မရှိပါ။ သို့ရာတွင် ယင်းသို့လုပ်ခြင်းမှာ ထိတ်လန့်စဖွယ်ကောင်းသော ကတိဖောက်ဖျက်မှု ဖြစ်ပါသည်။ ယုံကြည်မှုကို အလွဲသုံးစားပြုလုပ်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ကိစ္စမရှိပါ။ ကျွန်တော်တို့တွင် သွတ်နန်းကြီးခြံစည်းရိုးတော့ ရှိပါသေးသည်။

ON LOOKING AT THINGS

By

Sir Kenneth Clark

အနုပညာခံစားမှု

အိမ်ထောင်ရေး

On Looking at Things

It is a mistake to suppose that the pleasures of art can only be had inside museums. Until we begin to look, we have no idea of the extent to which we are surrounded by art — or, perhaps I should say, by objects deriving their form from the artistic impulse. Since prehistoric times human beings have seldom been content to make things without giving them some shape and colour which they think will please the eye. Until quite recently purely utilitarian objects were rare: now, with the twin blessings of functionalism and austerity, they have become commoner, but this phase of mean-spirited puritanism will pass. If we look round our rooms, or walk down the street, or into a railway station, we are surprised to see how much was once designed in hopes of pleasing the eye. In most cases, I am afraid, these hopes are not fulfilled, the design of (shall we say?) the metal brackets in a station roof has long since ceased to please, and, in its present form, perhaps, never did please anyone, though it is probably made up of bits copied from other designs which once gave pleasure. But now, in its fallen state, no one ever looks at it, and I do not suppose the designer or the manufacturer ever thought they would. But if art is to be a living thing we must look attentively and critically at everything which surrounds us. How many of us could describe the decorative details in our railway station where we have waited so many boring hours; or, for that matter, the lamps in your street? But,

ပျက်စီးနေသည့် အခြေအနေမျိုးတွင် မည်သူမျှလည်း မကြည့်ကြတော့ပါ။ ပုံစံ ထုတ်သူနှင့် ထုတ်လုပ်သူတို့ကိုယ်တိုင်ပင် ကြည့်ဖို့စိတ်ကူးကြရတော့မည် မထင်ပါ။ သို့ရာတွင် အနုပညာသည် ရှင်သန်နေသော အရာတစ်ခုဖြစ်သည်ဆိုလျှင် ကျွန်တော်တို့သည် ကျွန်တော်တို့ပတ်ဝန်းကျင်မှ အရာများကို ဂရုဓမ္မစိုက်၍ ဝေဖန်ရေးသဘောဖြင့်ကြည့်သင့်ပါသည်။ ငြီးငွေ့စရာကောင်းအောင် နာရီပေါင်းများစွာ စောင့်ဆိုင်းရာဖြစ်သည့် ဘူတာရုံထဲမှ အသေးစိတ်မွမ်းမံပြင်ဆင်ထားမှုများကို ကျွန်တော်တို့ ဘယ်လောက်များ ပြောပြနိုင်ကြပါသနည်း။ သို့မဟုတ်လျှင်လည်း ကိုယ့်လမ်းထဲက မီးတိုင်အကြောင်းကို မည်သူမည်မျှပြောပြနိုင်ပါသနည်း။ ထိုသို့ ပြောမပြနိုင်သေးသမျှ ထိုပစ္စည်းများ အရာဝတ္ထုများသည်လည်း ပုံစံကောင်းလာနိုင်ကြဦးမည် မဟုတ်ပါ။ ထိုသို့သောအနုပညာမျိုးသည် ထုတ်လုပ်သူအနုပညာရှင်အပေါ်တွင် မတည်ဘဲ မျက်စေ့ကို ဖွင့်ထားသည့် စားသုံးသူ ကျွန်တော်တို့အပေါ်တွင် တည်သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော်တို့အားလုံးအနက် လူတစ်ဝက်လောက်က ဂရုထား၍ကြည့်သည့် အရာတစ်ခုတော့ ရှိပါသည်။ ယင်းမှာ အဝတ်အစားဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ သတိထားကြည့်ကြသည့်အတွက် ပင်လျှင် အဝတ်အစားဒီဇိုင်းများသည် (ဆိုပါတော့) ကော်ဇောပုံစံ ဒီဇိုင်းများထက် ကောင်းနေခြင်းဖြစ်ပါသည်။

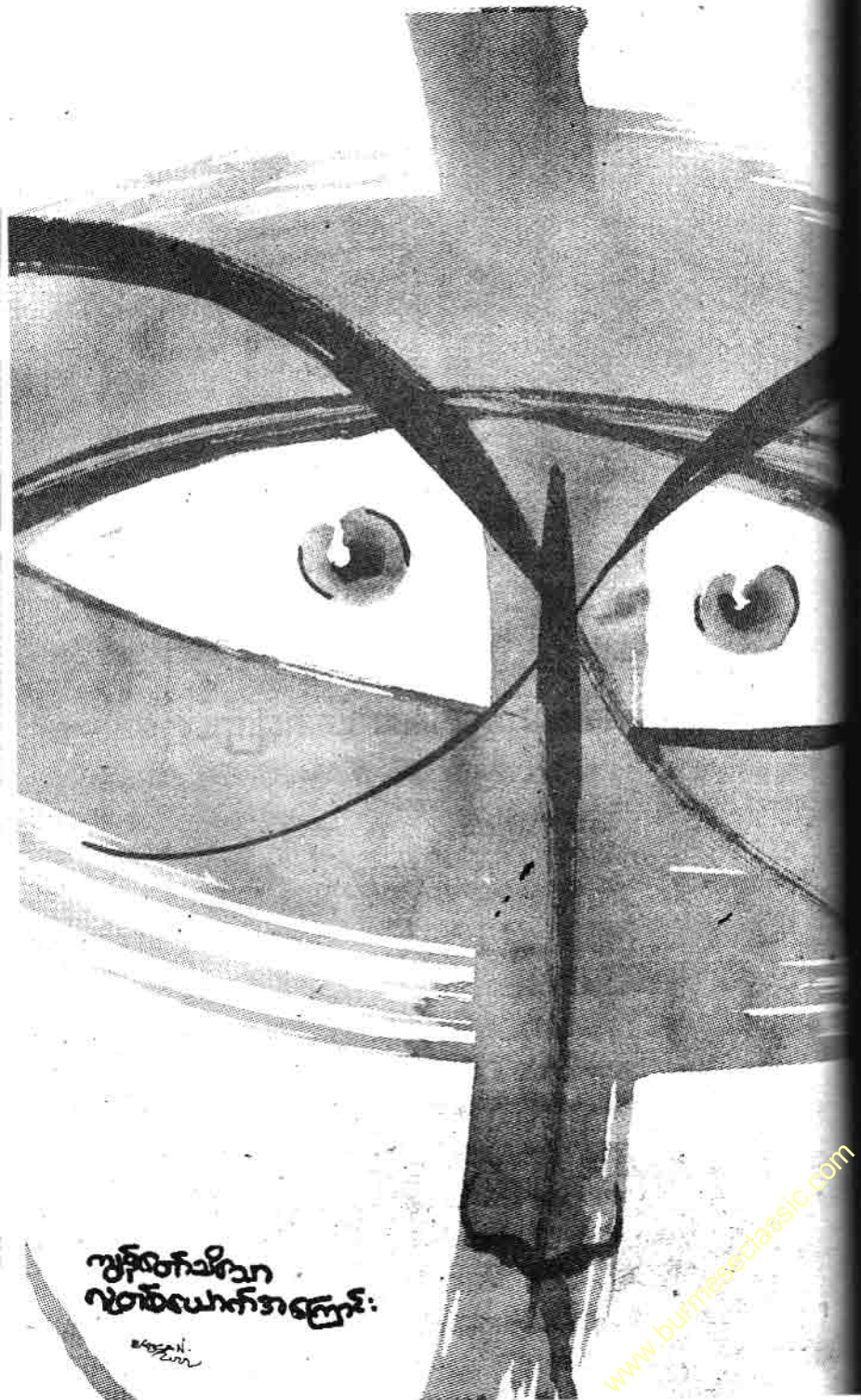

A MAN I KNEW

By

W. Somerset Maugham

ကျွန်တော်သိသော လူတစ်ယောက်အကြောင်း

ကျွန်ုပ်တို့အတွက်
လွတ်လပ်ရေးအတွက်

အောင်
အောင်

A Man I Knew

I heartily wish that in my youth I had had some one of good sense to direct my reading. I sigh when I reflect on the amount of time I have wasted on books that were of no great profit to me. What little guidance I had I owe to a young man who came to live with the same family in Heidelberg as I was living with. I will call him Brown. He was then twenty-six. After leaving Cambridge he was called to the Bar, but he had a little money, enough to live on in those inexpensive days, and finding the law distasteful he had made up his mind to devote himself to literature. He came to Heidelberg to learn German. I knew him till his death forty years later. For twenty years he amused himself with thinking what he would write when he really got down to it and for another twenty with what he could have written if the fates had been kinder. He wrote a good deal of verse. He had neither imagination, nor passion; and he had a defective ear. He spent some years translating those dialogues of Plato that had been already most often translated. I doubt, however, if he ever got to the end of one. He was completely devoid of will-power. He was sentimental and vain. Though short he was handsome, with finely cut features and curly hair; he had pale blue eyes and a wistful expression. He looked as one imagines a poet should look. As an old man, after a life of complete indolence, bald and emaciated, he had an ascetic air so that you might have taken

him for a don who had spent long years in ardent and disinterested research. The spirituality of his expression suggested the tired scepticism of a philosopher who had plumbed the secrets of existence and discovered nothing but vanity. Having gradually wasted his small fortune, he preferred to live on the generosity of others rather than work, and often he found it difficult to make both ends meet. His self-complacency never deserted him. It enabled him to endure poverty with resignation and failure with indifference. I do not think he ever had an inkling that he was an outrageous sham. His whole life was a lie, but when he was dying, if he had known he was going to, which mercifully he didn't, I am convinced he would have looked upon it as well-spent. He had charm, he was devoid of envy, and though too selfish to do anyone a good turn, he was incapable of unkindness. He had a real appreciation of literature. During the long walks we took together over the hills of Heidelberg he talked to me of books. He talked to me of Italy and Greece, neither of which in point of fact he knew, but he fired my young imagination and I began to learn Italian. I accepted everything he told me with the fervour of the proselyte. I should not blame him because he inspired me with a passionate admiration for certain works that time has shown to be not so admirable. When he arrived he found me reading *Tom Jones*, which I had got out of the public library, and he told me that of course there was no harm in it, but I should do better to read *Diana of the Crossways*. Even then he was a Platonist and he gave me Shelley's translation of the *Symposium*. He talked to me of Renan, Cardinal Newman and Matthew Arnold. But Matthew Arnold, he thought, was a bit of a philistine himself. He talked to me of Swinburne's *Poems and Ballads* and of Omar Khayyam. He knew a great many of the quatrains by heart and recited them to me on our walks. I was divided between enthusiasm for the romantic epicureanism of the matter and the embarrassment occasioned by Brown's delivery, for he recited poetry like a high-church curate intoning the Litany in an ill-

lit crypt. But the two writers that it was really necessary to admire if you would be a person of culture and not a British, philistine were Water Pater and George Meredith. I was very ready to do what I was told to achieve this desirable end and incredible as it must seem I read *The Shaving of Shagpat* with roars of laughter. It seemed to me superlatively funny. Then I read the novels of George Meredith one after the other. I thought them wonderful; but not so wonderful as even to myself I pretended. My admiration was fictitious. I admired because it was the part of a cultured young man to admire. I intoxicated myself with my own enthusiasm. I would not listen to the still small voice within me that carped. Now I know that there is a great deal of fustian in these novels. But the strange thing is that, reading them again, I recapture the days when I first read them. They are rich for me now with sunny mornings and my awakening intelligence and the delicious dreams of youth, so that even as I close a novel of Meredith's, *Even Harrington* for instance, and decide that its insincerity is exasperating, its snobbishness loathsome, its verbosity intolerable and I will never read another, my heart melts and I think it's grand.

On the other hand I have no such feeling about Walter Pater whom I read at the same time and with a similar excitement. No pleasant associations give him for me a merit to which he has no claim. I find him as dull as a picture of Alma Tadema. It is strange that one can ever have admired that prose. It does not flow. There is no air in it. A careful mosaic constructed by someone without great technical skill to decorate the walls of a station dining-room. Pater's attitude towards the life about him, cloistered, faintly supercilious, gentlemanly, donnish in short, repels me. Art should be appreciated with passion and violence, not with a tepid, deprecating elegance that fears the censoriousness of a common-room. But Walter Pater was a feeble creature: it is unnecessary to condemn him with intensity. I dislike him not for himself, but because he is an example of a type in the literary world that is common and

detestable. This is the person who is filled with the conceit of culture.

The value of culture is its effect on character. It avails nothing unless it ennobles and strengthens that. Its use is for life. Its aim is not beauty but goodness. Too often, as we know, it gives rise to self-complacency. Who has not seen the scholar's thin-lipped smile when he corrects a misquotation and the connoisseur's pained look when some one praises a picture he does not care for? There is no more merit in having read a thousand books than in having ploughed a thousand fields. There is no more merit in being able to attach a correct description to a picture than in being able to find out what is wrong with a stalled motor-car. In each case it is special knowledge. The stockbroker has his knowledge too and so has the artisan. It is a silly prejudice of the intellectual that his is the only one that counts. The True, the Good and the Beautiful are not the perquisites of those who have been to expensive schools, burrowed in libraries and frequented museums. The artist has no excuse when he uses others with condescension. He is a fool if he thinks his knowledge is more important than theirs and an oaf if he cannot comfortably meet them on an equal footing. Matthew Arnold did a great disservice to culture when he insisted on its opposition to philistinism.

William Somerset Maugham

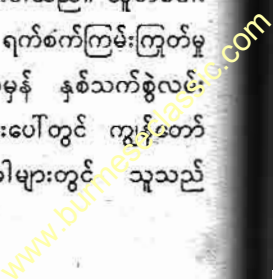

ကျွန်တော်သိသော လူတစ်ယောက်အကြောင်း

ကျွန်တော်ငယ်ငယ်တုန်းက စာဖတ်ရာတွင် ကျွန်တော့်ကို အကြံကောင်း ဉာဏ်ကောင်းဖြင့် နည်းပေးလမ်းညွှန် ပြသနိုင်မည့်သူ တစ်ဦးရှိလျှင် ကောင်း လေစွဟု တောင့်တမိခဲ့ဖူးပါသည်။ ကျွန်တော့်အတွက်အကျိုးမများသည့် စာအုပ် များကိုဖတ်၍ ကုန်ခဲ့ရသည့်အချိန်များကို ပြန်၍တွေးမိတိုင်း ကျွန်တော်သက်ပြင်း ချမိပါသည်။ ကျွန်တော်ရရှိခဲ့သည့် မဆိုစလောက်သော လမ်းညွှန်မှုကလေး အတွက်မူ ဟိုက်ဒယ်ဘတ်တွင် ကျွန်တော်နေထိုင်ခဲ့စဉ်က ကျွန်တော်နှင့်အတူ လာရောက်နေထိုင်ခဲ့ဖူးသည့် လူငယ်တစ်ယောက်ကို ကျေးဇူးတင်ရမည် ဖြစ်ပါ သည်။ သူ့ကို ဘရောင်းဟုပင် ကျွန်တော်ခေါ်ပါသည်။ သူသည် ထိုစဉ်က အသက်နှစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ်သာ ရှိပါသေးသည်။ ကိန်းဗရစ်တက္ကသိုလ်မှ ထွက် ခဲ့ပြီးနောက် ဝတ်လုံသင်တန်းကို တက်ခဲ့ပါသည်။ သူ့တွင် ပိုက်ဆံကလေး နည်းနည်းရှိပါသည်။ ငွေကုန်ကြေးကျ သိပ်မများသည့် ထိုခေတ်ကမူ သူ့တစ်ယောက် ကောင်းကောင်းနေနိုင်ပါသည်။ ဥပဒေသင်တန်းကို တက်သော် လည်း ဝါသနာမပါလှသဖြင့် စာပေကို လေ့လာလိုက်စားရန် ဆုံးဖြတ်လိုက်ပါ သည်။ သူသည် ဂျာမန်ဘာသာကို လေ့လာရန် ဟိုက်ဒယ်ဘတ်သို့ ရောက်လာ ခဲ့ပါသည်။ ကျွန်တော်သည်နောင်နှစ်ပေါင်း လေးဆယ်အကြာ သူ့ကွယ်လွန် သွားသည်အထိ သူ့ကို သိခဲ့ပါသည်။ သူသည် သူ့စာရေးဆရာလုပ်လျှင် ဘယ်လို စာမျိုးတွေကိုရေးမည်ဟု နှစ်ပေါင်းနှစ်ဆယ်လုံးလုံး စိတ်ကူးယဉ်နေခဲ့ပါသည်။ ကံကောင်း၍ အကြောင်းလှခဲ့လျှင် ဘယ်လိုစာမျိုးတွေကို ရေးနိုင်ခဲ့လိမ့်မည်ဟု လည်းနောက်ထပ် အနှစ်နှစ်ဆယ်လုံးလုံး တွေးတောနေခဲ့ပါသည်။ သူသည် စာဗျာတွေကို အများကြီး ရေးခဲ့ပါသည်။ သူ့တွင် စိတ်ကူးဉာဏ်လည်းရှိပါ။ နားတစ်ဖက်ကလည်း ချွတ်ယွင်းနေပါသေးသည်။ သူသည် ဖန်တစ်ရာဟာအောင်

ပြန်ပြီးသားဖြစ်နေသော ပလေတို၏ဆွေးနွေးခန်းများကို နှစ်ပေါင်းများစွာ ဘာသာပြန်နေပါသည်။ သို့ရာတွင် တစ်ခုမှပြီးသည်ဟု ကျွန်တော်မထင်ပါ။ သူ့တွင် စိတ်တန်ခိုးလုံးဝမရှိပါ။ သူသည် စိတ်ကူးယဉ်ပြီး အတွေးအခေါ်ခေါင်းပါးသူ ဖြစ်ပါသည်။ အရပ်အတန်ငယ်ပုသည့်တိုင် ရုပ်ဖြောင့်ပြီး၊ ကြည်လင်ပြတ်သားသောရုပ်နှင့် ကောက်ကွေးသောဆံပင်တို့ရှိပါသည်။ သူ့တွင် အပြာရောင်ဖျော့ဖျော့ မျက်လုံးများနှင့် ဆွေးလျညှိုးငယ်သော မျက်နှာထား ရှိပါသည်။ သူ့ကိုကြည့်လျှင် ကဗျာဆရာတစ်ယောက်ဟု ထင်ရပါသည်။ လုံးဝအေးဆေးပျင်းရိစွာ နေခဲ့ပြီး နောက် လူအိုကြီးတစ်ယောက်ဖြစ်လာခဲ့သည့်အခါတွင်မူ သူသည် ခေါင်းပြောင်ကာ ပိန်ချိုးနေပါပြီ။ သူသည် တောမှီယောဂီတစ်ဦး၏ဟန် ရှိနေသည့်အတွက် သူ့ကိုကြည့်ရသည်မှာ သုတေသနလုပ်ငန်းများကို နှစ်ပေါင်းများစွာ အားတက်သရော လုပ်ခဲ့သည့်ပါမောက္ခကြီးတစ်ဦးနှင့် တူနေပါသည်။ သူ့မျက်နှာမှ စိတ်ဓာတ်အမူအရာသည် ဘဝ၏ လျှို့ဝှက်ချက်တို့ကို ရှာဖွေခဲ့သော်လည်း အနှစ်သာရမဲ့မှုကိုသာ တွေ့ရှိခဲ့သည့် ဒဿနဆရာတစ်ဦး၏ ပင်ပန်းနွမ်းနယ်နေသော သံသယဝါဒ ဖြစ်ပါသည်။ သူသည် သူ့တွင်ရှိသည့် ပစ္စည်းကလေးများကို တစ်ဖြည်းဖြည်း သုံးဖြုန်းပစ်ပြီးနောက် အလုပ်မလုပ်ဘဲ အခြားသူများ၏ ပေးကမ်းရက်ရောမှုအပေါ်တွင် အမှီပြုနေလိုသူဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် သူ့တွင် အစဉ်အမြဲလိုလို ပြတ်လတ်ဆင်းရဲ၍ နေတတ်ပါသည်။ သူ၏ သူ့ကိုယ်သူ ကျေနပ်ရောင့်ရဲမှုသည် သူ့ကို ဘယ်တော့မျှ စွန့်ခွာမသွားပါ။ ထိုကျေနပ်ရောင့်ရဲမှုသည် သူ့အားဆင်းရဲခြင်းကို တည်ငြိမ်မှုဖြင့် ခံနိုင်စေပြီး ကျရုံးမှုများကို ဥပေက္ခာဖြင့်ခံနိုင်စေခဲ့ပါသည်။ သူသည် စိတ်ပျက်စရာကောင်းသည့်အတုအယောင် တစ်ဦးမျှသာဖြစ်ကြောင်းကို သူ့ကိုယ်တိုင် နည်းနည်းကလေးမျှ သတိထားမိဟန် မတူဟု ကျွန်တော်ထင်ပါသည်။ သူ့ဘဝတစ်ခုလုံးသည် အလိမ်အညာတစ်ခုမျှသာ ဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် သူ့သေကာနီးတွင် အကယ်၍သာ သူ့သေတော့မည်ဆိုသည်ကို သိခဲ့လျှင် (သနားစရာကောင်းစွာပင် မသိခဲ့ပါ။) သူ့ဘဝကိုသူ ကောင်းစွာနေထိုင် အသုံးချခဲ့သည်ဟုသူ ထင်နေမည်သာ ဖြစ်ပါသည်။ သူ့တွင် ချစ်ခင်နှစ်လိုဖွယ်ရှိပါသည်။ သူ့တွင် မနာလိုဝန်တို့မှ ကင်းပါသည်။ သူတစ်ပါးကို ကောင်းမှုပြုခြင်းမရှိဘဲ တစ်ကိုယ်ကောင်းဆန်သည့်တိုင် ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှု မပြုတတ်သူ ဖြစ်ပါသည်။ သူ့တွင်စာပေကို တကယ်အမှန် နှစ်သက်စွဲလမ်းသော စိတ်ရှိပါသည်။ ဟိုက်ဒဘတ်မြို့က တောင်ကုန်များပေါ်တွင် ကျွန်ုပ်တို့တို့နှစ်ယောက်အေးကြီး လမ်းလျှောက်ထွက်ကြသည့်အခါများတွင် သူသည် စာအုပ်များအကြောင်းကို ပြောပြတတ်ပါသည်။

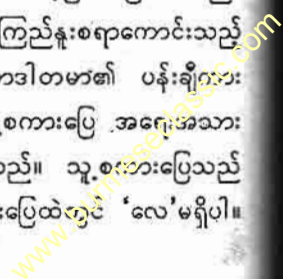
ရသစာတမ်းငယ်များ (၂)

သူသည် အီတလီနှင့် ဂရိအကြောင်းကို ပြောပြပါသည်။ အမှန်အားဖြင့် မူ ထိုအကြောင်းများကို သူဘာမျှမသိပါ။ သို့ရာတွင် သူသည် ကျွန်တော်၏ ငယ်ရွယ်နုနယ်သော စိတ်ကူးကို နှိုးဆွပေးခဲ့ပါသည်။ သူ့ကြောင့် ကျွန်တော်သည် အီတလီစာကို သင်ကြားခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အယူပြောင်းသူတစ်ဦး၏ စိတ်အား ထက်သန်မှုမျိုးဖြင့် ကျွန်တော်သည် သူပြောသမျှကို လက်ခံခဲ့ပါသည်။ ကျွန်တော်သည် သူ့ကို အပြစ်မတင်ပါ။ အကြောင်းမူ အချို့သော စာပေများကို စွဲလန်းနှစ်သက်အောင် လှုံ့ဆော်ပေးခဲ့ခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ နောင်မှသာ လျှင် ထိုစာပေများသည် စွဲလမ်းနှစ်သက်ဖွယ် မကောင်းကြောင်း သိလာခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

သူရောက်လာသည့် အခါတွင် ကျွန်တော်စာကြည့်တိုက်မှ ငှားလာသော 'တွမ်ဂျွန်' ဝတ္ထုကို ဖတ်နေသည်ကို သူတွေ့သွားပါသည်။ ထိုစာအုပ်သည် ကျွန်တော့်အတွက် အန္တရာယ်မရှိနိုင်ကြောင်း၊ သို့ရာတွင် 'လမ်းဆုံ လမ်းခွဲ' မှ ဒိုင်ယာနာ' ဆိုသည့် ဝတ္ထုကို ဖတ်လျှင်ပိုကောင်းကြောင်းဖြင့် ပြောပြပါသည်။ ထိုအချိန်ကတည်းကပင် သူသည် ပေလတိုဝါဒီ တစ်ဦးဖြစ်နေပြီး ရှယ်လီဘာသာ ပြန်သော 'ပေလေတိုပညာကျမ်း'ကို ဖတ်သင့်ကြောင်းဖြင့် ပြောပြပါသည်။ သူက ရေနန်၊ ကာဒီနယ်ကျူးမင်းနှင့် မက်သယူးအာနီးလ်တို့ အကြောင်းများကို ပြောပြပါသည်။ သို့ရာတွင် မက်သယူးအာနီးလ်သည် 'နလပိန်းတုံး' တစ်ဦး ဟု သူယူဆပါသည်။ သူက ဆွင်းဘန်း၊ ပရစ်၊ ဘောလက်ကဗျာများ အကြောင်းနှင့် အိုမာခိုင်ယမ်တို့ အကြောင်းကိုလည်း ပြောပြပါသည်။ သူသည် လေးချိုးများကိုလည်း တော်တော်များသိ၍ အလွတ်တော်ရနေပါသည်။ နှစ်ယောက် အတူလမ်းလျှောက်ကြစဉ် လေးချိုးများကို ရွတ်ပြတတ်ပါသည်။ သူက ဇာဗျာ ကို ရွတ်ရာတွင် မီးရောင်မှိန်မှိန်ထဲက ပလ္လင်တွင် ဘုရားရှိခိုးကျောင်းက ဘုန်းတော်ကြီး ရွတ်သံမျိုးဖြင့် ရွတ်ပြသဖြင့် ကျွန်တော်သည် အိုမာခိုင်ယမ်၏ စိတ်ကူးယဉ် လောကီစည်းစိမ်ဝါဒနှင့် ဖားသားဘရောင်း၏ လောကုတ္တရာတရား တို့ကြားတွင် ဝေခွဲမရဖြစ်နေပါသည်။ သို့ရာတွင် သင်သည် အကယ်၍ ဗြိတိသျှ နလပိန်းတုံး တစ်ယောက် မဟုတ်ခဲ့ပါက စွဲလမ်းစရာ အကောင်းဆုံး စာရေးဆရာနှစ်ဦးမှာ ဝေါလ်တာပေတာနှင့် ဂျော့မဲရဲဒစ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ကျွန်တော်သည် သူတို့ဝတ္ထုများကို နားလည်အောင်လုပ်ရန် အဆင်သင့်ရှိပါသည်။ ထို့ပြင် 'ရှက်ပက်၏ ဝေစုခွဲခြင်း' ဆိုသည့် စာအုပ်ကို ဖတ်ရသည့်အခါတွင် ခွက်ထိုးခွက်လန် ရယ်ရသည်ကိုလည်း ကျွန်တော့်စိတ် တွင် မယုံနိုင်အောင် ဖြစ်နေပါသည်။ ထိုစာအုပ်သည် ကျွန်တော့်အဖို့

အံ့ဩဖွယ် ကောင်းလောက်အောင် ရယ်စရာဖြစ်နေပါသည်။ ထို့နောက်တွင် ကျွန်တော်သည် ဂျော့မဲရဲဒစ်၏ ဝတ္ထုများကို တစ်အုပ်ပြီး တစ်အုပ်ဖတ်ပစ်လိုက်ပါသည်။ သူ့ဝတ္ထုများသည် အံ့ဩစရာကောင်းသည်ဟု ထင်ပါသည်။ သို့ရာတွင် အံ့ဩစရာ မကောင်းသယောင် ကျွန်တော်ဟန်ဆောင်နေလိုက်ပါသည်။ ကျွန်တော် စွဲလမ်းနှစ်သက်ခြင်းဆိုသည်မှာ ဟန်ဆောင်ရုံမျှသာ ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော် စွဲလမ်းနှစ်သက်ခြင်းမှာ အခြားကြောင့်မဟုတ်။ ပညာတတ် လူငယ်တစ်ယောက်သည် ထိုစာများကို စွဲလမ်း နှစ်သက် ရမည်ဆိုသည့် အစွဲကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော်သည် ကိုယ့် စိတ်အားထက်သန်မှုဖြင့် ကိုယ် ယစ်မှုနေခဲ့ပါသည်။ ကျွန်တော်သည် ကျွန်တော့်ကို သတိပေးသည့် ကျွန်တော့်ရင်ထဲမှ အသံကို နားထောင်ခြင်းမပြုခဲ့ပါ။ ယခုမှ ထိုဝတ္ထုများထဲတွင် စကားကြီး စကားကျယ်တွေ အများကြီးပါသည်ကို သိလာပါသည်။ ထိုဝတ္ထုများကို ယခုပြန်ဖတ်သည့် အခါတွင် ကျွန်တော်ငယ်စဉ်က ပထမဆုံးအကြိမ် ဖတ်ခဲ့ရသကဲ့သို့သော နေ့ရက်များကို ပြန်လည်ရရှိနေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထိုဝတ္ထုများသည် ကျွန်တော့်အတွက် နေခြည်ဖြာသော မနက်ခင်းတွေ များပြားလွန်းနေပါသည်။ ကျွန်တော်၏ နိုးကြားစပြုနေသော အသိဉာဏ်နှင့် လူငယ်ဘာဝစိတ်ကူးယဉ် အိပ်မက်များ အတွက် အဆင့်မြင့်လွန်းနေပါသည်။ ထို့ကြောင့် မဲရဲဒစ်၏ ဝတ္ထု တစ်ပုဒ် ဥပမာအားဖြင့် 'အိဗန်ဟာရီတန်' ဝတ္ထု (ဆိုပါတော့) ကိုဖတ်ပြီး စာအုပ်ကို ပိတ်လိုက်သည်နှင့် မရိုးသားမှုကို စိတ်ပျက်စရာ ကောင်းအောင်တွေ့နေရပါသည်။ အပေါ်ယံ ပကာသနဆန်မှုကို မုန်းစရာကောင်းလောက်အောင် တွေ့နေရပါသည်။ စကားလုံးဖောင်းပွမှုကို စိတ်ပျက်စရာကောင်းလောက်အောင် တွေ့နေရပါသည်။ နောက်ထပ်တစ်အုပ်မှ မဲဖတ်တော့ပါ။ ကျွန်တော့်နှလုံးသားသည် အရည်ပျော်ကျသွားပါသည်။ ထိုအဖြစ်သည် တော်တော်ကောင်းသည်ဟု ကျွန်တော်ထင်ပါသည်။

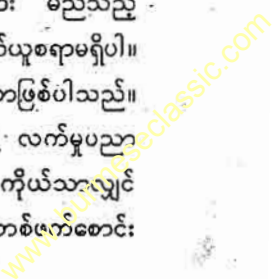
သို့ရာတွင် ဝေါလ်တာပေတာ စာများနှင့် ပတ်သက်၍မူ ကျွန်တော့်တွင် ထိုသို့သော ခံစားချက်များမရှိပါ။ သူ့စာများကိုလည်း မဲရဲဒစ်၏ စာများနှင့် တစ်ဖိုင်တည်း၊ စိတ်အာထက်သန်မှု တစ်ခုတည်းဖြင့် ဖတ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော့်အဖို့ သူ့စာများသည် ပြန်၍ ဝမ်းသာစရာ ကြည်နူးစရာကောင်းသည့် ဂုဏ်သတ္တိများ မရှိလှပါ။ သူ့စာများသည် အယ်လမာဒါတမာ၏ ပန်းချီကားများကဲ့သို့ ငြိမ်းငြိမ်းရိစရာ ကောင်းလှပါသည်။ သူ့စကားပြေ အရေးအသားကို ကြိုက်ကြသည်မှာ အံ့ဩစရာပင်ကောင်းပါသေးသည်။ သူ့စကားပြေသည် ငြိမ်ငြောင်းစွာ စီးဆင်းသွားခြင်း မဟုတ်ပါ။ သူ့စကားပြေထဲတွင် 'လေ' မရှိပါ။

ဘူတာရုံ ထမင်းစားခန်းကို မွမ်းမံရန်အတွက် ကျွမ်းကျင်မှုမရှိသူ တစ်ယောက် ကပ်ထားသည့် နံရံကပ်ကြောစီ ပန်းချီနှင့် တူပါသည်။ အထီးကျန်ဆန်သော၊ နည်းနည်းအထက်စီးနိုင်သော လူကြီး လူကောင်းဆန်သော၊ အတိုချုပ်ပြောရလျှင် ဆရာလုပ်ချင်သော ပေတာ၏ ပတ်ဝန်းကျင်ဘဝနှင့် ပတ်သက်သည့်အမြင်ကို ကျွန်တော် သဘောမကျပါ။ အနုပညာကို ရမ္မက်၊ ပြင်းထန်မှုစသည်တို့နှင့်သာ ခံစားသင့်ပါသည်။ နားနေခန်း၏ ရှုတ်ချပြစ်တင်မှုကို စိုးရွံ့သည့် မရဲတရဲ စမ်းတဝါးဝါး လှူဖြေဖြင့် မခံစားသင့်ပါ။ သို့ရာတွင် ဝေါလံတာပေတာသည် အားနည်းသော သတ္တဝါ ဖြစ်ပါသည်။ သူ့ကို ပြင်းပြင်းထန်ထန်အပြစ်မဆိုသင့်ပါ။ ကျွန်တော်သူ့ကို မကြိုက်ခြင်းမှာ လူ့ကို မကြိုက်ခြင်းမဟုတ်ပါ။ စာပေလောကတွင် အများသူငါ တွေ့နေကျ၊ စိတ်ပျက်စရာ စံပြဥပမာ တစ်ခု ဖြစ်သောကြောင့် မကြိုက်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ သူသည် ယဉ်ကျေး တတ်ပွန်သည် ဟူသော ဘဝင်မြင့်စိတ်တို့ဖြင့် ပြည့်နှက်နေသော လူမျိုးဖြစ်ပါသည်။

ယဉ်ကျေးမှု၏ တန်ဖိုးသည် လူ့စရိုက်အပေါ်တွင် အကျိုးသက်ရောက်မှုရှိပါသည်။ ယဉ်ကျေးမှုတန်ဖိုးကြောင့် လူ၏စရိုက်သည် စင်ကြယ်မြင့်မြတ်လာပြီး ကြံ့ခိုင်ခြင်းမရှိခဲ့လျှင် ထိုယဉ်ကျေးမှုတန်ဖိုးသည် ဘာမျှ အသုံးမဝင်ပါ။ ယဉ်ကျေးမှု၏ အသုံးဝင်မှုသည် လူ့ဘဝအတွက်ဖြစ်ပါသည်။ ယဉ်ကျေးမှု၏ ရည်ရွယ်ချက်သည် အလှမဟုတ်ပါ။ ကောင်းမွန်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ သိကြသည့်အတိုင်း မကြာခဏဆိုသလိုပင် ယဉ်ကျေးမှုသည် ကိုယ့်ကိုယ်ကို အထင်ကြီးစိတ်ကို ဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။ မှားယွင်းသည့် ကိုးကားချက်တစ်ခုကို ပြင်ပေးသော ပညာရှင်၏ နှုတ်ခမ်းပါး အပြုံးကို မမြင်ဘူးသူဆို၍ မည်သူရှိပါသနည်း။ သူတန်ဖိုးမထားသည့် ပန်းချီကားတစ်ကားကို ချီးကျူး ပြောဆိုနေထံကို ကြားရသည့်အခါတွင် စိတ်ပျက် လက်ပျက်အသွင်ပေါ်နေသော ပန်းချီဝါသနာအိုးတစ်ယောက်ကို မည်သူမမြင်ဖူးပဲ ရှိပါသနည်း။ စာအုပ်ပေါင်းတစ်ထောင်ဖတ်ဖူးခြင်းသည် လယ်ယာပေါင်းတစ်ထောင် ထွန်ရသည်ထက်ပို၍ ဂုဏ်ယူစရာ မဟုတ်ပါ။ ပန်းချီကားတစ်ကားကို သင့်လျော်သည့် နာမည်သစ်တစ်ခုပေးခြင်းသည် ထိုးရပ်နေသော မော်တော်ကားတစ်စင်းအား မည်သည့်နေရာက ချွတ်ယွင်းသည်ဟု ရှာတတ်ခြင်းထက် ဘာမျှ ထူး၍ ဂုဏ်ယူစရာမရှိပါ။ ကိစ္စတိုင်းတွင် သူ့နေရာနှင့် သူ့ကျွမ်းကျင်ရာ လိမ္မာကြခြင်းသာဖြစ်ပါသည်။ တော့အရောင်းအဝယ်ပွဲစားသည် သူ့ကျွမ်းကျင်ရာ လိမ္မာသကဲ့သို့ လက်မှုပညာသည်လည်း ကျွမ်းကျင်ရာလိမ္မာခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်။ ကိုယ်သာလျှင် အရာရောက်သည်ဟု ထင်ခြင်းမှာ ပညာတတ်တို့၏ မိုက်မဲသော တစ်ဖက်စောင်း

နင်းအထင်သာလျှင် ဖြစ်ပါသည်။ မှန်ကန်ခြင်း၊ ကောင်းမွန်ခြင်း၊ လှပခြင်း စသည့်အရာတို့သည် စရိတ်ကြီးသော ကျောင်းများတွင် စာသင်ခဲ့သူ၊ စာကြည့်တိုက်မှ စာအုပ်များကို တကုန်းကုန်းဖတ်နေသူ၊ ပြတိုက်များသို့ မကြာခဏသွားသူတို့၏ အရည်အချင်းမဟုတ်ပါ။ အခြားသူများကို အပေါ်စီးမှ ကြည့်မြင်ရန် အနုပညာသည်တွင် အကြောင်းမရှိပါ။ သူ့အသိပညာသည် အခြားသူများ၏ အသိပညာထက်သာသည်ဟု ထင်လျှင် ထိုအနုပညာသည်သည် လူမိုက်သာ ဖြစ်ပါသည်။ အခြားသူများနှင့် ကြမ်းတစ်ပြေးတည်း မတွေ့နိုင်လျှင် လူကြောင်သာ ဖြစ်ပါသည်။ ယဉ်ကျေးမှုသည် နလပိန်းတုံးဝါဒကို ဆန့်ကျင် တိုက်ဖျက်ရမည်ဟု ပြောခဲ့သူ မက်သယူ အားနိုး သည် ယဉ်ကျေးမှုကိုကြီးစွာ ပျက်စီးရာ ပျက်စီးကြောင်း လုပ်ခဲ့ခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်။

CREAKING DOOR

By

Robert Lynd

တကျိကျိမြည်နေသော တံခါး

တက္ကသိုလ်ကျမ်းဂန်အကျဉ်းချုပ်

Creaking Door

For many years the front door has creaked and groaned as one opened it. In some places the old oak of which it is made has shrunk so as to admit all the draughts that have escaped from the cave of Æolus. Elsewhere the wood has swollen as a result of centuries of damp, so that the door could be pushed or pulled open only inch by slow inch. One had to treat it almost like a locked door which one was trying to break open, putting one's shoulder to it and giving it a series of violent shoves. When, having made a chink large enough to admit a body sideways, one squeezed one's way in. I had become so accustomed to struggling with the door that when I returned home the other evening, lifted the latch, gave the door a powerful push, and found it opening as though it were as light as a feather, I almost fell on my face as a result of the energy of my assault. A carpenter had been at work unknown to me in my absence, and now the door was just like any other door. My first instinct was one of strong disapprobation. I had become accustomed to the old door and to struggling with it, and I did not like the commonplaceness of this new ease and smoothness. Or perhaps it was chiefly the newness that I disliked.

The human race may be divided into two classes—those who are biased in favour of newness and those with a prejudice against it. Most of us, of course, are drawn in both directions, not only at different times but often even at the same time, I,

for example, have had a liking for many new things, from the New Jerusalem to the New Deal, from the New Year to the new moon, from a new life (which I have sometimes tried to lead) to new potatoes: on the other hand, even the most passionate innovators will call their dearest friends "old boy" and "old chap," and are seldom far behind the reactionaries in their appreciation of old wine and old masters. At the same time, the preference of change for the sake of change is as conspicuous a characteristic of some men and women as a preference for things as they are is of others. Apart from politics and a few such matters I should rank myself with the others. In the environment of common life I have only occasionally sought a change, a change for the better. As a child I grieved as I saw the closed range taking the place of the open peat fire in the country kitchen, and coal invading what should have been a permanent kingdom of turf. The smell of a turf fire, the glow of a turf fire, the enormous round, black, short-footed pots hanging over it from hooks, seemed as essential and eternal a part of country life as the cows in the fields and the honeysuckle and wild roses in the hedges. Then came the reaping machines which, in the hands of later inventors, became machines not only for reaping the corn but for binding.

Another thing that I regretted in the countryside was the disappearance of the old country road, deeply rutted with the side-to-side tracks of cart wheels. How pleasant it was to sit in a cart painted blue and red and to have one's bones shaken as it wobbled serpentinely along the uneven ruts! I have always wondered why W.B Yeats thought of the creaking of a cart as an ugly thing.

In my ears the creak of a lumbering cart has always been music. Yeats, however, when he wrote this, had not yet heard the rattle of a motor lorry. The old rutted road, no doubt, was bound to go when once the motor overtook the horse. Its skidding surface in wet weather, its sharp-pointed, tyre-tearing paving stones, belonged to a vanishing age of iron-rimmed

wheels. Hence, the smooth surfaces of modern roads with no elasticity in them for the feet of man or beast. Do I, however, honestly regret the change ?

Only on a fine day I am afraid. Then the road seems lifelessly hard—a monotonous track that takes more account of the needs of machines than of the comfort of men and horses. On the other hand, when I walk home on a pitch-black night of incessant rain, when all the earth to the right and to the left of me is sodden, I cannot help thinking well of this mudless pathway with its even surface that neither befouls the shoes nor impedes the steps with invisible cracks and crevices. On such a night I have no wish to be back on the Cramahill road of my grandfather's time. I become a progressive as I progress homewards in so easy circumstances.

It must be admitted, however, that we who were born with a prejudice against change were precipitated into an age that was of all ages the most unsuited to men and woman with such a temperament. Change move for generations at about the pace of a Thames punt, till, in the nineteenth century, it suddenly acquired the speed of one of the new express trains. The inventors saw to it that no sooner had we become inured to one novelty than our breath was taken away by another still more ruinous of the old world. If I had been born before the invention of the railway train I should probably have been not entirely in favour of so grave a threat to the old stage coach, such as took my father to town and college. The railway train, however, had been so well established by the time of my childhood that it seemed almost as natural a part of the landscape as the mare and foal that cantered to the far side of the fields in terror of its approach. The smoke of the engine was no greater an offence to the country than the smoke from a cottage chimney. Besides, in spite of steam and speed, the country still remained a country of horses. Horses took one to and from the railway station and almost everywhere else that one wanted to

Of the many inventions that have succeeded the train I can think of none that I first heard of with whole-hearted enthusiasm. I marvelled at some of them, but there was usually something about them that I distrusted. Who that has ever seen a fishing fleet spreading itself out over the evening sea under sail, could fail to regret the coming of the more useful motor boat?

I have no doubt that the invention of the motor-propelled fishing smack was a good thing; but I confess the project of a sailless fishing village seems to me rather commercially squalid. I do not think, indeed, that the motor engine in any of its uses has improved the look of things. I accept it, of course, as the transcendental American lady accepted the universe, and I would not bring back a motorless world even if I could do so by pressing a button. If so many other people did not possess motor cars, I should probably even feel that there is something to be said for the motor car. How could one live in the country without one? And is it not pleasanter to ride to Hampstead in a taxi than to sit in a hansom cab behind a dispirited beast of burden that has to be whipped up the hills?

It is not only to the use of mechanical inventions that my conversion has been slow. I have had equally an initial dislike of many of the minor changes that, throughout life, have been thrust on me. I disliked wearing shoes instead of boots when shoes became the general wear. I disliked the removal of the handkerchief pocket from the inside to the outside of the jacket. I disliked the fashion of wearing the handkerchief up the sleeve. I disliked wrist watches. I disliked the appearance of the soft collar taking the place of the high, starched collar of my boyhood. I disliked new fashions in the arrangement of the hair, such as parting it in the middle. If I had been a woman, I fancy I should never have worn anything new-fashioned till it had already gone out of fashion. By that time I should probably—or at least possibly—have become reconciled to it and worn it with pleasure. Women appear to be much freer than

men from the prejudice against change.

If we changed our politics at the rate at which women change their fashions we should live in a perpetual state of revolution and counter-revolution.

Most prejudices vanish through custom. But with men of strong character, they may persevere for a lifetime and even be maintained through successive generations. In my childhood I knew an old gentleman who had an undying antipathy to antimacassars, which had probably been bequeathed to him by his father. He was a very rich old man with short white hair and a round, red, clean-shaven face, which always looked jolly except at sight or mention of an antimacassar. At bazaars and sales of work, word always went round from stall to stall: "Don't try to sell Mr Campbell an antimacassar." It was believed that if even the prettiest girl offered him an antimacassar he would lose all self-control and create such scenes as had never been witnessed at a sale of work before, and would then call for his carriage and make for home, refusing to spend another penny.

Alas, I have none of this persistency. I always give in—slowly but surely. Once I almost became tolerant of spats. Change invariably wins me, in the end, by the process of delayed action...

Already I am beginning to feel half glad that the front door no longer creaks.

Robert Lynd

it?' from my captain. Nothing more. A three-day's more or less thick weather had turned frankly into a dense fog, and I had him called according to orders. We were in the chops of the Channel, with the Scilly Islands on a vague bearing within thirty miles of us, and not a breath of wind anywhere. There the ship remained wrapped up in a damp blanked and as motionless as a post stuck right in the way of the wretched steamboats groping blindly in and out of the Channel. I felt I had behaved tactlessly; yet how rude it would have been to have withheld the season's greetings from my captain!

It is very difficult to know what is the right thing to do when one is young. I suffered exceedingly from my gaucherie; but imagine my disgust when in less than half an hour we had the narrowest possible escape from a collision with a steamer which, without the slightest warning sound, appeared like a vague dark blot in the fog on our bow. She only took on the shape of a ship as she passed within twenty yards of the end of our jibboom, terrifying us with the furious screeching of her whistle. Her form melted into nothing, long before the end of the beastly noise, but I hope that her people heard the simultaneous yell, of excretion from thirty-six throats which we sent after her by way of a Christmas greeting. Nothing more at variance with the spirit of peace and good will could be imagined; and I must add that I never saw a whole ship's company get so much affected by one of the 'close calls' of the sea. We remained jumpy all the morning and consumed our Christmas puddings at noon with restless eyes and straining ears as if under the shadow of some impending marine calamity or other.

On shore, of course a calamity at Christmas time would hardly take any other shape than that of an avalanche—avalanche of unpaid bells. I think that it is the absence of that

ရသတင်းငယ်များ (၂)

kind of danger which makes Christmas at sea rather agreeable on the whole.

An additional charm consists in there being no worry about presents. Presents ought to be unexpected things. The giving and receiving of presents at appointed times seems to me a hypocritical ceremony, like exchanging gifts of Dead Sea fruit in proof of sham good-fellowship. But the sea of which I write here is a live sea; the fruit one chance to gather on it may be salt as tears or bitter as death, but they never taste like ashes in the mouth.

In all my twenty years of wandering over the restless waters of the globe I can only remember one Christmas Day celebrated by a present given and received. It was, in my view, a proper live-sea transaction, no offering of Dead sea fruit; and in its unexpectedness perhaps worth recording. Let me tell you first that it happened in the years 1879, long before there was any thought of wireless messages, and when an inspired person trying to prophesy broadcasting would have been regarded as a particularly offensive nuisance and probably sent to a restcure home. We used to call them madhouses then, in our rude, caveman way.

The daybreak of Christmas Day in the year 1879 was fine. The sun began to shine sometime about four o'clock over the sombre expanse of the Southern Ocean in latitude 51; and shortly afterwards a sail was sighted ahead. The wind was light, but a heavy swell was running. Presently I wished a 'Merry Christmas' to my captain. he looked still sleepy, but amiable. I reported the distant sail to him and ventured the opinion that there was something wrong with her. He said, "Wrong?" in an incredulous tone. I pointed out that she had all her upper sails furled and that she was brought to the wind, which, in that region of the world, could not be

accounted for on any other theory. He took the glasses from me, directed them towards her stripped masts resembling three Swedish safety matches, flying up and down and wagging to and fro ridiculously in that heaving and austere wilderness of countless waterhills, and returned them to me without a word. He only yawned. This marked display of callousness gave me a shock. In those days I was generally inexperienced and still a comparative stranger in that particular region of the world of waters.

The captain, as in a captain's way, disappeared from the deck; and after a time our carpenter came up the poop ladder carrying an empty small wooden keg, of the sort in which certain ship's provisions are packed. I said, surprised, 'What do you mean by lugging this thing up here, Chips?' — 'Captain's order, sir,' he explained shortly.

I did not like to question him further, and so we only exchange Christmas greetings and he went away. The next person to speak to me was the steward. He came running up the companion stairs: 'Have you any old newspapers in your room, sir?'

We had left Sydney, N.S.W., eighteen days before. There were several old Sydney *Heralds*, *Telegraphs*, *Bulletins* in my cabin, beside a few home papers received by the last mail. 'Why do you ask, steward?' I inquired naturally. 'The captain would like to have them,' he said.

And even then I did not understand the inwardness of these eccentricities. I was only lost in astonishment at them. It was eight o'clock before we had closed with that ship, which, under her short canvas and heading nowhere in particular, seemed to be loafing aimlessly on the very threshold of the gloomy home of storms. But long before that hour I had learned from the number of the boats she carried

that this nonchalant ship was a whaler. She was the first whaler I had ever seen. She had hoisted the Stars and Stripes at her peak, and her signal flag had told us already that her name was: 'Alaska—two years out from New York—east from Honolulu—two hundred and fifteen days on the cruising ground.

We passed, sailing slowly, within a hundred yards of her; and just as our steward started ringing the breakfast bell the captain and I held aloft, in good view of the figures watching us over her stern, the keg, properly headed up and containing, beside an enormous bundle of old newspapers, two boxes of figs in honour of the day. We flung it far out over the rail. Instantly our ship, sliding down the slope of a high swell, left it far behind in our wake. On board the *Alaska* a man in a fur cap flourished an arm: another, a much be-whiskered person, ran forward suddenly. I never saw anything so ready and so smart as the way that whaler, rolling desperately all the time, lowered one of her boats. The Southern Ocean went on tossing the two ships like a juggler his gilt balls, and the microscopic white speck of the boat seemed to come into the game instantly, as if short out from a catapult, on the enormous and lonely stage. That Yankee whaler lost not a moment in picking up her Christmas present from the English wool clipper.

Before we had increased the distance very much she dipped her ensign in thank and asked to be reported 'All well, with a catch of three fish.' I suppose it paid them for two hundred and fifteen days of risk and toil, away from the sounds and sights of the inhabited world, like outcasts devoted, beyond the confines of mankind's life, to some enchanted and lonely penance.

Christmas Days at sea are of varied character, fair to

middling and down to plainly atrocious. In this statement I do not include Christmas Days on board passenger ships. A passenger is, of course, a brother (or sister), and quite a nice person in a way, but his Christmas Days are, I suppose, what he wants them to be: the conventional festivities of an expensive hotel included in the price of his ticket.

Joseph Conrad

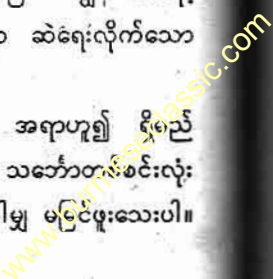
ပင်လယ်ပြင်က နာတာလူးနေ့

ဘာသာရေးအရ နာတာလူးပွဲတော်နေ့သည် ဒုစရိုက်တို့ ပြွမ်းတီးသည့် လူ့လောကကြီးအား အပ်နှင်းလိုက်သည့် ပျော်ရွှင်ဖွယ်နေ့ထူး နေ့မြတ်ကြီး ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် မင်္ဂလာအခါတော်သည် ထူးမြတ်ကြီးကျယ်လှသည့် အတွက် လူ၏ စိတ်သည် ထိုနေ့ထူးနေ့မြတ်ကြီးကို မှန်ကန်သင့်မြတ်စွာ နှလုံးသွင်းရန် ငြင်းဆိုတတ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်ခြင်းမှာ လူ၏ စိတ်ဓာတ်က သေးသိမ်ကျဉ်းမြောင်းနေသောကြောင့်လည်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ထိုအတွက်မူ လူ့လောကကြီးကို အပြစ်ဆိုဖွယ်မရှိပါ။ လူ့လောကကြီးသည် ထို မင်္ဂလာအခါ သမယ၌ စိတ်ကောင်းစေတနာနှင့် ပျော်ရွှင်မှုကို ဖော်ပြသော အခမ်းအနား များ ကျင်းပခြင်း၊ လက်ဆောင်များပေးပို့ခြင်း၊ ဆီးသီး ပူတင်း မုန့်ပုတ်စားခြင်း စသည်တို့လောက်ကိုသာ အာရုံစိုက်ကြပါသည်။ ဤသမရိုးကျ အမြင်ဖြင့် ကြည့်လျှင် ပင်လယ်ထဲတွင် ကျင်းပခဲ့သည့် နာတာလူးပွဲတော်နေ့ စိတ်ဓာတ်သည် သိသိသာသာကြီး အားနည်းလျက်ရှိသည် ဆိုသည့် အချက်ကို မဆိုးမတွ ပြောလိုပါသည်။ သမရိုးကျနည်းအတိုင်းကျင်းပနိုင်ရန် အခွင့်အလမ်းများ၊ ပစ္စည်းများ လည်း မရှိသလောက် ဖြစ်နေပါသည်။ သင်္ဘောသားများသည် ဆီးသီးပူတင်း လို မုန့်မျိုးတော့ လုပ်ကြပါ၏။ မာလိန်မှုး ကုန်းပတ်ပေါ်သို့ ပထမဆုံး အကြိမ် တက်လာသည့် အခါတွင် တာဝန်ကျ အရာရှိက “ပျော်ရွှင်သော နာတာလူးနေ့ပါ” ဟု ဝတ်ကျေတန်းကျေ နှုတ်ဆက်ပါ၏။ သူတို့နှစ်ဦးကြား တွင် အဆင့်အတန်း ခြားနားနေသည့်အတွက် ထိုထက်ပို၍လည်း နှုတ်ဆက် ရန်မသင့်ပါ။ ထုံးစံအားဖြင့် ဆိုလျှင် “အလားတူဖြစ်ပါစေ” စသော ပြန်လှန် ဆုတောင်း သံမျိုးကို မျှော်လင့်မိမည် ဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် ထိုသို့လော ပြန်လှန်ဆုတောင်း သံမျိုးကိုပင် အစဉ်ပြန်၍ ကြားရသည် မဟုတ်ပါ။

လွန်ခဲ့သည့် နှစ်ပေါင်းများစွာက နာတာလူးနေ့ တစ်မနက်၌ (ထိုစဉ်က ကျွန်တော်မှာ ငယ်ရွယ်သေးသည့် အလျောက် အရာရာကို မှန်ကန်တိကျစွာ လုပ်ချင်နေသည့် အချိန်ဖြစ်ပါသည်။) ကျွန်တော်သည် ထုံးစံအတိုင်း “ပျော်ရွှင်သော နာတာလူးပါ” ဟု နှုတ်ဆက်လိုက်သည့်အခါတွင် အင်း ဒီလိုပဲ ထင်ရတာပဲကွ၊ မဟုတ်ဘူးလား” ဟု မာလိန်မူး၏ ပြန်လှန် နှုတ်ခွန်းဆက်သံကိုသာ ကြားရပါသည်။ သုံးရက်ခန့် ဆိုးနေသော ရာသီဥတုသည် ထူထပ်သည့် နှင်းမှောင်ကြီးအဖြစ်သို့ ပြောင်းသွားသဖြင့် ကျွန်တော်သည် တာဝန်အရ သူ့ကို သွားတွေ့ရပါသည်။ ထိုစဉ်က ကျွန်တော်တို့ သင်္ဘောသည် စစ္စလီကျွန်းစုက လှိုင်းကြီးသည့် ရေလက်ကြားထဲတွင် ရောက်နေပြီး ကမ်းနှင့် မိုင်သုံးဆယ်လောက်ကွာနေပါသည်။ လေကလည်း တစ်ချက်မျှ မတိုက်ပါ။ ကျွန်တော်တို့ သင်္ဘောသည် စိုစွတ်သည့် စောင်ကြီးတစ်ထည်ကို ခြုံထားသလို ဖြစ်နေပြီး ရေလက်ကြားထဲသို့ ထွက်လိုက် ဝင်လိုက် လုပ်နေသည့် မော်တော်သင်္ဘောကလေးများသွားသည့် လမ်းတွင် တိုင်ကြီး တစ်လုံးလို မလှုပ်မယှက် ရပ်နေပါသည်။ ကျွန်တော်သည် သူ့ကို နှုတ်ခွန်းဆက်မှားသွားပြီကို သိလိုက်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ယခုလို နေ့ထူး နေ့မြတ်ကြီးတွင် မာလိန်မူးကို ထိုသို့ နှုတ်ဆက်ခြင်းမပြုလျှင်လည်း ရိုင်းရာကျနေမည်ဖြစ်ပါသည်။

ငယ်တုန်း ရွယ်တုန်းတွင် အမှားအမှန်ကို ခွဲခြားရသည်မှာ တော်တော်ခက်ပါသည်။ ကျွန်တော်သည် တော်တော် စိတ်ညစ်နေပါသည်။ သို့ရာတွင် နောက်နာရီဝက် အတွင်းတွင် ကျွန်တော်တို့ သင်္ဘောဦးသည် ရှေ့နှင့်ထုကြီးထဲတွင် မည်းမည်းကြီးဘွားကနဲ ပေါ်လာသော သင်္ဘောတစ်စင်းနှင့် တိုက်မိတော့မည်အပြုတွင် ကျွန်တော် တော်တော် စိတ်ပျက်သွားပါသည်။ ထိုသင်္ဘောသည် ကျွန်တော်တို့ သင်္ဘောနှင့် ကိုက်နှစ်ဆယ်လောက်အကွာတွင်မှ နှင်းထဲမှ ဘွားကနဲ ပေါ်လာခြင်းပါသည်။ သူ့ဥသြကိုလည်း အတင်းဆွဲ သဖြင့် ကျွန်တော်တို့အားလုံး ထိတ်လန့်သွားကြပါသည်။ ဥသြသံကို ကြားပြီးနောက် ချက်ခြင်းဆိုသလိုပင် ထိုသင်္ဘော၏ သံဏ္ဍာန်သည် နှင်းထုထဲတွင် ရုတ်ကနဲ ပျောက်သွားပြန်သည်။ နာတာလူးပွဲတော် နှုတ်ခွန်းဆက်အဖြစ် ကျွန်တော်တို့ သင်္ဘောသား သုံးဆယ်ခြောက်ယောက်တို့ ပြိုင်တူတိုင်းထွာ ဆဲရေးလိုက်သော အသံကို ကြားကြလိမ့်မည် ထင်ပါသည်။

ထို့ထက် ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ဖီလာဆန်ကျင်သော အရာဟူ၍ ရှိမည် မထင်တော့ပါ။ “ပင်လယ် အနီးကပ်ခေါ်သံ” ကြောင့် သင်္ဘောတစ်စင်းလုံး ခြောက်ခြားတုန်လှုပ်ခဲ့ရသည့် အဖြစ်မျိုးကို ကျွန်တော် တစ်ခါမျှ မမြင်ဖူးသေးပါ။

ရသတင်းငယ်များ (၂)

ကျွန်တော်တို့သည် ထိုနေ့ တစ်မနက်လုံး စိတ်တိုလျက် ရှိကြကာ နာတာလူး ပူတင်းကလေး စားရသည်ကိုပင် မဖြောင့်ဘဲ တစ်ခုခုဖြစ်တော့မည်လောဟု ဟူသော စိုးရိမ်မှုဖြင့် မျက်လုံးကို ကျိုးကန်းတောင်းမှောက်ကြည့်ကာ နားတစွင့်စွင့်နှင့် ဖြစ်နေကြပါသည်။

ကုန်းပေါ်တွင် ဆိုလျှင်မူ ထိုသို့သော ဘေးအန္တရာယ်ကို မစိုးရိမ်ရဘဲ အခြားသော ဘေးအန္တရာယ်တစ်ခုကို စိုးရိမ်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုဘေး အန္တရာယ်မှာ အကြွေးစာရင်းဟူသော တောင်ကြီးပြုကျလာကာ ကိုယ့်အပေါ် တွင် ပီနေမည့် အန္တရာယ်ဖြစ်ပါသည်။ ပင်လယ်ထဲက နာတာလူးပွဲတော်သည် ပျော်စရာကောင်းသည်ဆိုလျှင် ထိုသို့သော အန္တရာယ်မျိုးမှ စိုးရိမ်ကြောင့်ကြကင်း စွာ နေရခြင်းပင်ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင် လက်ဆောင်များပေးပို့ရသည့် ဒုက္ခမှလည်း ကင်းဝေးရသဖြင့် စိတ်အေးရပါသည်။ လက်ဆောင် ဆိုသည်မှာ မမျှော်လင့်သော အရာမျိုးဖြစ်ရပါသည်။ သတ်မှတ်ထားသော အချိန်တစ်ချိန်တွင် လက်ဆောင် များကို ပေးရခြင်း၊ လက်ဆောင်များယူရခြင်းသည် ကျွန်တော်အမြင်တွင် အပေါ်ယံ ဟန်ဆောင် အထိမ်းအမှတ်သဘောမျိုးဟု မြင်နေပါသည်။ အပေါ်ယံ ဟန်ဆောင် မိတ်ဆွေကို သက်သေပြသည့် အနေဖြင့် “ပင်လယ်သေ” ဆားအိုင်ထဲ မှ သစ်သီးများကို အပြန်အလှန် လက်ဆောင်ပေးနေကြရသည်နှင့် တူပါသည်။ သို့ရာတွင် ကျွန်တော်ရောက်နေသည့်ပင်လယ်မှာ ပင်လယ်သေမဟုတ်ပါ။ ပင်လယ် ရှင်ကြီး ဖြစ်ပါသည်။ ထိုပင်လယ်ထဲမှာ ဆယ်၍ ရနိုင်သည့် သစ်သီးမှာလည်း မျက်ရည်လိုငန်၍ သေခြင်းတရားလို ခါးနိုင်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ပြာကို ရက်ရသလို ပါးစပ်ထဲတွင် ငံညီညီကလေး ရှိနေမည်မဟုတ်ပါ။

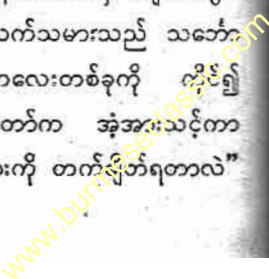
ငြိမ်သက်ခြင်းမရှိသည့် ပင်လယ်ပြင်တွင် အနှစ်နှစ်ဆယ်မျှ ကျွန်တော် သွားလာခဲ့သည့် ကာလအတွင်း၌ လက်ဆောင်တစ်ခုပေး၍ လက်ဆောင်တစ်ခု ရခဲ့သည့် နာတာလူးပွဲတော်ဆို၍ တစ်ခုကိုသာ ကျွန်တော် အမှတ်ရပါသည်။ ထိုအထိမ်းအမှတ်ပွဲသည် “ပင်လယ်သေ” သစ်သီးလှူခြင်းမဟုတ်ဘဲ ပင်လယ်ရှင်ပေါ် တွင် တကယ်တွေ့ကြုံခဲ့ရသော အဖြစ်အပျက် ဖြစ်ပါသည်။ မမျှော်လင့်ဘဲ ကြုံ တွေ့ခဲ့ရသည့် အဖြစ်မျိုးဖြစ်သဖြင့် ဖော်ပြသင့်သည်ဟု ကျွန်တော် ထင်ပါသည်။ ထိုအဖြစ်အပျက်သည် ၁၈၇၉ ခုနှစ်တွင် ဖြစ်ပွားခဲ့ပါသည်။ ထိုစဉ်က ကြီးမဲ့ ကြေးနန်း မပေါ်သေးပါ။ စိတ်ကူးဉာဏ် ကြွယ်ဝသူတစ်ယောက်ယောက်က အသံ သွင့်ခြင်းအကြောင်းကို ပြောမိလျှင် မဟုတ်တန်းတရားတွေ ပြောနေသည်ဟု ဆိုကာ စိတ်ကျန်းမာရေးဆေးရုံသို့ တန်းပို့ကြမည့် အချိန် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုစဉ်ကမူ မိတ် ဆွန်းမာရေးဆေးရုံဟုလည်း မခေါ်သေးပါ။ ကျွန်တော်တို့၏ ဂူအောင်းဘာသာ

စကားဖြင့် အရူးထောင်ဟု ခပ်ရိုင်းရိုင်းခေါ်နေကြပါသေးသည်။

၁၈၇၉ ခုနှစ် နာတာလူးပွဲတော်နေ့ မနက်ခင်းသည် ကြည်လင်နေပါသည်။ တောင်သမုဒ္ဒရာရှိ လတ္တီကျူ ၅၁ ဒီဂရီတွင် မနက် လေးနာရီ လောက် ဆိုလျှင် နေလုံးကြီးသည် ထွက်လာစပြုပါပြီ။ နေထွက်ပြီး မကြာမီတွင်ပင် ကျွန်တော်တို့ ရှေ့က ပင်လယ်ပြင်ပေါ်တွင် ရွက်ဖွင့်လာသော ရွက်သင်္ဘော တစ်စင်းကို လှမ်းမြင်လိုက်ရပါသည်။ လေသိပ်မပြင်းသည့်တိုင် ပင်လယ်ပြင် တွင် လှိုင်းလုံးကြီးတွေ ထနေပါသည်။ ထိုစဉ် ကျွန်တော်သည် ကျွန်တော့် မာလိန်မှုူးအား “ပျော်ရွှင်သော နာတာလူးဖြစ်ပါစေ” ဟု ဆုတောင်းရန် စိတ်ကူး ရပါသည်။ မာလိန်မှုူးမှာ အိပ်ချင်မူးတူး ဖြစ်နေသည့်တိုင် ခင်မင်စွာ ပြန်နှုတ် ဆက်ပါသည်။ ကျွန်တော်က ကျွန်တော်မြင်ရသည့် ရွက်သင်္ဘော အကြောင်းကို သူ့အား သတင်းပို့ပြီးနောက် ကျွန်တော် မြင်လိုက်ရသည့် ရွက်သင်္ဘောသည် တစ်ခုခု ဖြစ်နေသည် ထင်ကြောင်းဖြင့်လည်း သတင်းပို့လိုက်ပါသည်။ “ဟေ ဘာဖြစ်လို့လဲကွ” သူက မယုံကြည်နိုင်သော လေသံဖြင့် မေးပါသည်။ ကျွန်တော်က ထိုရွက်သင်္ဘောသည် ရွက်များကို လိပ်တင်ထားကြောင်း၊ လေကြောင်းထဲတွင် ပါသွားသည် ထင်ကြောင်းဖြင့် ပြောပါသည်။ သို့ဆိုလျှင် ထိုဒေသတွင် လေကြောင်းထဲသို့ပါသွားပြီဟု ယူဆရန်မှအပ အခြားယူဆဖွယ် မရှိပါ။ မာလိန်သည် ကျွန်တော့်လက်မှ မှန်ပြောင်းကိုယူပြီး ထိုသင်္ဘောရွက်တိုင် ထိပ်ဖျားဆီသို့ လှမ်းကြည့်နေပါသည်။ သင်္ဘောမှာ မီးခြစ်ပုံးခွဲက လေးသုံးလုံးလို လှိုင်းကြီးတွေထဲတွင် နိမ့်လိုက်မြင့်လိုက်နှင့်ဖြစ်နေသည်ကို မြင်ရပါသည်။ ထို့နောက် မာလိန်မှုူးက ကျွန်တော့်အား ဘာမျှမပြောဘဲ မှန်ပြောင်းကို ပြန်ပေးလိုက်ပါ သည်။ ထို့နောက် သမ်းနေပြန်ပါသည်။ ကျွန်တော်သည် ဘာမှ မဖြစ်သလို အေးအေးဆေးဆေး ဖြစ်နေသော မာလိန်မှုူးကို ကြည့်၍ အံ့အားသင့်နေပါသည်။ ထိုစဉ်ကမူ ကျွန်တော့်မှာ အတွေ့အကြုံလဲ မရှိ ပင်လယ်နှင့် ပတ်သက်၍လည်း ဘာမျှ ကောင်းကောင်း မသိသေးသည့် လူစိမ်းတစ်ယောက်မျှသာ ဖြစ် ပါသည်။

မာလိန်မှုူးသည် မာလိန်မှုူးတို့ ထုံးစံအတိုင်း ကုန်းပတ်ပေါ်မှ ပျောက်သွား ပါသည်။ ခဏကြာလျှင် ကျွန်တော်တို့ သင်္ဘောမှ လက်သမားသည် သင်္ဘော များတွင် ပစ္စည်းထည့်ရန်သုံးသည့်သစ်သား စည်ကလေးတစ်ခုကို ကိုင်၍ ရွက်တိုင် လှေကားသို့ တက်လာပါသည်။ ကျွန်တော်က အံ့အားသင့်ကာ “ဒီသစ်သားစည်ကို ဘာဖြစ်လို့ လင်းယဉ်တိုင် လှေကားကို တက်လျှောက်ရတာလဲ” ဟု မေးပါသည်။

“မာလိန်မှူးက အမိန့်ပေးလိုပါ” ဟု သူက ခပ်တိုတို ပင်ဖြေပါသည်။

ကျွန်တော်သည် သူ့ကို နောက်ထပ် ဘာမျှ မမေးလိုတော့သဖြင့် “ပျော်ရွှင်သော နာတာလူး”ဟု အပြန်အလှန် နှုတ်ဆက်ကြပြီး သူလည်း ပြန်ဆင်းသွားပါသည်။ မကြာခင် ပစ္စည်းထိန်းသည် ကျွန်တော့်အနားသို့ ရောက်လာပြန်ကာ “ဆရာအခန်းထဲမှာ သတင်းစာ အဟောင်းတို့ ဘာတို့များ မရှိဘူးလား”ဟု မေးပါသည်။

ကျွန်တော်တို့ သင်္ဘောဆစ်ဒနိုမြို့မှ ထွက်လာခဲ့သည်မှာ ဆယ်ရှစ်ရက်ရှိပါပြီ။ ကျွန်တော့် အခန်းတွင် ဆစ်ဒနိုတွင် ထုတ်ဝေသည့် “သံတော်ဆင့်သတင်းစာ” “တယ်လီဂရမ် သတင်းစာ”နှင့် “စာစောင်” သတင်းစာ တို့ ရှိပါသည်။ နောက်ဆုံးစာပို့ဖြင့် ရောက်လာသည့် လန်ဒန်ထုတ်သတင်းစားများလည်း ရှိပါသည်။ “ဘာလုပ်ဖို့လည်း ပစ္စည်းထိန်းကြီး”ဟု ကျွန်တော်က မေးသည့်အခါတွင် “မာလိန်မှူးက အယူခိုင်းလို” ဟုဖြေပါသည်။

သူတို့တစ်တွေ ထူးထူးဆန်းဆန်း အလုပ်များနေသည့် အကြောင်းကို ယခုအထိ ကျွန်တော် မသိသေးပါ။ သူတို့ကို ကြည့်၍သာ အံ့ဩနေမိပါသည်။ ရှစ်နာရီ မထိုးခင်ကလေးတွင် ကျွန်တော်တို့ သင်္ဘောသည် ထိုသင်္ဘောနှင့် ကပ်မိသွားပါသည်။ ထိုသင်္ဘောမှာ ရွက်သိပ်မပါဘဲ ထိုနေရာတွင် တစ်ဝဲလည်လည်ဖြစ်နေရာမှန်တိုင်းတွေ ထတတ်သည့်နေရာတွင် ထိုသို့ဖြစ်နေသည်မှာ လွန်စွာ အန္တရာယ်ကြီးလှပါသည်။ သို့ရာတွင် ထိုသင်္ဘောဘေးတွင် ချိတ်ထားသည့် လှေကလေးများကို မြင်လိုက်သည်နှင့် ပင်လယ်ပြင်ကြီးကို ပမာမခန့်လုပ်နေသည့် ထိုသင်္ဘောမှာ ဝေလငါးဖမ်းသင်္ဘောဖြစ်ကြောင်းကို သိရှိရပါသည်။ ဝေလငါးဖမ်းသင်္ဘောကို ကျွန်တော်ပထမဆုံး မြင်ဖူးခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ သင်္ဘောမှာ ရွက်တိုင်တွင် အမေရိကန်အလံထူထားပြီး သင်္ဘောအမည်မှာ အာလစကား၊ နယူးရော့ ဆိပ်ကမ်းမှ ထွက်လာသည်မှာ နှစ်နှစ်ကြာ- ဟိုနီလူလူကျွန်း၏ အရှေ့ဖက်မှလာ- ယခု ပင်လယ်ပြင်မှာ ရောက်နေသည်မှာ ရက်ပေါင်း တစ်ရာ့ ဆယ်ငါးရက် ဖြစ်ကြောင်းကို သူတို့ သင်္ဘော၏ အချက်ပြ အလံများ အရ သိရပါသည်။

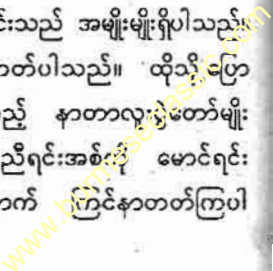
ကျွန်တော်တို့ သင်္ဘောသည် ကိုက်တစ်ရာခန့်အကွာမှ ဖြည်းဖြည်းစွာ ရွက်တိုက်လာခဲ့ရာ သူတို့သင်္ဘောကို ကျော်လာခဲ့ပါသည်။ ပစ္စည်းထိန်းက မနက်စာ ခေါင်းလောင်း ထိုးနေစဉ်တွင် တစ်ဖက်သင်္ဘောပေါ် ပဲ့စင်ပေါ်မှာ ကြည့်နေသည့်ကြားမှ မာလိန်မှူးနှင့် ကျွန်တော်တို့က နာတာလူးပွဲလောက် အထိမ်းအမှတ် လက်ဆောင်အဖြစ် သတင်းစာအဟောင်း အထုတ်ကြီးနှင့်

တည်သီး နှစ်သေတ္တာထည့်ထားသည့် သစ်သားစည်ကို မြောက်ပြုပြီး လက်ရန်းပေါ်မှ ကျော်ကာ ပင်လယ်ထဲသို့ ပစ်ချပေးလိုက်သည်။ ကျွန်တော်တို့ သင်္ဘောသည် လှိုင်းလုံးကြီး တစ်လုံးကြောင့် မြောက်တက်သွားပြီး တစ်ဖက်သို့ ကျသွားသည့်အခါတွင် သစ်သားစည်ကလေးများလည်း အဝေးတွင် ကျန်ရစ်ခဲ့ပါသည်။ “အလာစကား” သင်္ဘောပေါ်မှာ သားမွေးဦးထုပ် ဆောင်းထားသည့် လူတစ်ယောက်က ကျွန်တော်တို့ကို လက်ငှေ့ယမ်းပြပါသည်။ မုတ်ဆိတ်မွေးခပ်ထူထူတစ်ယောက်က ပြေးထွက်လာပါသည်။ လှိုင်းလုံးများပေါ်တွင် လှုပ်ယမ်းလျက်ရှိသည့် ဝေလငါးဖမ်းသင်္ဘောပေါ်မှာ လှေငယ်ကလေး တစ်စင်း ထိုမျှလျှင်မြန်စွာ၊ ထိုမျှ လွယ်ကူစွာ ကျလာပုံကို သည်တစ်ကြိမ်သာ မြင်ဖူးပါသည်။ တောင်သမုဒ္ဒရာကြီးသည် ကျွန်တော်တို့ သင်္ဘောနှစ်စင်းအား မျက်လှည့်ဆရာရွဲလုံးမြောက်သလို မြောက်ကစားနေပါသည်။ လှိုင်းဖျားတွင် သင်္ဘောရွက်ဖြူဖြူကလေး နှစ်စင်းပေါ်လိုက် ပျောက်လိုက်ဖြစ်နေပုံမှာ စင်မြင့်ကြီး တစ်ခုပေါ်တွင် ကျွမ်းဘားအားကစားသမား နှစ်ယောက်ကစားပြနေသည်နှင့် တူပါသည်။ သို့ဖြင့် အမေရိကန် ဝေလငါးဖမ်းသင်္ဘောသည် အင်္ဂလိပ်သိုးမွေးတင် သင်္ဘောမှ ပေးလိုက်သော နာတာလူးလက်ဆောင်ကို ပင်လယ်ပြင်မှ လျင်မြန်စွာ ကောက်ယူသွားခဲ့ပါသည်။

ကျွန်တော်တို့ သင်္ဘောပြန်၍ ခွာလာသည့်အခါတွင် ထိုဝေလငါးဖမ်းသင်္ဘောသည် ကျေးဇူးတင်သည့် အနေဖြင့် အလံကို အောက်သို့ နိမ့်ပြပါသည်။ ထို့ပြင် “ဝေလငါးကြီး သုံးကောင်ရပြီ။ အားလုံးချောမော” ဆိုသည့် အကြောင်းကိုလည်း သတင်းပို့ရန် အချက်ပြုဖို့ကပ်ပါသေးသည်။ သူတို့သည် လူတွေ့မှီတင်း နေထိုင်ရာ ကမ္ဘာလောကကြီးမှ အသံဗလံများ၊ ရှုခင်းများနှင့် ဝေးရာတွင် သက်စွန့်ဆံဖျား၊ ပင်ပင်ပန်းပန်း ရက်ပေါင်းနှစ်ရာဆယ့်ငါးရက် နေခဲ့ရသည့်အတွက် တန်ရာ တန်ဖိုးကိုတော့ ရခဲ့ကြသည်ဟု ကျွန်တော်ထင်ပါသည်။ သူတို့သည် လူ့လောကကြီး၏ အပြင်ဖက်တွင် အထီးကျန်နိုင်၍ စွဲလန်းဖွယ်ကောင်းသော ပြစ်ဒဏ်ကို ခံနေကြသည့် အကြည့်ခံသတ္တဝါများနှင့် တူပါသည်။

ပင်လယ်ထဲတွင် နာတာလူးပွဲတော်ကို ဆင်နွှဲခြင်းသည် အမျိုးမျိုးရှိပါသည်။ တစ်ခါတစ်ရံတွင်လည်း ဆိုးဆိုးရွားရွားကြုံတွေ့ ရတတ်ပါသည်။ ထိုသို့ ပြောရာတွင် ခရီးသည်တင် သင်္ဘောပေါ်တွင် တွေ့ရသည့် နာတာလူးပွဲတော်မျိုးကို ကျွန်တော်မဆိုလိုပါ။ ခရီးသွား ဆိုသည်မှာ ညီရင်းအစ်ကို မောင်ရင်း နှမများသဖွယ် ဖြစ်ပြီး တစ်ယောက်ကို တစ်ယောက် ကြင်နာတတ်ကြပါ

ရသတတမ်းငယ်များ (၂)

သည်။ နာတာလူးပွဲတော် အထိမ်းအမှတ်များကိုလည်း ကြိုက်သလိုကျင်းပ နိုင်ကြပါသည်။ ကြီးကျယ်ခမ်းနားသော ဟိုတယ်ကြီးများတွင် ထုံးတမ်းစဉ်လာ အခမ်းအနားများကို ကျင်းပရန် စရိတ်များလည်း လက်မှတ်ဖိုးထဲတွင် ပါပြီးသာ ဖြစ်ပါသည်။

THE ART OF WRITING

By

Lin Yutang

ဆေးလိပ်ပြာမျှော်များ

The Art of Writing

The art of writing is very much broader than the art of writing itself, or of the writing technique. In fact, it would be helpful to a beginner who aspires to be a writer first to dispel in him any over-concern with the technique of writing, and tell him to stop trifling with such superficial matters and get down to the depths of his soul; to the end of developing a genuine literary personality as the foundation of all authorship. When the foundation is properly laid and a genuine follows as a natural consequence and the little points of technique does not matter if he is a little confused about points of rhetoric and grammar, provided he can turn out good stuff. There are always professional reader with publishing houses whose business it is to attend to the commas, semi-colons, and split infinitives. On the other hand, no amount of grammatical or literary polish can make a writer if he neglects the cultivation of a literary personality. As Buffon says, "The style is the man." Style is not a method, a system or even a decoration for one's writing; it is but a total impression that the reader gets of the quality of the writer's mind, his depth or superficiality; his insight or lack of insight and other qualities like wit, humour, biting sarcasm, genial understanding, tenderness, deheacy of understanding, tenderness, deheacy of understanding, tenderness, deheacy of understanding, kindly cynicism or cynical kindness, hard-headedness, practical common sense, and general attitude toward things. It is clear that there can be no hand book for

developing a "humorous technique" or a "three-hour course in cynical kindness" or "fifteen rules for practical common sense" and "eleven rules for delicacy of feeling."

We have to go deeper than the surface of the art of writing, and the moment we do that, we find that the question of the art of writing involves the whole question of literature, of thought, point of view, sentiment and reading and writing. In my literary campaign in China for restoring the School of Self-expression (*hsingling*) and for the development of a more lively and personal style in prose, I have been forced to write essay after essay giving my views on literature in general and on the art of writing in particular. I have attempted also to write a series of literary epigrams under the general title "Cigar Ashes". Here are some of the cigar ashes.

(a) *Technique and Personality*

Professors of composition talk about literature as carpenters talk about art. Critics analyse a literary composition of the technique of writing, as engineer measures the height and structure of Taishan by compasses.

There is no such thing as the technique of writing. All good Chinese writers who to my mind are worth anything have repudiated it.

The technique of writing is to literature as dogmas are to the church — the occupation with trivial things by trivial minds.

A beginner is generally dazzled by the discussion of technique — the technique of the novel, of the drama, of music and of acting on the stage. He doesn't realize that the technique of writing has nothing to do with the birth of a great actor. He even suspects that there is such a thing as personality, which is the foundation of all success in art and literature.

ရသစာတမ်းငယ်များ (၂)

(b) The Appreciation of Literature

When one reads a number of good authors and feels that one author describes things very vividly, that another shows great tenderness or delicacy, a third expresses things exquisitely, a fourth has an indescribable charm, a fifth one's writing is like good whisky, a sixth one's is like mellow wine, he should not be afraid to say that he likes them and appreciates them, if only his appreciation is genuine. After such a wide experience in reading, he had the proper experiential basis for knowing what one mildness, mellowness, strength, power, brilliance, pungency, delicacy and charm. When he has tasted all these flavours, then he knows what is good literature without reading a single hand book.

The first rule of a student of literature is to learn to sample different flavours. The best flavour is mildness and mellowness, but is most difficult for a writer to attain. Between mildness and mere flatness there is only a very thin margin.

A writer whose thoughts lack depth and originality may try to write a simple style and end up by being insipid. Only fresh fish may be cooked in its own juice: stale fish must be flavoured with anchovy sauce and pepper and mustard—the more the better.

A good writer is like the sister of Yang Kueifei, who could go to see the Emperor himself without powder and rouge. All the other beauties in the palace required them. This is the reason why there are so few writers who dare to write in simple English.

(c) Style and Thought

Writing is good or bad, depending on its charm and flavour, or lack of them. For this charm there can be no rules. Charm rises from one's writing as smoke rises from a pipe-bowl, or a cloud rises from a hilltop, not knowing wither it is going. The best style is that of "sailing clouds and flowing water," like the prose of Su Tungp'o.

Style is a compound of language, thought and personality. Some styles are made exclusively of language.

Very rarely does one find clear thoughts clothed in unclear language. Much more often does one find unclear thoughts expressed clearly. Such a style is clearly unclear.

Clear thoughts expressed in unclear language is the style of a confirmed bachelor. He never has to explain anything to a wife. E.g., Immanuel Kant. Even Samuel Butler often gets so quizzical.

A man's style is always coloured by his "literary lover." He grows to be like him more and more in ways of thinking and methods of expression. That is the only way a style can be cultivated by a beginner. In later life one finds one's own style by finding one's own self.

One never learns anything from a book when he hates the author. Would that school-teachers would bear this fact in mind?

A man's character is partly born, and so is his style. the other part is just contamination.

A man without a favourite author is a lost soul. He remains an unimpregnated ovum, an unfertilized pistil. One's favourite author or literary lover is pollen for his soul.

A favourite author exists in the world for every man, only he hasn't taken the trouble to find him.

A book is like a picture of life or of a city. There are readers who look at pictures of New York or Paris, but never see New York or Paris itself. The wise man reads both book and life itself. The universe is one big book, and life is one big school.

A good reader turns an author inside out, like a beggar turning his coat inside out in search of fleas.

Some authors provoke their readers constantly and pleasantly like a beggar's coat full of fleas. An itch is a great thing.

The best way of studying any subject is to begin by

reading books, taking an unfavourable point of view with regard to it. In that way one is sure of accepting no humbug. After having read an author unfavourable to the subject, he is better prepared to read more favourable authors. That is how a critical mind can be developed.

A writer always has an instinctive interest in words as such. Every word has a life and a personality, usually not recorded by a dictionary, except one like the Concise or Pocket Oxford Dictionary.

A good dictionary is always readable like the P. O. D.

There are two mines of language a new one and an old one. The old mine is in the books, and the new one is in the language of common people.

Second-rate artists will dig in the old mines, but only first-rate artists can get something out of the new mine. Ores from the old mine are already smelted, but those from the new mine are not.

Wang Ch'ung (A.D 27—c. 100) distinguished between "specialists" and "scholars" and again between "writers" and "thinkers". I think a specialist graduates into a scholar when his knowledge broadens, and a writer graduates into a thinker when his wisdom deepens.

A "scholar's" writing consists of borrowings from other scholars, and the more authorities and sources he quotes, the more of a "scholar" he appears. A thinker's writing consists of borrowings from ideas in his own intestines, and the greater thinker a man is, the more he depends on his own intestinal juice.

A scholar is like a raven feeding its young that spits out what it has eaten from the mouth. A thinker is like a silkworm which gives us, not mulberry leaves but silk.

Lin Yutang

သေးလိပ်ပြာစွန်းများ

စာရေးခြင်း အနုပညာသည် စာရေးခြင်း အတတ်ပညာ၊ သို့မဟုတ် စာရေးနည်း နိဿိတ်ထက်များစွာ ကျယ်ဝန်းပါသည်။ စာရေးဆရာ ဖြစ်လိုသော ကလောင်လက်သင်တစ်ယောက်အဖို့ အကူအညီရနိုင်သည့် အချက်မှာ မိမိစိတ်ထဲရှိနေသည့် စာရေးနည်း အတတ်ပညာဆိုသော အဖွဲ့ကို ချွတ်ရန် ထိုသို့သော အပေါ်ယံ ကိစ္စ အသေးအဖွဲ့များထဲတွင် နစ်မြုပ်မနေဘဲရပ်တန်းကရပ်ရန်၊ မိမိ၏ စိတ်သန္တန်အတွင်းသို့ နက်ရှိုင်းစွာ စူးစမ်းရှာဖွေရန်၊ စာရေးဆရာ ဖြစ်ရေး၏ အခြေခံ အဖြစ် စစ်မှန်သော စာပေ အရည်အသွေးကို မြှင့်တင်ရန် တို့ ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ အခြေခံကို ကောင်းစွာ တည်ဆောက်၍ စာပေ အရည်အသွေး ပြုစုပျိုးထောင်ပြီးသည့် နောက်တွင်မူ ရေးဟန်သည် အလိုလို ပေါ်ပေါက်လာပါသည်။ ထိုအခါတွင် ရေးနည်းဆိုင်ရာ အချက်အလက်ကလေး များသည်လည်း သူတို့ အလိုအလျောက် ဖြစ်လာပါသည်။ စာကောင်းကောင်း ကို ရေးလာနိုင်ခဲ့သည် ဆိုလျှင် စကား အသုံးအနှုန်းနှင့် သဒ္ဒါတွင် နည်းနည်း ပါးပါးရှုတ်ထွေးနေသည့်တိုင် အရေးမကြီးပါ။ ပုံနှိပ်တိုက်ကြီးများတွင် တစ်ချောင်းပုဒ်၊ နှစ်ချောင်းပုဒ် စသည်တို့ကို ပြင်သော စာပြင်ဆရာ အယ်ဒီတာများ ရှိတတ်ပါ သည်။ စာပေအရည်အသွေးကို မြှင့်တင်ရန် ပြုစုပျိုးထောင်ခဲ့ခြင်း မရှိလျှင် သဒ္ဒါအရ မည်မျှ အရောင်တင်ပေးသည် ဖြစ်စေ စာရေးဆရာတစ်ယောက် ဖြစ်မလာနိုင်ပါ။ ဘာဖွန်က “ဟန်သည် လူဖြစ်သည်” ဟု ပြောခဲ့ဖူးပါသည်။ သူပြောခဲ့သကဲ့သို့ ဟန်သည် နည်းနာတစ်ခု မဟုတ်ပါ။ စနစ်တစ်ခုလည်း မဟုတ်ပါ။ စာရေးရာတွင် အဆင်တန်ဆာလည်း မဟုတ်ပါ။ စာရေးဆရာ၏ စိတ်ဓာတ်၊ သူ၏ အတိမ်အနက်၊ သူ၏ အမြင်သန်မှု သို့မဟုတ် အမြင်မသန် မှုနှင့် တန်နုပွတ္တိဉာဏ်၊ စူးရှသည့် သင်္ဂေရာဉာဏ်၊ နားလည်မှု၊ ကြင်နာနူးညံ့မှု၊

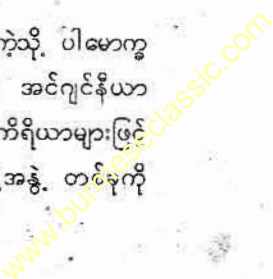

သိမ်မွေ့မှု၊ ကြင်နာသနားတတ်သော ဥပေက္ခာသဘော၊ သို့မဟုတ် ဥပေက္ခာသဘော ဆောင်သော ကြင်နာမှု၊ ခေါင်းမာမှု၊ လက်တွေ့ကျသော စဉ်းစားဉာဏ်ရှိမှု အရာအားလုံးအပေါ်တွင် ထားရှိသော ယေဘုယျသဘောထားစသည် အရည်အသွေးများကို စာဖတ်သူက ရရှိလိုက်ခြင်းသည် စာရေးဆရာ၏ ဟန်ပင်ဖြစ်ပါသည်။ “ဟာသဆန်သောနည်း” ဖြင့် ရေးရန်အတွက် လက်စွဲ ကျမ်းစာအုပ်မရှိပါ။ “ဥပေက္ခာဆောင်သော သနားကြင်နာမှု” မျိုးရှိရန် အတွက် သုံးနာရီသင်တန်းမရှိပါ။ “လက်တွေ့ကျသော စဉ်းစားဉာဏ် ရှိရန်အတွက် လိုက်နာရမည့် အချက် ဆယ့်ငါးချက်”လည်း မရှိပါ။ “စိတ်ခံစားမှု နူးညံ့ သိမ်မွေ့ရန်အတွက် လိုက်နာမည့်အချက် ဆယ့်တစ်ချက်” လည်းမရှိပါ။

ကျွန်တော်တို့သည် စာရေးခြင်း အနုပညာအကြောင်းကို သိလိုလျှင် အပေါ်ယံမျက်နှာပြင်ကို မကြည့်ဘဲ အတွင်းကို နက်ရှိုင်းစွာ ကြည့်တတ်ဖို့လိုပါ သည်။ ထိုသို့ ကြည့်လိုက်သည်နှင့် စာရေးခြင်း အနုပညာဆိုင်ရာ ပြဿနာ သည် စာပေပြဿနာ တစ်ခုလုံး၊ အတွေးအခေါ်ပြဿနာတစ်ခုလုံး၊ ရှုထောင့် ပြဿနာတစ်ခုလုံး၊ စိတ်ဓာတ်ဆိုင်ရာ ပြဿနာ တစ်ခုလုံး၊ စာရေးစာဖတ် ပြဿနာတစ်ခုလုံး အကြီးဝင်နေသည်ကို တွေ့လာရပါသည်။ ကျွန်တော်သည် တရုတ်ပြည်တွင် (ဆင်လင်း စာပေဂိုဏ်းဟုခေါ်ကြသော) ခံစားမှုဝါဒဂိုဏ်းကို ပြန်လည်ထိန်းသိမ်းရေး၊ စာပေတွင် ရှင်သန်၍ ကိုယ်ပိုင်ဖြစ်သော ဟန်ကို ဖွံ့ဖြိုးရေးတို့အတွက် လှုပ်ရှားမှုတစ်ခုကို ခေါင်းဆောင်ခဲ့ဖူးပါသည်။ ထိုစဉ်က ကျွန်တော်သည် ယေဘုယျအားဖြင့် စာပေနှင့် ပတ်သက်သော ကျွန်တော့် အမြင်၊ အထူးသဖြင့် စာရေးခြင်း အနုပညာနှင့် ပတ်သက်သော ကျွန်တော့် အမြင်တို့ကို ဖော်ပြသည့် စာတမ်းများကို တစ်စောင်ပြီး တစ်စောင် ရေးခဲ့ရပါသည်။ ထို့ပြင် “ဆေးလိပ်ပြာမှုန်များ” ဟူသော ခေါင်းစဉ်ဖြင့် စာပေ ဆောင်းပါးများကိုလည်း ကျွန်တော်ရေးခဲ့ပါသည်။ အောက်ပါတို့မှာ ဆေးလိပ်ပြာမှုန်များ ဖြစ်ပါသည်။

(က) စာရေးနည်းနိဿယနှင့် ကိုယ်ပိုင်အရည်အသွေး

လက်သမားသည် သူ့လက်သမားအတတ်ပညာကို ပြောသကဲ့သို့ ပါမောက္ခ များသည် စာပေရေးဖွဲ့မှု အကြောင်းကို ပြောလေ့ရှိကြသည်။ အင်ဂျင်နီယာ များသည် ထိုက်ရှန်းတောင်ကြီး၏ အမြင့်ပမာဏကို ကွန်ပက်ရီယာများဖြင့် တိုင်းထွာကြသကဲ့သို့ ဝေဖန်ရေးဆရာများသည်လည်း စာပေအဖွဲ့အနွဲ့ တစ်ခုကို စာရေးသားမှုနိဿယများဖြင့် ခွဲခြား စိတ်ဖြာကြသည်။

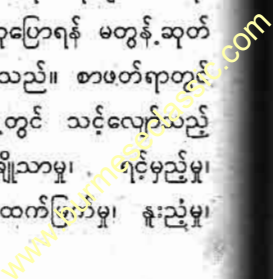
စာရေးနည်း နိဿိသျှည်းဟူ၍ လုံးဝမရှိပါ။ ကျွန်တော်အထင်ကြီး လေးစားသော တရုတ်စာရေးဆရာများ အားလုံးကပင် ထိုအချက်ကို ငြင်းဆိုခဲ့ကြပြီး ဖြစ်ပါသည်။

စာပေတွင် စာရေးနည်း နိဿိသျှည်းသည် ဘာသာတရားတွင် မိစ္ဆာအယူနှင့် အတူတူပင် ဖြစ်၏။ သေးနှုတ်သိမ်ဖျင်းသော စိတ်က သေးနှုတ်သိမ်ဖျင်းသော အကြောင်းအရာများကို စဉ်းစားနေခြင်းသာ ဖြစ်သည်။

လက်သင်တစ်ယောက်သည် ဝတ္ထုရေးနည်း နိဿိသျှည်း၊ ပြဇာတ်ရေးနည်း နိဿိသျှည်း၊ ဂီတတီးနည်းနိဿိသျှည်း၊ သရုပ်ဆောင်နည်း နိဿိသျှည်း စသည့်နိဿိသျှည်းများကို ဆွေးနွေးခြင်းကို အများအားဖြင့် အဟုတ်ထင်နေတတ်ကြသည်။ စာရေးခြင်း အတတ်ပညာ နိဿိသျှည်းသည် ကြီးကျယ် ထင်ရှားသည့် သရုပ်ဆောင်တစ်ဦးမွေးဖွားလာခြင်းနှင့် မည်သို့မျှ သက်ဆိုင်ခြင်းမရှိ ဆိုသည့်အချက်ကို သူသဘောမပေါက်ပါ။ စာပေနှင့် အနုပညာ ဆောင်မြင်မှု အားလုံးတွင် အခြေခံ ဖြစ်သော ကိုယ်ပိုင် အရည်အသွေး ဆိုသော အရာမျိုးရှိသည် ဆိုခြင်းကိုလည်း သူနည်းနည်း ကလေးမျှ သဘောမပေါက်ပါ။

(ခ) စာပေကိုခံစားခြင်း

လူတစ်ယောက်သည် စာရေးဆရာကောင်းတို့၏ စာများကို ဖတ်၏။ ထိုအခါ၌ ပထမ စာရေးဆရာသည် အကြောင်းအရာတို့ကို သရုပ်ပီပြင်စွာ ဖော်နိုင်သည်ဟုလည်းကောင်း၊ ဒုတိယ စာရေးဆရာသည် ကြင်နာမှုကို ပြနိုင်သည်ဟုလည်းကောင်း၊ တတိယ စာရေးဆရာသည် အကြောင်းအရာများကို လှပစွာ ဖွဲ့နိုင်သည်ဟုလည်းကောင်း၊ စတုတ္ထစာရေးဆရာတွင် ဖော်ပြခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်သော နှစ်လိုစဖွယ် အရည်အချင်းရှိသည်ဟုလည်းကောင်း၊ ပဉ္စမစာရေးဆရာ၏ အရေးအသားသည် ဝီစကီကောင်းကောင်းတစ်ခွက်နှင့် တူသည်ဟုလည်းကောင်း၊ ဆဌမ စာရေးဆရာ၏ စာသည် ရင့်မှည့်နေသော ဝိုင်အရက်နှင့် တူသည်ဟုလည်းကောင်း၊ ခံစားရလျှင် မိမိသည် ထိုစာရေးဆရာများအားလုံးကိုသဘောကျပြီး သူတို့၏ စာပေများကို ခံစားနိုင်သည်ဟုပြောရန် မတွန့်ဆုတ်သင့်ပါ။ သူ့ခံစားချက်သည် ရိုးသားဖိုသာ အရေးကြီးပါသည်။ စာဖတ်ရာတွင် ထိုသို့သော ကျယ်ပြန့်သည့် အတွေ့အကြုံ ရှိလျှင် သူ့တွင် သင့်လျော်သည့် အတွေ့အကြုံ အခြေခံရှိလေပြီ။ ထိုအခြေခံဖြင့် ချိုသာမှု၊ ရင့်မှည့်မှု၊ ခွန်အားတောင့်တင်းမှု၊ တန်ခိုးဩဇာရှိမှု၊ တောက်ပမှု၊ ထက်မြက်မှု၊ နူးညံ့မှု၊

နှစ်လိုဖွယ်ကောင်းမှုတို့ကို ခွဲခြားသိနိုင်လေပြီ။ ထိုအနံ့အရသာများကို မြည်းစမ်းကြည့်ပြီးပြီ ဆိုလျှင် မည်သည့်လက်ခွဲ စာအုပ်ကိုမျှ ဖတ်စရာမလိုတော့ဘဲ စာကောင်း ပေကောင်းကို ခွဲခြား သိနိုင်လေပြီ။

စာပေသမားတစ်ယောက် ပထမဆုံးလိုက်နာရမည့် အချက်မှာ အနံ့အရသာအမျိုးမျိုးကို ပထမဆုံးမြည်းစမ်းရန်ဖြစ်သည်။ အကောင်းဆုံးသော အနံ့အရသာမှာ ချိုသာခြင်းနှင့် ရင့်မှည့်ခြင်း ဖြစ်သော်လည်း ထိုအရသာမျိုးကို တော်တော်တန်တန် စာရေးဆရာတို့ ပေးနိုင်ဖို့ အခက်ဆုံးဖြစ်ပါသည်။ ချိုသာခြင်းနှင့် ငြီးငွေ့ဖွယ်ကောင်းခြင်းတို့ကြားတွင် မျဉ်းကြောင်းသည် သေးသေးကလေးမျှသာ ရှိပါသည်။

အတွေးအခေါ်နက်နဲမှုနှင့် တီထွင်မှုမရှိသည့် စာရေးဆရာတစ်ယောက်သည် ရိုးစင်းလွယ်ကူသောဟန်ဖြင့် ရေးရန်ကြိုးစားကောင်း ကြိုးစားမည်ဖြစ်သော်လည်း ညံ့ဖျင်းပြီး အရသာကင်းမဲ့နေမည်သာဖြစ်ပါသည်။ လတ်ဆတ်သည့် ငါးသာလျှင် သူ့အရေနှင့်သူ့ ချက်ပြုတ်၍ ရပါသည်။ မလတ်ဆတ်သော ငါးမှာမူ အချို၊ ငရုတ်ကောင်း၊ ဂျင်း စသည်တို့ဖြင့် အနံ့အရသာရှိအောင် လုပ်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။ များများထည့်နိုင်လေ ကောင်းလေလေ ဖြစ်ပါသည်။

စာရေးဆရာကောင်းတစ်ယောက်သည် ယန်ကွီဖေ၏ ညီမငယ်နှင့်တူပါသည်။ ယန်ကွီဖေ၏ ညီမငယ်သည် နံ့သာမခြယ်ပါးနီနွတ်ခမ်းနီမခြယ်ဘဲ ဘုရင် ဧကရာဇ်ထံ သွားခဲ့ပါသည်။ အခြားသောနန်းတွင်းသူ အချောအလှတို့မှာ နံ့သာဆေးနီတို့ ခြယ်ဖို့လိုပါသည်။ လွယ်ကူရှင်းလင်းသော အင်္ဂလိပ်စာဖြင့် ရေးရသော စာရေးဆရာများနည်းပါးခြင်းမှာ ၎င်းအကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

(ဂ) ရေးဟန်နှင့် အတွေး

အရေးအသားကောင်းခြင်း၊ မကောင်းခြင်းသည် ထိုအရေးအသား၏ နှစ်လိုဖွယ်ရှိမှု၊ မရှိမှု အရသာရှိမှု၊ မရှိမှုတို့အပေါ်တွင် အမှီပြုနေပါသည်။ နှစ်လိုဖွယ်ရှိအောင် ရေးသည့်ကိစ္စ၌လည်း နည်းနိဿည်းမရှိပါ။ ဆန်အိုးတစ်အိုးမှ မီးခိုးအလိုလိုထွက်လာသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ တောင်ထိပ်တစ်ခုမှ တိမ်တိုက်အလိုလိုပေါ်လာသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ အရေးအသား နှစ်လိုဖွယ်ကောင်းခြင်းသည်လည်းသူ့အလိုလိုပေါ်လာသော အရာမျိုးဖြစ်ပါသည်။ မည်သည့်အရပ်သို့ ရောက်မည်ကို မသိနိုင်ပါ။ အကောင်းဆုံးသောရေးဟန်မှာ စုတုန်ပို့၏ ရေးဟန်မျိုးဖြစ်သည့် “လွင့်နေသောတိမ်တိုက်နှင့် စီးနေသောရေ” တို့၏ ဟန်မျိုး

ဖြစ်ပါသည်။

ရေးဟန်သည် ဘာသာစကား၊ အတွေးအခေါ်နှင့် ပင်ကိုယ်ဓာတ်ခံတို့ ပေါင်းစပ်ထားသည့် အရာဖြစ်ပါသည်။ အချို့ရေးဟန်တို့မှာကား ဘာသာစကား တစ်ခုတည်းဖြင့်ဖွဲ့ထားသည့် ရေးဟန်ဖြစ်ပါသည်။

အတွေးရှင်းပြီး အရေးမရှင်းသည့်စာမျိုးကို တွေ့ရခဲပါသည်။ အရေး ရှင်းပြီး အတွေးမရှင်းသည့်စာမျိုးကိုသာ မကြာခဏတွေ့ရတတ်ပါသည်။ ထိုရေး ဟန်မျိုးသည် ရှင်းရှင်းကြီးမရှင်းလင်းသော ရေးဟန်မျိုးဖြစ်ပါသည်။ ရှင်းလင်း သောအတွေးကို မရှင်းလင်းသောအရေးဖြင့် ဖော်ပြခြင်းသည် လူပျိုဟိုင်းကြီး တို့၏ ရေးဟန်ဖြစ်သည်။ သူ့တွင် ရှင်းလင်းပြောပြစရာ ဇနီးမရှိသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် အီမန်ကျယ်ယယ်ကန်ကို ကြည့်ပါ။ ဆင်မျူယယ် ဘတ်တလာပင်လျှင် ရှုပ်ရှုပ်ထွေးထွေး ရေးတတ်ပါသေးသည်။

လူတစ်ယောက်၏ရေးဟန်သည် သူ့ “စာပေအချစ်တော်” ၏ အရောင် ဆိုးခြင်းကို အမြဲခံရတတ်ပါသည်။ အတွေးအခေါ်တွင်လည်းကောင်း၊ အရေး အသားတွင်လည်းကောင်း သူသည် “စာပေအချစ်တော်” (သူ့သဘောကျသည့် စာရေးဆရာ) နှင့် တဖြည့်ဖြည်း တူလာတတ်ပါသည်။ လက်သင်စာရေးဆရာ တစ်ယောက်အဖို့ ထိုနည်းသည် ရေးဟန်ကို မွေးမြူတည်ဆောက်သည့်တစ်ခု တည်းသော နည်းလမ်းဖြစ်ပါသည်။ နောင်ကျမှသာလျှင် မိမိကိုမိမိ တွေ့ရှိ သွားခြင်းဖြင့်ကိုယ်ပိုင်ရေးဟန်ကို ရရှိလာခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

စာရေးဆရာကိုမုန်းလျှင် သူ့ကိုကြည့်၍ ဘာမှ အတုယူမည်မဟုတ်ပါ။ ထိုအချက်ကို ကျောင်းဆရာများ သတိထားသင့်ပါသည်။

လူတစ်ယောက်၏စိတ်နေသဘောထားသည် တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းအားဖြင့် မွေးရာပါဖြစ်ပါသည်။ လူတစ်ယောက်၏ရေးဟန်သည်လည်း ထိုအတူပင်ဖြစ်ပါ သည်။ တခြားအစိတ်အပိုင်းများမှာ သူများထံက ကူးစက်လာခြင်းဖြစ် ပါသည်။

ကိုယ်နှစ်သက်သည့် စာရေးဆရာဟူ၍ မရှိသောလူတစ်ယောက်သည် ပျောက်ဆုံးနေသော ဝိညာဉ်တစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ သူသည် သန္ဓေသားမရနိုင်သော သားအိမ်တစ်ခုဖြစ်ပြီးမျိုးစေ့မပွားနိုင်သော ဝတ်ရည်အိပ်ဖြစ်ပါသည်။ မိမိနှစ်သက် သောစာရေးဆရာ၊ အိမ်၏ စာပေအချစ်တော်သည် အိမ်၏ဝိညာဉ်အတွက် ဝတ်မှုန်ဖြစ်ပါသည်။

လူတိုင်း၏ ကမ္ဘာလောကတွင် အနှစ်သက်ဆုံးစာရေးဆရာရှိမြဲဖြစ်ပါသည်။ ကိုယ်ကသတိမထားမိ၍ မသိခြင်းဖြစ်ပါသည်။

စာအုပ်တစ်အုပ်သည် ဘဝ၏ ရုပ်ပုံတစ်ခု (သို့မဟုတ်) မြို့ကြီးတစ်မြို့၏ ရုပ်ပုံတစ်ခုနှင့်တူပါသည်။နယူးယော့ (သို့မဟုတ်) ပါရီမြို့ကြီး၏ပုံကို မြင်ဖူးသည့် စာဖတ်သူတို့ရှိပါသည်။ သို့ရာတွင် နယူးယော့နှင့် ပါရီတို့သည် တကယ်မြင်ရ သည်မဟုတ်ပါ။ ဉာဏ်ရှိသူသည် စာအုပ်ကိုလည်းဖတ်ပါသည်။ ဘဝကိုလည်းဖတ် ပါသည်။ စကြဝဠာကြီးသည် စာအုပ်ကြီးတစ်အုပ်ဖြစ်ပြီး ဘဝသည် ကျောင်း ကြီးတစ်ကျောင်းဖြစ်ပါသည်။

သူတောင်းစားတစ်ယောက်သည် အလေးအမွှားလေးကိုရှာရန် သူ့အင်္ကျီကို အတွင်းအပြင်လှန်သကဲ့သို့စာဖတ်သူကောင်းတစ်ယောက်သည် စာရေးဆရာကို အတွင်းအပြင် လှန်ပါသည်။ အချို့သော စာရေးဆရာများသည် အလေးအမွှား တို့ တွယ်နေသော သူတောင်းစားအင်္ကျီကဲ့သို့ စာဖတ်သူတို့အား အရသာခံ၍ ကောင်းအောင် အမြဲတစေ နှိုးဆွပေးတတ်ပါသည်။ ယားသည့်အရသာသည် တော်တော်ကောင်းသည့် အရသာဖြစ်ပါသည်။

အကြောင်းတစ်ရပ်ကိုလေ့လာရန် အကောင်းဆုံးနည်းမှာ စာအုပ်များကို ဖတ်ခြင်း ထိုအကြောင်းအရာနှင့်ပတ်သက်၍ လက်မခံ ငြင်းဆန်သောအမြင်ကို ကိုင်စွဲခြင်းဖြစ်ပါသည်။ထိုနည်းကို သုံးလျှင် အလိမ်ခံရမည်မဟုတ်ပါ။ သူရေး သည့်အကြောင်းအရာကို မနှစ်သက်ဘဲ ဆန့်ကျင်ရေးထားသည့် စာရေးဆရာ တစ်ယောက်၏စာကို ဖတ်ပြီးသည့်အခါတွင် စာဖတ်သူသည် ထောက်ခံရေး ထားသည့် စာရေးဆရာများ၏စာကို ဖတ်ရန် အခြေခံရပြီးဖြစ်သွားပါသည်။ ဤနည်းအားဖြင့် ဝေဖန်ချင့်ချိန်သည့်စိတ်ဓာတ်သည် ရင့်သန် ဖွံ့ဖြိုးလာနိုင် ပါသည်။

စာရေးဆရာတစ်ယောက်သည် ဝေါဟာရများကို ပကတိအားဖြင့်စိတ်ဝင် စားတတ်ပါသည်။ စကားလုံးတိုင်းတွင် အသက်ရှိပြီး စကားလုံးတိုင်းတွင် ပင်ကိုဇာတိသဘောရှိပါသည်။ ထိုအချက်ကို အဘိဓာန်များတွင် မတွေ့ရပါ။ အောက်စဖို့ သင်္ဃာတ်အဘိဓာန် သို့မဟုတ် အောက်စဖို့အိတ်ဆောင် အဘိဓာန် တို့တွင်သာလျှင် ထိုသဘောများ ပါတတ်ပါသည်။ အဘိဓာန်ကောင်းတစ်အုပ် သည် အမြဲတမ်း ဖတ်၍ကောင်းပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် အောက်စဖို့ အိတ် ဆောင်အဘိဓာန်ဖြစ်ပါသည်။

ဘာသာစကားကို ရှာဖွေတွေ့နိုင်သည့်ရတနာသိုက်ကြီးနှစ်ခုရှိပါသည်။ တစ်ခု မှာ သိုက်ဟောင်းဖြစ်ပြီး တစ်ခုမှာ သိုက်အသစ် ဖြစ်ပါသည်။ သိုက်ဟောင်း မှာ စာအုပ်များထဲတွင်ရှိပြီး သိုက်အသစ်မှာ သာမန်လူထုများ၏ ဘာသာ စကားထဲတွင် ရှိပါသည်။

ဒုတိယတန်းစား အနုပညာသည်များသည် သိုက်ဟောင်းများကို တူးတတ်ကြပါသည်။ သို့ရာတွင် ပထမတန်းစား အနုပညာသည်များမှာမူ သိုက်သစ်များမှ တစ်စုံတစ်ရာကို ရနိုင်ပါသည်။ သိုက်ဟောင်းများထဲမှ သံများမှာ ကျိုချက်ပြီးသားဖြစ်ပြီး သိုက်သစ်များမှ သံများမှာမူ ကျိုချက်ပြီးသား မဟုတ်ပါ။

ဝမ်ကျင့် (ခရစ် ၂၇ မှ ၁၀၀ ခန့်) က ကျွမ်းကျင်သူများနှင့် ပညာရှိသုခမိန်များဟု ခွဲထားပါသည်။ စာရေးဆရာများနှင့် တွေးခေါ်ရှင်များဟုလည်း ထပ်ခွဲပါသည်။ ကျွမ်းကျင်သူတစ်ယောက်သည် အသိပညာကျယ်ဝန်းသွားပါက ပညာရှိသုခမိန်တစ်ယောက်အဖြစ်သို့ ကူးပြောင်းသွားပါသည်။ စာရေးဆရာတစ်ယောက်သည် ဉာဏ်ပညာနက်ရှိုင်းသွားပါက တွေးခေါ်ရှင်တစ်ယောက်အဖြစ်သို့ ကူးပြောင်းသွားသည်ဟု ကျွန်တော်ထင်ပါသည်။

ပညာရှိ သုခမိန်တစ်ယောက်၏ အရေးအသားများထဲတွင် အခြားသော ပညာရှိ သုခမိန်များထံမှ ချေးငှားထားသည့်အရာများ ပါဝင်ပါသည်။ ကျမ်းကြီးကျမ်းခိုင်များ ရင်းမြစ်များကို ကိုးကားရည်ညွှန်းလေလေ ပညာရှိသုခမိန်တစ်ယောက်နှင့် ပို၍တူလာလေလေ ဖြစ်ပါသည်။ တွေးခေါ်ရှင်တစ်ယောက်၏ အရေးအသားများထဲတွင် သူ၏ အူထဲအသည်းထဲရှိ အတွေးအခေါ်များမှ ချေးငှားထားသည့် အရာများပါဝင်ပါသည်။ သူ၏အူထဲအသဲမှ အရည်များကို အမှိုပြုလေလေ ကြီးကျယ်သော တွေးခေါ်ရှင်ဖြစ်လာလေလေ ဖြစ်ပါသည်။

ပညာရှိသုခမိန်တစ်ယောက်သည် မိမိစားပြီးသောအရာကို ပါးစပ်မှ အန်၍ကျွေးသော ကျီးကန်းနှင့်တူပါသည်။ တွေးခေါ်ရှင်တစ်ယောက်မှာမူ ကျွန်ုပ်တို့အား ပိုးစာရွက်များကို မပေးဘဲ ပိုးကိုထုတ်ပေးသော ပိုးကောင်နှင့်တူပါသည်။

AN AFTERNOON WALK IN OCTOBER

By

William Hale White

ဒောက်တိုဘာညနေခင်း လမ်းလျှောက်ထွက်ခြင်း

ဒေါက်တာအောင်
လမ်းပျောက်ကွက်

An Afternoon Walk in October

It was a day by itself, coming after a fortnight's storm and rain. The sun did not shine clearly, but it spread through the clouds a tender, diffused light, crossed by level cloud-bars, which stretched to a great length, quite parallel. The tints in the sky were wonderful, every conceivable shade of blue-grey, which contrived to modulate into the golden brilliance in which the sun was veiled. I went out in the afternoon. It was too early in the year for a heavy fall of leaves, but nevertheless the garden was covered. They were washed to the sides of the roads, and lay heaped up over the road-gratings, masses of gorgeous harmonies in red, brown, an yellow. The chestnuts and acorns dropped in showers, and the patter on the gravel was a little weird. The chestnut husks split wide open when they came to the ground, revealing the polished brown of the shy fruit.

The lavish, drenching, downpour in extravagant excess had been glorious. I went down to the bridge to look at the floods. The valley was a great lake, reaching to the big trees in the fields which had not yet lost the fire in their branches. The river-channel could be discerned only by the boiling of the current. It had risen above the crown of the main stone arch, and swirled and plunged underneath it. A furious backwater, repulsed from the smaller arch, aided the tumult. The wind had gone and there was perfect silence, save for the agitation of the stream, but a few steps upwards the gentle tinkle of the

little runnels could be heard in their deeply-cut, dark, and narrow channels. In a few minutes they were caught up, rejoicing, in the embrace of the deep river which would carry them with it to the sea. They were safe now from being lost in the earth.

I went a little further up the hill: a flock of about fifty sheep were crossing from a field on one side of the road to another directly opposite. They were packed close together, and their backs were an undulating continuous surface. The shepherd was pursuing a stray sheep, and they stood still for a minute in the middle of the road. A farmer came up in his gig and was held back. He used impatient language. O farmer! which is of more importance to the heavenly powers—that you should not be stopped, or that the sheep should loiter and go into that field at their own pace? All sheep, by the way, look sad. Perhaps they are dimly aware of their destiny.

It was now about four o'clock. Two teams of plough-horses were coming out of a field on the way home. The owner takes great care of them. More magnificent horses never were seen: glossy coats, tremendous haunches, strong enough to shake a house if it came to an earnest pull, immense feet, slow-stepping: very gentle the huge creatures seemed. The first team was led by a hale, ruddy-faced old man, between seventy and eighty, whom I have known for years. Always he has a cheery word for me. I told him he ought to be proud of such animals, and I am sure he is. He is happy on his eighteen shillings a week, looking neither before nor after, and knowing next to nothing of the world outside his village. Happy? Yes, and reasonably happy.

By the side of the second team marched a boy of about fifteen, with whip almost erect over his shoulder. Put that boy back among his former comrades, the idlers in the village street, and he would be as unpleasant as any of them; but, entrusted with responsibility, he will pass through the middle of them, not knowing one.

I watched the procession through the farmyard-gate, which

slammed behind them, and, after leaning over it for a while, wandered homewards by the skirts of Hazel Wood just as the sun was setting. The foot-path goes along the edge of a field, two sides of which are bounded by trees, for the most part not very tall, but some of them are elms and rise to a considerable height.

There is enough in a very common object to satisfy all over hunger—more than enough. I never leave the curve which limits the tops of the trees round that field without feeling that there is in it something which I cannot exhaust. The attraction is not the same as that of the 'view' seen in passing. The 'view' of a mountain peak or a waterfall is a surprise. I stay alone with my field for an hour or two and it begets, in addition to a growing sense of loveliness, a religious peace, victorious over trouble and doubt.

William Hale White

အောက်တိုဘာညနေခင်း လမ်းလျှောက်ထွက်ခြင်း

သီတင်းနှစ်ပတ်အကြာ မိုးနှင့် မုန်တိုင်းစဲသွားပြီးနောက် ကြည်လင်သွားသော နေ့တစ်နေ့ ဖြစ်ပါသည်။ နေမင်းသည် တောက်ပစွာထွန်းလင်းခြင်း မရှိသေးပါ။ သို့ရာတွင် တိမ်တိုက်များကြားမှ နေ၍ မှိန်ဖျော့သော နေခြည်တို့ကို ဖြန့်ကြဲလျက်ရှိပါသည်။ တိမ်သားများသည် အစင်းလိုက် အစင်းလိုက် ဖြစ်လျက် တော်တော် ဝေးဝေးအထိ မြင်းပြိုင်ပြေးကာ နေခြည်တို့ကို ဖြတ်တောက် ဘားကြသည်။ ကောင်းကင်မှ အရောင်များမှာ အံ့ဩဖွယ်ကောင်းပါသည်။ မှိုင်းပြာပြာ အရောင်အသွေး အနုအရင့် အမျိုးမျိုးကွဲကွဲ နေမင်း၏ ရွှေရောင်တောက်ပမှုထဲတွင် ရောနှောသွားကြပါသည်။ ကျွန်တော်သည် ညနေခင်းထဲသို့ ထွက်လာခဲ့ပါသည်။ ရာသီစောသေးသဖြင့် သစ်ရွက်တွေ လှိုင်လှိုင်မကြွေကြသေးပါ။ သို့ရာတွင် ခြံထဲတွင်မူ သစ်ရွက်တွေ ဖုံးစပြုနေပါပြီ။ ရွက်ဟောင်းများသည် လမ်းဘေးသို့ မျောပါသွားကြပြီး လမ်းဘေးတွင် စုပုံနေကြပါသည်။ အနီရောင်အညိုရောင် အဝါရောင်တို့ ယှက်သန်းနေသော တောက်ပ၍ အရောင်အသွေးစုံသည့် ပေါင်းစည်းမှု အစုအဝေးများ ဖြစ်ပါသည်။ မြေပေါ်သို့ ကျလာသည်နှင့် သစ်ကြားခွံကလေးများ ကွဲအက်သွားကြပြီး ရှက်ရွံ့သော သစ်သီး၏ တောက်ပပြောင်လက်နေသော အညိုရောင်ကလေးကို ဖွင့်ပြနေပါသည်။

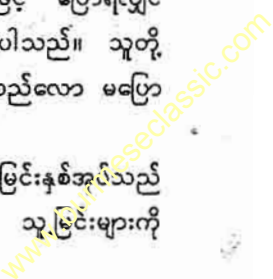
ရွဲနှစ်သွားအောင် ပြိုင်ပြိုင်ကြီးရွာချလိုက်သော မိုးကလည်း စေတနာကောင်းလှပါသည်။ ကျွန်တော်သည် ရေတွေလျှံတက်လာသည်ကို ကြည့်ရန် တံတားဆီသို့ ထွက်လာခဲ့ပါသည်။ ချိုင့်ဝှမ်းကြီးတစ်ခုလုံးသည် ကန်ကြီးတစ်ကန် ဖြစ်ပါသည်။ အကိုင်းအခက်တွေ ကြားထဲတွင် အပွင့်အရွက်တွေ ရောင်စုံယှိုးပြက်ဆဲ ရှိနေသည်။ ကွင်းစပ်က ပင်စောက်ကြီးတွေ ခြေရင်းအထိ ရေလှောက်ပါသည်။

ဗလုံထိုးနေသည့် ရေစီးကြောင်းကြောင့်သာလျှင် မြစ်ကြောင်းကို ခွဲခြားနိုင်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ မြစ်ရေသည် တံတားအောက် အလယ်ခုံးကြီးအထိ ရောက်လာကာ ဝဲလှည့်ပြီး ခုံးအောက်တွင် ပျောက်ကွယ်စီးဆင်းသွားပါသည်။ ခုံးနိမ့်နိမ့်ကလေး ကို ဝင်တိုက်ပြီး ပြန်ထွက်လာသည့် ရေအရှိန်ကြောင့် ထိုနေရာတစ်ဝိုက်တွင် ပို၍ ဆူညံနေပါသည်။ လေမှာတိတ်သွားလေပြီ။ ချောင်းကလေး၏ လှုပ်ရှားမှု မှတစ်ပါး ထိုနေရာတစ်ဝိုက်တွင် လုံးဝ တိတ်ဆိတ်ငြိမ်သက်နေပါသည်။ သို့ရာတွင် မလှမ်းမကမ်းရှိ အထက်ပိုင်းတွင်မူ မဲမှောင်ကျဉ်းမြောင်း၍ နက်နက် တူးထားသည့် ရေမြောင်းကလေးများထဲတွင် ရေတိုးသံ ငါသွင်သွင်ကြားနေရပါ သည်။ မိနစ်အနည်းငယ်အကြာတွင်မူကား ထိုရေစီးကြောင်းကလေးများသည် နက်ရှိုင်းသော မြစ်ပြင်၏ ပွေ့ဖက်မှုထဲသို့ရောက်သွားကာ ပျောက်ကွယ်သွား ကြပါသည်။ မြစ်ကြီးသည် ထိုရေစီးကလေးများကို မိမိနှင့်အတူ ပင်လယ်သို့ သယ်ဆောင်သွားမည် ဖြစ်ပါသည်။ ယခုအချိန်တွင်မူ ထိုရေစီးကြောင်းကလေး များသည် မြေကြီးထဲတွင် ငုပ်လျှိုးပျောက်ကွယ်သွားမည့် အန္တရာယ်မှ ကင်းဝေးသွား ခဲ့ကြလေပြီ။

ကျွန်တော်သည် ကမူကလေးတစ်ခုပေါ်သို့ တက်လာခဲ့ပါသည်။ ကောင်ရေ ငါးဆယ်ခန့်ရှိ သိုးအုပ်တစ်အုပ်သည် ကွင်းထဲမှတက်လာကာ လမ်းတစ်ဖက်ကို ဖြတ်နေကြပါသည်။ သိုးများသည် တစ်ကောင်နှင့်တစ်ကောင် ပူးကပ်လျက်ရှိ ကြကာ သူတို့ကျောကုန်းများသည် နိမ့်မြင့်ညီညာခြင်းမရှိသော တစ်ဆက်တည်း ဖြစ်နေသည့် မျက်နှာပြင်ကြီးဖြစ်နေပါသည်။ သိုးကျောင်းသားမှာ ဘေးသို့ ထွက်သွားသောသိုးများသို့ လိုက်နေပါသည်။ သိုးများသည် လမ်းလယ်ကောင် တွင် တစ်မိနစ်မျှ ရပ်တန့်နေကြပါသည်။ လှည်းကလေးတစ်စီးကို မောင်းလာ သည့် လယ်သမားတစ်ယောက်သည် လမ်းတွင် တန့်နေပါသည်။ လယ်သမား က စိတ်မရှည်သောစကားတစ်ခွန်းကို သုံးလိုက်ပါသည်။ “အို အသင်လယ် သမား သင့်ခရီး ဖင့်မည်ဆိုသည့်အချက်နှင့် သိုးများ သူတို့အလိုအလျောက် ကွင်းပြင်ထဲသို့ သွားလာသင့်သည်ဆိုသည့်အချက်တို့အနက် မည်သည့်အချက်သည် ကောင်းကင်ဘုံအတွက် အရေးကြီးပါသနည်း။ စကားကြိုသဖြင့် ပြောရလျှင် သိုးများအားလုံးသည် ဝမ်းနည်းသည့်အသွင်ကို ဆောင်နေကြပါသည်။ သူတို့ ဘဝကကြမ္မာကို သူတို့ဘာသာ ရိုးတိုးရိပ်တိတ် နားလည်ကြသည်လော မပြော တတ်ပါ။

အချိန်မှာ ညနေ ၄ နာရီခန့်ရှိပါပြီ။ ယာထွန်မြင်းနှစ်အုပ်သည် ယာတောမှ အိမ်ဆီသို့ ပြန်လာနေကြပါသည်။ ပိုင်ရှင်သည် သူ့မြင်းများကို

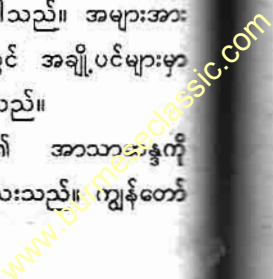

အလွန် ဂရုစိုက်ပါသည်။ ကျွန်တော်အဖို့သော်မူ ထိုမျှလှပသော မြင်းများကို တစ်ခါမျှ မတွေ့ဖူးသေးပါ။ အမွေးတွေကလည်း ပြောင်ချောနေပါသည်။ တင်ပါးကြီးတွေကလည်း တုတ်ခိုင်ပါသည်။ လိုအပ်လျှင် အိမ်တစ်လုံးကိုပင် လှုပ်ခါသွားအောင် ဆွဲနိုင်လိမ့်မည် ထင်ပါသည်။ ခြေထောက်များကလည်း သန်မာကြီးထွားပြီး ဖြေးလေးညင်သာစွာ လှမ်းလာပါသည်။ တော်တော်ကြီးသည့် သတ္တဝါကြီးတွေဟု ထင်ရပါသည်။ ပထမအုပ်ကို အသက် ၇၀ နှင့် ၉၀ အတွင်းရှိ တောင့်တင်းကြံ့ခိုင်၍ မျက်နှာနီနီနှင့် အဘိုးအိုတစ်ယောက်က မလာပါသည်။ ကျွန်တော်နှင့် သိသည်မှာ နှစ်ပေါင်းများစွာကြာပါပြီ။ သူသည် ကျွန်တော်ကို ရွှင်လန်းစရာ စကားအမြဲပြောတတ်သည်။ ကျွန်တော်က သူ့မြင်းများအတွက် ဂုဏ်ယူသင့်ကြောင်း ပြောပါသည်။ သူလည်း ဂုဏ်ယူနေဟန်ရှိပါသည်။ သူသည် တစ်ပတ်လျှင် ဆယ့်ရှစ် သျှိုလင် ရသည်ကို ကျေနပ်နေပါသည်။ ရှေ့ကိုလည်း ကြည့်စရာမလိုပါ။ နောက်ကိုလည်း ကြည့်စရာမလိုပါ။ သူ့ရွာအပြင်က ကမ္ဘာလောကကြီး အကြောင်းကိုလည်း ဘာမျှ မသိပါ။ မှန်ပါသည်။ သူသည် ယုတ္တိရှိစွာ ပျော်နေပါသည်။

နောက် မြင်းတစ်အုပ်၏ ဘေးတွင်မူဆယ့်ငါးနှစ်ခန့်ရှိ သူငယ်ကလေးတစ်ယောက် ပါလာပါသည်။ နှင်တံကို ခါးကြားမှာထောင်ပြီး ထိုးလာပါသည်။ ထိုသူငယ်ကို ရွာထဲတွင် ကျန်ရစ်ခဲ့သည့် သူ့သူငယ်ချင်းများ၊ အားအားယားယား ကစားနေသူများထံ ပြန်ပို့လျှင် သူတို့လိုပင် ပျင်းနေမည်သာ ဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် တာဝန်ပေးခံရသည့် အခါတွင်မူ သူငယ်သည် သူတို့ကိုပင် အသိမပေးဘဲ သူတို့ အလယ်မှ ဖြတ်သွားမည်သာ ဖြစ်ပါသည်။

ကျွန်တော်သည် ယာတော ဝင်းတံခါးနောက်သို့ ဝင်သွားသော သူတို့ကို ငေးကြည့်နေမိပါသည်။ ယာတောအဝင်တံခါးသည် ဂျိမ်းကနဲ မြည်၍ ပိတ်သွားပါသည်။ ကျွန်တော်သည် ဝင်းတံခါးကို မှီ၍ အတန်ကြာရပ်နေပြီးနောက် သစ်အယ်ပင်တောကို ဖြတ်ပြီး အိမ်သို့ ပြန်လာခဲ့ပါသည်။ ထိုအချိန်တွင် နေဝင်စပြုနေပါပြီ။ လူသွားလမ်းကလေးမှာ ကွင်းပြင်အစပ်တွင်ရှိပြီးလမ်းဘေးတစ်ဖက် တစ်ချက်တွင် သစ်ပင်တွေ တန်းစီပေါက်နေကြပါသည်။ အများအားဖြင့် သစ်ပင်များမှာ အမြင့်ကြီးတွေ မဟုတ်ပါ။ သို့ရာတွင် အချို့ပင်များမှာ တောင်သလဲပင် ဖြစ်သဖြင့် တော်တော်လေးတွေ့မြင်ပါသည်။

သာမန်အရာဝတ္ထု တစ်ခုထဲတွင် ကျွန်တော်တို့၏ အာသာအန္တကို ပြေစေသော အရာတွေ အများကြီးရှိပါသည်။ ပို၍ပင်နေပါသေးသည်။ ကျွန်တော်

သည် သစ်ပင်တန်းများ၏ ထိပ်ဖျားများကို အနားသပ်ထားသည့် လမ်းကွေ့ကလေးကိုလာတိုင်း ထိုအရာများထဲတွင် ကိုယ်မသိသည့် အရာတွေ အများကြီးရှိပါကလားဟု အမြဲလိုလိုတွေးမိပါသည်။ ထိုရှုခင်းသည် သွားရင်းလာရင်း မတော်တဆမြင်လိုက်ရသော “ရှုခင်း” နှင့်မတူပါ။ တောင်ထိပ်တစ်ခု ရေတံခွန်တစ်သွယ်၏ “ရှုခင်း”သည် အံ့ဩဖွယ် တစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော်သည် ကွင်းပြင်တွင် တစ်နာရီ၊ နှစ်နာရီခန့် တစ်ယောက်တည်း ထိုင်နေပါသည်။ ကွင်းပြင်သည် ကြည်နူးဖွယ်ကို ပေးရုံမျှသာမက ဒုက္ခဆင်းရဲနှင့် ယုံမှားသံသယတို့ကို အောင်စေသည့် တရားဓမ္မဆန်သော ငြိမ်းချမ်းမှုကိုလည်း ပေးပါသည်။

**A FEW WARNING WORDS
FOR WOULD-BE AUTOBIOGRAPHERS**

By

Augustine Birrell

ကိုယ်တိုင်ရေး အတ္ထုပ္ပတ္တိ ရေးလို့သူများသို့

ကိုယ်တိုင်ရေး အတ္ထုပ္ပတ္တိ
ရေးလို့ချမှတ်ခဲ့

A Few Warning Words For Would-Be Autobiographers

I have been in my time a great reader of Biographies—but am so no longer; for in my old age I have grown both tired and suspicious of biographers. The progress of somebody else's life told by somebody else, when you have grown somewhat weary of your own has lost its old interest; the very headings of the chapters, intended to indicate the too familiar passage from the cradle to the grave, beget an impatience that compels one to turn the pages hastily in order to feast our eyes upon the welcome words 'Last Day'.

But why not be one's own Biographer? After so many years of scribbling, however lightly, on all sorts of subjects, until exhaustion has crept in, why not in the hours of lassitude, turn your tired pen upon Yourself? You must know just a little more about yourself than ever you did about the Reformation.

If modesty forbids, as it well may, immediate publication, a type-written copy placed where it is not likely to be overlooked alongside of your last Testament, will spare your blushes, and at all events prevent any one else from chopping you into chapters, and from quoting his (not your) favourite tags of poetry at the beginning of each of them, and from otherwise 'presenting' what he took to be 'You' to that sardonic or frivolous fraction of the 'reading public' who direct the circulating

libraries to keep them well supplied with recent 'Lives'.

After all, there is no novelty in the idea. Auto-biographies abound! I once set out to make a list of those that surround me as I write, and though I had not the patience to make the list complete, I soon found that I had on what book-collectors smugly call 'their shelves', the autobiographies of Actors, Artists, Authors, and Astrologers, Clowns, Courtiers, and Courtesans; Editors and Egoists; Historians and Hangmen; Impostors, Invalids and Infidels; Lawyers; Parsons, Poets, Painters, Philanthropists, Politicians, Profligates, Publishers, and Prize-fighters; Rebels and Radical Reformers, Soldiers, Sailors, Scholars, Saints, and Sinners, and so on all down the alphabet.

If any one therefore is bent, for want of other occupation, on writing an Autobiography, he or she will find on my list a precedent.

Fielding in the first chapter of *Joseph Andrews*, observes somewhat too caustically that Colley Cibber was thought by many to have lived the strange life he did simply in order to be able to write it. If this be true, the best excuse that can be found for such a life as Cibber's is the delightful Autobiography it produced.

But if an Autobiography is readable it requires no excuse from the Reader's point of view.

Yet for all that, and notwithstanding their number, to write an Autobiography is a dangerous enterprise, and no wise man or woman should engage upon it without first counting the cost.

Sir Leslie Stephen, *Ultimus Romannorum*, in a passage of haunting significance, credits autobiographies with a peculiar charm, for, says he:

An autobiography alone of all books may be more valuable in proportion to the amount of misrepresentation which it contains. We do not wonder when a man gives a false character to his neighbour, but it is always curious to see how a man continues to present a false testimonial to himself. It is

pleasant to be admitted behind the scenes, and to trace the growth of that singular phantom, which like the spectre of the Brocken, is the man's own shadow cast upon the colossal and distorted mists of memory.'

(Studies in Biography, iii 237.)

'Curious', 'Pleasant'—but for whom? The reader or the autobiographer. No more devastating passage was ever penned since Swift. Could books read, there would be a disturbance in that corner of the library where these 'singular phantoms' cast their shadows. Though I have had these words by heart for years, they have never ceased to make me shudder—and now, their Author, one of the sincerest of men, stands like the angel with the flaming sword on the very threshold of the would-be Autobiographer, warning him off the course, for who would wish to become one of those 'singular phantoms', or to spend his last days composing 'a false testimonial' to himself?

If it be asked, how can the reader, who is sometimes a simple soul, ever come to be sure, or even to suspect, that the testimonial is false one, or that the 'spectral figure' is not a true image, the answer is, and though it is (partly) my own, it savours of sublimity—by that Divinity that shapes our books, dictate them how we may.

An Autobiographer, however much of an artist, however delicate his embroidery, stands a very poor chance of deceiving even those of his readers who, coming long after him, never encountered the impostor in the flesh.

Autobiographers are woefully mistaken if they believe they can act as masters of the ceremonial attendant upon their self-exposure, ushering their readers into one room, and excluding them from another. They can do nothing of the sort. If your frontage falls, the inside gapes. Would-be Autobiographers, might do worse than pause there for a moment, and read Browning's poem 'House' (*Pacchiarotto and other Poems*, p. 60)

It is strange how often men and women who write books

forget all about the men and women who occasionally read them, a forgetful folly akin to that of the man who, having challenged a bruiser to engage in fisticuffs, lays down a plan of attack, but forgets to remember that his opponent is not likely to stand still all the time. Nowadays many readers are at least as clever as most authors.

Mr. Herbert Spencer, as stupendous an egoist as Robert Southey, though he never wrote anything half so good as the 'Story of the Three Bears' in the latter's *Doctor*, appears to have composed his colossal memoirs on the supposition that his readers would be either 'automata', or befooled disciples, instead of being, as many readers of Autobiographies are, keen judges of character, disembowelled critics, and those who after long training in the art, craft, or mystery of 'reading between the lines', have become not only skilled but alert to prick the bubbles of self-complacency, and to discern, only too quickly, the familiar indications of a congenital conceit, lurking clumsily beneath a mask of modesty.

There is no escape from this. Every book, wise or foolish, cunning or simple, reveals the Author, not as he thinks he is, or wishes to be thought he was — but for all that, the Author. John Bunyan in his *Grace Abounding* thought he was revealing a hardened sinner, destined to the pit, saved from hell by a miracle of Grace, but what he does reveal is a loving tender-hearted man who from the first had all the tokens of a conscience-stricken saint; and this despite a picturesque vocabulary which was to make the fortunes of *The Pilgrim's Progress*, and perhaps no great aversion from being on friendly footing with the female members of his congregation. It did not need much of a miracle to convert John Bunyan.

How many Autobiographies are books of good faith? No one can give a convincing answer to this question. Artists in words are almost bound to create false impressions, and dullards too often are conspicuously untruthful. Still, when there is good faith, evidence of it is continually cropping up. I feel as safe

in the company of Montaigne as I do whilst reading on a Sunday night the sermons of Bishop Butler. Neither Montaigne nor Butler would (of this I am certain) wittingly deceive me.

All this to show the perils of the voyage! Any one who begins writing about himself runs a risk beyond that of his publishers; for self-deluded as he may be about his character, or however skilful he thinks he has been in concealing it—out the truth will come. His best chance of escape is to have no character at all. But then ?—

Nor can the Autobiographer escape detection by taking cover behind 'Important Events of Public Interest', with which he may stuff his pages, or by raising a false scent with the names of 'Personages', with which he may bespatter them, for in an Autobiography the main fact in issue is the Autobiographer. He it is after whom the hounds will run, and he it is they will eventually pull down, dissect, and devour.

Here, I am stopped by familiar voices, loud and shrill, crying out 'For heaven's sake leave off prosing about character! Who cares about character? We want to be told about other people's characters, the men and women you have met wither round the council table or at meat, men and women *alors celebres!* Serve them up for us, repeat or invent their repartees, hint not obscurely at their mutual dislikes; remind us of their discomfitures in politics, love, and war; and if you do this, and at the same time supply a good index, enabling us quickly to ascertain which of our friends, not to say ourselves, are mentioned in your records, why then you may die at your leisure, having discharged to our satisfaction and that of the evening papers the whole duty of an Autobiographer'.

This vain babblement, however, falls very flat on the ear of a man who has learnt in his own library the difference between one book and another. Unless a book reveals a character behind it, good or bad, it is a thing of naught.

Do you wish your real character to be self-revealed? If so, try your hand at an Autobiography.

ကိုယ်တိုင်ရေးအတ္ထုပ္ပတ္တိရေးလိုသူများသို့

ကျွန်တော်ငယ်ငယ်တုန်းက အတ္ထုပ္ပတ္တိစာအုပ်များ ဖတ်ခဲ့သူ ဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ယခုတော့ မဟုတ်တော့ပါ။ အသက်ကြီးလာသည့်အခါတွင် အတ္ထုပ္ပတ္တိကျမ်းပြုသူများကို ငြီးငွေ့သွားကာ သံသယလည်းဝင်လာသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ကိုယ့်ဘဝကိုယ် ငြီးငွေ့စပြုလာသည့် အချိန်မျိုးတွင် လူတစ်ယောက်၏ ဘဝကို အခြားသူတစ်ယောက်က ပြောပြသည်ကို စိတ်ဝင်စားမှု နည်းသွားပါသည်။ အားလုံးသိပြီးသား ဖြစ်သည့် ပုခက်မှ သင်္ချိုင်းသို့သွားရာ လမ်းကြောင်းကို ညွှန်ပြနေသည့် အခန်းကဏ္ဍများ၏ ခေါင်းစဉ်များကို ဖတ်ရသည်မှာလည်း စိတ်မရှည်နိုင်ဖြစ်လာကာ စာရွက်များကို မြန်မြန်လှန်ပစ်မိပြီး 'နောက်ဆုံးနေ့များ' ဟူသော ဆီးကြိုနေသည့် စာတန်းကိုသာ မျက်စိရောက်သွားတတ်ပါသည်။

သို့ရာတွင် အဘယ့်ကြောင့် ကိုယ်တိုင်အတ္ထုပ္ပတ္တိရေးဆရာ မလုပ်ကြပါသနည်း။ နှစ်ပေါင်းများစွာပင် စာမျိုးစုံကို ရေးခဲ့ကြပြီး နောက်ဆုံးလက်ပန်းကျသည့် အချိန်မျိုးတွင် ကိုယ့်ကလောင်ကို ကိုယ့်အကြောင်းပေါ်တွင် အဘယ့်ကြောင့် ဦးမလှည့်ခဲ့ကြပါသနည်း။ ရီဖော်မေးရှင်းခေတ် အကြောင်းကို သိသည်ထက် ကိုယ့်အကြောင်းကို ပို၍မသိ သင့်ပါသလော။

မိမိကိုယ်ကို နှိမ်ချမှုကြောင့် လောလောဆယ်ထုတ်ဝေခြင်းမပြုလိုသေးလျှင် သင်၏ နောက်ဆုံးသေတမ်းစာနှင့် အတူလက်နှိပ်စက်ရိုက်ထားသည့် ကိုယ်တိုင်ရေးအတ္ထုပ္ပတ္တိစာတမ်းတစ်စောင်ကို လူသူတွေ့နိုင်သောနေရာတွင် ထားပစ်ခဲ့သင့်ပါသည်။ ထိုသို့ ထားနိုင်ခဲ့သည်ဆိုလျှင် သင်လည်း မျက်နှာပူစရာ၊ ရှက်သွားဖြန်းစရာ လိုမည်မဟုတ်တော့ပါ။ အခြားသူများကလည်း သင့်ကို အပိုင်းပိုင်း အပြတ်ပြတ်ဖြစ်အောင် ခုတ်ထစ်ပြီး အခန်းကဏ္ဍတွေခွဲရေးနိုင်တော့မည် မဟုတ်ပါ။

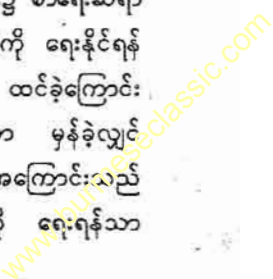

ထိုအခန်းကဏ္ဍများ အစတွင် (သင့်အကြိုက်မဟုတ်ဘဲ) သူတို့အကြိုက် ဖြစ်သော ကဗျာအတိုအစကလေးများကို ကောက်နှုတ်ဖော်ပြနိုင်တော့မည် မဟုတ်ပါ။ မကြာမီက ထုတ်ဝေခဲ့သော “အတ္ထုပ္ပတ္တိများ”ကို ထားရန် စာကြည့်တိုက်များ သို့ ပြောတတ်သည့် သို့မဟုတ် ပကာသနကြိုက်သည့် စာဖတ်ပရိသတ်များ အား သူတို့မြင်သော “သင့်”ကို တင်ပြရန် တင်ပြခြင်းပြုနိုင်တော့မည် မဟုတ်ပါ။

သို့တိုင်အောင် ထိုစိတ်ကူးသည် အသစ်အဆန်းမဟုတ်ပါ။ ကိုယ်တိုင် ရေးအတ္ထုပ္ပတ္တိဆရာတွေ ပေါလှပါဘိခြင်း။ တစ်ခါတုန်းက ကျွန်တော်သည် ဆောင်းပါးရေးရင်း ကျွန်တော့်ဘေးပတ်ပတ်လည်တွင် ဝိုင်းရံနေသည့် ကိုယ်တိုင် ရေးအတ္ထုပ္ပတ္တိကျမ်းများကို စာရင်းလုပ်ကြည့်ဖူးပါသည်။ ထိုကျမ်းများကို အပြည့် အစုံ စာရင်းလုပ်ရန် ကျွန်တော် စိတ်မရှည်သည့်တိုင် လုပ်ပြီးသမျှပင်လျှင် စာအုပ်ဝါသနာအိုးတို့က “သူတို့စင်များ” ဟုခေါ်သည့် အတ္ထုပ္ပတ္တိစာအုပ် စင်တန်းတွေတော်တော်များသွားသည်ကိုတွေ့ရပါသည်။ ထိုအထဲတွင် ရုပ်ရှင် မင်းသားများ၊ အနုပညာရှင်များ၊ စာရေးဆရာများ၊ ဗေဒင်ဆရာများ၊ လူရွှင်တော် များ၊ နန်းတွင်းသားများ၊ ပြည့်တန်ဆာများ၊ အယ်ဒီတာများ၊ အတ္ထဝါဒီများ၊ သမိုင်းဆရာများ၊ ပါးကွက်အာဏာသားများ၊ လူလိမ်များ၊ လူမမာများ၊ သစ္စာဖောက်များ၊ ရှေ့နေများ၊ သင်းအုပ်ဆရာများ၊ ကဗျာဆရာများ၊ ပန်းချီ ဆရာများ၊ ပရဟိတပုဂ္ဂိုလ်များ၊ နိုင်ငံရေးသမားများ၊ အကျင့်ပျက်သူများ၊ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသူများ၊ လက်ငှေ့သမားများ၊ သူပုန်များ၊ ရေဒီကယ်ပြုပြင်ရေး သမားများ၊ စစ်သားများ၊ သင်္ဘောသားများ၊ သူခဏီများ၊ သူတော်စင်များ၊ ဒုစရိုက်သမားများ စသည်ဖြင့် က မှ အ အထိ အကွရာဝလီကုန်သလေ့ကံ ရှိသွားတော့သည်။

ထို့ကြောင့် အခြားအလုပ်အကိုင်မရှိသဖြင့် ကိုယ်တိုင်ရေး အတ္ထုပ္ပတ္တိကျမ်း တစ်စောင် ရေးလိုသည်ဆိုလျှင် ကျွန်တော့် စာရင်းထဲတွင် နမူနာ တွေ့နိုင်ပါ သည်။

“ဂျိုးဆက်အင်ဒရူး” အမည်ရှိ အတ္ထုပ္ပတ္တိစာအုပ် ပထမအခန်း၌ စာရေးဆရာ ဖီးလဒင်းက ကော်လေဆစ်ဘားသည် အတ္ထုပ္ပတ္တိကျမ်းတစ်စောင်ကို ရေးနိုင်ရန် အတွက် ဘဝကို ထူးထူးဆန်းဆန်းကြိမ်ဖန်နေခဲ့သည်ဟု အများက ထင်ခဲ့ကြောင်း ဖြင့် ခပ်လှောင်လှောင် ရေးခဲ့ပါသည်။ ထိုစကားအတိုင်းသာ မှန်ခဲ့လျှင် ဆစ်ဘားလို ရှာရှာဖွေဖွေ ကြံကြံဖန်ဖန်ဘဝမျိုးကို နေရသည့် အကြောင်းသည် ဖတ်ကောင်းသည့် ကိုယ်တိုင်ရေး အတ္ထုပ္ပတ္တိကျမ်းတစ်စောင်ကို ရေးရန်သာ

ဖြစ်သည်ဟု ဆိုရတော့မည့်နယ် ဖြစ်နေသည်။

သို့ရာတွင် အတ္ထုပ္ပတ္တိကျမ်းတစ်စောင်သည် တကယ်အမှန် ဖတ်၍ကောင်းသည်ဆိုလျှင် စာဖတ်ပရိသတ် အနေဖြင့် ဘာမှ ပြောဖွယ်အကြောင်းမရှိတော့ပါ။

သို့တိုင်အောင် အတ္ထုပ္ပတ္တိကျမ်းတွေ အရေအတွက်များသည့် တိုင်အောင် အတ္ထုပ္ပတ္တိ ကျမ်းတစ်စောင်ရေးရသည်မှာ တော်တော်အန္တရာယ်ကြီးသည့် အလုပ်တစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ ကုန်ကျမည့် စရိတ်စကကို မတွက်ဘဲ မည်သည့်အမျိုးကောင်းသား၊ အမျိုးကောင်းသမီးမျှ အတ္ထုပ္ပတ္တိကျမ်းတစ်စောင်ကို ရေးမည်မဟုတ်ပါ။

ထိတ်လန့်ဖွယ် ကောင်းအောင်အရေးကြီးသည့် စာတစ်ပိုဒ်တွင် ဆာလက်စလီစတီဖင်က အတ္ထုပ္ပတ္တိကျမ်းများသည် မည်မျှစွဲလန်းဖွယ်ကောင်းကြောင်းကို အကျယ်တဝင့် ဂုဏ်ပြုရေးသွားခဲ့ပါသည်။ သူက အောက်ပါအတိုင်း ပြောခဲ့ပါသည်။

“စာအုပ်တကာတို့အနက် အတ္ထုပ္ပတ္တိကျမ်း တစ်ခုတည်းသာလျှင် (ဖော်ပြချက်မှန် မမှန်အနည်းအများကို လိုက်၍) တန်ဖိုးရှိကြပါသည်။ လူတစ်ယောက်က သူ့အိမ်နီးချင်း၏ စရိုက်နှင့် ပတ်သက်၍ မှားယွင်းစွာ ဖော်ပြခဲ့လျှင် ကျွန်ုပ်တို့များစွာ အံ့သြခြင်း မဖြစ်ပါ။ သို့ရာတွင် သူ့ကိုယ်သူ တလွဲ ထောက်ခံပေး ဖော်ပြလာလျှင်ကား တော်တော် အံ့သြဖို့ကောင်းပါသည်။ ကန့်လန့်ကာ နောက်ကွယ်သို့ ဝင်ခွင့်ပြုရပြီး (ဘရော့ကင်၏ တစ္ဆေကဲ့သို့) ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ အရိပ်အရောင် မည်သို့ တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးလာသည်ကို ခြေရာခံကြည့်ရသည်မှာလည်း များစွာ နှစ်လိုဖွယ်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုအရိပ်အရောင်သည် ကြီးမား၍ ပုံပျက်ပန်းပျက်ဖြစ်နေသော မှတ်ဉာဏ်တည်းဟူသော နှင်းမြူပေါ်သို့ ထိုးကျနေသည့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ အရိပ်ပင် ဖြစ်ပါသည်။”

သို့ဖြစ်လျှင် ဘယ်သူ့အတွက် “အံ့သြဖွယ်ကောင်း” ပါသလဲ။ ဘယ်သူ့အတွက် “နှစ်လိုဖွယ်ကောင်း” ပါသလဲ။ စာဖတ်သူအတွက်လား။ ကိုယ်တိုင်ရေးအတ္ထုပ္ပတ္တိရေးသူအတွက်လား။ ဂျီနသန်ဆွစ်နောက်တွင် မည်သူ့မျှကိုယ့်အကြောင်းကို ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း မရေးကြတော့ပါ။ အကယ်၍သာ စာအုပ်များက စာဖတ်တတ်ခဲ့လျှင် “ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ အရိပ်အရောင်” တို့ထိုးကျနေရာ စာကြည့်ခန်းချောင်ကလေးထဲတွင် တစ္ဆေတွေခြောက်နေလိမ့်မည် ထင်ပါသည်။ ကျွန်တော်သည် စကားလုံးများကို နှစ်ပေါင်းများစွာကတည်းက အလွတ်ရခဲ့သော်လည်း ထိုစကားလုံးများသည် ယခုတိုင် ကျွန်ုပ်ကိုတုန်လှုပ်ခြောက်ခြားနေစေမည် ဖြစ်ပါ

သည်။ အရိုးသားဆုံးပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးဖြစ်သည့် ထိုစကားလုံးများကို ရေးသားခဲ့သော “စာရေးဆရာသည်” ကိုယ်တိုင်ရေးအတ္ထုပ္ပတ္တိ ရေးသူလောင်း၏ရှေ့တွင် လှုံ့တောက်သော ဓားလွတ်ကို ကိုင်ထားသည့် နတ်တမန်တပါး သဖွယ်ရပ်ကာ လမ်းဖွားမလိုက်ရန် သတိပေးနေပါသည်။ “ထူးခြားသည့် အရိပ်အယောင်” ဖြစ်ရန် သို့မဟုတ် “သူ့ကိုယ်သူ တလွဲဖော်ပြခြင်း ပြုရန်” သူ၏ နောက်ဆုံး အချိန်များကို ဖြန့်တီးနေသူများအား သတိပေးနေသကဲ့သို့ ရှိသည်။

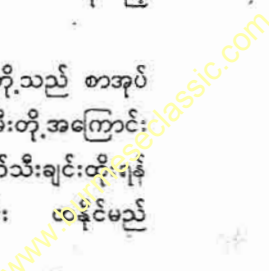
တစ်ခါတစ်ရံတွင် အတ္ထုပ္ပတ္တိထဲတွင် တလွဲဖော်ပြခြင်း သို့မဟုတ် “အရိပ်အယောင်ပေးခြင်း” သည် တကယ့်လူပုဂ္ဂိုလ်နှင့် တလွဲစီဖြစ်နေသည် ဆိုခြင်းကို ရိုးသားသည့် စာဖတ်သူက မည်သို့သိနိုင်မည်နည်းဟု မေးဖွယ်ရှိပါသည်။

အဖြေမှာ ကျွန်ုပ်တို့ စာအုပ်များက ဖော်ညွှန်နေသည့် ခမ်းနားမှုကြောင့် ထိုအထဲတွင် ပါသမျှတို့သည်အမှန်ဟုသာ ယူဆရတော့မည် ဖြစ်ပါသည်။

သို့ရာတွင် မည်မျှ ကျွမ်းကျင်လိမ္မာသော အနုပညာသည်ဖြစ်စေ သူ၏ စာပန်းချီကားရေးဖွဲ့မှုသည် မည်မျှ နူးညံ့သိမ်မွေ့သည်ဖြစ်စေ ကိုယ်တိုင်ရေး အတ္ထုပ္ပတ္တိရေးသူသည် စာဖတ်သူကို မလိမ်နိုင်ပါ။ စာဖတ်သူသည်သွေးနှင့်ကိုယ် သားနှင့်ကိုယ်ရှိနေသည့် အယောင်ဆောင်သမား မြင်တွေ့ဖူးခြင်းမရှိသည့်တိုင် မိမိနောက်သို့ လိုက်ပါလာသော စာဖတ်သူကို လိမ်ဖို့ဆိုသည်မှာ တော်တော် ခက်ပါသည်။

မိမိတို့သည် စာဖတ်သူများကို တစ်ခန်းပြီး တစ်ခန်းလိုက်ပို့ကာ အတ္ထုပ္ပတ္တိရေးသူ၏ စရိုက်တို့ကို လိုက်လံပြသနေအောင် လမ်းညွှန်ဖြစ်သည်ဟု ကိုယ်တိုင်ရေး အတ္ထုပ္ပတ္တိကျမ်းများက သူတို့ကိုယ်သူတို့ ထင်ကြမည်ဆိုလျှင် ယင်းမှာ တော်တော်သနားစရာကောင်းသည့် အမှားဖြစ်ပါသည်။ အမှန်၌ ကိုယ်တိုင်ရေး အတ္ထုပ္ပတ္တိကျမ်းများသည် ထိုအလုပ်ကိုပင် မလုပ်နိုင်ပါ။ ရှေ့မျက်နှာဖုံးသည် ကွာကျသည်နှင့် နောက်ပိုင်းသည် ဟာလာဟင်းလင်းကြီး ပေါ်လာတတ်ပါသည်။ ကိုယ်တိုင်ရေး အတ္ထုပ္ပတ္တိရေးသူသည် မိမိ၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိ ကို ရေးတော့မည်ဆိုလျှင် မရေးမီ ရောဘတ်ဘရောင်းနင်း၏ “အိမ်” ဆိုသည့် ကဗျာကို ဖတ်သင့်ပါသည်။

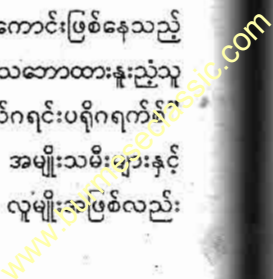
အတ္ထုပ္ပတ္တိစာအုပ်များကိုရေးသော အမျိုးသား အမျိုးသမီးတို့သည် စာအုပ် များကို ရံဖန်ရံခါ ဖတ်လေ့ရှိကြသော အမျိုးသား အမျိုးသမီးတို့အကြောင်း ကို မေ့နေကြပါသည်။ ဒဏ်ရာရသူတစ်ယောက်အား လက်သီးချင်းတို့နှင့် စိမ်ခေါ်ပြီးနောက် မိမိရန်သူသည်လဲရာ၌ပင် ကောင်းကောင်း ယုံနိုင်မည်

မဟုတ်ဟူသော အချက်ကို မေ့လျော့ကာ ထိုသူကို တိုက်ခိုက်ရန် စီမံကိန်းကြီး တွေ့ချနေသည့် လူတစ်ယောက်ကဲ့သို့ သူတို့သည်လည်း စာဖတ်ပရိသတ်ကို မေ့နေကြပါသည်။ ယခုအချိန်၌ စာဖတ်ပရိသတ်သည် စာရေးဆရာများကဲ့သို့ပင် ပါးနပ်နေကြပါပြီ။

ရောဘတ်ဆောက်သီ ကဲ့သို့ပင် အတ္တကြီးသည် ဟားဘတ်စပင်ဆာသည် သူ၏ ကြီးမားထူထဲလှသော အမှတ်တရမှတ်တမ်းများကို ရေးခဲ့စဉ်က သူ့စာဖတ် ပရိသတ်များသည် စက်ရုပ်များဟုလည်းကောင်း၊ သူ့ပြောတိုင်း ယုံသည့် တပည့်များဟုလည်းကောင်း ထင်မှတ်ခဲ့ပုံရပါသည်။ အမှန်အားဖြင့် သူ့စာဖတ် ပရိသတ်များသည် (ကိုယ်တိုင်ရေး အတ္ထုပ္ပတ္တိများကို ဖတ်လေ့ရှိသူအများစု ကဲ့ သို့ပင်) လူ့စရိုက်ကို ကောင်းကောင်းဝေဖန်တတ်သူများ၊ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ ဝေဖန်တတ်သူများ အနုပညာ အတတ်ပညာနှင့် “စာကြောင်းများကြားတွင် ဆိုလိုသည့် သဘောကို ရှာခြင်း” အတတ်ပညာတို့ကို သင်ကြားတတ်မြောက် ခဲ့ကြပြီးနောက် စာရေးဆရာ၏ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ကျေနပ်ရောင့်ရဲမှု၊ မွေးရာပါ အထင်ကြီးမှု၊ အပေါ်ယံ ဟန်ဆောင်ပုံကွယ်ထားသည့် မျက်နှာပုံး နောက်ကွယ် တွင် ရှိနေသည့် ဇာတိသဘောစသည်တို့ကို ချက်ချင်း သိမြင်တတ်ကြသူ များဖြစ်ပါသည်။

ထိုအဖြစ်မှ လွတ်မြောက်ရန် နည်းလမ်းမရှိပါ။ ဉာဏ်ရှိသည့် စာအုပ်ဖြစ် စေ၊ မိုက်မဲသည့်စာအုပ်ဖြစ်စေ၊ ရိုးသားသည့် စာအုပ်ဖြစ်စေ၊ မရိုးသားသည့် စာအုပ်ဖြစ်စေ စာအုပ်တိုင်းသည် စာရေးဆရာကို ဖွင့်ပြပါသည်။ သူ့ကိုယ်သူ ဘယ်လို ထင်သည်ဟု ဖော်ပြခြင်းမဟုတ်ပါ။ သူ့ကို သူများက ဘယ်လို ထင်စေချင်သည် ဆိုသည်ကို ဖော်ပြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ သို့တိုင်အောင် စာရေးဆရာ ဂျွန်ဘန်းယန်းသည် “ကျက်သရေမင်္ဂလာ ဖြိုးဝေစွာ” ဆိုသော သူ၏ စာအုပ်တွင် အလွန်ဒုစရိုက်ထူပြောသူ တစ်ယောက်၊ ငရဲသို့ ဇောက်ထိုး ဆင်းသည့် လူတစ်ယောက်၊ ကျက်သရေမင်္ဂလာတည်းဟူသော ဘုရားသခင်၏ ကယ်မမှုကြောင့်သာလျှင် ငရဲတွင်းက လွတ်ခဲ့သူ တစ်ယောက် အကြောင်းကို ရေးနေသည်ဟု သူထင်ခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် သူတကယ်ရေးနေသည်မှာ မူလ အစကတည်းက မိမိ၏ ပြစ်မှုများကို သိ၍ စိတ်မကောင်းဖြစ်နေသည့် သူတော်စင် တစ်ပါး၏ လက္ခဏာများရှိသော၊ ချစ်တတ်၍ စိတ်သဘောထားနူးညံ့သူ တစ်ယောက်အကြောင်း ဖြစ်နေပါသည်။ ထိုမျှမက “ပိလ်ဂရင်းပရိဂရက်စ်” ဟူသော စာအုပ်ကို ရေးနိုင်ခဲ့ပြီး မိမိ၏ အသင်းမှ အမျိုးသမီးများနှင့် ဒွေးရောယှက်တင်နေရသည်ကို မနှစ်မြို့ခြင်း မဖြစ်သော လူမျိုးသဖြစ်လည်း

မြင်ရပါသည်။ ထိုသို့သော ဂျွန်ဘန်းယန်းကို အယူဝါဒပြောင်းလဲသွားအောင် လုပ်ရန်အတွက် တန်ခိုးပြာဋိဟာ တစ်ခုမလိုပါ။

စိတ်ချ ယုံကြည်ရသော ကျမ်းအဖြစ်မှတ်ယူနိုင်သည့် ကိုယ်တိုင်ရေး အတ္ထုပ္ပတ္တိမှတ်တမ်း ဘယ်နှစ်စောင်ရှိပါသနည်း။ ဤမေးခွန်းကို မည်သူမျှ ကျေနပ်လောက်အောင် ဖြေနိုင်မည်မထင်ပါ။ စာဖြင့်ရေးဖွဲ့သည့် အနုပညာရှင်တို့သည် မှောက်မှားသော စွဲထင်ချက်ကို ပေးတတ်ပါသည်။ ခပ်ထုံထုံ ခပ်ထိုင်းထိုင်း လူတို့ကလည်း သိသိသာသာကြီး မုသာဝါဒစကားကို ပြောတတ်ကြပါသည်။ သို့ရာတွင် ယုံကြည်စိတ်ချရသော ကျမ်းဖြစ်လျှင်မူကား ယုံကြည်စိတ်ချစရာ များသည် ထိုကျမ်းထဲတွင် အလျှိုအလျှိုပေါ်လာတတ်ပါသည်။ တနင်္ဂနွေနေ့ညများတွင် ဘုန်းကြီးဘတ်တလာ၏ စာများကို ဖတ်ရသည်နည်းတူ မွန်တီနန်း၏ စာများကို ဖတ်ရသည်ကိုမူ ကျွန်တော်စိတ်ချပါသည်။ မွန်တီနန်းသည်လည်း ကောင်း၊ ဘတ်တလာသည် လည်းကောင်း၊ သိသိကြီးနှင့်တော့ မဟုတ်ကိုအဟုတ် လိမ်ပြောလိမ်မည်ဟု ကျွန်တော်မထင်ပါ။ (ဤအချက်ကိုမူ ကျွန်တော် သေချာပါသည်။)

ယင်းတို့မှာ ကိုယ်တိုင်ရေး အတ္ထုပ္ပတ္တိရေးခြင်းဟူသော ရေလမ်းခရီးတွင် တွေ့ရသည့် အန္တရာယ်များကို ပြလို၍ ဖြစ်ပါသည်။ မိမိအကြောင်းကို ရေးသူတိုင်းသည် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသူ တွေ့ရသည်ထက် ကြီးမားသော အရဲစွန့်မှုကို လုပ်ရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အကြောင်းမူ သူသည်သူ့စရိုက်နှင့် ပတ်သက်၍ အမှန်ကို မမြင်နိုင်ဘဲ တစ်မျိုးမြင်တတ်သော ကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။ မည်မျှ ကျွမ်းကျင်စွာ ရေးတတ်သည်ဖြစ်စေ ဖုံးနေသော သူ့စရိုက်အမှန်သည် ပေါ်လာတတ်သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်လျှင် ကိုယ့်စရိုက်အမှန် အဆိုးအကောင်းကို လူမသိစေရန် နည်းလမ်းမှာ စရိုက်အကြောင်းကို တမင်ရှောင်လွှဲ၍ မရေးဘဲ နေရန်သာရှိပါတော့သည်။ သို့ရာတွင် ထိုသို့ဆိုပြန်လျှင်

‘လူထုစိတ်ဝင်စားသော အရေးကြီးသည့် အဖြစ်အပျက်များ’ ဟု ခေါင်းစဉ်တပ်၍ ဖြစ်စေ၊ ‘လူပုဂ္ဂိုလ်များ’ဟု ခေါင်းစဉ်တပ်၍ ဖြစ်စေ စာမျက်နှာ ပေါင်းများစွာ ရေးသားကာ မိမိ၏ စရိုက်ကို ဖုံးကွယ်ရန် ကြိုးစားခဲ့လျှင်လည်း ကိုယ်တိုင်ရေး အတ္ထုပ္ပတ္တိရေးဆရာသည် ဖုံးကွယ်၍ရမည်မဟုတ်ပါ။ အခြားသူတွေ အကြောင်းကို ဘယ်လောက်ပဲ အကောင်းအဆိုးရေးသည် ဖြစ်စေ ကိုယ်တိုင်ရေးအတ္ထုပ္ပတ္တိကျမ်းတစ်စောင်တွင် အဓိကကျသူမှာ အတ္ထုပ္ပတ္တိရေးသူသာဖြစ်သည့် အတွက် ရှောင်၍ မလွတ်နိုင်ပါ။ အမဲလိုက်ခွေးများက လိုက်နေကြသော သူမှာ သူပင် ဖြစ်ပါသည်။ သူတို့သည် နောက်ဆုံးတွင် သူ့ကို

မိသွားကြကာ လှဲချ၊ ကိုက်ဖြတ်၊ ဝါးမျို စားသောက်ပစ်ကြမည်သာ ဖြစ်ပါသည်။

“အတ္ထုပ္ပတ္တိရေးသူရဲ့ စရိုက်အဆိုးအကောင်းတွေကို ဘာဖြစ်လို့ ဒီလောက် ပြောနေရတာလဲ၊ ဒါတွေကို အသာထားလိုက်ပါ။ ဒါတွေကို ဘယ်သူကမှလည်း ဂရုစိုက်နေတာမဟုတ်ပါဘူး။ ကျွန်တော်တို့ သိချင်တာက တခြား လူတွေရဲ့စရိုက်ကို သိချင်တာ။ ထမင်းဝိုင်းမှာ ဒါမှမဟုတ် အစည်းအဝေးစားပွဲမှာ သူတွေ့ခဲ့ရတဲ့ အမျိုးသား အမျိုးသမီးတွေရဲ့ စရိုက်ကို သိချင်တာ။ ဒီတော့ သူတို့အကြောင်းတွေကို ရေးစမ်းပါ။ သူတို့ အတုနဲ့အပြန် ပြောတာကလေးတွေကို ပြန်ပြောစမ်းပါ။ ဒါမှ မဟုတ်ရင်လည်း ထွင်ရေးဗျာ။ သူတို့တစ်တွေ တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် မုန်းတီးကြတာတွေ မနှစ်သက်ကြတာတွေကိုလည်း အတိအလင်း ဖွင့်ရေးဗျာ။ နိုင်ငံရေးမှာ၊ စစ်ရေးမှာ၊ အချစ်ရေးမှာ သူတို့ကိုယ့်ကားယား ဖြစ်တာတွေကိုလည်း အကုန်ရေးစမ်းပါ။ အဲဒါတွေ အကုန်ရေး။ ပြီးတော့ နောက်က ကျမ်းအဆုံးမှာ နာမည်အညွှန်းတွေကိုလည်းထည့်။ ဒီတော့ ခင်ဗျားမှတ်တမ်းထဲမှာ ကိုယ့်မိတ်ဆွေတွေ ဘယ်နှစ်ယောက်များ အညွှန်းခံရသလဲ။ ကိုယ်လည်းဘယ်နှစ်ခါ အညွှန်းခံရသလဲဆိုတာ သိရတာပေါ့။ ဒီတော့ ကိုယ်တိုင် ရေးအတ္ထုပ္ပတ္တိမရေးရသေးရင်တော့ မသေလိုက်ပါနဲ့ဦး။ ကျွန်တော်တို့ သိချင်တာတွေ ကိုရေးပြီးပြီ၊ ညနေသတင်းစာတွေ ကျေနပ်လောက်အောင် ရေးပြီးပြီဆိုတော့မှ သေပါ” ဟု မကြာခဏ ပြောသံကြားရပါသည်။

မိမိ၏ စာကြည့်တိုက်အတွင်းတွင် အတ္ထုပ္ပတ္တိကျမ်း တစ်ခုနှင့် တစ်ခု အကြား ခြားနားချက်ကို ရှာနေသည့် လူတစ်ဦးအဖို့သော်မူ ထိုသို့သော စကားဖျင်းများသည် ဘာမျှ အဓိပ္ပာယ်မရှိပါ။ စာအုပ်တစ်အုပ်သည် ဆိုသည် ဖြစ်စေ ကောင်းသည်ဖြစ်စေ စရိုက်တစ်ခုကို ဖော်ပြခြင်းမပြုနိုင်လျှင် အလကား အရာသာဖြစ်ပါသည်။

သင်၏ တကယ့်စရိုက်ကို ကိုယ်တိုင်ဖော်ထုတ်လိုပါသလား။ သို့ဆိုလျှင် ကိုယ်တိုင်ရေး အတ္ထုပ္ပတ္တိကျမ်း တစ်စောင်ကို ရေးကြည့်ပါလေ။

THE BOAT RACE

By
Harold Nicolson

ကုမ္ပဏီ

The Boat Race

It is salutary, I suppose, to abandon at moments all pretence of being rational and to surrender ourselves without reproach to the delights of infantilism. I spent a morning last week following the boat race between Oxford and Cambridge. In principle this contest should have left me unmoved; in practice I developed during those twenty minutes a savage sense of identification with one side and a savage desire that the other side should lose. In the after vacancy, when all was over and my side had won, I subjected to cold scrutiny the state of almost girlish emotion through which I had just passed. It was surely disgraceful that a man who prides himself on his detachment should for the space of twenty minutes have been swept by gusts of wholly unwarranted partisanship. What did it matter to me one way or another whether eight young men whom I had never known, and whom I was unlikely ever to know, could propel a boat from Purney to Mortlake with greater speed than that achieved by eight other young men, equally remote and equally unknown? It was not as if I myself had ever been a neat practitioner of aquatic sports. My own rowing days were brutish and short. There was a time, during my first year at Balliol, when I formed part of what was known as "the Morrison Fours." The memory of that experience does not fill me with gratification or pride. There was the training period when with knees blue with cold I would run round the parks before breakfast;

there were the chill afternoons when one walked down to the barge past Merton and Christ Church meadows; there was the soap-sud congestion of the changing-room, when my dislike of nudity merged with my dislike of stuffy cold. Then the boat was wet and heavy, the loofah on which I sat was wet and light, the oars were dripping and enormous, and I myself incompetent and damp. A man on the bank would jump off his bicycle and say things to me through a megaphone which were sharp and rude. And when the race eventually took place, I felt bound to attribute the truly disgraceful performance of my own boat to the fact that Nature had never, even in her wildest moments, intended me to be an oar.

I have been assured by those who practise the art of rowing that, if and when one rises above the standard of the Morrison Fours, if and when one reaches the stage of a college eight, this impression of wet clumsiness tends to disappear. One acquires instead a sense of unity in diversity, a sense of beautifully proportioned rhythm, which is symphonic in character and which gives some meaning to that silly expression "the poetry of motion." I am prepared to believe this assertion and to regard oarsmen as artists who combine physical dexterity with a definite, if unrealised, aesthetic purpose. My respect for them is not untinged with sympathy, for of all athletes they have the shortest flowering season: all to soon will come the day when they hang up their varnished oars above the mantelpiece, when they drape their pink or blue caps across the photographs of dispersed or forgotten eights, when they become anxious lest their fine chest muscles turn to fat, and when wistfully they don their Leander scarfs and watch other men, not so much younger than they are, performing the very same evolutions as they, but four years before, performed themselves. Yet this respect and sympathy does not imply any continuous interest on my part in the art of rowing, nor can it account for the fact that in this year 1946 I found myself startled by my partisanship. There must be some other reason to explain why, on the morning

of March 30th, I should suddenly have become excited.

Is it that, slumbering like some old toad within me, I have an Oxford feel? My affection for my old university is undying, my loyalty to her is beyond question, my gratitude for all she did for me is deep and strong. But I trust that these respectable emotions are by now freed from all boyish partisanship, from every competitive tinge. I am wholly unaware of any feeling of hostility, even of rivalry, towards Cambridge. I consider her architecture much superior to that of Oxford; I admit that her intelligence is more precise and perhaps even more alert; and I regard each of our older universities as an equal champion of a long tradition of humanism and amenity. Yet even if some infantile emotions of rivalry still persisted, I doubt whether they would find expression in a race between two boats. My excitement last Saturday must have been due to other causes. I regret to confess that it was due to mass emotion. A boat race in the first place is one of the most concentrated of all human competitions. It is concentrated in time, since it lasts for no more than twenty minutes and its result is final; it is concentrated in space, since it is rowed over a prescribed course which can be followed on the map. It is also concentrated numerically; of the eighteen participants, nine are bound to win and nine are bound to lose. This sense of concentration is enhanced by the contrast between the rowers and the crowds; on the one hand you have several hundred thousand men, women and children, lining the banks, multiform in appearance, intense in expectation, and quite unable to affect the issue one way or the other; on the other hand you have two slim boats containing eighteen men, uniform in appearance, extremely mobile, and deciding the issue by the conjoint movements of their arms and backs and thighs. This contrast between the many and the few, between the static and the dynamic, heightens the sense of concentration; it is only human that one should seek, even artificially, to exaggerate the contrast by identifying oneself, not with the whole eighteen, but with nine. One thus, even if all

other emotions are absent, espouses the cause of one of the two sides and desires it to win.

One's reason is numbed, one's emotions are heightened, by the actual beauty of the scene. The sun on that March morning peeps through the early mist, tugs and police launches, pleasure steamers and picket boat all dashing towards Hammer-smith in a sudden wave. There ahead of us were the two eights, slim and scintillating, frail and powerful; the sun flashed upon their oars and upon the water circles that they left behind them; the coxswain in the dark-blue blaze seemed to my inexperienced eye to be ahead of the coxswain in the light-blue blazer; from the banks came shouts of encouragement among which I detected a shout of "Cambridge!" It was at that moment that I was assailed by my Ouida mood. "Oxford!" I replied, at first in a reserved undertone, but subsequently quite loud. The senior burgess of my university, a calm and scholarly man, came up to me and took me by the arm. "We are leading," he whispered, not wishing to betray exultation; "We are leading by two lengths." We? We? What were we? A helicopter at that moment passed close overturning breweries into palaces and gasworks into mosques and minarets. Expectation was enhanced by the long pause which preceded the start; the river steamer on which I was a passenger attached herself in mid-stream to two other little steamers; the hawsers which connected them creaked gently in the silence, making a marine noise. Suddenly all became animation; a distant roar arose from the river banks; the throb of our engines shook the deck; and everything at the same moment started to move forward, head; the shadow of its large propelles flickered upon the backs of my fellow-passengers massed in front. In the roar of its engines I raised my voice again. "Oxford!" I shouted at the Repository of Messrs, Harrods.

"It is pleasant," remarked Horace, "to be idiotic when circumstances are suitable." But it was something more than that. It was agreeable on that beautiful spring morning to recover for a moment the atmosphere of pre-war days. It was agreeable

to feel that all those people on the banks were united in a common excitement. It was comforting to believe that our sporting instinct, which is so closely allied to tolerance, was as active and as corporate as ever. It was consoling, after those twenty minutes of excitement, to recover one's outward calm without losing one's inner satisfaction. And it was a delight—I'll be blown if it wasn't—to know that Oxford had won.

Harold Nicolson

လှေပြိုင်ပွဲ

တစ်ခါတစ်ရံ၌ ဣန္ဒြေသမ္မတ္တိတို့ကို စွန့်လွှတ်ကာ ကလေးဘဝတုန်းကလို စိတ်လွတ် လက်လွတ်ပျော်ရသည်မှာ အလွန်အကျိုးထူးသည်ဟု ကျွန်တော်ထင်ပါသည်။ လွန်ခဲ့သည့် သီတင်းပတ် မနက်တုန်းက ကျွန်တော်သည် အောက်စဖို့ တက္ကသိုလ်နှင့် ကိန်းဘရစ်တက္ကသိုလ် လှေပြိုင်ပွဲကိုသွားကြည့်ခဲ့ပါသည်။ မူအားဖြင့် ဆိုလျှင် ထိုလှေပြိုင်ပွဲသည် ကျွန်တော့်ကို ဘာမျှစိတ်လှုပ်ရှားစရာ အကြောင်းမရှိပါ။ လက်တွေ့တွင်မူ ထိုမိနစ် နှစ်ဆယ် အချိန်ကလေးအတွင်း၌ ကျွန်တော်သည် တစ်ဘက်ကို နိုင်စေချင်စေအားကြီးနေပြီး အခြားတစ်ဘက်ကို ရှုံးစေချင်စေအား ကြီးနေပါသည်။ လှေပြိုင်ပွဲပြီး၍ ကျွန်တော့်ဘက်က အနိုင်ရပြီး အေးအေးဆေးဆေးဖြစ်သွားသည့် အခါ၌ ကျွန်တော် ကြုံတွေ့ဖြတ်သန်းခဲ့ရသော မိန်းကလေးဆန်ဆန် ခံစားမှုကို ကျွန်တော့်ဘာသာ တည်ငြိမ်စွာ စစ်ဆေးကြည့်မိပါသည်။ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ဘက်မလိုက်ဘဲ ကြည့်တတ်သည်ဟု ဂုဏ်ယူနေသော လူတစ်ယောက်အနေဖြင့် မိနစ်နှစ်ဆယ်ကြာမျှ မမျှော်လင့်သော ဘက်လိုက်မှု လေပြင်းထဲတွင် မျောပါမိသည့်အဖြစ်မှာ ရှက်စရာတော့ ကောင်းပါသည်။ ကျွန်တော်သည် မည်သည့်အခါမျှ သိချင်မှ သိမည်ဖြစ်သော လူငယ်ရှစ်ယောက်တို့က အလားတူပင် သိလည်းမသိ ဘာမျှလည်း မသက်ဆိုင်သော အခြားလူ ရှစ်ယောက်ထက် ပွတ်တနေမှ မော့လိပ်အရောက်လှေကို ပို၍ မြန်မြန်လှော်သွားနိုင်ခြင်းသည် ကျွန်တော်နှင့် ဘာဆိုင်သနည်း။ ကျွန်တော်သည် ရေပေါ်အားကစားမျိုးကို ကိုယ်တိုင်ကောင်းစွာ လှေကျင့်ခဲ့ဖူးသူ မဟုတ်လော။ ကျွန်တော်တို့ခေတ်တုန်းက လှေပျော်ကျင့်ရသည့် ရက်များမှာ ပြင်းလည်းပြင်းထန်၍ အချိန်လည်းတိုပါသည်။

ဘယ်လီယိုကောလိပ်သို့ ကျွန်တော်စရောက်သည့် ပထမနှစ်က ကျွန်တော်သည် မောရစ်ဆန်လေးယောက်တွဲ အသင်းတွင် ပါခဲ့ဖူးပါသည်။ ထိုအတွေ့အကြုံကို ပြန်တွေးလိုက်လျှင် ကျွန်တော့်အဖို့ ဂုဏ်ယူစရာ ကျေနပ်စရာများများ စားစားတော့မရှိလှပါ။ လေ့ကျင့်စဉ်ကာလများအတွင်းက ဒူးတွေအေးစက်ပြာနှမ်းကာ မနက်စာမစားမီ ပန်းခြံကို ပတ်၍ ပြေးရပါသည်။ နေ့လယ်ပိုင်းတွင် မာတန်နှင့် ခရိုက်ချာချ်မြက်ခင်းပြင်ကြီးများကို ဖြတ်ကာ လှေဆိပ်သို့ ဆင်းရပါ သည်။ အဝတ်လဲခန်းသို့ ရောက်လျှင် ဆပ်ပြာဖူဖောင်းတွေလို လူတွေပြည့်ကြပ် ကာ ကိုယ်တုံးလုံးကို မကြိုက်သည့် ကျွန်တော့်အဖြစ်သည် မွန်းကြပ်သော အေးစက်မှုကို မကြိုက်သည့် ကျွန်တော့်အဖြစ်နှင့် ရောသွားပါသည်။ လှေမှာ စိုစွတ်ပြီး လေးလံနေပါသည်။ ကျွန်တော်ထိုင်သည့် လှေပေါ်က ခုံမှာလည်း စိုပြီးပေါ့နေပါသည်။ လှေတက်ကြီး များမှာ ကြီးမားပြီး ရေတွေတစက်စက် ကျနေပါသည်။ ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင်မှာလည်း မကျွမ်းမကျင်ဖြင့် စိုစွတ်ထိုင်းမှိုင်း နေပါသည်။ ကမ်းပေါ်မှ လူတစ်ယောက်က ဘိုင်စကယ်ပေါ်မှ ခုန်ဆင်းပြီး အသံချဲ့စက်ကလေးမှ တစ်ဆင့် ကျွန်တော့်ကို ရိုင်းပျခက်ထန်သော စကားများကို ပြောနေပါသည်။ နောက်ဆုံး၌ လှေပြိုင်ပွဲစတင်၍ ကျွန်တော့်လှေက အရှက်တကွ ရှုံးရသည့်အခါ၌ သဘာဝကြီးသည် စိတ်အဆိုးဆုံးအချိန်မှာပင်လျှင် ကျွန်တော့်ကို လှေလှော်သမားကောင်းတစ်ယောက်ဖြစ်အောင် ဖန်တီးပေးခြင်း မရှိပါတကား ဟု ထင်ချင်သလိုလို ဖြစ်ပါသည်။

မော်ရစ်ဆန်လေးယောက်တွဲ အဆင့်ကို ကျော်လွန်၍ ကောလိပ် ရှစ်ယောက်တွဲ အဆင့်သို့ ရောက်လျှင် လေးလံထိုင်းမှိုင်းနေသည်ဟု ထင်ရသော ခံစားချက်များ အလိုလို ပျောက်ကွယ်သွားတတ်ကြောင်းဖြင့် လှေလှော်အတတ် ကို ကျွမ်းကျင်သူများက အားပေးကြပါသည်။ ထိုအခါတွင် မိမိသည် ကွဲပြားမှုထဲတွင် ညီညွတ်နေသည့် သဘော၊ လှပစွာအချိုးကျနေသော နရီစည်းချက်သဘောကို တွေ့ရလိမ့်မည်။ ထိုနရီစည်းချက် သဘောသည် ပြေပြစ်ညီညွတ်မှုရှိပြီး “ရွေ့လျားမှုကဗျာ” ဆိုသည့် အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို သဘောပေါက် လာစေလိမ့်မည်ဟုလည်း ပြောကြပါသည်။ ကျွန်တော်သည် ထိုအဆိုကို လက်ခံရန် အဆင်သင့်ရှိပါသည်။ လှေသမားများအား ကိုယ်ကာယ ကျွမ်းကျင်မှုကို တိကျသေချာသည့် အလှအပရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ပေါင်းဖပ်ပေး သော အနုပညာရှင်များအဖြစ်လည်း လက်ခံရန် အဆင်သင့်ရှိပါသည်။ လှေသမား များကို ကျွန်တော်လေးစားသဘောကျသည် ဆိုရာတွင်လည်း ကိုယ်ချင်းစာနာမှု ဖြင့် သဘောကျခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အဘယ်ကြောင့် ဆိုသော် အားကစားသမား

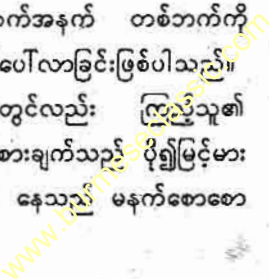
တို့အနက် သူတို့မှာ အတိုဆုံးသော ပန်းပွင့်ချိန် ရှိသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ မကြာမြင့်မီမှာပင် ဆေးသုတ် ထားသည့် လှော်တက်များကို စင်ပေါ်တင်ထားလိုက် ရသည့်နေ့၊ ကွဲကွာသွားပြီး မေ့ပျောက်လုမတတ်ဖြစ်နေသော ရှစ်ယောက်သင်းမှ လူများ စုရိုက်ထားသည့် ဓာတ်ပုံပေါ်တွင် ပန်းနုရောင် သို့မဟုတ် အပြာရောင် ကက်ဦးထုတ်များကို ချိတ်ထားလိုက်သောနေ့၊ လှပတောင့်တင်းသော သူတို့ရင်အုပ် ကြွက်သားများသည် အဆီအစ်အစ် ဖြစ်လာတော့မည်ဟု စိုးရိမ်ကြရသောနေ့၊ လွန်ခဲ့သည့် လေးနှစ်ခန့်က မိမိတို့လေ့ကျင့်ခဲ့သည့်နည်းတူ သူတို့နှင့် မတိမ်းမယိမ်း လူငယ်များ လှေလှော်ကျင့်နေကြသည်ကို လီယန်ဒါလည်စည်းကလေးတွေစည်းပြီး ကြည့်ရမည့်နေ့သည် မကြာမီတွင် ရောက်လာတတ်သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ လေးစား၍ ထိုသို့ကိုယ်ချင်းစာနာမှု ရှိသည့်တိုင် ကျွန်တော်သည် လှေလှော်ခြင်း အတတ်ပညာကို ဆက်လက်ဝါသနာပါဆဲဖြစ်သည်ဟု အဓိပ္ပာယ် မသက်ရောက်ပါ။ ၁၉၄၆ခုနှစ် တုန်းက ကျွန်တော်ဘက်လိုက်မိသည်ကိုတွေ့ပြီး အလန်တကြား ဖြစ်နေခြင်းဖြစ်သည်ဟု အနက်အဓိပ္ပာယ်မထွက်ပါ။ မတ်လ ၃၀ ရက်နေ့မနက်၌ ကျွန်တော် ရုတ်တရက် စိတ်လှုပ်ရှားနေခြင်းမှာ အခြားသောအကြောင်းတစ်ကြောင်း ရှိသောကြောင့် ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။

ထိုသို့ ဘက်လိုက် အားပေးမိခြင်းမှာ ဖားပြုတ်တစ်ကောင် အိပ်ပျော်နေ သကဲ့သို့ ကျွန်တော်ရင်ထဲတွင် အောက်စဖီတက္ကသိုလ်ခံစားချက် ရှိနေ၍လော။ ကျွန်တော့် တက္ကသိုလ်ဟောင်းကို ချစ်ခင်မြတ်နိုးစိတ်သည် မကုန်ခန်းသေးပါ။ ကျွန်တော် တက္ကသိုလ်အပေါ်တွင် သစ္စာစောင့်သိမှုအည်လည်း ဘာမျှ သံသယ ရှိစရာမလိုပါ။ တက္ကသိုလ်၏ ကျေးဇူးသည်လည်း အလေးအနက်အခိုင်အမာ ရှိနေပါသည်။ သို့ရာတွင် ထိုသို့ မြင့်မြတ်သိက္ခာရှိသော ခံစားချက်များသည် ကလေးဆန်သော ဘက်လိုက်မှု အပြိုင်အဆိုင်ထားသော စိတ်ထားတို့မှ ကင်းလွတ်ပြီဟုလည်း ကျွန်တော်ယုံကြည်ပါသည်။ ကျင့် ခုတ်သည် ကိန်းဘရစ် တက္ကသိုလ်အပေါ်တွင် မလိုမုန်းထားစိတ် အပြိုင်အဆိုင်စိတ်တို့ ရှိနေသည်ကို လုံးဝသတိမပြုမိပါ။ ကိန်းဘရစ် တက္ကသိုလ်၏ ဗိသုကာမှုသည် အောက်စဖီ တက္ကသိုလ် ဗိသုကာမှုထက်သာသည်ဟု ကျွန်တော်ယူဆပါသည်။ ကိန်းဘရစ် တက္ကသိုလ်၏ ဉာဏ်ပညာသည် ပို၍တိကျပြီး ပို၍ပင် ခေတ်မီသည်ဟုပင် ကျွန်တော်ဝန်ခံပါသည်။ ကျွန်တော်တို့၏ ရှေးဟောင်းတက္ကသိုလ်ကြီးများသည် ကိုယ့်နည်းကိုယ့်လူသားဝါဒနှင့် နှစ်လိုဖွယ်ကောင်းမှု အစဉ်အလာကို ထိန်းသိမ်း ရာတွင် အတူတူပင် ဖြစ်ပါသည်။ သို့တိုင်အောင် ကလေးဆန်သော အပြိုင် အဆိုင်စိတ်သည် ကျန်ရှိမြဲ ကျန်ရှိနေသေးသည် ဆိုလျှင် လိုအပြိုင်အဆိုင်

စိတ်ကလေးသည် လှေနှစ်စင်းဖြင့်ကြသည့် လှေပြိုင်ပွဲတွင် ကိုယ်ထင်ပြုလာမည် ဟု ကျွန်တော်မထင်ပါ။ လွန်ခဲ့သည့် စနေနေ့က ကျွန်တော် စိတ်လှုပ်ရှားခဲ့ခြင်းမှာ အခြားသော အကြောင်းများကြောင့် ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။ ထိုသို့စိတ်လှုပ် ရှားခဲ့ခြင်းမှာ လူထုခံစားချက် ကူးစက်သွားသောကြောင့် ဖြစ်သည်ဟု စိတ်မကောင်းစွာ ဝန်ခံရတော့မည်သာ ဖြစ်ပါသည်။ ပထမအချက်အားဖြင့် လှေပြိုင်ပွဲတစ်ခုသည် လူ၏ ယှဉ်ပြိုင်မှုများစွာတို့အနက် စုစည်းသိပ်သည်းမှု တစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ လှေပြိုင်ပွဲကာလသည် မိနစ်နှစ်ဆယ်မျှသာ ကြာပြီး အနိုင်အရှုံး ရလဒ်မှာလည်း ထိုအချိန်ကလေး အတွင်းတွင် အပြီးသတ် ဆုံးဖြတ်ရလေရာ လှေပြိုင်ပွဲတစ်ခုသည် အချိန်ကာလအားဖြင့်လည်း စုစည်း သိပ်သည်းမှု ရှိပါသည်။ သတ်မှတ်ထားသော လမ်းကြောင်းအတိုင်းလှော်ခတ်ရသဖြင့် နေရာဒေသအားဖြင့်လည်း စုစည်းသိပ်သည်းမှု ရှိပါသည်။ အရေအတွက်အားဖြင့်လည်း စုစည်းသိပ်သည်းမှုရှိပါသည်။ ယှဉ်ပြိုင်သူ ဆယ့်ရှစ်ဦးအနက် ကိုးဦးသည် အနိုင်ရပြီး ကျန်ကိုးဦးသည် ရှုံးရတော့မည်သာ ဖြစ်ပါသည်။ ထိုအထဲတွင် လှေလှော်သူနှင့် လှေပွဲကြည့်သူတို့၏ ဆန့်ကျင် ခြားနားမှုကြောင့် စုစည်းသိပ်သည်း မှုသည် ပို၍ပင်အားကောင်းသွား ပါသေးသည်။ တစ်ဘက်တွင် ပုံသဏ္ဍာန် အမျိုးမျိုးရှိ၍ လှေပြိုင်ပွဲကို အခြားမည်သည့် စိတ်ဖြင့်မှ မကြည့်ဘဲ ပြင်းထန်သော မျှော်လင့်ချက်ဖြင့် စောင့်ကြည့်နေကြသော ရာပေါင်းထောင်ပေါင်းများစွာသော ယောက်ျား၊ မိန်းမ၊ ကလေးများ ကမ်းပေါ်တွင် ရှိပါသည်။ အခြားတစ်ဘက်တွင်မူပုံပန်းသဏ္ဍာန်တူ၍ အပြင်းအထန်လှုပ်ရှားနေကြပြီး လက်မောင်း၊ ပေါင်၊ ကျော စသည်တို့၏ ပြိုင်တူလှုပ်ရှားမှုဖြင့် အနိုင်အရှုံးကို ဆုံးဖြတ်နေကြသော လူဆယ့်ရှစ်ယောက်တို့ လိုက်ပါလာသည့် ရှည်လျား သေးသွယ်သော လှေနှစ် စင်းရှိပါသည်။ ယင်းသို့သော အနည်းနှင့် အများ၏ ဆန့်ကျင်ခြားနားမှု မလှုပ်မယှက်ဖြစ်ခြင်းနှင့် ပြင်းထန်စွာ လှုပ်ရှားနေခြင်းတို့၏ ဆန့်ကျင်ခြားနားမှုသည် စုစည်းသိပ်သည်းမှုကို ပို၍မြင့်မားလာစေပါသည်။ မိမိကိုယ်ကိုမိမိ လူဆယ့်ရှစ်ဦးဖြင့် မဟုတ်ဘဲ လူကိုးဦးဖြင့် ထပ်တူပြုလိုက်ခြင်း အားဖြင့် ထိုဆန့်ကျင်ခြားနားမှုကို ပို၍ ထင်ရှားအောင် လုပ်လိုက်ခြင်းသည် လူ၏ သဘာဝပင်ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြင့် အခြားခံစားချက်များ မရှိသည့်တိုင် ထိုခံစားချက် တစ်ခုတည်းဖြင့်ပင်လျှင် ဘက်နှစ်ဘက်အနက် တစ်ဘက်ကို အားပေးမိပြီး တစ်ဘက်ကို အနိုင်ရစေလိုသောစိတ်ပေါ်လာခြင်းဖြစ်ပါသည်။

လှေပြိုင်ပွဲရှုခင်းကို မြင်လိုက်သည့် အခါတွင်လည်း ကြည့်သူ၏ စဉ်းစားဉာဏ်သည် ထုံထိုင်းသွားကာ ကြည့်သူ၏ ခံစားချက်သည် ပို၍မြင့်မား ထက်သန်သွားပါသည်။ ထိုမတ်လ မနက်ခင်းတုန်းက နေသည် မနက်စောစော

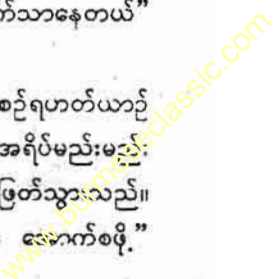

နှင်းမြူများကြားမှ ချောင်းကြည့်နေပါသည်။ ဗျစ်ချက်ရုံကြီးများသည်နန်းတော်ကြီးများနှင့် တူနေပြီး ဓာတ်ငွေ့ရုံကြီးများမှာ ဗလီကြီးများ စုလစ်မွန်းချွန်များနှင့် တူနေပါသည်။ တာမလွတ်မီ အကြာကြီး စောင့်နေရသည့်အခါတွင် မျှော်လင့်ချက်သည်လည်း ကြီးမားလာပါသည်။ ကျွန်တော်ခရီးသည် အဖြစ်လိုက်ပါလာသည့် မီးသင်္ဘောမှာ မြစ်လယ်တွင် အခြားမီးသင်္ဘောကလေးနှစ်စင်းကို တွဲထားပါသည်။ သင်္ဘောများကို တွဲထားသည့် သံကြိုးကြီးများမှာ တိတ်ဆိတ်မှုထဲတွင် တကျွံကျွံ မြည်နေကြပြီး အဏ္ဏဝါ၏ အသံတစ်ခုကို ထုတ်လုပ်ပေးနေကြပါသည်။ ထိုစဉ် ရုတ်တရက်လှုပ်လှုပ်ရွရွ ဖြစ်လာကြသည်။ သင်္ဘောအင်ဂျင်စက်ကို အရှိန်မြှင့်လိုက်သဖြင့် ကုန်းပတ်များမှာ တုန်ခါနေကြသည်။ ထိုခဏ၌ အရာအားလုံးသည် ရှေ့သို့ ရွေ့လျားနေသည်ဟု ထင်ရသည်။ မော်တော်ဘုတ်ကလေးများနှင့် ရဲမော်တော်များ၊ အပျော်စီးသင်္ဘောများနှင့် လောင်းလှေကလေးများသည် ဟမ္မားစုစစ်ဆီသို့ လှိုင်းလုံးကြီးတစ်လုံးသဖွယ် အပြင်းသွားနေသည်။ ကျွန်တော်တို့ရှေ့တွင် မူ လှော်သားရှစ်ယောက်စီပါ သေးသွယ်ရှည်လျားသည့် လှေကလေးနှစ်စင်း၊ တောက်ပပြောင်လက်လျက်၊ ပါးလျားလျက်၊ ခွန်အားကောင်းလျက်၊ နေသည်လှော်တက်များပေါ်နှင့် တက်များကြောင့် ပေါ်လာသည့် ဝိုင်းစက်သော ရေဂယက်ကလေးများပေါ်သို့ ဖြာကျနေသည်။ ကျွန်တော်၏ ကျွမ်းကျင်မှုမရှိသော မျက်လုံးထဲတွင် နက်ပြာရောင် ဘလေဇာကို ဝတ်ထားသည့် ပဲကိုင်သည် အပြာနုရောင် ဘလေဇာကိုဝတ်ထားသည့် ပဲကိုင်၏ ရှေ့တွင်ရောက်နေသည်။ ကမ်းပေါ်မှ ဩဘာသံများ ပေါ်ထွက်လာသည်တွင် “ကိန်းဘရစ်ကွ၊ ကိန်းဘရစ်ကွ” ဆိုသည့် အော်သံသည် ပို၍ ကျယ်လောင်သည်ဟု သတိထားမိသည်။ ဤတွင် ကျွန်တော့်စိတ်ထဲတွင် မခံချင်စိတ် ပေါ်လာပါသည်။ “အောက်စဖို့ကွ၊ အောက်စဖို့ကွ” ဟု ကျွန်တော် ခပ်တိုးတိုးအော်မိသည်။ သို့ရာတွင် ကျွန်တော့် အသံသည် တဖြည်းဖြည်း ကျယ်လာပါသည်။ တည်ငြိမ်၍ စာပေနဲ့စပ်သူဖြစ်သည့် ကျွန်တော်တို့ တက္ကသိုလ်က ဆရာတစ်ဦးသည် ကျွန်တော့် အနီးသို့ ရောက်လာကာ ကျွန်တော့် လက်မောင်းကို ကိုင်ပြီး “တို့လှေက ရှေ့ရောက်နေတယ်ကွ” တို့က နှစ်လျားလောက်သာနေတယ်” ဟု အားရဝမ်းသာ ပြောပါသည်။

ငါတို့၊ ငါတို့၊ ငါတို့ဆိုသည်မှာ မည်သူနည်း။ ထိုစဉ်ရဟတ်ယာဉ်တစ်စင်းက ခေါင်းပေါ်တွင် ဝဲနေသည်။ ရဟတ်ယာဉ်များ၏ အရိပ်မည်းမည်းကြီးသည် ကျွန်တော့်ရှေ့ရှိ ခရီးသည်များ၏ ကျောပေါ်သို့ ဖြတ်သွားသည်။ ရဟတ်ယာဉ် စက်သံကြားမှ ကျွန်တော်သည် “အောက်စဖို့ကွ၊ အောက်စဖို့ကွ”

ဟုအော်နေသည်။ ကျွန်တော်သည် ဟာရော့ ကုမ္ပဏီပိုင် ကုန်လှောင်ရုံကြီးကို ကြည့်၍ သံကုန်အော်နေသည်။

“သင့်လျော်သော အခြေအနေများတွင် အရူးထရသည်မှာ ပျော်စရာ ကောင်းသည်”ဟု ဟိုးရေ့စံက ပြောခဲ့ဖူးသည်။ ယခုမူ ထို့ထက်ပင် သင့်လျော် ပါသေးသည်။ လှပသည့် ထိုနေဦးမနက်တွင် စစ်မဖြစ်ခင်က ပတ်ဝန်းကျင်မျိုး ကို ခဏမျှ ပြန်တွေ့ရသည်မှာ ပျော်စရာကောင်းပါသည်။ ကမ်းပေါ်မှ လူများ အားလုံးစိတ်အားထက်သန်မှုထဲတွင် ညီညွတ်ပေါင်းစည်းနေသည်ကို မြင်ရသည်မှာ ပျော်စရာကောင်းပါသည်။ စိတ်ရှည်မှုဖြင့် ဒွန်တွဲနေသည့် ကျွန်တော်တို့ အားကစားစိတ်ဓာတ်သည် ခါတိုင်းလို ရှင်သန်ပူးပေါင်းနေသည်ကို တွေ့ရသည်မှာ လည်း ကြည်နူးစရာကောင်းပါသည်။ စိတ်လှုပ်ရှားရသော မိနစ်နှစ်ဆယ်ကုန် ဆုံးသွားသည့် နောက်ပိုင်း၌ မိမိ၏ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၏ ကျေနပ်ရောင့်ရဲမှုလည်း ရ၊ ဗဟိုဒွသန္တာန်၏ တည်ငြိမ်မှုကို လည်းရသည့် အဖြစ်မျိုးကို တွေ့ရသည်မှာ လွန်စွာကြည်နူးစရာ ကောင်းလှပါသည်။ အောက်စဖို့ တက္ကသိုလ်က အနိုင်ရသည် ဟု သိရသည့် အခါတွင် ကျွန်တော်ပျော်သွားပါသည်။ (ထိုအခါမှ မပျော်လျှင် လည်း ကျွန်တော် အဆဲခံရမည်ဖြစ်ပါသည်။)

